

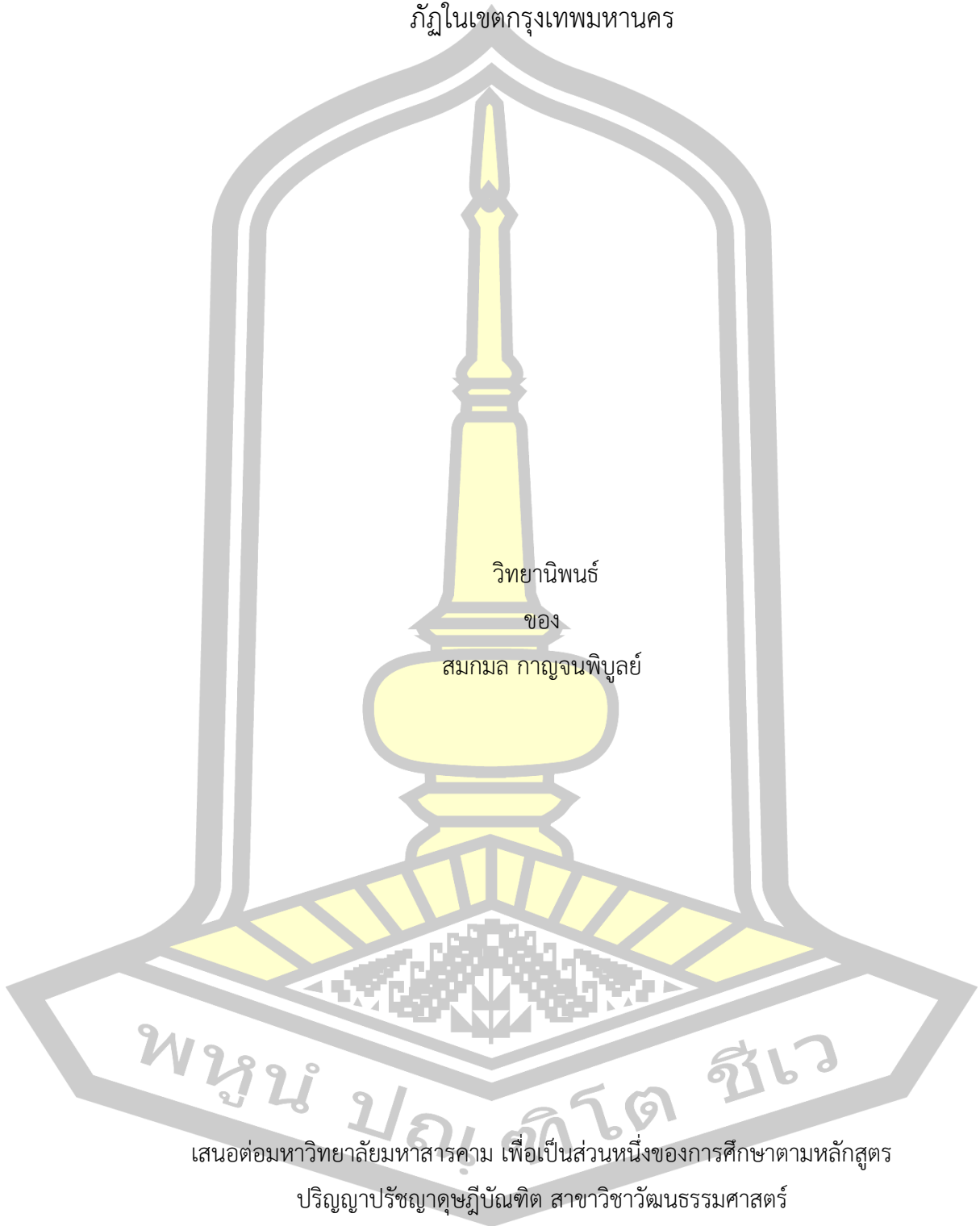
แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขต
กรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์
ของ
สมกมล กาญจนพิบูลย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์
ตุลาคม 2561

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียนของมหาวิทยาลัยราช
ภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

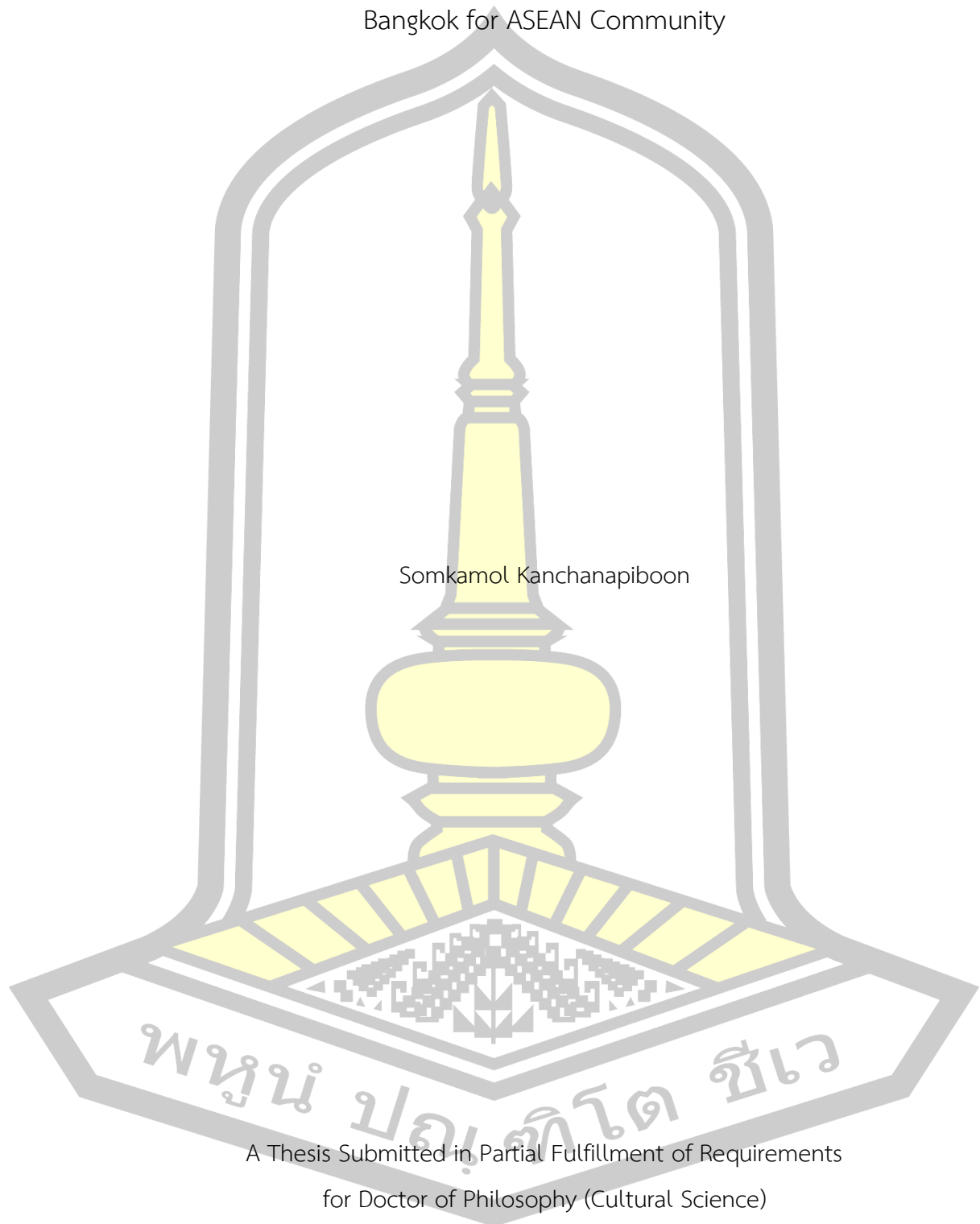

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์

ตุลาคม 2561

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Guidelines for Thai Cultural Learning Activity of The Rajabhat Universities in
Bangkok for ASEAN Community

Somkamol Kanchanapiboon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Cultural Science)

October 2018

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายสมกมล กาญจนพิบูลย์
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
วัฒนธรรมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. สิทธิศักดิ์ จำปาแดง)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อ. ดร. สมคิด สุขเอิบ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อ. ดร. กล้า สมตระกูล)

กรรมการ

(ผศ. ดร. ไฉลิต แพงสร้อย)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. เจริญชัย ชนไฟโรจน์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(ผศ. ดร. ปฐมพงศ์ ฌ จำปาศักดิ์)

คณบดีคณะวัฒนธรรมศาสตร์

(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วัน.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร		
ผู้วิจัย	สมกมล กาญจนพิบูลย์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. สมคิด สุขเอิบ อาจารย์ ดร. กล้า สมตระกูล		
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	วัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

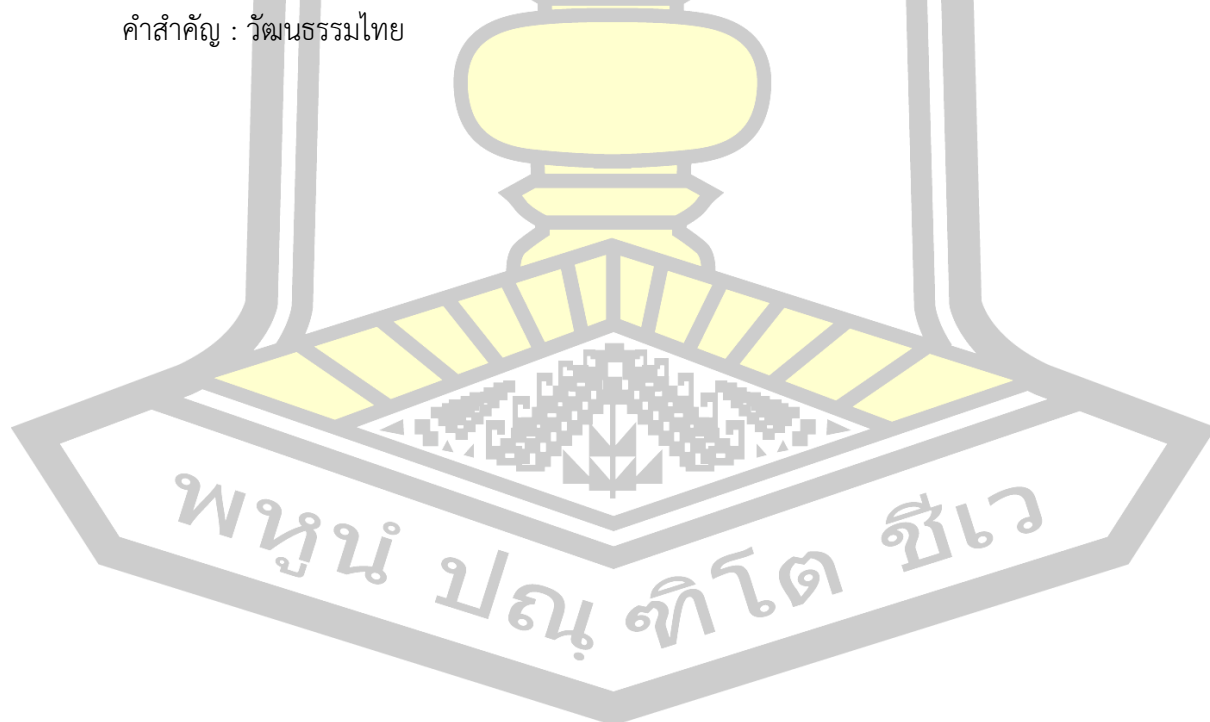
การศึกษา เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาของหน่วยงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานครโดยกำหนดพื้นที่ศึกษาประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary study) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field study) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ (Interview) การสังเกต (Observation) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

ผลการศึกษาพบว่า 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏจัดตั้งขึ้นเป็นโรงเรียนฝึกหัดครู และได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยครู ต่อมาในปีพุทธศักราช 2538 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นสถาบันราชภัฏ จนกระทั่งปีพุทธศักราช 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงมีพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาบันราชภัฏเปลี่ยนแปลงสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ได้มีพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ซึ่งได้ยกฐานะวิทยาลัยครูเป็นสถาบันราชภัฏอย่างเป็นทางการ สถาบันราชภัฏจึงเปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 เพื่อปฏิบัติการกิจสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

2) ทางด้านสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทย ในยุคอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วิชาที่ให้นักศึกษาได้เรียนเกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมที่อยู่ในหลักสูตรจะพบอยู่ในรายวิชาศึกษาทั่วไป ที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม ในสาขาวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกันวัฒนธรรมจะมีการจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาทางด้าน ศิลปวัฒนธรรมไทยและอาเซียนน้อย ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นวันสำคัญต่างๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นจะให้นักศึกษาได้ไปศึกษาเรียนรู้ผ่าน การสำรวจและเรียนรู้ในพื้นที่จริงในโครงการต่างๆ และนำข้อมูลเก็บรวบรวมไว้ รวมถึงการร่วมมือกับ หน่วยงานภายนอกมีการให้ความร่วมมือยังไม่ดีมากนัก โครงการไม่เชื่อมโยงกับรายวิชาทั้งเรื่องของ เวลาและไม่ตรงกับสาขาที่เรียนทำให้นักศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้

3) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนมีสาระสำคัญ คือ กิจกรรม การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียน 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านทัศนศึกษา ปัจจัยแห่งความสำเร็จ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียน และตัวชี้วัด ความสำเร็จ

คำสำคัญ : วัฒนธรรมไทย

TITLE	Guidelines for Thai Cultural Learning Activity of The Rajabhat Universities in Bangkok for ASEAN Community		
AUTHOR	Somkamol Kanchanapiboon		
ADVISORS	Somkhit Suk-erb , Ph.D. Kla Somtrakool , Ph.D.		
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR	Cultural Science
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2018

ABSTRACT

The purposes of this research are threefold: 1) to study the history of cultural learning activities from Rajabhat Universities in Bangkok. 2) to study current conditions and problems of Thai cultural learning activities toward ASEAN 3) to develop cultural learning activity model toward ASEAN for Rajabhat Universities in Educational Service Area in Bangkok. Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Dhonburi Rajabhat University, Suan Sunandha Rajabhat University, Chandrakasem Rajabhat University and Phranakhon Rajabhat University participated in this study. This study was conducted by qualitative research, documentary study, field study, interview, observation, focus group discussion, and workshop.

The finding of the study found that 1) Rajabhat University was originated from teacher training schools and became the teacher college. 'Rajabhat Institute' in 1995. In 2004, King Rama IX named and 'Rajabhat University' and they became legal entity.

2) In current conditions and problems in Thai cultural learning activities toward ASEAN from Rajabhat Universities in Bangkok, the results of the study found that language and culture was taught in General Education subject while the other subjects less focused on teaching them. Students did some activities on festival days and other days which related to cultures and traditions, therefor they could learn

through their exploration and learning in real experience, and finally the information was collected. Furthermore, lacking of the cooperation from other organizations, time and subject were not link to the project may cause the problems for the students to participate in these activities.

3) The three main learning activities for Thai culture toward ASEAN were curriculum, arts and culture, and field trip activities. The success factor is the process of Thai cultural learning activities toward ASEAN and the indicators of success

Keyword : Thai Cultural

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 5 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าดำเนินการเก็บข้อมูล อำนวยความสะดวกและทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้แนวทางการพัฒนางานวิจัย รวมถึงช่วยแนะนำแก้ไขจนได้เนื้อหาเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ และให้การชี้แนะจุดประกายทางปัญญาด้วยการชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยให้มีความถูกต้อง รวมถึงช่วยแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ จนทำให้งานวิจัยเล่มนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านรวมถึงเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยที่อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ด้วยดีตลอดมา รวมทั้งเพื่อนนิสิตทุกท่านที่ช่วยเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ขอขอบพระคุณ พลเอก ไพบูลย์ กาญจนพิบูลย์ และนางกาญจนา กาญจนพิบูลย์ที่ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือที่ดีเสมอมาทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในวันนี้ได้

สมกมล กาญจนพิบูลย์

สารบัญ

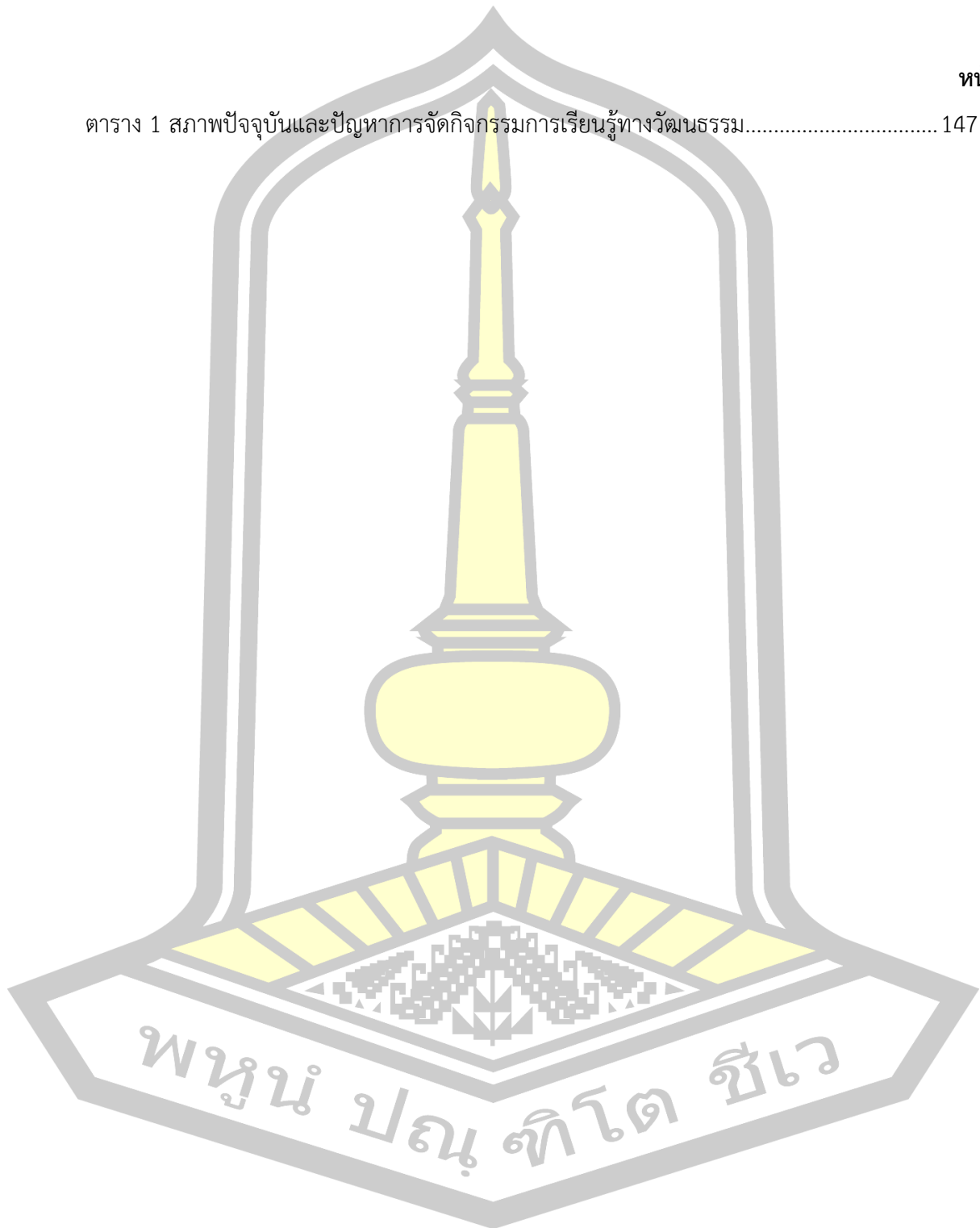
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
คำถามการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม และประชาคมอาเซียน.....	10
แนวทางการศึกษา.....	45
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง.....	47
บริบทพื้นที่วิจัย.....	54
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	78
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	82

ขอบเขตของการวิจัย.....	82
วิธีดำเนินการวิจัย	83
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
ตอนที่ 1 ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เขตกรุงเทพมหานคร	90
ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุค ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร	101
ตอนที่ 3 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในยุคประชาคมอาเซียนของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร	159
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	166
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	166
สรุปผล	166
อภิปรายผล.....	170
ข้อเสนอแนะ	173
บรรณานุกรม.....	175
บรรณานุกรม.....	176
ภาคผนวก.....	185
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	186
ภาคผนวก ข จดหมายเพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัย.....	193
ภาคผนวก ค จดหมายเชิญเข้าร่วมการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	195
ภาคผนวก ง รายงานผู้ให้สัมภาษณ์	197
ภาคผนวก จ รายงานผู้ร่วมประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ.....	204
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ.....	206
ประวัติผู้เขียน.....	209

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม..... 147

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
ภาพประกอบ 2 แสดงการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation).....	87
ภาพประกอบ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านหน้า.....	91
ภาพประกอบ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ด้านหน้า.....	94
ภาพประกอบ 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ด้านหน้า.....	97
ภาพประกอบ 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้านหน้า.....	99
ภาพประกอบ 7 มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ด้านหน้า.....	101
ภาพประกอบ 8 โครงการการสร้างประโยชน์จากความร่วมมือของการบริการวิชาการ.....	103
ภาพประกอบ 9 งานประเพณีลอยกระทง.....	106
ภาพประกอบ 10 งานประเพณีลอยกระทง.....	107
ภาพประกอบ 11 กิจกรรมอบรมมารยาทไทย.....	107
ภาพประกอบ 12 กิจกรรมอบรมมารยาทไทย.....	108
ภาพประกอบ 13 กิจกรรมสงกรานต์.....	108
ภาพประกอบ 14 กิจกรรม “ตามรอย 150 ปี ศรีสุริยวงศ์” ในหัวข้อ “สังคมและเศรษฐกิจ.....	111
ภาพประกอบ 15 นิทรรศการเศรษฐกิจพอเพียง.....	114
ภาพประกอบ 16 โครงการอาหารไทย ร้องเพลงไทย ศิลปะการแสดงไทย.....	117
ภาพประกอบ 17 แห่งเทียนพรรษา.....	117
ภาพประกอบ 18 พิธีไหว้ครูและครอบครูโขนละคร.....	118
ภาพประกอบ 19 ประเพณีลอยกระทง.....	118
ภาพประกอบ 20 ศึกษาการจัดการแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม.....	120
ภาพประกอบ 21 กิจกรรมวิถีไทยในศตวรรษที่ 21.....	122

ภาพประกอบ 22 แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเทศฟิลิปปินส์	125
ภาพประกอบ 23 ทำบุญตักบาตรตอนเช้า.....	126
ภาพประกอบ 24 หล่อเทียนและแท่งเทียนพรรษา	126
ภาพประกอบ 25 ประเพณีสงกรานต์	127
ภาพประกอบ 26 ศึกษาดูงานศิลปวัฒนธรรมราชอาณาจักรกัมพูชา	128
ภาพประกอบ 27 การบรรยายหัวข้อสังคมไทย.....	131
ภาพประกอบ 28 กิจกรรม Night at the Museum	133
ภาพประกอบ 29 โครงการมรดกสวนสุนันทา.....	134
ภาพประกอบ 30 แท่งเทียนพรรษา.....	134
ภาพประกอบ 31 โครงการ Cultural Road show	135
ภาพประกอบ 32 วิทยาการจัดการสืบสานตำนานวังสวนสุนันทา พาทัศนศึกษาศิลปวัฒนธรรม	136
ภาพประกอบ 33 โชนผู้หญิงมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.....	139
ภาพประกอบ 34 เทศน์มหาชาติ.....	142
ภาพประกอบ 35 ธรรมะรับอรุณ 1	142
ภาพประกอบ 36 ธรรมะรับอรุณ 2	143
ภาพประกอบ 37 โครงการใส่ใจภูมิปัญญา	143
ภาพประกอบ 38 ศึกษาดูงานราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.....	145
ภาพประกอบ 39 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียนของ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร.....	165

พูน ปณ ทิโต ชีเว

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการติดต่อสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการเมือง การค้า ประชากร สิ่งแวดล้อม รวมถึงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมมากขึ้น ประเทศในภูมิภาคต่างๆ รวมตัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโลกบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันที่จะสามารถสร้างความเป็นปึกแผ่น ความเข้าใจอันดีในระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อแข่งขันและร่วมมือกับประชาคมโลกได้ กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นกิจกรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติ ไม่ว่าชาติใดในโลกต่างล้วนมีศิลปวัฒนธรรมประจำชาติด้วยกันทั้งสิ้น ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้นานาประเทศมีความใกล้ชิดกัน และเกิดความร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้น โดยอาเซียนเป็นการรวมกลุ่มประเทศขึ้นเมื่อ วันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 โดยมีสมาชิกเริ่มต้น 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และมาเลเซีย ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญาอาเซียนและต่อมาเมื่อประเทศเข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มเติม คือ บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว และกัมพูชา มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน รักษาสันติภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง สร้างความเจริญรุ่งเรืองทางด้านการเมือง การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม และมีการประชุมสร้างข้อตกลงตามข้อตกลงบาหลี 2 เมื่อปี พ.ศ.2546 โดยแบ่งแยกเป็น 3 เสาหลักที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งการสร้างสังคมของการอยู่ร่วมกันของสมาชิกอาเซียนที่เปรียบเสมือนครอบครัวเดียวกัน จากคำขวัญของการเป็นประชาคมอาเซียน ที่กล่าวว่า “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม” แสดงให้เห็นถึงการรวมกันเป็นหนึ่งเดียว โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศสมาชิกและสร้างความสงบสุขของบ้านเมืองและการอยู่ดีมีสุขของประชาชนที่อยู่ในอาเซียน

การรวมตัวกันเป็นประเทศในกลุ่มอาเซียนเป็นการสร้างความร่วมมือที่สำคัญโดยประเทศไทยต้องมีการพัฒนาคนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ มีบริการขั้นพื้นฐานและการสาธารณสุขที่ดี การรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า การสร้างความเข้มแข็งกับอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมในท้องถิ่น ซึ่งการยกระดับคุณภาพชีวิตนี้เป็นความร่วมมือของประชาคมทั้ง 3 เสาหลัก โดยเฉพาะในด้านของเสาสังคมและวัฒนธรรมต้องมีการพัฒนาที่สำคัญที่สุด ซึ่งวัฒนธรรมเป็นสิ่ง

ที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่มคนหรือสังคมที่มีความแตกต่างกัน และสร้างความเป็นหนึ่งเดียว โดยแต่ละประเทศจะดำรงอยู่ได้นั้นต้องมีอัตลักษณ์ในวัฒนธรรมของตนเองเพื่อสร้างความมั่นคงของประเทศไม่ให้ถูกกลืนกลายเป็นกับวัฒนธรรมอื่น รวมถึงต้องมีการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เข้าใจในความแตกต่างระหว่างกันและยอมรับซึ่งกันและกันได้โดยต้องมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับการส่งเสริมของอาเซียนโดยส่งเสริมให้มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ โดยวัฒนธรรมของแต่ละประเทศต้องดำรงอยู่ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและการรวมตัวกัน ดังจะเห็นได้จากแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมแห่งอาเซียน มีความร่วมมือกันใน 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน การลดช่องว่างทางการพัฒนา ซึ่งอาเซียนต้องส่งเสริมตระหนัก และมีค่านิยมร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวที่เป็นเอกลักษณ์ร่วมกันของภูมิภาคท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม และอนุรักษ์ รักษามรดกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไว้ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ (ASEAN Secretariat, 2009 : 20 – 23) ซึ่งการรวมตัวที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำวัฒนธรรมที่มีอยู่ในตนเองไปแลกเปลี่ยนกับคนในอาเซียนได้ รวมทั้งต้องมีการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนเพื่อเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยมีหลักการทรงงานของรัชกาลที่ 9 คือ รู้ รัก สามัคคีที่สามารถมาใช้ในการเรียนรู้วัฒนธรรมได้ โดยการที่ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง และประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และสามารถสร้างความสามัคคีในการเรียนรู้ร่วมกันในอาเซียนได้โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความผูกพันกันชุมชนโดยรอบนั้นสามารถเป็นแหล่งความรู้ของท้องถิ่นและเป็นสถานที่ที่จะปลูกฝัง สร้างการเรียนรู้วัฒนธรรมให้กับนักศึกษาได้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พุทธศักราช 2555 – 2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศและพัฒนาคนให้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยมีทิศทางในการพัฒนาประเทศที่มุ่ง “พัฒนาคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างสมดุลในการพัฒนา” และยังคงยึดหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และการที่จะพัฒนาสังคมให้ยั่งยืนต้องมีการพิจารณาบริบทการเปลี่ยนแปลงในอนาคตปี 2579 ดังนี้ “เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนบนฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก” ดังนั้น การที่จะพัฒนา “คน” ให้ไปสู่เป้าประสงค์ต้องมีการพัฒนาคณะในทุกระดับอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” รอบคอบและระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและคุณธรรม ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสามารถตัดสินใจโดยใช้หลัก “ความพอประมาณ”

ในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรม ชื่อสัตย์สุจริต อุดหนุนขยันหมั่นเพียร อันจะเป็น “ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554 : 18 – 24)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันที่ทำหน้าที่หลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือสถาบันการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ให้การศึกษาและปลูกฝังจิตสำนึกให้กับเยาวชนตามพระบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 4 และ มาตรา 6 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัย เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข” มาตรา 7 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า “มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล” การพัฒนาคนให้มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยได้นั้นต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เช่นการให้การศึกษา จะต้องพัฒนาปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนทุกระดับการศึกษา นับตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

ศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทยที่เป็นวิถีชีวิต แนวทางในการดำเนินชีวิต มีระบบระเบียบแบบแผน ที่ประกอบด้วย ความเชื่อ ปรัชญา ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ เป็นต้น และเกิดจากการสั่งสมของคนในชาติที่คนในชาติหรือสังคมนั้นได้มีการยอมรับในวิถีการดำเนินชีวิต จนกระทั่งเกิดความภูมิใจในเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ดังจะเห็นได้จากทรวงวิทย์ แก้วศรี ที่กล่าวไว้ว่า เอกลักษณ์เป็นคุณลักษณะพิเศษ มีระบบระเบียบแบบแผนที่แสดงถึงความเป็นตัวของตัวเอง มีการสั่งสมมานาน หรือเป็นคุณค่าที่กลุ่มสังคมนั้นยอมรับและเกิดความภูมิใจร่วมกัน ซึ่งศิลปวัฒนธรรมไทยจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ สมควรที่จะอนุรักษ์และสืบทอดไปสู่ลูกหลานเยาวชนไทยในอนาคต

ศิลปะและวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่มีความค่าและสวยงามควรค่าแก่การอนุรักษ์และเผยแพร่ให้กับนิสิต นักศึกษา และสาธารณชนให้ได้รับรู้ และปฏิบัติให้ดำรงอยู่ต่อไป ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นหน่วยงานราชการ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบด้านการศึกษาค้นคว้า วิจัย จัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล สร้างเครือข่ายการเรียนรู้วัฒนธรรม สร้างจิตสำนึกในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมให้เกิดแก่บุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาทั้งของท้องถิ่นถึงระดับนานาชาติ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 2555 : เว็บไซต์) ทั้งนี้ การบริหารจัดการของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานหนึ่งในมหาวิทยาลัยต้องมีการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

ที่มีมาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา (2551 : 3) ได้ให้รายละเอียดไว้ว่า “สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบและกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน โดยตรงหรือโดยอ้อมเพื่อให้ผู้เรียนและบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ ตระหนักถึงคุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำไปใช้ เป็นเครื่องจรรโลงความดีงามในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ มีวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้วิธีการจัดการวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบันมีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน” และจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ มาตรา 7 กล่าวไว้ว่า “ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญา พัฒนาพลังการเรียนรู้เชิงชุมชนมีปัญญาท้องถิ่นสร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู”

ศิลปวัฒนธรรมไทย รวมทั้งประเพณีเก่าแก่ที่มีคุณค่าต่อสังคมไทยได้เริ่มสูญหายไป ได้มาจากสาเหตุปัจจัยที่สำคัญ คือ 1. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนมาตรฐานการครองชีพของชาวตะวันตก ส่งผลให้คนไทยส่วนหนึ่งเห็นว่าวัฒนธรรมตะวันตกดีและทันสมัยกว่าวัฒนธรรมไทย จึงเลียนแบบและรับเข้าไปเป็นแบบแผนของการดำรงชีวิต 2. การยอมรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาผสมผสานในการดำรงชีวิต ในขณะที่วัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต คนส่วนหนึ่งก็ยอมรับเอาวัฒนธรรมเหล่านั้นมาโดยไม่เจตนา ไม่รู้สึกรู้สึกรู้ เช่น ภาษาพูด การบริโภค การเข้าสังคม การแต่งกาย เป็นต้น กลายเป็นวัฒนธรรมผสมผสานจนแยกไม่ออกว่าเป็นวัฒนธรรมของชาติใด 3. การทอดทิ้งวัฒนธรรม วัฒนธรรมไทยบางประการถูกทอดทิ้งไม่ได้รับความสนใจโดยไม่มีใครได้ศึกษาให้รู้ถึงสาเหตุที่แน่ชัด จนเป็นเหตุให้วัฒนธรรมไทยส่วนหนึ่งได้หายสาบสูญไป ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปะ วรรณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น 4. การไม่เกิดความรู้สึกซาบซึ้งในวัฒนธรรมไทย คนไทยจำนวนมากไม่ได้สนใจที่จะศึกษาหาความรู้ให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งในวัฒนธรรมไทย แต่กลับมองวัฒนธรรมในทัศนะของชาตินิยม คือการจะรักษาถ่ายทอดและเสริมสร้างวัฒนธรรมด้วยความรู้สึกว่าเป็นของไทยเท่านั้น โดยไม่ได้พิจารณาถึงความเหมาะสมลึกซึ้ง ความประณีต ความงดงามของวัฒนธรรมนั้นแต่อย่างใด จนในที่สุดก็รักษาเอาไว้ไม่ได้เพราะไม่เห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรมนั้น (ภัทรียา งามมุข, 2554 : 67 – 68) เมื่อนักศึกษาเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา

แล้วควรได้รับการขัดเกลาและทำกิจกรรมเพื่อปลูกฝังศิลปวัฒนธรรมของไทยให้เกิดขึ้นสำหรับนักศึกษาได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีจำนวนทั้งหมด 38 แห่งทั่วประเทศ โดยกระจายอยู่ในภาคต่างๆ ของไทย แบ่งเป็น มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 มหาวิทยาลัย ภาคกลางจำนวน 9 มหาวิทยาลัย ภาคเหนือจำนวน 8 มหาวิทยาลัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 11 มหาวิทยาลัย ภาคใต้ 5 มหาวิทยาลัย ที่มุ่งเน้นให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และมีนโยบายที่กำหนดให้การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาเป็นไปในลักษณะ การส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาศักยภาพ บุคลิกภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติ ปัญญาจัดโครงการและกิจกรรมที่พัฒนานักศึกษาในด้าน ต่างๆ ให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์พร้อม เพื่อพัฒนาทักษะการทำงาน การดำเนินชีวิตในสังคมและความตระหนักถึงความ รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติโดยแบ่งกิจกรรมเป็น 4 ด้าน คือ กิจกรรมด้านส่งเสริมวิชาการ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการและ กิจกรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์และอาสาพัฒนา รวมทั้งทำหน้าที่ในการดำเนินงานด้านทำนุบำรุง ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยการดำเนินการต่างๆ สอดคล้อง กับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา อีกทั้งทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงาน รวบรวมข้อมูลศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดบริการด้านวิชาการแก่ชุมชนรวมถึงการเผยแพร่ศิลปะและ วัฒนธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศตามนโยบายของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2554 : 3) การดำเนินงานตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย 4 ประการ คือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม เป็นการทำงานของมหาวิทยาลัยส่งผลโดยตรงต่อนักศึกษา ดังนั้นจึงควรมีส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษา โดยเฉพาะ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏควรให้ความสำคัญในการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของชาติ จึงต้องมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและปลูกฝังวัฒนธรรมให้นักศึกษาอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ คุณลักษณะของสังคมและวัฒนธรรมในอาเซียนโดยส่งเสริมให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่เสริมสร้างความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วยการเสริมสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน เคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษาและศาสนาของประชาชนในอาเซียน รวมถึงมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ทางการศึกษา ที่ส่งเสริมให้มีการสร้างสังคมแห่งความรู้ และสร้างความตระหนักในการเรียนรู้เรื่องอาเซียนบนพื้นฐาน ของมิตรภาพและการร่วมมือซึ่งกันและกัน ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และพัฒนานักศึกษาในด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่น

เพื่อให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมของไทยนำไปสู่การศึกษาและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของประเทศในอาเซียนได้ รวมถึงที่เห็นได้จากเอกสารสรุปประเมินผลตนเอง ของกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาปีการศึกษา 2553 มีจำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมศึกษามีจำนวนลดน้อยลง สาเหตุเนื่องมาจาก รูปแบบกิจกรรมที่จัดขึ้นขาดความหลากหลาย ขาดการปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน กิจกรรมขาดความสอดคล้องกับความพึงพอใจของนักศึกษา และอาจารย์ผู้สอนไม่ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนักศึกษา (มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2554 : 42 – 44) และในสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านศิลปวัฒนธรรมกับหน่วยงานในระดับชาติและนานาชาติ รวมถึงการให้บริการในด้านศิลปวัฒนธรรมกับสังคมในระดับต่างๆ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2554 : 34 – 40) ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินตนเองของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่มีผลการประเมินในสิ่งที่ควรพัฒนาคือ การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรเอกชนให้มากขึ้น กิจกรรมบูรณาการกับการเรียนการสอนควรเน้นให้อาจารย์ผู้สอนตระหนักและปลูกฝังให้นักศึกษารู้ถึงความเป็นศิลปวัฒนธรรมให้มากขึ้น และควรพัฒนาองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 2555 : 27 – 38) ดังนั้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการจัดการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้มีการดำเนินชีวิตที่ใช้ในการร่วมการจัดการเรียนการสอนทางวัฒนธรรมเพื่อให้อนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันที่ขับเคลื่อนประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยการศึกษาและเป็นแหล่งความรู้ที่ใกล้ชิดกับท้องถิ่นที่มีโอกาสได้ศึกษาความรู้วัฒนธรรมของไทยทั้งการเตรียมและพัฒนาเยาวชนไทยในความแตกต่างของชาติพันธุ์ รวมถึงมีโอกาสที่ได้เผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้กับประเทศในอาเซียน ซึ่งมีประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินชีวิต และมีการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างความรู้ความเข้าใจมีทักษะพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมถึงเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศอื่นในอาเซียนเพื่อความเป็นเอกภาพของอาเซียน อีกทั้งสามารถนำความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมทางวัฒนธรรมไปใช้ในการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจกันของประเทศในอาเซียนและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมมีรูปแบบในการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอาเซียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคประชาคมอาเซียนมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในยุคประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

คำถามการวิจัย

1. ความเป็นมาของหน่วยงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร
2. สภาพการปัจจุบัน ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร มีลักษณะอย่างไรบ้าง
3. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในยุคประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

1. มหาวิทยาลัย หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ทราบความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏ จะได้ทราบถึงแนวทาง รูปแบบ และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคประชาคมอาเซียนมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร
3. กระทรวงศึกษาธิการ หรือ ผู้ที่ทำงานด้านการศึกษา สามารถนำรูปแบบ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคประชาคมอาเซียนมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร ไปประยุกต์ใช้ได้จริง

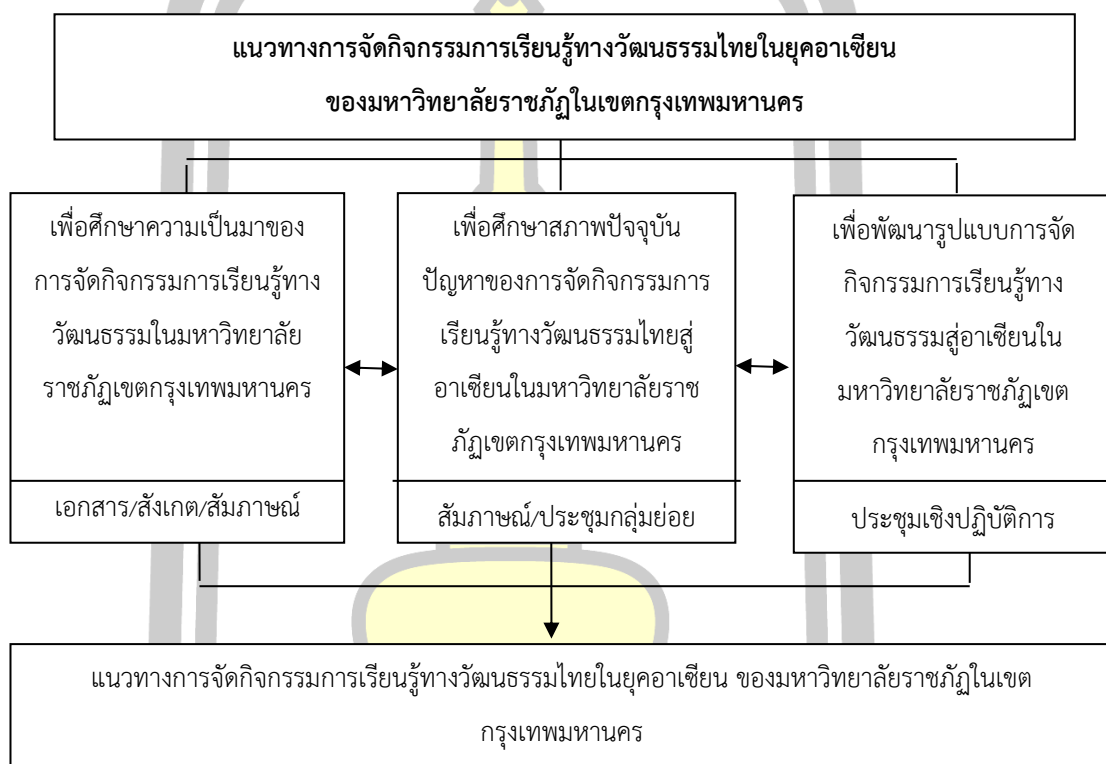
นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทย หมายถึง การดำเนินการทางวัฒนธรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในประชาคมอาเซียน ได้แก่ กิจกรรมด้านหลักสูตร กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านทัศนศึกษา

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เกี่ยวกับทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียน ได้แก่ กิจกรรมด้านหลักสูตร กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านทัศนศึกษา

ศิลปวัฒนธรรม หมายถึง ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมที่เกี่ยวข้องการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม เพื่อความพร้อมในการเข้าร่วมเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวัฒนธรรม และประชาคมอาเซียน
  - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม
  - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับประเพณี
  - 1.3 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
  - 1.4 การดำเนินงานศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ ส่งเสริมพัฒนาวัฒนธรรม
2. แนวทางการศึกษา
  - 2.1 การศึกษากับวัฒนธรรม
  - 2.2 การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม
3. กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)
  - 3.2 กฎหมายและนโยบายด้านการจัดการศึกษา
  - 3.3 นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
  - 3.4 นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ
  - 3.5 แผน 5 ปีด้านการศึกษาของอาเซียน
4. บริบทพื้นที่วิจัย
5. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่
  - 5.2 ทฤษฎีแพร่กระจายทางวัฒนธรรม
  - 5.3 ทฤษฎีความต้องการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม และประชาคมอาเซียน

คำว่า "วัฒนธรรม" ในภาษาไทย มาจากคำสองคำ คำว่า "วัฒน" จากคำศัพท์ วุฒฺน ในภาษาสันสกฤต หมายถึงความเจริญ ส่วนคำว่า "ธรรม" มาจากคำศัพท์ "ธรม" ในภาษาสันสกฤต หมายถึงความดี เมื่อนำสองคำมารวมกันจึงได้คำว่า "วัฒนธรรม" หมายถึงความดีอันจะก่อให้เกิดความองงามที่เป็นระเบียบเรียบร้อย

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

ราชบัณฑิตยสถาน (2554: 521) ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า “วัฒนธรรมเป็นสิ่ง ที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมชาวเขา คำว่า "วัฒนธรรม" ในภาษาไทยตามความหมายนี้ใกล้เคียงกับคำว่า "อารยธรรม" วัฒนธรรมในเชิงของอารยธรรม ส่วนคำว่า "Culture" ในภาษาอังกฤษ ที่แปลว่าวัฒนธรรมนั้น มาจากภาษาละติน คำว่า "Culture" ซึ่งแยกมาจากคำ "Colure" ที่แปลว่า การเพาะปลูก ส่วนความหมายทั่วไปในสากล หมายถึงรูปแบบ ของกิจกรรมมนุษย์และโครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัดและมีความสำคัญ” พระราชบัญญัติวัฒนธรรม พุทธศักราช 2485 ให้ความหมายไว้ว่า “วัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะที่ แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและ ศิลธรรมอันดีของประชาชน ทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมและสิ่งทีคนในหมู่ผลิตสร้างขึ้น ด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้อยู่ในหมู่ ของตน” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ, 2553 : เว็บไซต์)

1.1.1 ความหมายของวัฒนธรรม

เจรีย์ และ เจรีย์ (Jary, D. and Jary, J., 1991: 101) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับ “วัฒนธรรม” ไว้ว่า “หนทางทั้งหมดแห่งการดำเนินชีวิต ซึ่งรวมถึงกฎกติกาแห่งกิริยามรรยาท การแต่งกาย ศาสนา พิธีกรรม ปทัสถานแห่งพฤติกรรม เช่น กฎหมายและศีลธรรม ระบบของ ความเชื่อรวมทั้งศิลปะ เช่น ศิลปะการทำอาหาร”

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535: 45) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรม คือ การสั่งสมและ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคม หนึ่ง จนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถ เรียนรู้และก่อให้เกิดผลิตรกรรมและผลิตผล ทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม อันควรค่าแก่การวิจัย อนุรักษ์ ฟื้นฟู ถ่ายทอด เสริมสร้างเอตทัคคะ และแลกเปลี่ยน เพื่อสร้างดุลยภาพแห่งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถ ดำรงชีวิตอย่างมีสุข สันติสุข และอิสรภาพ อันเป็นพื้นฐานแห่งอารยธรรมของมนุษยชาติ เป็นวิถีชีวิต ของคนในสังคม เป็นแบบแผนประเพณีปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด ในสถานการณ์ ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจ ชาบซึ่ง ยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ

กู๊ด (Good, C.V., 1973 : 156) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การมุ่งสิ่งที่มีอยู่แล้วให้คงอยู่ต่อไป ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านส่วนบุคคลหรือกลุ่ม ถ้ากลุ่มยอมรับว่ามีคุณค่าจะต้องเผยแพร่ให้ผู้อื่นรับรู้เพื่อให้เกิดการแพร่หลาย สิ่งนั้นคือวัฒนธรรมขององค์กรนั้นๆ”

บรูม และเซลซนิก (Broom and Zelznick.1969: 27) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ไว้สรุปได้ว่า “วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมที่ประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อ ประเพณี และความชำนาญที่มนุษย์เราได้มาในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม คือ ส่วนทั้งหมดอันซับซ้อนซึ่งประกอบด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้คิดและปฏิบัติในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม”

ไทเลอร์ (Tylor, 1993 : 84) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไว้สรุปได้ว่า “วัฒนธรรม คือ สรรพสิ่งทั้งหมดที่มีความสลับซับซ้อน อันประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลป จริยธรรม กฎหมาย ขนบธรรมเนียม สมรรถภาพต่างๆ รวมทั้งนิสัยบุคคลที่ได้รับถ่ายทอดมา ในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม”

ชิฟฟ์แมนและคานุก (Shiffman and Kanuk. 1997: 406) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ไว้สรุปได้ว่า “วัฒนธรรมหมายถึง ผลรวมทั้งหมดของความเชื่อเกิดจากการเรียนรู้ ค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นสิ่งที่นำมาใช้เพื่อควบคุมกำกับพฤติกรรมของผู้บริโภค ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ” และได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า คำว่า “ความเชื่อ” (Belief) และ “ค่านิยม” (Value) ในนิยามหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่สั่งสมอยู่ในจิตใจ (Accumulated feelings) และเป็นสิ่งที่บุคคลมีมาก่อน กล่าวง่าย ๆ ก็คือ ความเชื่อ จะประกอบด้วย ความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ หรือความรู้สึกนึกคิดที่จะกล่าวออกมาเป็นคำพูด “ผมเชื่อว่า...” ซึ่งเป็นการสะท้อนความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งของบุคคล หรือการประเมินบางสิ่งบางอย่าง (เช่น บุคคล ร้านค้า ผลิตภัณฑ์ และตราสินค้า) ส่วนค่านิยม ก็เป็นความเชื่อเหมือนกัน แต่ค่านิยมจะแตกต่างจากความเชื่อ

ส่วนคำว่า “ขนบธรรมเนียม” (Custom) คือ แบบอย่างของพฤติกรรมที่เปิดเผย (Overt mode of behavior) ที่เป็นที่ยอมรับหรือเป็นวิถีทางที่ยอมรับเพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติ ในสถานการณ์ต่างๆ ขนบ ธรรมเนียมจะประกอบด้วยพฤติกรรมที่เป็นกิจวัตรหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำวัน พฤติกรรมที่เป็นกิจวัตรของผู้บริโภค เช่น การใส่น้ำตาลและนมในกาแฟและการใส่น้ำซอส (ketchup) ในแฮมเบอร์เกอร์ถือเป็นขนบธรรมเนียม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความเชื่อและค่านิยมจะเป็นตัวนำทาง เพื่อแสดงพฤติกรรมส่วนขนบธรรมเนียม จะเป็นวิถีทางของการแสดงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับและยึดถือปฏิบัติกันมาโดยทั่วไป

กิดเดน (Giddens : 1115) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า ค่านิยม การแสดงออกของวิถีชีวิต ที่เป็นแนวความคิดของสังคมที่มีการยอมรับกันอย่างแพร่หลายและเป็นลักษณะเด่นที่สุดของสังคมมนุษย์

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2515: 58-59) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้สรุปได้ว่า วัฒนธรรมมีความหมายที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประการ คือ

1) วัฒนธรรม หมายถึงมรดกทางสังคมเป็นลักษณะพฤติกรรมของมนุษย์ ที่ได้สะสมไว้ในอดีตและได้ตกทอดมาเป็นสมบัติที่มนุษย์ปัจจุบันนำเอามาใช้ในการครองชีวิต

2) วัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนแห่งการครองชีวิต

จอห์นและมิเชล (George J. Bryjak and Michel P. Soroka, 1994 : 527) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วิถีชีวิตของบุคคลหรือมรดกทางสังคมที่รวมทั้งค่านิยม บรรทัดฐาน สถาบัน และความจริงที่ว่า การสืบทอดจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งโดยการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว

แลนดิส (Landis, Judson R., 2000 : 70 – 71) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้สรุปได้ว่า “วัฒนธรรมคือการแลกเปลี่ยนกันโดยสมาชิกของสังคมที่ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม โดยที่วัฒนธรรมจะมีความแตกต่างกันตามพื้นที่ที่อยู่ของแต่ละกลุ่มคนและมีการพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน

สุพัตรา สุภาพ (2528 : 25) ได้ให้รายละเอียดของวัฒนธรรมไว้สรุปได้ว่า “วัฒนธรรมเป็นส่วนทั้งหมดที่ซับซ้อนอันประกอบด้วยความรู้ ศรัทธาความเชื่อ ศิลปะ ศิลธรรม กฎหมาย ขนบธรรมเนียม เนิยมประเพณี ตลอดจนถึงความสามารถของมนุษย์ ที่ได้รับมาในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม วัฒนธรรมนั้นอาจหมายถึง มรดกทางทางสังคม ที่ประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อทางศาสนา ขนบประเพณี ความเชี่ยวชาญชำนาญการ ที่เราได้รับสืบทอดกันมา หรือเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมทางสังคมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งนักวิชาการและผู้ชำนาญการทั้งหลาย ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ “วัฒนธรรม มีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นแบบแผน ในความคิด และการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง มนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบกฎเกณฑ์วิธีการในการปฏิบัติ การจัดระเบียบตลอดจนความเชื่อ ความนิยม ความรู้ และเทคโนโลยีต่างๆ ในการควบคุม และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ” คำว่า "วัฒนธรรม" ถอดศัพท์มาจาก "Culture" ของภาษาอังกฤษซึ่งมีรากศัพท์มาจาก "Cultural" ในภาษาละติน มีความหมายว่า การเพาะปลูกหรือการปลูกฝัง อธิบายได้ว่ามนุษย์เป็นผู้ปลูกฝังอบรมบ่มนิสัยให้เกิดความเจริญงอกงาม "วัฒนธรรม" เป็นคำสมาส คือการรวมคำสองคำเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ "วัฒนธรรม" ซึ่งมีความหมายทั่วไปว่า เจริญงอกงาม รุ่งเรือง "ธรรม" ซึ่งในที่นี้หมายถึง กฎ ระเบียบหรือข้อปฏิบัติ เพราะฉะนั้นเมื่อพูดถึงคำว่า "วัฒนธรรม" ในความหมายทั่วไปหมายถึงความเป็นระเบียบ ความมีวินัย เช่นเมื่อพูดถึงบุคคลหนึ่งว่า "เป็นคนมีวัฒนธรรม" ก็มักหมายความว่า เป็นคนมีระเบียบวินัย เป็นต้น

นิคม มุสิกคามะ (2536: 35) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตมนุษย์ วิธีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึก นึกคิด

ในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถแก้ไขและซาบซึ้งร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมไทย คือวิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เลือกรร ปรับปรุง แก้ไข จนถือว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และได้ใช้เป็นเครื่องมือ หรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสังคม วัฒนธรรมเป็นมรดกแห่งสังคม เป็นสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือสร้างขึ้น เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคม”

เฉลิม บุรีภักดี (2539: 9) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า “เป็นวิถีการดำเนินชีวิตทุกด้านของคนในสังคม หมายถึง วิธีการกระทำสิ่งต่างๆ ทุกอย่างนับตั้งแต่วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีแต่งกาย วิถีแสดงอารมณ์ วิถีสื่อความหมาย วิถีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ วิถีแสวงหาความสุขทางใจ และหลักเกณฑ์ที่ดำเนินชีวิต วิถีพักผ่อน ตลอดจนวิถีจราจรและขนส่ง รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้หรือวัตถุสิ่งของต่างๆ ที่นำมาใช้เพื่อการเหล่านั้นก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมด้วย

นิยามความคิดในเรื่องวัฒนธรรมมีหลากหลาย ไม่หยุดนิ่ง และมีการแปรเปลี่ยนไปตามสภาพกาลเทศะ เงื่อนไขต่างๆ ที่เป็นบริบททางสังคมวัฒนธรรมใหม่ๆ ของผู้คนในแต่ละยุคสมัย ซึ่งผู้ที่ให้ความหมายและแนวคิดทางวัฒนธรรม เช่น

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2540: 24) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้สรุปได้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งต่างๆ ทั้งหมดที่สังคมสร้างขึ้นมา เพื่อนำมาใช้ช่วยพัฒนาชาติเวลาชีวิตเป็นอยู่ของสังคมให้ดีขึ้น และเป็นมรดกของสังคมถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง “คำว่า วัฒนธรรม เป็นคำที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต แปลว่า ธรรม เป็นต้นเหตุให้เจริญ หรือธรรมคือ ความเจริญมีใช้เป็นหลักฐานทางราชการ ครั้งแรกเมื่อ พุทธศักราช 2543 เรียกว่า พระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2543 กัฉบับที่ 2 เมื่อ พุทธศักราช 2485” คำว่า “วัฒนธรรม” ตามที่กล่าวมาเป็นคำสมาสระหว่างภาษาบาลีกับสันสกฤต เพราะคำว่า วัฒน มาจากคำบาลีว่า วุฒฺน ซึ่งแปลว่า เจริญ งอกงาม ส่วนคำว่า "ธรรม" มาจากภาษาสันสกฤตว่า ธรรม (ใช้ในรูปภาษาไทย-ธรรม) เขียนตาม รูปบาลีล้วนๆ คือ "วุฒฺนธมฺม" หมายถึง ความดี ซึ่งหากแปลตามรากศัพท์คือ สภาพอันเป็นความเจริญงอกงาม หรือลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม นอกจากนี้ คำว่า วัฒนธรรม ตรงกับภาษาอังกฤษว่า culture หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน ยศ สันตสมบัติ (2544: 11-13) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ลักษณะพื้นฐานที่เป็นความหมายร่วมของวัฒนธรรม มีดังนี้ 1) วัฒนธรรมเป็นความคิดร่วมของมนุษย์ในสังคมหนึ่งๆ 2) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสามารถเรียนรู้จากกันและกันได้ สืบทอดได้โดยผ่านกระบวนการทางสังคมวัฒนธรรมทั้งในด้านวิถีคิดและวิถีปฏิบัติจากมนุษย์รุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง วัฒนธรรมไม่ใช่สิ่งสืบทอดทางสายโลหิต หรือ ทางชีวภาพพันธุกรรม 3) วัฒนธรรมยังมีพื้นฐานมาจากการสื่อสารผ่านระบบสัญลักษณ์ เช่น ภาษา พิธีกรรมงานศิลปะ 4) วัฒนธรรมเป็นผลรวมขององค์ความรู้และ

ภูมิปัญญา 5) วัฒนธรรม คือกระบวนการที่มนุษย์กำหนดนิยามความหมายให้กับชีวิตและสิ่งต่างๆ รอบตัว 6) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง มีพลวัตร เคลื่อนไหว ปรับตัว และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ไพฑูรย์ มีกุล (2550 : 5-7) ได้ให้รายละเอียดและความหมายของวัฒนธรรมไว้สรุปได้ว่า วัฒนธรรมประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ 1) สัญลักษณ์ หมายถึง การใช้สิ่งหนึ่งมาสื่อความหมายแทนถึงอีกสิ่งหนึ่งที่ต้องการกล่าวถึง สัญลักษณ์มีประโยชน์คือ ช่วยให้เราสามารถสื่อสารกันได้สะดวก สามารถวางแผนทำงานร่วมกันและสามารถถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมได้ 2) ภาษา เป็นอีกรูปหนึ่งของสัญลักษณ์ ที่แสดงออกด้วยการพูด การฟัง และการเขียน มนุษย์จัดเป็นสัตว์ประเภทเดียวที่สามารถใช้ภาษาได้ ความสามารถทางภาษาของมนุษย์ทำให้เราแตกต่างจากสัตว์อย่างมาก เพราะเราสามารถสร้างสรรค์อารยธรรมให้เกิดขึ้นและเจริญก้าวหน้าได้ไม่หยุดยั้งในขณะที่สัตว์ไม่มีภาษาทำให้พวกมันไม่สามารถพัฒนาอารยธรรมได้ 3) ค่านิยม วัฒนธรรมเป็นความคิดรวบยอดที่ตัดสินว่าสิ่งใดมีค่า หรือ ไม่มีค่านั้นจะพื้นฐานมาจากค่านิยมอีกส่วนหนึ่งซึ่งค่านิยมนี้จะมีส่วนกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาสังคม อารยธรรมของเรา เป็นบรรทัดฐานเป็นกฎระเบียบที่สังคมกำหนด และคาดหวังให้เราปฏิบัติ หากเราไม่ปฏิบัติตาม จะมีการต่อต้านหรือลงโทษ การลงโทษจะมีความรุนแรงมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับสังคมกำหนดว่าพฤติกรรมนั้นมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร และเทคโนโลยี เป็นการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประดิษฐ์คิดค้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้สบายขึ้นเทคโนโลยีมีผลต่อระบบความคิด และการดำเนินชีวิตของมนุษย์มาก และระบบความคิดของสังคมมีผลต่อความเจริญทางเทคโนโลยีด้วยเช่นกัน โดยสรุปวัฒนธรรม คือ ผลรวมของระบบความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ จริยธรรม กฎหมาย ประเพณี ตลอดจนความสามารถ และอุปนิสัยต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการเป็นสมาชิกของสังคม

สรุป วัฒนธรรมเป็นแบบอย่างการดำรงชีวิตของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกเรียนรู้ รับและถ่ายทอดกันจากรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งด้วยการสั่งสอนรูปแบบต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.1.2 ความสำคัญของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในความเป็นชาติ สามารถดำรงความเป็นชาติไว้ ถ้าชนชาติที่ไร้วัฒนธรรม แม้จะเป็นผู้ชนะในการทำสงคราม แต่ในที่สุดก็จะเป็นผู้พ่ายแพ้ในด้านวัฒนธรรม ซึ่งนับว่าเป็นการพ่ายแพ้ที่แน่นอนยิ่งอย่างราบคาบและสิ้นเชิง “ทั้งนี้เพราะผู้ที่ถูกพิชิตในทางวัฒนธรรมนั้นจะไม่รู้ตัวเลยว่าตนได้ถูกพิชิต เช่น พวกตาดที่พิชิตจีนได้และตั้งราชวงศ์หงวนขึ้นปกครองจีน แต่ในที่สุดถูกชาวจีนซึ่งมีวัฒนธรรมสูงกว่ากลืนจนเป็นชาวจีนไปหมดสิ้น” (อานนท์ อาภาภิรม, 2525 : 75) วัฒนธรรมทำหน้าที่ในการเป็นเครื่องกำหนดความเป็นอยู่ของสังคม ดังที่มีการกล่าวไว้ว่า “วัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม ทั้งยังเป็นเครื่องวัดและกำหนดความเจริญ ความเสื่อมของสังคม วัฒนธรรมจึงมีอิทธิพล

ต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ หากสังคมใดมีวัฒนธรรมที่เหมาะสมมีความดีงาม สังคมนั้นย่อมเจริญก้าวหน้า ฉะนั้นการทำความเข้าใจในกระบวนการวัฒนธรรมจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดกรอบ หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตของสังคม วัฒนธรรมมีคุณประโยชน์หลาย ประการ คือ ช่วยให้นักมนุษยศาสตร์ศึกษาช่วยแก้ปัญหาและสนองความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์” (กระทรวงวัฒนธรรม, 2550 : 4) จึงสรุปได้ว่า วัฒนธรรมมีความสำคัญดังนี้

- 1) วัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงความแตกต่างทางสังคมของบุคคล กลุ่มคน หรือชุมชน
- 2) เป็นสิ่งที่ทำให้เห็นว่าตนมีความแตกต่างจากสัตว์
- 3) ช่วยให้เรามองเห็นและเข้าใจสิ่งที่มองเห็นจากประสบการณ์ที่เรียนรู้จากวัฒนธรรมของตน เช่น ชาวเกาะซามัวมองเห็นดวงจันทร์ว่ามีหญิงกำลังทอผ้า ชาวออสเตรเลียเห็นเป็นตาแมวใหญ่กำลังมองหาเหยื่อ ชาวไทยมองเห็นเหมือนรูปกระต่าย
- 4) วัฒนธรรมสนองความต้องการพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัย ๔ ในการครองชีพ
- 5) เป็นตัวกำหนดความเหมาะสมของความรู้สึก การกระทำบางอย่าง ในชุมชนซึ่งมีความแตกต่างในแต่ละคน สถานที่ หรือชุมชน

1.1.3 หน้าที่ของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบัน ซึ่งมีลักษณะแตกต่าง กันไปในแต่ละสังคม เช่น วัฒนธรรมอิสลามอนุญาตให้ชายที่มีความสามารถเลี้ยงดูและให้ความยุติธรรมแก่ภรรยา มีภรรยาได้มากกว่า 1 คน โดยไม่เกิน 4 คน แต่ห้ามสมสู่ระหว่างเพศเดียวกันอย่างเด็ดขาด ในขณะที่ศาสนาอื่นอนุญาตให้ชายมีภรรยาได้เพียง 1 คน แต่ไม่มีบัญญัติห้ามความสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกัน ฉะนั้นรูปแบบของสถาบันครอบครัวจึงอาจแตกต่างกันไป

อานนท์ อภาภิรม (2517: 85) ได้ให้รายละเอียดไว้สรุปได้ว่า “วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ พฤติกรรมของคน จะเป็นเช่นไรก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมนั้น ๆ เช่น วัฒนธรรมในการพบปะทักทายของไทย ใช้ในการสวัสดีของชาวตะวันตกทั่วไป ใช้ในการสัมผัสมือ ของชาวทิเบตใช้การแลบลิ้น ของชาวมุสลิมใช้การกล่าวสลาม วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ควบคุมสังคม สร้างความเป็นระเบียบ เรียบร้อย ให้แก่สังคม เพราะในวัฒนธรรมจะมีทั้งความศรัทธา ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐาน เป็นต้น ตลอดจน ผลตอบแทนในการปฏิบัติและบทลงโทษ เมื่อฝ่าฝืน ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า ถ้าหากเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมดีแล้ว จะทำให้ สามารถเข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ของคนในแต่ละสังคมได้อย่างถูกต้อง”

1.1.4 ประเภทของวัฒนธรรม วัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

กระทรวงวัฒนธรรม (2550 : 4) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับประเภทของวัฒนธรรมไว้ว่า “วัฒนธรรมแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

1) วัฒนธรรมที่สัมผัสได้ (Tangible Culture) หมายถึงสิ่งประดิษฐ์หรือสิ่งสร้างที่มนุษย์คิดค้นขึ้น เช่น สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน อาคารบ้านเรือน เสื้อผ้า เครื่องประดับตกแต่ง บางครั้งวัฒนธรรมที่สัมผัสได้ถูกเรียกขานว่า วัฒนธรรมวัตถุ (Material culture)

2) วัฒนธรรมที่สัมผัสไม่ได้ (intangible culture) หรือที่เรียกว่าวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Nonmaterial culture) หมายถึงแบบแผนในการดำเนินชีวิต หรือประเพณี ภูมิปัญญาที่เกิดจากความคิด ความเชื่อ ซึ่งปรากฏในรูปของกระทำ เช่น การใช้ภาษา การยึดถือศิลปกรรม จารีตต่าง ๆ

นอกจากนี้วัฒนธรรมได้ถูกจัดประเภทให้ละเอียดมากขึ้น โดยแบ่งเป็น ๓ ประเภทคือ

1) วัฒนธรรมทางความคิด (ideas-thinking) หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด หรือความเชื่อ ซึ่งอาจถูกหรืออาจผิด เช่น การเชื่อโชคลาง การทำบุญทำทาน

2) วัฒนธรรมทางบรรทัดฐาน (norms) คือ การปฏิบัติของคนในสังคมที่ยึดถือแบบแผนหรือประเพณีร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย

2.1 วิถีชาวบ้าน (folkways) คือระเบียบแบบแผนที่บุคคลในสังคมยึดถือและปฏิบัติ เช่น การบวชทดแทนคุณบิดามารดาของลูกชาย การต้อนรับแขก ไครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ หากใครไม่ปฏิบัติตามจะถูกติฉินนินทา

2.2 จารีต (mores) คือ ระเบียบแบบแผนที่บุคคลในสังคมต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนจะเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรม หรือถูกรังเกียจ เช่น การเลี้ยงดูพ่อแม่ในยามแก่เฒ่า นอกจากนี้ข้อห้ามทางศาสนา (taboos) ถือเป็นจารีตอย่างหนึ่ง เช่น ห้ามค้าอาวุธ เสพยาเสพติด

2.3 กฎหมาย (laws) คือ ระเบียบแบบแผนที่ทุกคนในสังคมต้องปฏิบัติ หากฝ่าฝืนจะได้รับโทษตามตัวบทกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับ เช่น การหยุดรถเมื่อมีสัญญาณไฟแดงตามกฎหมายจราจร

3. วัฒนธรรมทางวัตถุ (material-having) ได้แก่ สิ่งของ เครื่องใช้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น เสื้อผ้า อาหาร ยา ที่อยู่อาศัย

รชนีกร เศรษฐ (2532 : 7) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับวัฒนธรรมสรุปได้ว่าประเภทของวัฒนธรรมแบ่งออกเป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับกิจกรรมทั่วไป โดยแบ่งได้เป็น 9 ประเภทประกอบด้วย

1) วัฒนธรรมการบริโภค ได้แก่ วิธีประกอบ วิธีปรุง และวิธีรับประทาน

- 2) วัฒนธรรมการอยู่ ได้แก่ วิธีการสร้างและจัดที่อยู่อาศัย
- 3) วัฒนธรรมการแต่งกาย ได้แก่ วัสดุที่ใช้ สี วิธีการรักษาความสะอาด และวิธีการแต่งกายตามโอกาสต่างๆ
- 4) วัฒนธรรมที่แสดงอารมณ์ ได้แก่ วิธีการแสดงอารมณ์ต่างๆ เช่น อารมณ์รักเกลียด โกรธ และวิธีการแสดงอารมณ์ทางเพศ
- 5) วัฒนธรรมเกี่ยวกับการสื่อความหมาย เช่น วิธีการส่งและรับข่าวสาร ได้แก่ ภาษาพูด ท่าทาง รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อความหมายนั้นๆ
- 6) วัฒนธรรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ คือ การจัดระบอบการปกครองและควบคุมสังคม ได้แก่ วิธีสร้างความสามัคคีระหว่างกลุ่ม วิธีควบคุมพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มคนในสังคม
- 7) วัฒนธรรมเกี่ยวกับการแสวงหาความสุขทางจิตใจและหลักเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความคิด ความเชื่อทางศาสนา และปรัชญาชีวิต
- 8) วัฒนธรรมการพักผ่อน ได้แก่ ชนิดของการพักผ่อน วิธีจัดเวลาในการพักผ่อน อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการพักผ่อนนั้นๆ
- 9) วัฒนธรรมเกี่ยวกับการจราจรขนส่ง ได้แก่ วิธีการเดิน วิธีการส่งสิ่งของ ระบบการจราจร

วัฒนธรรมสามารถถ่ายทอดจากชนกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง โดยอาศัยการเรียนรู้และการสื่อสารระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง ซึ่งอาจเป็นไปโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม จึงทำให้บุคคลมีบุคลิกและลักษณะพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การที่คนไทยหรือคนอเมริกันมีความแตกต่างกันมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ทำให้เราสามารถจำแนกวัฒนธรรมของสังคมหนึ่งออกจากสังคมหนึ่งได้ก็เพราะแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมที่มีการแสดงออกให้เห็นถึงความแตกต่างได้โดยแจ่มชัด

กระบวนการที่วัฒนธรรมถูกเผยแพร่จากแหล่งกำเนิดไปยังสมาชิกในสังคมนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ 2 ทาง คือ

- 1) โดยตรง ได้แก่ การติดต่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างบุคคล ระหว่างชาติ ซึ่งอาจเป็นการแลกเปลี่ยนโดยสันติวิธีหรือแลกเปลี่ยนโดยการสงคราม หรือการอพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย
- 2) โดยอ้อม ได้แก่ การที่วัฒนธรรมถูกเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพยนตร์ วิทยุ และโทรทัศน์

การสื่อสารมวลชนจึงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดหรือเผยแพร่วัฒนธรรมไปยังสมาชิกของสังคมในระดับบุคคลหรือระดับมวลชน

แบร์รี่ (Barry, 2001: 217) ได้อธิบายไว้ว่า วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุนั้นจะแพร่กระจายได้ง่ายและรวดเร็วกว่าวัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ เช่น คนไทยจะยอมรับการแต่งกาย การรับประทานอาหารแบบต่างชาติได้ง่ายและรวดเร็วกว่าการยอมรับแนวความคิด ค่านิยม หรือทัศนคติต่างๆ เป็นต้น และหากการติดต่อสื่อสารและการคมนาคมเป็นไปโดยสะดวกและต่อเนื่อง การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมก็จะเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว จนอาจเกิดเป็นภาวะที่เรียกว่า “การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม” (Cultural assimilation) การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม หมายถึง กระบวนการที่กลุ่มคนต่างวัฒนธรรม เข้ามามีวัฒนธรรมร่วมกัน มิได้หมายถึงเฉพาะวัฒนธรรมที่มองเห็นและจับต้องได้ เช่น การแต่งกาย การรับประทานอาหาร และภาษาเท่านั้น แต่ยังหมายถึงสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น ค่านิยม ทัศนคติ ความรู้ และความรู้สึกทางด้านจิตใจด้วย

การเผยแพร่ของวัฒนธรรม นอกจากจะมีผลในทางบวกคือ การยอมรับวัฒนธรรม แล้วยังมีผลในทางตรงข้ามคือ การปฏิเสธหรือต่อต้านวัฒนธรรม หากวัฒนธรรมที่เข้ามาใหม่นั้น มีแนวโน้มที่จะทำลาย ซึ่งการต่อต้านจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามประเภทของกลุ่มคนในสังคม เช่น ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีแนวคิดแบบอนุรักษ์นิยมมักจะมี ความขัดแย้งต่อการรับเอาวัฒนธรรมใหม่ บางประเภท ส่วนผู้ที่มีอายุน้อยหรือเป็นคนสมัยใหม่ก็จะสามารถยอมรับวัฒนธรรมของสังคมอื่นได้ง่ายกว่า ในบางกรณีจึงต้องมีการเลือกสรรเอาเพียงวัฒนธรรมที่เห็นว่า สามารถเข้ากันได้กับแบบแผนพฤติกรรมของสังคม เช่น สังคมไทยสามารถรับเอาสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ แต่อาจปฏิเสธวัฒนธรรมบางอย่างที่ไม่สามารถเข้ากับแบบแผนของวัฒนธรรมไทย เช่น การมีเสรีภาพทางความคิด และพฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องทางเพศของประเทศตะวันตก

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับประเพณี

ประเพณี เป็นกิจกรรมที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมา เป็นเอกลักษณ์และมีความสำคัญต่อสังคม เช่น การแต่งกาย ภาษา วัฒนธรรม ศาสนา ศิลปกรรม กฎหมาย คุณธรรม ความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมในสังคม วัฒนธรรมในสังคมอยู่ในลักษณะใด ประเพณีมีกิจกรรมที่ปฏิบัติกันในลักษณะนั้น

1.2.1 ความหมายของประเพณี

พระยาอนูมานราชชน (2514: 37) ได้ให้ความหมายของคำว่าประเพณีไว้ว่า ประเพณี คือ ความประพฤติที่ชนหมู่หนึ่งอยู่ในที่แห่งหนึ่งถือเป็นแบบแผนกันมาอย่างเดียวกัน และสืบต่อกันมานาน ถ้าใครในหมู่ประพฤติออกนอกแบบก็ผิดประเพณี หรือผิดจารีตประเพณี คำว่าประเพณี ตามพจนานุกรมภาษาไทยฉบับบัณฑิตยสถาน ได้กำหนดความหมายประเพณีไว้ว่า ขนบธรรมเนียมแบบแผน ซึ่งสามารถแยกคำต่างๆ ออกได้เป็น ขนบ มีความหมายว่า ระเบียบแบบอย่าง ธรรมเนียมมีความหมายว่า ที่นิยมใช้กันมา และเมื่อนำมารวมกันแล้วก็มีความหมายว่า

ความประพฤติที่คนส่วนใหญ่ ยึดถือเป็นแบบแผน และได้ทำการปฏิบัติสืบต่อกันมา จนเป็นต้นแบบที่จะให้คนรุ่นต่อไป ไปได้ประพฤติปฏิบัติตามกันต่อไป

1.2.2 ประเภทของประเพณี

เสฐียรโกเศศ (2525: 15) ได้ให้รายละเอียดไว้สรุปได้ว่า ประเภทของประเพณี แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) จารีตประเพณี หรือภูษิตธรรม หมายถึง สิ่งซึ่งสังคมใดสังคมหนึ่งยึดถือและปฏิบัติสืบกันมาอย่างต่อเนื่องและมั่นคง เป็นเรื่องของความผิดถูก มีเรื่องของศีลธรรมเข้ามาร่วมด้วย ดังนั้นสมาชิกในสังคมต้องทำ ผู้ใดฝ่าฝืนถือว่าเป็นผิดเป็นชั่ว จะต้องถูกตำหนิหรือได้รับการลงโทษจากคนในสังคมนั้น เช่น ลูกหลานต้องเลี้ยงดูพ่อแม่เมื่อท่านแก่เฒ่า ถ้าใครไม่เลี้ยงดูถือว่าเป็นคนเนรคุณ หรือลูกอกตัญญู จารีตประเพณีของแต่ละสังคมนั้นย่อมไม่เหมือนกัน เพราะมีค่านิยมที่ยึดถือต่างกัน การนำเอาจารีตประเพณีของตนไปเปรียบเทียบกับของคนอื่นแล้วตัดสินว่าดีหรือเลวกว่าของตนย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเชื่อของแต่ละสังคมนั้นแตกต่างกันไป

2) ขนบประเพณี หรือสถาบัน หมายถึง ระเบียบแบบแผนที่สังคมได้กำหนดไว้แล้วปฏิบัติสืบต่อกันมา ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ทางตรง ได้แก่ ประเพณีที่มีการกำหนดเป็นระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติอย่างชัดเจนว่าบุคคลต้องปฏิบัติอย่างไร เช่น สถาบันโรงเรียน มีโรงเรียน มีผู้สอน มีผู้เรียน มีระเบียบการรับสมัคร การเข้าเรียน การสอบไล่ เป็นต้น ทางอ้อม ได้แก่ ประเพณีที่รู้จักกันโดยทั่วไป โดยไม่ได้วางระเบียบไว้แน่นอน แต่ปฏิบัติไปตามคำบอกเล่า หรือตัวอย่างจากที่ผู้ใหญ่หรือบุคคลในสังคมปฏิบัติ เช่น ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การตาย การแต่งงาน ซึ่งเป็นประเพณีเกี่ยวกับชีวิต หรือประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล ตรุษ สารท การขึ้นบ้านใหม่

3) ธรรมเนียมประเพณี หมายถึง ประเพณีเกี่ยวกับเรื่องธรรมดาสามัญที่ทุกคนควรทำ ไม่มีระเบียบแบบแผนเหมือนขนบประเพณี หรือมีความผิดถูกเหมือนจารีตประเพณี เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ทุกคนปฏิบัติกันทั่วไปจนเกิดความเคยชิน และไม่รู้สึกรับภาระหน้าที่ เพราะเป็นสิ่งที่มีความคุ้นเคยและใช้กันอย่างแพร่หลาย ส่วนมากเป็นมารยาทในด้านต่างๆ เช่น การแต่งกาย การพูด การรับประทานอาหาร การเป็นแขกไปเยี่ยมผู้อื่น ฯลฯ ธรรมเนียมประเพณีเป็นเรื่องที่ทุกคนควรทำแม้มีผู้ฝ่าฝืนหรือทำผิดก็ไม่ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญแต่อาจถูกตำหนิว่าเป็นคนไม่ได้รับการศึกษา ไม่มีมารยาท ไม่รู้จักกาลเทศะ

สรุป ประเพณี มี 3 ประเภท คือ จารีตประเพณี ขนบประเพณี ธรรมเนียมประเพณี โดยทั้ง 3 ประเภทเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับอาเซียน

1.3.1 ความเป็นมาของอาเซียน

สำนักการประชาสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (2554 : 6) กล่าวถึงความเป็นมาของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (Association of South East Asian Nations : ASEAN) ไว้ว่าก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีจาก 5 ประเทศ ได้แก่ นายอาดัม มาลิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ตุน อับดุล ราซัค บิน ฮุสเซน รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติประเทศมาเลเซีย นายนาซิโซ รามอส รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ นายเอส ราชารัตนัม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และพันเอก(พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ชำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงปลอดภัยทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจากเจตจำนงที่สอดคล้องกันนี้ นำไปสู่การขยายสมาชิกภาพ โดยบรูไนดารุสซาลาม ได้เข้าเป็นสมาชิกในลำดับที่ 6 เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2527 สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 7 เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2538 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสหภาพพม่าเข้าเป็นสมาชิกพร้อมกัน เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2540 และราชอาณาจักรกัมพูชา เข้าเป็นสมาชิก ลำดับที่ 10 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2542 ทำให้ปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิกรวมทั้งหมด 10 ประเทศ

ประชาคมอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม 2546 จากการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนที่ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord) เห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี 2563 ต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 12 ในเดือนมกราคม 2550 ที่เซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ตกลงให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นภายในปี 2558

1.3.2 วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียน

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ (2552 : 6) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียน ตามปฏิญญากรุงเทพฯ ไว้ในหนังสือ “บันทึกการเดินทางอาเซียน” ดังนี้

1) เพื่อเร่งรัดความเจริญทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม และการพัฒนาทางวัฒนธรรมในภูมิภาค โดยความเพียรพยายามร่วมกัน ด้วยเจตนารมณ์แห่งความเสมอภาคและความร่วมมือร่วมใจ ทั้งนี้เพื่อเสริมรากฐานสำหรับประชาคมที่มีความรุ่งเรือง และสันติสุขแห่งประชาชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- 2) ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค โดยการเคารพอย่างแน่นแฟ้นในความยุติธรรม และหลักแห่งนิติธรรม ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคและยึดมั่นในหลักการ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ
- 3) ส่งเสริมให้มีความร่วมมืออย่างจริงจัง และความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
- 4) จัดให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปของการอำนวยความสะดวกการฝึกอบรมและวิจัยทางด้านการศึกษา วิชาชีพ วิชาการ และการบริหาร
- 5) ร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อการใช้ประโยชน์มากขึ้นในการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า รวมทั้งการศึกษาปัญหาเรื่องการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับภาคภัณฑ์ การปรับปรุงบริการความสะดวกเกี่ยวกับการขนส่งและการคมนาคม และการยกระดับการครองชีพของประชาชน
- 6) ส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- 7) อำนวยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างอาเซียนกับองค์การระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค ที่มีความมุ่งหมายและมุ่งประสงค์คล้ายคลึงกัน และที่จะแสวงหาเส้นทางทั้งหลายเพื่อให้ความใกล้ชิดระหว่างกัน

อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและเป็นตัวอย่างของการรวมตัวของกลุ่มประเทศที่มีพลังต่อรองในเวทีการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ความก้าวหน้า ของอาเซียนมีปัจจัยจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างรัฐสมาชิก อันก่อให้เกิดบรรยากาศที่สร้างสรรค์ และเอื้อต่อความร่วมมือระหว่างกัน ทำให้สถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เปลี่ยนผ่านจากสภาวะแห่งความตึงเครียดและการเผชิญหน้าในยุคสงครามเย็น มาสู่ความมีเสถียรภาพความมั่นคงและความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในปัจจุบัน

1.3.3 ความสำคัญของ “ประชาคมอาเซียน”

นับตั้งแต่วันก่อตั้ง สมาคมอาเซียนได้แสดงบทบาทในการธำรงรักษาและส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคงและความเจริญร่วมกันในภูมิภาค มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องในการสร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศสมาชิก ตลอดจนพัฒนาการในเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม จนเป็นที่ประจักษ์แก่นานาชาติ ประเทศ ญัฐตินัน วรณารักษ์ (2555 : เว็บไซต์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของประชาคมอาเซียนไว้ว่า

“ประชาคมอาเซียน” เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง และขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียน ในเวทีระหว่างประเทศ ในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมอาเซียน คือ

การทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น“ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิทัศน์ทางที่ดี โดยสมาชิกในครอบครัว มีสภาพความอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงกันจัดตั้งประชาคมอาเซียน อันถือเป็นการปรับปรุงตัวครั้งใหญ่ และวางรากฐานของการพัฒนาของอาเซียน คือ สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ที่ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ เช่นโรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และความเสี่ยงที่อาเซียนอาจจะไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้กับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะจีนและอินเดีย ซึ่งมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด

เมื่อเดือนตุลาคม 2546 ประชาคมอาเซียนจึงถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการ จากการที่ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน ที่เรียกว่า “ข้อตกลงบาหลี 2” เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงเลื่อนระยะเวลาจัดตั้งให้เสร็จในปี 2558

1.3.4 (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC)

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเป็นเสาหลักที่สำคัญของการสร้างประชาคมอาเซียน สุรินทร์ พิศสุวรรณ (2555 : 130) กล่าวถึงความสำคัญและเป้าหมายหลักของความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรมไว้ว่าประชาคมอาเซียนน่าจะเป็นการรวมตัวกันของคนขึ้นเป็นสังคมที่มีสมาชิกที่มีคุณภาพในตัวเอง เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถพัฒนาไปถึงจุดสุดยอดของตัวเอง มีค่านิยมที่ทุกคนยอมรับในความแตกต่างหลากหลายและเคารพสิทธิของกันและกัน อาเซียนไม่ต้องการให้ทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนกันหมด ไม่ต้องการให้คนอาเซียนสูญเสียเอกลักษณ์ของตัวเอง ไม่ต้องการให้ทุกคนมั่งมันและเฝ้าหาความร่ำรวยและการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างเดียว แต่ต้องการให้ทุกคนมองเห็นประโยชน์ร่วมกัน และในขณะเดียวกันก็มีความภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ฯลฯ ของตัวเอง

เป้าหมายหลักของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ตามกฎบัตรอาเซียน ในหมวดที่ 1 ว่าด้วยวัตถุประสงค์และหลักการของอาเซียน กล่าวถึงเป้าหมายหลักของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมไว้ว่า

- 1) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้แน่ใจว่าในภูมิภาค

มีการคุ้มครองสภาพแวดล้อม ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม และคุณภาพชีวิต ที่ดีงามของประชาชน

2) เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยผ่านความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

ในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพลังประชาชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งแห่งประชาคมอาเซียน

3) เพื่อเพิ่มพูนความเป็นอยู่ที่ดีและการดำรงชีวิตของประชาชนอาเซียนด้วยการให้ประชาชน มีโอกาสที่ทัดเทียมกันในการเข้าถึงการพัฒนามนุษย์ สวัสดิการสังคมและความยุติธรรม

4) เพื่อส่งเสริมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งทุกภาคส่วนของสังคมได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากกระบวนการรวมตัวและการสร้างประชาคมของอาเซียน

5) เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียนโดยผ่านการส่งเสริมความสำนึกถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมรดกของภูมิภาคยิ่งขึ้น

แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (A Blueprint for ASEAN Socio-Cultural Community)

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ (2555 : 2-3) กล่าวว่า ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 ที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550 ที่ประชุมได้เห็นพ้องให้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ค.ศ. 2009 – 2015) เพื่อรองรับการดำเนินมาตรการต่างๆขึ้น เพื่อส่งเสริมการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน หรือ ASCC มีเป้าหมายประการแรกที่จะทำให้เกิดประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเป็นสังคมที่รับผิดชอบเพื่อก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความเป็นเอกภาพในหมู่ประชาชาติและประชาชนอาเซียน โดยเสริมสร้าง อัตลักษณ์ร่วมกัน สร้างสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชาชนมีส่วนร่วมโดยมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่และสวัสดิการของประชาชนดีขึ้น

2) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ตอบสนองต่อความต้องการของภูมิภาคในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยดำเนินกิจกรรมที่เน้นการให้ความสำคัญกับประชาชน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนจะช่วยสนับสนุนการสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งสำหรับความเข้าใจอันดี การเป็นเพื่อนบ้านที่ดีและการแบ่งปันความรับผิดชอบ

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ถูกกำหนดลักษณะโดยวัฒนธรรมที่ยึดหยุ่น ยึดมั่นในหลักการ มีความร่วมมือ มีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อส่งเสริมการพัฒนามนุษย์

และสังคม เศรษฐกิจในเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ความเท่าเทียมทางเพศ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม

4) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนาของประชาชนอาเซียน จึงได้เน้นคุณค่าร่วมกัน ท่ามกลางความเป็นเอกภาพในความหลากหลาย โดยปรับให้เข้ากับสถานการณ์ โอกาสและสิ่งท้าทายในปัจจุบัน

5) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ให้ความสำคัญกับมิติทางสังคมในเรื่องการลดช่องว่างการพัฒนา โดยขจัดความแตกต่างทางการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน คุณลักษณะและองค์ประกอบ

กล่าวมาแล้วข้างต้น กรอบงานของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ครอบคลุมคุณลักษณะ 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนามนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และการลดช่องว่างทางการพัฒนา แต่ละด้านมีองค์ประกอบดังนี้

1) การพัฒนามนุษย์ (Human Development)

อาเซียนจะส่งเสริมความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนโดยประชาชนเข้าถึงโอกาสอย่างเที่ยงธรรมในการพัฒนามนุษย์ โดยส่งเสริมและลงทุนในด้านการศึกษา และการเรียนรู้ ตลอดชีวิต การฝึกอบรมและการเสริมสร้างขีดความสามารถ ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบการ ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์เชิงประยุกต์และเทคโนโลยีในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ มีองค์ประกอบดังนี้

(1) ให้ความสำคัญกับการศึกษา

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เน้นการบูรณาการด้านการศึกษาให้เป็นวาระการพัฒนาของอาเซียน การสร้างสังคมความรู้ โดยส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย และการสร้างความตระหนักรู้เรื่องอาเซียนในกลุ่มเยาวชน ผ่านทางการศึกษาและกิจกรรม เพื่อสร้างอัตลักษณ์อาเซียนบนพื้นฐานของมิตรภาพและความร่วมมือซึ่งกันและกัน

(2) การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของอาเซียน โดยดำเนินกิจกรรมเชิงยุทธศาสตร์และพัฒนาคุณสมบัติ ความสามารถ การเตรียมความพร้อมที่ดีให้กับแรงงานอาเซียนเพื่อที่จะเอื้อต่อการรับมือกับประโยชน์และกับสิ่งท้าทายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการรวมตัวในภูมิภาคได้

(3) ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เน้นส่งเสริมให้รวมหลักการการทำงาน
อย่างถูกต้องและเหมาะสมไว้ในวัฒนธรรมการทำงานของอาเซียนรวมถึงสุขภาพและความปลอดภัย
ในที่ทำงาน และทำให้เกิดความมั่นใจว่าการส่งเสริมการบริหารกิจการจะเป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย
การจ้างงานของอาเซียนเพื่อให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์การจ้างงาน

(4) ส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ (ไอซีที)

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เน้นการดำเนินโครงการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ที่ส่งเสริมการปฏิบัติตามข้อริเริ่มของภูมิภาคด้านไอซีที

(5) การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เชิงประยุกต์

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : พัฒนานโยบายและกลไกเพื่อสนับสนุน
ความร่วมมือในด้านการวิจัย การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การถ่ายทอดเทคโนโลยี
รวมทั้งในเชิงพาณิชย์ การจัดตั้งเครือข่ายสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการมีส่วนร่วมของ
ภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(6) เสริมสร้างทักษะในการประกอบการสำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุและ
ผู้พิการ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรี
เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มชายขอบในกำลังแรงงานที่มีผลผลิต
โดยการฝึกอบรมการฝีมือเพื่อปรับปรุงคุณภาพความเป็นอยู่ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาชาติและ
การรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน

(7) พัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เน้นการจัดตั้งระบบราชการ
ที่มีประสิทธิภาพโปร่งใส มีความรับผิดชอบและมีความน่าเชื่อถือ โดยการเพิ่มขีดความสามารถ
ของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการของอาเซียน และเพิ่มความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียน

สำหรับแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (A
Blueprint for ASEAN Socio-Cultural Community) ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินการ
เพื่ก้าวสู่ประชาคม สังคมและวัฒนธรรมอาเซียนด้วยการพัฒนามนุษย์ เพื่อให้มีความสัมพันธ์
อย่างใกล้ชิดกับประเทศต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นลำดับแรกนั้น

(1) เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ มีมาตรการระบุไว้เพื่อให้เห็นขอบข่ายงานด้านการศึกษา ดังนี้
(สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ. 2554 : 20-22)

ประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในปี พ.ศ.2558
เพื่อจัดการไม่รู้หนังสือ โดยมีเป้าหมายที่จะบรรลุร้อยละ70 ภายในปี พ.ศ.2554 ประกอบด้วย

- (1) ปรับปรุงคุณภาพและความเหมาะสมของการศึกษารวมทั้งการฝึกอบรมทางด้านเทคนิค วิชาชีพและทักษะในการศึกษาในภูมิภาค โดยจัดทำโครงการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ รวมทั้งการฝึกอบรมครูผู้สอน และจัดโครงการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ด้านการศึกษาระดับสูงโดยเฉพาะในประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม
- (2) ทบทวนเรื่องโครงการให้ทุนของอาเซียนเป็นระยะ เพื่อให้ทุนการศึกษามีลักษณะสมเหตุสมผล และสอดคล้องกันเพื่อผลลัพธ์ที่ดีขึ้น
- (3) ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มที่ถูกกละเลย โดยการเปิดกว้างการศึกษาทางไกล และการศึกษาทางอินเทอร์เน็ต
- (4) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาในทุกๆระดับ ระหว่างสถาบัน การศึกษาและสานต่อการสร้างเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัย ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งจัดตั้งกลุ่มวิจัยระหว่างสถาบันการศึกษาชั้นสูงในอาเซียน โดยประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซีมีโอ) และเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (เอยูเอ็น)
- (5) ส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมสำหรับสตรีและเด็กผู้หญิง และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องความละเอียดอ่อนทางเพศในหลักสูตรการศึกษา
- (6) เสริมสร้างการประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศ และองค์การในระดับภูมิภาคทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของการศึกษาในภูมิภาค
- (7) บรรลุเรื่องค่านิยมร่วมและมรดกทางวัฒนธรรมในหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาสื่อการสอนในเรื่องดังกล่าว โดยเริ่มในปี พ.ศ.2551
- (8) จัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการศึกษาชั้นสูง
- (9) สานต่อโครงการพัฒนาผู้นำเยาวชนอาเซียน และโครงการใกล้เคียงที่มีเป้าหมายเดียวกัน และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายศิษย์เก่าโครงการเยาวชนอาเซียนเพื่อส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความเข้าใจซึ่งกันและกัน
- (10) สนับสนุนการเรียนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา
- (11) จัดการแข่งขันกีฬาอาเซียนระดับมหาวิทยาลัย เยาวชนอาสาสมัครอาเซียนเพื่อสันติภาพ เกมส์คอมพิวเตอร์อาเซียน การแข่งขันโอลิมปิกวิทยาศาสตร์อาเซียน เพื่อส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์และความเข้าใจในหมู่เยาวชนของภูมิภาค

(12) สานต่อการดำเนินโครงการรางวัลเยาวชน อาทิ รางวัลวันเยาวชนอาเซียน และโครงการสืบบงศ์กรเยาวชนที่ประสบความสำเร็จ (เทโยอาเซียน) เพื่อเป็นการแสดงการยกย่องบุคคลและองค์กรเยาวชนที่มีบทบาทช่วยส่งเสริมความคิดเกี่ยวกับอาเซียน และคุณค่าเกี่ยวกับอาเซียนในหมู่เยาวชนทั่วภูมิภาค

(13) ดำเนินการจัดตั้งกองทุนสำหรับเยาวชนอาเซียนเพื่อสนับสนุนโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของเยาวชนในอาเซียน

(14) จัดตั้งเวทีเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในเรื่องยุทธศาสตร์และกลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชนในอาเซียน

(15) แลกเปลี่ยนนักแสดงทางวัฒนธรรมและนักวิชาการระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนผ่านระบบการศึกษา เพื่อให้มีความเข้าใจในเรื่องความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน

(16) ส่งเสริมหามือทางเลือกในการศึกษาระดับสูงในประเทศสมาชิกอาเซียน ผ่านโครงการหนึ่งหลักสูตรในต่างประเทศหรือ 1 ปี ในต่างประเทศ

(17) สนับสนุนให้ประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียน มีความเชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยตรง และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนนานาชาติ

(18) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(19) ดำเนินการจัดตั้งตัวชี้วัดการพัฒนาเยาวชนอาเซียนเพื่อประเมินผลที่ได้รับ

(20) ส่งเสริมการพัฒนาเรื่องการดูแลเด็กเล็กโดยการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด ประสิทธิภาพและการเสริมสร้างขีดความสามารถ

2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)

อาเซียนมีพันธกรณีในการส่งเสริมความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยลดความยากจนและส่งเสริมการคุ้มครองและสวัสดิการสังคม การสร้างสภาพแวดล้อมที่มั่นคง ปลอดภัย และปลอดภัยเสถียร การเตรียมความพร้อมเรื่องภัยพิบัติ และการจัดการกับข้อกังวลเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพ เมืองคัมภีร์ประกอบดังนี้

(1) การขจัดความยากจน

เชิงยุทธศาสตร์ : เน้นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านสังคมและเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (เอ็มดีจี) ของสหประชาชาติ ในด้านการกำจัดความยากจนและความหิวโหย

(2) เครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม และความคุ้มกันจากผลกระทบ
ด้านลบจากการรวมตัวอาเซียนและโลกาภิวัตน์

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ให้ความมั่นใจว่าประชาชนอาเซียนทุกคน
ได้รับสวัสดิการสังคมและการคุ้มกันจากผลกระทบเชิงลบจากโลกาภิวัตน์และการรวมตัว โดยพัฒนา
คุณภาพ ความครอบคลุม และความยั่งยืนของการคุ้มครองทางสังคม และเพิ่มความสามารถ
ในการจัดการความเสี่ยงทางด้านสังคม

(3) ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหาร

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ให้ความมั่นใจว่าประชาชนอาเซียนทุกคน
มีอาหารเพียงพอตลอดเวลาและให้ความมั่นใจในความปลอดภัยด้านอาหารในรัฐสมาชิกอาเซียน

(4) การเข้าถึงการดูแลสุขภาพและส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีสุขภาพ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เน้นการเข้าถึงการรักษาสุขภาพการบริการ
ทางการแพทย์และยาที่เพียงพอและราคาถูกลง และส่งเสริมให้ประชาชนอาเซียนดำรงชีวิตที่มีสุขภาพ
สมบูรณ์

(5) การเพิ่มศักยภาพในการควบคุมโรคติดต่อ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เสริมสร้างความพร้อมและประสิทธิภาพ
ในระดับภูมิภาค โดยบูรณาการแนวทางการป้องกันการเฝ้าระวัง ควบคุม และการสนองตอบ
ที่ทันเวลาเพื่อแก้ปัญหาโรคติดต่อและโรคติดต่อเชื้ออุบัติใหม่

(6) รับประกันอาเซียนที่ปลอดภัยเสถียร

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ลดการเสพยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย
ในหมู่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน เยาวชน และกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง โดยเน้น
มาตรการป้องกันและส่งเสริมการเข้าถึงวิธีการรักษา การฟื้นฟูเพื่อกลับเข้าสู่สังคมอีกครั้ง และ
การบริการหลังการบำบัดเพื่อให้กลับเข้าสู่สังคมอย่างเต็มที่โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ
ภาคเอกชนและองค์กรภาคประชาสังคม

(7) การสร้างรัฐที่พร้อมรับมือภัยพิบัติและประชาคมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เสริมสร้างกลไกให้มีประสิทธิภาพและ
สามารถป้องกันและลดการสูญเสียชีวิต และทรัพย์สินทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของรัฐ
สมาชิกอาเซียนอันเกิดจากภัยพิบัติ และร่วมมือกันจัดการกับภัยพิบัติฉุกเฉินโดยใช้ความพยายาม
ของรัฐบาล และความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ

3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)

มีพันธกรณีในการส่งเสริมความยุติธรรมโดยให้สิทธิของประชาชนสะท้อน อยู่ในนโยบายและทุกวิถีของชีวิต ซึ่งรวมถึงสิทธิและสวัสดิการสำหรับกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่ม ที่อ่อนแอ เช่น สตรี เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน มีองค์ประกอบดังนี้

(1) การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ปกป้องผลประโยชน์ สิทธิ รวมทั้งส่งเสริม โอกาสอย่างเท่าเทียม และยกระดับคุณภาพชีวิตมาตรฐานการดำรงชีพสำหรับสตรี เด็ก ผู้สูงอายุและผู้ พิการ

(2) การคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมให้นโยบายแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน มีความครอบคลุมและมีการคุ้มครองที่เหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายของแต่ละ ประเทศสมาชิก และการดำเนินการให้สอดคล้องกับปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริม สิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน

(3) ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของ องค์กร ธุรกิจรวมไว้ในเรื่องที่ภาคธุรกิจต้องดำเนินการ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการพัฒนา ที่ยั่งยืนในรัฐสมาชิกอาเซียน

(4) ส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)

อาเซียนจะมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่เขียวและ สะอาดโดยการปกป้องทรัพยากรทางธรรมชาติเพื่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้ง การจัดการบริหาร อย่างยั่งยืนและการอนุรักษ์ดิน น้ำ แร่ธาตุ พลังงาน ความหลากหลายทางชีวภาพ ป่าไม้ ทรัพยากรชายฝั่ง และทรัพยากรทางทะเล รวมทั้งการปรับปรุงคุณภาพน้ำและอากาศสำหรับ ภูมิภาคอาเซียน อาเซียนจะมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก รวมทั้งการ เปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและคุ้มครองชั้นโอโซน เช่นเดียวกับการพัฒนาและการปรับใช้เทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับการพัฒนาและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน มีองค์ประกอบดังนี้

(1) การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลกโดย ปราศจากผลกระทบต่อหลักการแข่งขันและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยอยู่บนพื้นฐานของหลัก ความเท่าเทียม ยืดหยุ่น มีประสิทธิภาพ และหลักการความรับผิดชอบต่อร่วมกันในระดับที่แตกต่าง โดยสะท้อนถึงสภาพการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่แตกต่างกัน

(2) การจัดการและการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมข้ามแดน

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ดำเนินมาตรการและส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ เพื่อต่อต้านปัญหามลพิษจากสิ่งแวดล้อม ซึ่ง รวมถึงปัญหามลพิษหมอกควันข้ามแดน การเคลื่อนย้ายปฏิกลอันตรายข้ามแดน โดยการเสริมสร้างขีดความสามารถ ส่งเสริมการตระหนักรู้ต่อสาธารณชน เพิ่มอำนาจการบังคับใช้กฎหมาย และสนับสนุนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และดำเนินการตามความตกลงอาเซียนว่าด้วยมลพิษหมอกควันข้ามแดน

(3) ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ทำให้อาเซียนเขียวและสะอาด มั่งคั่งด้วยประเพณีวัฒนธรรม เป็นที่ซึ่งค่านิยมและธรรมเนียมปฏิบัติของประชาชนสอดคล้องกลมกลืนและประสานกับธรรมชาติด้วยการที่ประชาชนมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม เต็มไปด้วยชาติพันธุ์ทางสิ่งแวดล้อมและมีความตั้งใจ และความสามารถในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของภูมิภาค โดยผ่านทางการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

(4) ส่งเสริมเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม (อีเอสที)

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ใช้เทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อบรรลุเป้าหมายเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยให้มีผลกระทบน้อยที่สุดต่อสิ่งแวดล้อม

(5) ส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานการดำรงชีวิตในเมืองต่างๆ ของอาเซียนและเขตเมือง

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เพื่อรับประกันว่าเขตเมืองและชุมชนในอาเซียนมีสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน รองรับความต้องการของประชาชนในด้านสังคมและเศรษฐกิจได้

(6) การทำการประสานกันเรื่องนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและฐานข้อมูล

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมความพยายามที่เหมาะสมที่จะประสานนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและฐานข้อมูลที่ละชั้น โดยคำนึงถึงสภาวะแวดล้อมระดับชาติของรัฐสมาชิก เพื่อสนับสนุนการบูรณาการด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและเป้าประสงค์ด้านเศรษฐกิจของภูมิภาค

(7) ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชายฝั่งและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : สร้างหลักประกันเรื่องสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งว่าจะได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ระบบนิเวศตัวอย่าง พืชและพื้นที่ดั้งเดิมได้รับการคุ้มครอง การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้รับการจัดการอย่างยั่งยืน และการตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งได้รับการปลูกฝัง

(8) ส่งเสริมการจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ให้ความมั่นใจว่าความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์ของอาเซียนจะได้รับการรักษาและจัดการอย่างยั่งยืนโดยการเสริมสร้างสภาวะที่ดีทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

9) ส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำจืด

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำจืด โดยให้ความเชื่อมั่นในเรื่องการเข้าถึงทรัพยากรน้ำอย่างเท่าเทียมกัน และคุณภาพที่ได้รับการยอมรับได้ในปริมาณที่เพียงพอ เพื่อรองรับความต้องการของประชาชนอาเซียน

(10) การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศและการจัดการต่อผลกระทบ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สุขภาพและสิ่งแวดล้อมในรัฐสมาชิกอาเซียน โดยดำเนินมาตรการในการบรรเทาและการปรับตัวบนพื้นฐานของหลักความเป็นธรรม ความยืดหยุ่น การมีประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบร่วมกัน และแตกต่างกัน ตามขีดความสามารถ รวมทั้งสะท้อนสภาวะที่แตกต่างทางสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ

(11) ส่งเสริมการบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน (เอสเอฟเอ็ม)

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในภูมิภาคอาเซียนอย่างยั่งยืนและขจัดกิจกรรมที่ไม่ยั่งยืน รวมถึงการดำเนินการปราบปรามการค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมายและการค้าที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยการเสริมสร้างขีดความสามารถ การถ่ายโอนเทคโนโลยีและส่งเสริมการตระหนักรับรู้และส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายและธรรมาภิบาล

5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity)

อัตลักษณ์อาเซียนเป็นพื้นฐานด้านผลประโยชน์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นตัวตนร่วมกัน จารีต ค่านิยม และความเชื่อ รวมทั้งความปรารถนาในฐานะประชาคมอาเซียน อาเซียนจะส่งเสริม ตระหนัก และมีค่านิยมร่วมกันในความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันท่ามกลางความแตกต่างในทุกชั้นของสังคม มีองค์ประกอบดังนี้

(1) ส่งเสริมการตระหนักรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนและความรู้สึกของการเป็นประชาคม

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : สร้างความรู้สึกของความเป็นเจ้าของและการรวมกันเป็นเอกภาพท่ามกลางความหลากหลายและส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในเรื่องวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ศาสนาและอารยธรรม

(2) การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน

เชิงยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมการสงวนและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าจะส่งเสริมความตระหนักรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่เป็นเอกลักษณ์ของภูมิภาค และความคล้ายคลึงกันทางวัฒนธรรมและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประเทศสมาชิก รวมทั้งเพื่อปกป้องความเป็นเอกลักษณ์ของมรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียนในภาพรวม

(3) ส่งเสริมการสร้างสรรคด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรม

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน และการดำรงอยู่ร่วมกันของอาเซียน โดยการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมและร่วมมือกันในอุตสาหกรรมด้านวัฒนธรรม

(4) การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชน

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เพื่อปลูกฝังอัตลักษณ์อาเซียนและสร้างอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางในการก่อตั้งประชาคมโดยสนับสนุนทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วม

6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : เสริมสร้างความร่วมมือเพื่อลดช่องว่างการพัฒนาโดยเฉพาะมิติการพัฒนาด้านสังคม ระหว่างประเทศสมาชิกเก่า 6 ประเทศ และประเทศสมาชิกใหม่ (CLMV) และในพื้นที่ของอาเซียนที่ถูกทอดทิ้งและด้อยพัฒนา

1.3.5 ความร่วมมือของอาเซียน

สำนักการประชาสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (2554 : 110 – 114) กล่าวถึงความร่วมมือของอาเซียนไว้ว่า อาเซียนมีความร่วมมือ 3 ด้านร่วมกัน ซึ่งเปรียบเสมือนเสาหลักสามเสาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค เช่นภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย เป็นต้น มีความแข็งแกร่งและมีภูมิฐานทางานที่ดี สมาชิกในครอบครัวมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งมีความร่วมมือ 3 ด้าน ดังนี้

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

อาเซียนมุ่งส่งเสริมความร่วมมือในด้านการเมืองและความมั่นคง เพื่อเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสามารถแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งโดยสันติวิธี โดยมีการจัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยเน้น 3 ประการ 1. การมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน

ครอบคลุมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่จะร่วมกันทำเพื่อสร้างความเข้าใจในระบบสังคม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิกส่งเสริมพัฒนาการทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน

2. ส่งเสริมความสงบสุขและความรับผิดชอบร่วมกัน ในการรักษาความมั่นคงของประชาชนให้ครอบคลุมทุกด้าน 3. การมีพลวัตและความร่วมมือกับบุคคลภายนอก

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โดยมีเป้าหมายอาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นแผนงานบูรณาการการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้าน คือ 1. การตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและแรงงานฝีมืออย่างเสรี รวมทั้งการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น ตลอดจนการส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญ

ของอาเซียนให้เป็นรูปธรรม 2. การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ 3. การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่างๆ 4. การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าที่ร่วมกันอย่างชัดเจน

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเพื่อทำให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (functional cooperation) ภายใต้ประเด็นเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมในหลายด้าน โดยมุ่งหวังในการเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียน มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่ 1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development) 2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection) 3. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights) 4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) 5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity) 6. การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap. โดยมีกลไกการดำเนินงาน ได้แก่ การประชุมรายสาขา (Sectoral) ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior

Officials Meeting) และระดับรัฐมนตรี (Ministerial Meeting) คณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Council) รวมทั้งการประชุมคณะกรรมการด้านสังคมและวัฒนธรรม (Senior officials Committee for ASEAN Socio-Cultural Community)

1.3.6 การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาของอาเซียน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2554 : เว็บไซต์) กล่าวถึงรายละเอียดในการสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาของอาเซียน ว่า

จากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2552 ที่จังหวัดเพชรบุรี ปรากฏสาระสำคัญในปฏิญญาชะอำ-หัวหินว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายของประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ได้เน้นย้ำถึงบทบาทของการศึกษาในการสร้างประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก ภายในปี 2558 ดังนี้

1) บทบาทของภาคการศึกษาในเสาหลักการเมืองและความมั่นคง

สนับสนุนความเข้าใจและความตระหนักรู้เรื่องกฎบัตรอาเซียนให้มากขึ้น โดยผ่านหลักสูตรอาเซียนในโรงเรียน และเผยแพร่กฎบัตรอาเซียนที่แปลเป็นภาษาต่างๆ ของชาติ ในอาเซียน ให้เน้นหลักการแห่งประชาธิปไตยให้มากขึ้น เคารพในสิทธิมนุษยชนและค่านิยมในเรื่องแนวทางที่สร้างสันติภาพในหลักสูตรของโรงเรียน สนับสนุนความเข้าใจและความตระหนักรู้ในความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อในภูมิภาคในหมู่อาจารย์ ผ่านการฝึกอบรม โครงการแลกเปลี่ยน และการจัดตั้งข้อมูลพื้นฐานออนไลน์เกี่ยวกับเรื่องนี้ จัดให้มีการประชุมผู้นำโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นในภูมิภาคอาเซียนที่หลากหลาย การสร้างศักยภาพและเครือข่าย รวมทั้งยอมรับการดำรงอยู่ของเวทีโรงเรียนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia School Principals' Forum: SEA-SPF)

2) บทบาทของภาคการศึกษาในเสาหลักเศรษฐกิจ

พัฒนารอบทักษะภายในประเทศของแต่ละประเทศสมาชิก เพื่อช่วยสนับสนุนการมุ่งไปสู่การจัดการยอมรับทักษะในอาเซียน สนับสนุนการขับเคลื่อนของนักเรียนนักศึกษาให้ดีขึ้นโดยการพัฒนาบัญชีรายการระดับภูมิภาคของอุปกรณ์สารนิเทศด้านการศึกษา ที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจัดทำได้สนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในภูมิภาคอาเซียน โดยผ่านกลไกความร่วมมือในระดับภูมิภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งจะต้องดำเนินควบคู่ไปกับความพยายามในการปกป้องและปรับปรุงมาตรฐานทางการศึกษาและวิชาชีพ พัฒนามาตรฐานด้านอาชีพบนพื้นฐานของความสามารถในภูมิภาคอาเซียน โดยมุ่งไปที่การสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก และเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมโดยประสานกับกระบวนการกรอบการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านแรงงาน

3) บทบาทของภาคการศึกษาในเสาหลักสังคมและวัฒนธรรม

เนื้อหาสาระร่วมในเรื่องอาเซียนสำหรับโรงเรียน เพื่อใช้เป็นตัวอ้างอิงสำหรับการฝึกอบรมและการสอนของครูอาจารย์ เสนอให้มีหลักสูตรปริญญาด้านศิลปวัฒนธรรมอาเซียนในมหาวิทยาลัย เสนอให้มีภาษาประจำชาติอาเซียน ให้ภาษาต่างประเทศเป็นวิชาเลือกในโรงเรียน สนับสนุนโครงการระดับภูมิภาค ที่มุ่งเน้นที่การส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้แก่เยาวชน รับรองการมีอยู่ของโครงการอื่นๆ เช่น การนำเที่ยวโรงเรียนอาเซียน โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนนักศึกษาอาเซียน การประชุมเยาวชนอาเซียนด้านวัฒนธรรม การประชุมสุดยอดเยาวชน นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยอาเซียน การประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน และการประกวดสุนทรพจน์ระดับเยาวชน

นอกจากนี้ยังต้องสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศสมาชิกอาเซียน โดยการสนับสนุนการศึกษาสำหรับทุกคน จัดให้มีการประชุมวิจัยทางการศึกษาอาเซียนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการวิจัยและพัฒนาในภูมิภาคให้เป็นเวทีสำหรับนักวิจัยจากประเทศสมาชิก เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองในประเด็นและเรื่องที่เกี่ยวข้องของภูมิภาคสนับสนุนความเข้าใจและการตระหนักรู้ในประเด็น และเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอาเซียน โดยการบูรณาการให้อยู่ในหลักสูตรของ โรงเรียนผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น มีการร้องเพลงชาติอาเซียน การจัดการแข่งขันเรื่องประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมอาเซียน การจัดแสดงเครื่องหมายและสัญลักษณ์อื่นๆของอาเซียน การจัด ค่ายเยาวชนอาเซียน เทศกาลเยาวชนอาเซียนและวันเด็กอาเซียน โดยเฉพาะในเดือนสิงหาคม มีการมอบรางวัลโรงเรียนสีเขียวอาเซียน เฉลิมฉลองวันอาเซียน (วันที่ 8 สิงหาคม) เห็นชอบที่จะเสนอในรัฐสมาชิกอาเซียนแบ่งปันทรัพยากรแก่กันและพิจารณาการจัดตั้งกองทุนพัฒนาทางการศึกษาของภูมิภาค เพื่อให้มั่นใจว่าจะได้รับการสนับสนุนทางการเงินอย่างเพียงพอในการปฏิบัติการต่างๆ ได้ตามที่ได้รับข้อเสนอแนะมา มอบหมายให้องค์กรระดับรัฐมนตรีรายสาขาของอาเซียนที่เกี่ยวข้องและเลขาธิการอาเซียนดำเนินการปฏิบัติตามปฏิญญานี้ โดยการให้แนวทางและสนับสนุนแผน 5 ปีของอาเซียนว่าด้วยเรื่องการศึกษา รวมทั้งข้อตกลงในการควบคุมดูแลที่ได้รับการสนับสนุนโดยคณะกรรมการ ผู้แทนถาวร และรายงานต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนเป็นประจำ ผ่านคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ทราบผลการศึกษาหน้าของการดำเนินการปฏิญญาว่าความมุ่งมั่นและข้อผูกพันของผู้นำอาเซียนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษา เพื่อให้เกิดประชาคมอาเซียนที่มีการเคลื่อนไหวประชาคม มีความเชื่อมโยงกัน เพื่อประชาคมอาเซียนและเพื่อประชาชนอาเซียน

สำหรับการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาของไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนนั้น

ชินวรณ์ บุญยเกียรติ (2553 : เว็บไซต์) ได้บรรยายพิเศษเรื่อง "การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาของไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ.2558" ณ ห้องรับรองชั้น 3 อาคารรัฐสภา

เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2553 สรุปความได้ว่า ...ประเทศไทยเป็นผู้นำในการก่อตั้งสมาคมอาเซียน มีศักยภาพในการเป็นแกนนำในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เข้มแข็ง ภายใต้การก่อตั้งนี้จะต้องยึดหลักสำคัญคือประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน การศึกษาจัดอยู่ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนซึ่งจะมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่นๆ มีความเข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน

การเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทย มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการคือ

1) การสร้างประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา ให้ประเทศไทยเป็น Education Hub มีการเตรียมความพร้อมในด้านกรอบความคิด คือ แผนการศึกษาแห่งชาติ ที่จะมุ่งสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนของประชาคมอาเซียน พัฒนาสมรรถนะให้พร้อมจะอยู่ร่วมกันและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา โดยให้มีการร่วมมือกันใน 3 ด้านคือ ด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา

2) ขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา โดยการสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับ ประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ หลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในประเทศอาเซียน มีการเพิ่มครูที่จบการศึกษาด้านภาษาอังกฤษเข้าไปในทุกๆ ระดับชั้นการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนไทยสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับภาคเอกชน ในการรับอาสาสมัครเข้ามาสอน ภาษาต่างประเทศ รวมถึงวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจกันของประเทศ ในประชาคม

ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา มีการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ความเอื้ออาทร โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกในการสร้างวัฒนธรรมใหม่ นักศึกษาที่จบจากอาชีวศึกษาจะต้องเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ มีทักษะการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านอาเซียนศึกษาเป็นศูนย์ การเรียนรู้ด้านศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาไปสู่ประชาคมอาเซียนและสากลต่อไป

1.3.7 การเตรียมความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการสู่ประชาคมอาเซียน

ด้านนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินการด้านการศึกษา สำนักพัฒนา นวัตกรรมจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : 18-22) กล่าวถึงนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษาของอาเซียนตามปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้าง

ความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ไว้ในหนังสือ
“ก้าวสู่อาเซียน” ว่า

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยให้เป็นไปอย่าง
มีคุณภาพ กระจายโอกาสอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ส่งเสริม
การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตลอดจนสามารถก้าวทันและแข่งขันกับนานาชาติได้ โดยเฉพาะ
การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามที่ประเทศไทยได้เป็นผู้เริ่มก่อตั้ง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนด
นโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาของ
ประเทศ ดังนี้

1) การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้าง
ความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน
นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

2) การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะ
ที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ
ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและ
เปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม และการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน รวมทั้ง
การพิจารณาแผนผลิตกำลังคน

3) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา เพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและ
ครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริม
ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษา
ทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
และการฝึกอบรมทางอาชีพ ทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือ
ระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกของอาเซียน

4) การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา
การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษา
ควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

5) การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
โดย

(1) จัดให้มีหลักสูตรอาเซียนศึกษา เพื่อให้คนไทยเข้าใจอาเซียน เข้าใจ
การอยู่ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน

(2) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับรัฐมนตรี ผู้บริหาร ระดับสูง ผู้บริหาร ครู นักเรียน

(3) การแลกเปลี่ยน ICT ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะจะต้องเชื่อมโยงกันได้ภายในประชาคมอาเซียน

(4) การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสารของประชาคมอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งเป้าหมายให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยสร้างศูนย์อำนวยการเพื่อให้ครูเจ้าของภาษา มาสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน, พัฒนาการเรียนการสอนแบบ English for Integrated Studies (EIS) คือบูรณาการการสอนภาษาอังกฤษในวิชาต่างๆ, พัฒนาห้องเรียนแห่งอนาคต (The Global Class) ซึ่งเป็นห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนการสอนได้หลากหลาย และการอบรมภาษาอังกฤษให้กับครู ให้สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษและใช้ ICT ได้

ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556 : เว็บไซต์) กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเน้นที่การศึกษา อันเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียน โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์ 5 ประการ ในการรับมือเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไว้ดังนี้

1) การให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยณรงค์ให้ประชากรทุกคนอ่านออกเขียนได้ ลดอัตราการไม่รู้หนังสือ เปิดโอกาสอย่างเท่าเทียม ซึ่งขณะนี้ ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 4 ในกลุ่มประเทศอาเซียน ที่มีอัตราประชากรรู้หนังสือ ร้อยละ 93.5 และมีเพียงร้อยละ 6.5 ของประชากรวัยเรียนที่ไม่รู้หนังสือ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนทางไกล การศึกษานอกระบบ การเรียนจากศูนย์การเรียนชุมชน (Community Learning Centres-CLCs) ทั้งนี้ ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากกลุ่มประเทศอาเซียนว่า เป็นประเทศที่มีความเข้มแข็งในการส่งเสริมการพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่าน CLCs รวมทั้งมีความเชื่อมโยงกับศูนย์การเรียนชุมชนในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นด้วย

2) การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยส่งเสริมการสอน ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาราชการของอาเซียน การพัฒนาครูซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งประเทศไทยมีเครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนาครู กับประเทศในภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

3) การส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม โดยเร่งพัฒนาคุณภาพการ ศึกษา ระดับ อาชีวศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมภายในประเทศ พัฒนารอบคอบวุฒิแห่งชาติ

ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อเป็นกลไกและเครื่องมือในการพัฒนากำลังคนที่ตรงตามความต้องการของ ตลาดแรงงาน และสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และสถาบันเฉพาะทาง

4) การส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยส่งเสริมการพัฒนาสื่อ การเรียน การสอนอิเล็กทรอนิกส์ ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในสาระวิชาและระดับชั้นต่างๆ ทั้งในรูปแบบ on-line และ/หรือ off-line กำหนดสมรรถนะผู้เรียนในด้าน ICT ในแต่ละระดับการศึกษาพัฒนา ยกระดับสถาบัน การศึกษาให้มีความสามารถเฉพาะทางด้าน ICT เพื่อผลิตบุคลากรด้าน ICT ให้มีทักษะความเชี่ยวชาญสูง สร้างแรงจูงใจเพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานในการเข้าฝึกอบรม และ สอบมาตรฐานวิชาชีพด้าน ICT ที่มีการกำหนดไว้ในระดับสากล พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง

5) การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เชิงประยุกต์ โดย ส่งเสริม และสนับสนุนการผลิต และพัฒนาครู คณาจารย์นักวิทยาศาสตร์และ บุคลากรทางด้านวิชาชีพทางด้านการวิจัยที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมทั้งสร้างเครือข่ายการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา

1.4 การดำเนินงานศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ ส่งเสริมพัฒนาวัฒนธรรม

เกษม วัฒนชัย. (2530 : 293-297) ให้ความเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาควรมีการ ปรับเปลี่ยนบทบาททั้ง 4 ประการ ได้แก่ การเรียน การสอน การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุ บำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมควรมีขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น โดยไม่จำกัดเฉพาะการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไทยเท่านั้น แต่รวมถึงการศึกษาให้เข้าใจ ความเป็นไทยอย่างถ่องแท้ เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมในประชาคมโลก อย่างมีเอกลักษณ์และศักดิ์ศรี มุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะทางวัฒนธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับบุคคล องค์กรและสังคม รวมถึงการสร้างบรรยากาศทางวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา โดยอาศัยการจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมนักศึกษา ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนอย่างประสาน สัมพันธ์กัน มีการขยาย ขอบเขตการดำเนินงานโดยปฏิรูปองค์กรทางศิลปวัฒนธรรมระดับสถาบันให้มีทรัพยากรเพียงพอ ทั้งในแง่กำลังคน เงินทุน และเครือข่าย ความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสถาบัน เพื่อพัฒนากลไก และโครงสร้างใหม่ๆ เช่น องค์กรไทยคดีศึกษา ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรม หอวัฒนธรรมพื้นบ้าน เป็นต้น ส่วนไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2530 : 293-297) มีความเห็นว่าบทบาท ที่ควรจะเป็นของสถาบันอุดมศึกษา ในการสร้างเสริมวัฒนธรรมไทย คือควรทำความเข้าใจบทบาท ของตนเอง ที่ควรจะเป็นให้ชัดเจน สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ศึกษาค้นคว้าในเรื่องศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมไทยอย่างลึกซึ้ง จริงจัง ต่อเนื่องยาวนานและหลากหลาย นอกจากนี้เนื้อหาทางด้านศิลปะ และวัฒนธรรม ก็ยังได้รับความสนใจน้อยการเผยแพร่ผลการศึกษาค้นคว้า จะต้องเผยแพร่ออกไปสู่

ประชาชน ให้ตระหนักด้วยตนเองว่าเป็นของดีมีค่าไม่ใช่เป็นการบังคับในเรื่องการเก็บสะสมความรู้
ต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยจะเป็นแหล่งสะสมและศึกษาความเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2534 : 10-11) มีความเห็นว่าภารกิจในการทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย ขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งว่าจะให้ความสำคัญเท่าใด
มีสัดส่วนเหมาะสมหรือไม่ โดยมีได้หมายความว่า ภารกิจแต่ละอย่างจะแยกกันได้โดยเด็ดขาด เช่น
การสอนก็เป็นบริการวิชาการด้วย ถ้าการสอนนั้นออกจากร่วมมหาวิทยาลัยไปบริการคนอื่นหรือ
แม้กระทำอยู่ในร่วมมหาวิทยาลัย หากสอนคนที่ไม่ใช่บัณฑิตศึกษาก็จัดเป็นบริการทางวิชาการ ดังนั้น
การสอนจึงเป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้วย นอกจากนั้นวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ยังได้
เสนอกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยควรจะทำตามภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้แก่
1) การสอน โดยมหาวิทยาลัยอาจจัดหลักสูตรเพื่อให้มีวิชาบางวิชาที่คิดว่าสำคัญที่จะสร้างสรรค์
ศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น วิชาวัฒนธรรมไทย ฯลฯ 2) การวิจัย มหาวิทยาลัยอาจจัดสรรให้มี
โครงการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น การวิจัยวิถีชีวิตไทย การทำขนม ช่างสิบหมู่
การตั้งชื่อคนไทย ฯลฯ 3) การจัดนิทรรศการ มหาวิทยาลัยอาจจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้
เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยในโอกาสต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการ 700 ปีลายสือไท นิทรรศการ
ภาพวาดลายไทย 4) การจัดกิจกรรม มหาวิทยาลัยอาจจัดให้มีการแสดงดนตรีไทย ปีพาทย์
ดึกดำบรรพ์ 5) การจัดพิพิธภัณฑ์ มหาวิทยาลัยอาจจัดถาวรวัตถุ เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้ศึกษา
และเห็นสิ่งที่เป็นสมบัติของบรรพบุรุษไทย ซึ่งบางอย่างอาจจะไม่มีในปัจจุบัน แต่การเก็บรวบรวมไว้
ทำให้คนรุ่นหลังได้รู้จัก 6) การเผยแพร่มหาวิทยาลัยอาจจัดเผยแพร่ความรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับ
วัฒนธรรมทางวิทยุโทรทัศน์ การแสดงในหอประชุม การพิมพ์เป็นเอกสารหรือทำวีดิทัศน์
7) การอบรม มหาวิทยาลัยอาจให้ความรู้โดยการอบรมอาจารย์และบุคคลภายนอกให้มีความเข้าใจ
เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมในเรื่องต่างๆ เช่น เรื่องประเพณีไทย ศิลปะไทย ดนตรีไทย การแต่งกายไทย
ภาษาไทย วิถีชีวิตไทย

จะเห็นได้ว่าบทบาทการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา
มีความสำคัญมาก เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งผลิตกำลังคนของประเทศ เป็นชุมพลัง
ทางปัญญา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปลูกฝังความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และการธำรงรักษาไว้
ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติให้เยาวชนในระดับอุดมศึกษาเห็นความสำคัญ อนุรักษ์ และสืบทอดต่อไปให้
สามารถดำรงอยู่รอดและผสมผสานกลมกลืนกับโลกยุคใหม่ในอนาคตได้ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษา
ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในด้านการสอน การวิจัย การบริการ
วิชาการ และกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทำ
นุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รู้คุณค่าความงดงามในประเพณีและศิลปวัฒนธรรมไทย
อยู่แล้ว

กาสั๊ก เต๊ะซันหมาก (2545: บทสรุป) กล่าวว่ากระบวนการพัฒนาให้สภาวัฒนธรรมจังหวัดสามารถดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่น และของจังหวัดตามขอบข่ายงานวัฒนธรรมควรเป็น ดังนี้

1. ควรมีการทำความเข้าใจความหมายและขอบข่ายงานวัฒนธรรมในความหมายกว้างที่หมายถึงชีวิตวัฒนธรรมหรือสังคมวัฒนธรรมมีขอบข่ายวัฒนธรรมครอบคลุม 8 ลักษณะงาน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจเพื่อให้เครือข่ายเครือข่ายภาคีสมาชิกได้พิจารณาดำเนินงานวัฒนธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. ควรส่งเสริมและพัฒนาดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นและจังหวัดให้เข้มแข็งจริงจังและกว้างขวางจนสามารถดำเนินงานวัฒนธรรมทั้ง 8 ลักษณะงาน ได้อย่างประสบผลสำเร็จ

2.1 การวิจัยวัฒนธรรมควรศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่นและของจังหวัด โดยเฉพาะที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดมุ่งศึกษาให้รู้ความเป็นมาในอดีตและสภาพปัจจุบัน

2.2 การอนุรักษ์วัฒนธรรมควรทำให้เข้าใจในคุณค่าแก่นสาร สาระและความสำคัญของวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมตามประเพณีและเทศกาลต่างๆ สร้างจิตสำนึกของความเป็นท้องถิ่น ที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น รวมทั้งสนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหรือพิพิธภัณฑ์ชุมชนขึ้น เพื่อแสดงวิถีชีวิตความเป็นมาของชุมชนอันจะสร้างความรู้และความภาคภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นด้วย

2.3 การฟื้นฟูวัฒนธรรม ควรเลือกสรรวัฒนธรรมที่สูญหายไปหรือกำลังจะเสื่อมสลายไป มาทำให้มีคุณค่าและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของท้องถิ่น โดยเฉพาะพื้นฐานทางจริยธรรม คุณธรรมและค่านิยม รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.4 การพัฒนาวัฒนธรรมควรริเริ่ม สร้างสรรค์และปรับตัววัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันโดยใช้วัฒนธรรมเป็นพื้นฐานในการรวมกลุ่มการพัฒนาอาชีพ และการผลิตสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมการป้องกันและแก้ปัญหาวิกฤตต่าง ๆ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.5 การถ่ายทอดวัฒนธรรม ควรนำวัฒนธรรมที่ผ่านการเลือกสรรกลั่นกรองด้วยเหตุและผลอย่างรอบคอบด้านแล้วไปถ่ายทอดให้ประชาชน และเยาวชนเกิดความเข้าใจตระหนักในคุณค่าคุณประโยชน์ และประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับยุคสมัย โดยผ่านทางสถาบันการศึกษาและการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ

2.6 การส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่ายเครือข่ายภาคีสมาชิกและสภาวัฒนธรรมอำเภอสภาวัฒนธรรมตำบล และชุมชนต่างๆ ได้จัดกิจกรรม

ทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งกิจกรรมตามประเพณีและเทศกาลต่างๆ และกิจกรรมที่จัดดำเนินการเป็นโครงการตามความถนัดและสนใจ

2.7 การเสริมสร้างเอตทัคคะทางวัฒนธรรมควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพของชาวบ้านและผู้ดำเนินงานวัฒนธรรมต่างๆ ให้มีโอกาสได้แสดงศักยภาพทางวัฒนธรรม และพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านวัฒนธรรมได้อย่างเต็มที่จัดให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรติและ ประกาศเกียรติคุณในลักษณะต่างๆ รวมทั้งได้ส่งเสริมให้ได้มีโอกาสได้รับการยกย่องและประกาศ เกียรติคุณในระดับที่สูงขึ้นไป

2.8 การเผยแพร่แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการ เผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันอย่างกว้างขวาง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยมีการ เผยแพร่วัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ โดยสื่อและวิธีการต่างๆ และส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มชนและท้องถิ่นต่างๆ อย่างกว้างขวางรวมทั้งกับประเทศเพื่อน บ้านในกรณีที่มีชายแดนติดกัน

สถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินการกิจทั้ง 4 ด้านโดยเฉพาะด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มาโดยตลอด ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2533-2547) มีนโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒน องค์กรและทรัพยากร เพื่อกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาให้มีความหลากหลาย และสามารถมีบทบาทในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติได้ดียิ่งขึ้น สร้างความตระหนักให้แก่ นักศึกษาและบุคลากรอุดมศึกษากับคุณค่าของวัฒนธรรมไทย และให้มีโลกทัศน์สากลเกี่ยวกับ วัฒนธรรมต่างชาติ ให้มีการผสมผสานกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับภารกิจด้านอื่นๆ (ทบวงมหาวิทยาลัย ,2533)

ศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับมนุษย์เกี่ยวข้องกับกลุ่มชนและสังคม อันความหลากหลาย ของกลุ่มชนจึงนำไปสู่ความหลากหลายของเหตุการณ์และความต้องการ บางกลุ่มชน บางสังคมเห็นว่า ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์ไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงแต่บางกลุ่มก็เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงคือ การพัฒนา

การพัฒนาวัฒนธรรมนั้น ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (2528: 11-17) กล่าวไว้ว่า ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกถือว่าการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลจะต้องทำงานร่วมกับประชาชน แทบทุกประเทศจึงมีการสร้างหน่วยงาน ซึ่งรับผิดชอบต่อการพัฒนาวัฒนธรรมโดยเฉพาะบางประเทศ ตั้งเป็นกระทรวง บางประเทศตั้งเป็นหน่วยงานในระดับกรมบางประเทศตั้งเป็นหน่วยงานอิสระ ที่สามารถให้ความร่วมมือกับเอกชนได้อย่างคล่องแคล่วไม่ว่าประเทศไหนจะตั้งหน่วยงานในลักษณะใด ก็ตาม หน่วยงานดังกล่าวมักมีความรับผิดชอบในการพัฒนาวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกระบวนการ ที่มีความสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายวัฒนธรรม และการวางแผนวัฒนธรรมที่จะได้กล่าวต่อไป ในภายหลัง

การพัฒนาวัฒนธรรมเป็นกิจกรรมอันกว้างใหญ่ไพศาล ยากที่จะกำหนดได้แน่นอนว่า การพัฒนาวัฒนธรรมคืออะไร บางทีการแจกแจงกิจกรรมอาจทำให้เข้าใจเรื่องนี้ได้ดียิ่งขึ้น กิจกรรม ในการพัฒนาวัฒนธรรมซึ่งทำกันอย่างแพร่หลายได้แก่

1. การเผยแพร่เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
2. การวิจัยวัฒนธรรม
3. การบูรณะ รักษาและเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม
4. การส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น
5. การส่งเสริมงานสร้างสรรค์ของศิลปินสาขาต่างๆ
6. การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม

ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมแตกต่างกันไป เช่น การส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์.2528 : 15) กล่าวไว้ว่าการพัฒนาวัฒนธรรมอีกด้านหนึ่งคือ การศึกษาในเรื่อง ขนบธรรมเนียมและประเพณีท้องถิ่น ถึงแม้ว่าในแต่ละประเทศจะมีขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายคลึง กันก็จริง แต่ประเพณีท้องถิ่นแต่ละแห่งย่อมมีเอกลักษณ์ของตนเอง การศึกษาเรื่องเหล่านี้ย่อมทำให้ ประชาชนในชาติรู้จักวัฒนธรรมในส่วนรวมได้มากขึ้น และในหลายกรณีทำให้ประชาชนมีความภูมิใจ ในวัฒนธรรมของชาติมากขึ้น วัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นถือว่าเป็นอนุวัฒนธรรมของประเทศ อนุวัฒนธรรมหลายอย่าง เมื่อนำมาเผยแพร่เป็นเวลานานพอสมควร ก็เป็นที่ยอมรับของ คนทั่วประเทศ และกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประจำชาติไปในเวลาต่อมา เช่นการรำวง ซึ่งดัดแปลงมากจากการรำโทนของจังหวัดนครราชสีมา ก็กลายเป็นนาฏศิลป์พื้นเมืองของชาติในระยะ หลัง ตัวอย่างของการพัฒนาวัฒนธรรม โดยเริ่มต้นจากการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นเช่นนี้มีอยู่ไม่น้อย จังหวัดต่างๆ ได้ทำการฟื้นฟูประเพณี หรืองานเทศกาลพื้นบ้านอย่างกว้างขวาง งานวิจัย ท้องถิ่นนั้นเป็นผลให้การส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว การเผยแพร่วัฒนธรรม ท้องถิ่น นอกจากจะทำให้คนไทยรู้จักตนเอง และวัฒนธรรมในสังคมของตนดีแล้ว ยังก่อให้เกิดความ ภาคภูมิใจในบ้านเมืองของตนเองมากขึ้นด้วย การพัฒนาวัฒนธรรมรูปแบบนี้จึงนำความสมบูรณ์ มาสู่สังคมไทยเป็นอันมาก

กระทรวงศึกษาธิการ(2544 : 44) กล่าวว่าศิลปวัฒนธรรมนั้นเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ถ้าเป็นที่ยอมรับและเห็นพ้องกันของคนส่วนใหญ่ในสังคม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537:10)ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่ควร ตระหนักก่อนการพัฒนาใดๆ หรือจัดทำโครงการพัฒนาทางวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1. กิจกรรมทางสังคมและหรือวัฒนธรรมใดบ้างที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา
2. ประชาชนได้รับผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจอย่างไร
3. มีความสัมพันธ์กันระหว่างวัฒนธรรมเดิมกับรูปแบบของการพัฒนาวัฒนธรรมใหม่

4. การพัฒนาทางวัฒนธรรมนั้นทำให้ประชาชนและสังคมได้รับผลดี ผลเสียเล็กน้อย
เพียงใด

5. การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงนั้นมีผลกระทบต่อศิลปิน ช่างฝีมือและการสร้างสรรค์
อย่างไร

ปัจจัยทั้งหมดนี้ควรได้รับการวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบ เพราะหากมีกรณี
ผิดพลาด หมายถึงว่าสถาบันทางสังคมล่มสลายและสูญเสียเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดยสิ้นเชิง
กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 45-47) ในการพัฒนาวัฒนธรรมสิ่งที่ควรคำนึงถึงก็คือ
ปัจจัยความพร้อม 4 ประการ

1. แนวคิด (Concept) ปัจจัยสำคัญคือ
  - 1.1 เข้าใจรากเหง้าและโครงสร้างที่ชัดเจน
  - 1.2 รู้องค์ประกอบของวัฒนธรรม
  - 1.3 รู้พัฒนาการขององค์ประกอบนั้นๆ ว่ามาจากรากฐานอะไร
  - 1.4 รู้ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับสิ่งแวดล้อม
  - 1.5 มีองค์กร ระเบียบ ขนบธรรมเนียมชาติและกระบวนการดำเนินงาน
  - 1.6 มีประสบการณ์ ปทัสถาน และมาตรฐานในการดำเนินงานที่ชัดเจน
  - 1.7 รู้ระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
2. กระบวนการ (Process) องค์ประกอบของกระบวนการต้องมีขั้นตอนการ
ดำเนินงานที่เป็นระเบียบ
3. คุณภาพที่ปรารถนา (Quality) คือเป้าหมายการดำเนินงานที่ประกาศให้ชัดเจน
พร้อมด้วยมาตรฐาน (Standard) มีการชี้วัด (Indication) ตามข้อกำหนด (Criteria) โดยกำหนดเป็น
กรอบแนวทาง ดังนี้
  - 3.1 คุณภาพคนดีตามมาตรฐานประเพณีไทย
  - 3.2 คุณภาพของครอบครัวและชุมชน
  - 3.3 คุณภาพวัฒนธรรมสาขาต่างๆ
  - 3.4 คุณภาพสถาบันส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรม
4. แนวทางการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ เป้าหมายคือ คนไทยอยู่อย่างสุขกายสบายใจ
อยู่อย่างไทยในสังคมโลกได้ ต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้รู้เอกลักษณ์แห่งความสุขของคนไทยคือ อะไร ค้นให้พบว่ามรดก
ดีเด่นที่ทำให้คนไทยสามารถดำรงชาติไว้ถึงปัจจุบันคืออะไร องค์ประกอบมีอะไรบ้าง และเอกลักษณ์
ที่คนไทยถึงปรารถนาควรเป็นเช่นไร

ขั้นที่ 2 สังเคราะห์ เผยแพร่ ปลุกฝัง เลือกส่วนที่ดีมาเผยแพร่ ปลุกฝังสร้างจิตสำนึกในเยาวชนทุกชนชั้น ทุกระดับ

ขั้นที่ 3 ให้การศึกษาทั้งใน นอกระบบและตามอัธยาศัยบรรจุมสาระสำคัญของแกนหลัก 3 องค์ประกอบลงไปเป็นหลักสูตรบังคับไม่ใช่วิชาเลือกโดยเรียนจากสิ่งใกล้ตัวออกไปหาสิ่งที่ไกลตัวตามอายุเฉลี่ย

1. หลักสูตรวัฒนธรรมท้องถิ่น
2. หลักสูตรวัฒนธรรมและประเทศเพื่อนบ้าน
3. หลักสูตรวัฒนธรรมโลกหรือสากล

ขั้นที่ 4 การทำนุบำรุง รัฐควรพิจารณาแยกแยะว่าสิ่งใดควรอนุรักษ์ สิ่งใดควรพัฒนา และสิ่งใดควรปฏิสังขรณ์

ขั้นที่ 5 การแลกเปลี่ยน สร้างสรรค์และพัฒนาเพื่อความเป็นเอกลักษณ์ประเด็นที่ควรคำนึงในการแลกเปลี่ยนพัฒนาโดยรับเอาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีหรือวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีดังนี้

1. รับมาโดยไม่มี การพิจารณาให้รอบคอบ จนทำลายรากฐานของตัวเอง
2. การพัฒนาไม่ใช่การนำวิถีชีวิตกลับไปในอดีตเพราะอดีตได้ผ่านพ้นไปแล้ว
3. วัฒนธรรมต่างชาติควรรับมาเพื่อเสริมเอกลักษณ์ของตนเองเท่านั้น

ไม่นำมาเป็นวัฒนธรรม

4. พัฒนาบนพื้นฐานชีวิตและวัฒนธรรมตนเอง

จากแนวคิดการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมสรุปได้ว่า ในการพัฒนาวัฒนธรรมต้องมีความรอบคอบและมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผน

แนวทางการศึกษา

2.1 การศึกษากับวัฒนธรรม

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงรักษาวัฒนธรรมอันพึงปรารถนา เพราะการศึกษาเป็นการขัดเกลาและถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งการศึกษาจะช่วยให้คนมีความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้

คณะอนุกรรมการศาสนา และวัฒนธรรม (2538: 243 – 249) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาสัมพันธ์กับวัฒนธรรม ว่าการศึกษาคือกระบวนการสร้างสรรค์และถ่ายทอดวัฒนธรรม ดังนั้นการอยู่รอดของการศึกษา ก็ต้องอาศัยวัฒนธรรมและการอยู่รอดของวัฒนธรรมก็ต้องอาศัยการศึกษา ถ้าจะพิจารณาในแง่ของเป้าหมาย และมรรควิธี ซึ่งเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ต่อกันแล้ว ในขณะที่วัฒนธรรมเป็นทั้งจุดเริ่มต้นและเป้าหมายปลายทางการศึกษาเป็นเพียงมรรควิธีเท่านั้น และถ้าพิจารณาตามทฤษฎีระบบ ซึ่งกล่าวถึงตัวป้อนของระบบ กระบวนการของระบบและ

ผลผลิตของระบบแล้ว วัฒนธรรมเป็นทั้งตัวป้อนของระบบ และผลผลิตของระบบ ส่วนการศึกษานั้น เป็นเพียงกระบวนการเท่านั้น แต่ถ้าพิจารณาในแง่ของอดีตและปัจจุบัน ซึ่งมีความสัมพันธ์ในเชิงเหตุ และผลที่ว่าอดีตเป็นเหตุและปัจจุบันเป็นผลแล้ว วัฒนธรรมในอดีตก็คือเหตุ และวัฒนธรรมในปัจจุบัน ก็คือผล การศึกษาเป็นเพียงตัวเชื่อมของเหตุและผลดังกล่าวเท่านั้น นี่คือภาพในเรื่องสัมพันธ์ภาพ ระหว่างการศึกษาและวัฒนธรรมในหลักการ

เมื่อพิจารณาเรื่องความสัมพันธ์ของการศึกษาและวัฒนธรรมในสังคมไทย เราจะมองเห็นว่าถึงแม้เราจะไม่ใช่คำว่า การศึกษาในสมัยอดีตก็ตาม แต่การศึกษาก็ได้มีบทบาท ในการสร้างสรรค์และสืบต่อวัฒนธรรมไทยมาโดยตลอด การศึกษาในความหมายที่กล่าวถึงนี้คือ การฝึกฝนอบรมในรูปแบบต่างๆ ในสังคมไทย เช่น พ่อแม่สอนลูก พี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน พระสงฆ์สอนประชาชน นายสอนบ่าว สามีสอนภรรยา ซึ่งมักจะเป็นไปโดยธรรมชาติไม่เป็นทางการ ในสมัยที่ไม่มีสถานศึกษา เป็นการให้การศึกษาแก่กันและกันในครอบครัวในหมู่คณะและในสังคม ซึ่งคนอยู่อาศัยร่วมกัน ในสมัยต่อมาเมื่อบังเกิดวัดวาอารามหรือเจ้าลัทธิในศาสนาต่างๆ ขึ้น จึงเกิด มีการให้การศึกษาหรือการฝึกฝนอบรมในสถานสถานเหล่านั้น การศึกษาเริ่มเป็นรูปแบบชัดเจนขึ้น มีการสอนความรู้ซึ่งเป็นหลักธรรมคำสอนและพิธีกรรมต่างๆ มากขึ้น และแน่นอนที่สุดก็คือการศึกษา ไทยในยุคหนึ่งๆจึงเป็นการสร้างสรรค์และถ่ายทอดวัฒนธรรมของคนไทยในยุคหนึ่ง

แต่ในที่สุดเมื่อผ่านมาถึงยุครัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะในสมัยปฏิรูปการศึกษาในรัชสมัย ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีความจำเป็นจะต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ ในการรักษาเอกราชของชาติ จึงมีการริเริ่มจัดการศึกษายุคใหม่ตามแนวตะวันตกขึ้น และเริ่มเป็น การศึกษาที่มีระบบและเป็นทางการ เนื้อหาสาระความรู้และวิธีการเรียนการสอนจึงเริ่มเป็นของ ตะวันตก โดยเฉพาะของชาวยุโรปมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ในสังคมและการเรียนรู้ในวัด และแม้กระทั่งในวังส่วนใหญ่ก็เป็นไปในลักษณะเดิม และกล่าวได้ว่าการศึกษาส่วนใหญ่ของชาติ ยังเป็นการถ่ายทอดและสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยอยู่นั่นเอง

รัตน ดวงแก้วและคณะ (2557 : 13-23 – 13-70) ได้อธิบายไว้ว่า การจัดการศึกษา ต้องให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้ง เรื่องภาษา ศาสนา วัฒนธรรมและด้านอื่นๆ เช่น ด้านสังคม การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ สุขภาพ การมีคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้ยุทธศาสตร์ ที่เหมาะสม เช่น มีการทำความเข้าใจร่วมกัน การให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมและร่วมมือกัน ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา มีการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น มีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ชุมชน ท้องถิ่น และสถานศึกษา และน่านโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติ

2.2 การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2549 : 1) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิตไว้ว่า บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก

กระทรวงศึกษาธิการ (2554 : 3) ได้ให้รายละเอียดไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติทั้งในหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบและกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน โดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนและบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ ตระหนักถึงคุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องจรรโลงความดีงามในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ มีวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้การจัดการวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบันมีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 2- 4) พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ให้รายละเอียดไว้ว่า ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู

สรุปได้ว่า บัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม และสามารถคัดกรองวัฒนธรรมมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

3.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2559 : 1 – 18, 73) ได้จัดทำสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ขึ้น พุทธศักราช 2560 – 2564 ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับสถานการณ์โลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการติดต่อเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพโลกไร้พรมแดน มีการแข่งขันด้านเศรษฐกิจที่มีความเข้มข้นมากขึ้น ด้านเทคโนโลยีมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกัน ที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม

และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน และการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสามารถประมวลข้อความที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ (ยุทธศาสตร์ที่ 1) ระบุถึงแผนงานการสร้างความรู้ดีมีสุขและความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมและเปิดพื้นที่สาธารณะในชุมชนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว เปิดเวทีให้เด็กแสดงความสามารถทั้งในศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อสร้างจิตสำนึกและภูมิใจในความเป็นไทย ในส่วนแผนงานการสร้างสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งเน้นพัฒนาให้ดึงดูดคนในทุกช่วงวัยเกิดความสนใจในการเรียนรู้ รวมทั้งทำกิจกรรม มีการศึกษาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รูปแบบใหม่ รวมทั้งประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในชุมชนเพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมด้วยรูปแบบที่ทันสมัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ที่ต้องส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวโดยใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์และเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทยที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งในส่วนของกิจกรรมประเพณี ตลอดจนวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ด้วยความแตกต่างของรูปแบบกิจกรรมและปัจจัยสนับสนุนของการท่องเที่ยวแต่ละรายสาขา โดยพัฒนาขีดความสามารถและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวชุมชนและการท่องเที่ยวธรรมชาติกับการอนุรักษ์ทรัพยากร การสืบทอดอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น

แนวทางการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติเรื่องการเสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วน ให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาศักยภาพประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา สามารถรักษาและใช้สิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมืองอย่างถูกต้องและเหมาะสมให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง มีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนกับภาคีการพัฒนาต่างๆ สามารถหาแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมอันหลากหลายของชุมชนท้องถิ่น

3.2 กฎหมายและนโยบายด้านการจัดการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ระบุไว้ในมาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่ผลงานตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ในมาตรา 4 วรรค 1 คำว่า การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้

เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และสอดคล้องกับมาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช 2547 มาตรา 7 (สำนักนายกรัฐมนตรี 2547: 2) ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช 2547 มาตรา 8 ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม มาตรา 7 ให้กำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้

- (1) แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล
- (2) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิตดังกล่าว จะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ
- (3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
- (4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

(5) เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

(6) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

(7) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

(8) ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริในการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

มาตรา 10 มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

- (1) สำนักงานอธิการบดี
- (2) สำนักงานวิทยาเขต
- (3)บัณฑิตวิทยาลัย
- (4) คณะ
- (5) สถาบัน
- (6) สำนัก
- (7) วิทยาลัย

3.3 นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3.3.1 วิสัยทัศน์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ขับเคลื่อนอุดมศึกษาเพื่อชี้นำสังคมไทยให้ก้าวไกลสู่นานาชาติ

3.3.2 พันธกิจ

(1) เสนอแนะนโยบายยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาที่เสริมสร้างการพัฒนาขีดความสามารถของการอุดมศึกษาไทยที่เป็นเอกภาพ โดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

(2) เสนอแนะมาตรฐานการอุดมศึกษาไทยที่สอดคล้องกับมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

(3) เสนอแนะกรอบการจัดสรรทรัพยากรการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษในระบบอุดมศึกษา และประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

(4) จัดทำระบบติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอุดมศึกษา
โดยคำนึงถึงความเป็นเลิศทางวิชาการ

3.4 นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ

แผนพัฒนาวัฒนธรรมแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) การพัฒนาประเทศนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) เป็นต้นมาได้มีการปรับเปลี่ยนความคิด ทิศทาง และกระบวนการพัฒนาใหม่จากเดิมที่เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา เป็นการเน้น “คนเป็นศูนย์กลาง” เพราะคนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่องโดยเน้น “การพัฒนาแบบองค์รวม หรือบูรณาการ” คือการพัฒนาปัจจัยต่างๆ ในลักษณะที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ 2 ประการ คือการพัฒนาศักยภาพของคนทั้งร่างกายจิตใจ และสติปัญญาเพื่อให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและการพัฒนาสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัวได้แก่ ครอบครัว ชุมชนสภาพแวดล้อมทาง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ โดยเอื้อต่อการพัฒนาคน เพื่อนำ ไปสู่ การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืนในระยะยาว

ในแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ(พ.ศ. 2550 – 2559 : 111)ได้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การดำเนินงาน ตามแผนแม่บทคือกระทรวงศึกษาธิการ(ศธ)โดยมีกลไกการทำงานดังนี้

ในยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบบริหารจัดการงานศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม 1) วิจัย ทางศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม 2) พัฒนาองค์ความรู้/หลักสูตร 3) พัฒนาระบบการบริหารจัดการ 4) เสริมพลังบุคลากร 5) เสริมพลังองค์กร 6) ร่วมจรรโลงศิลปะ วัฒนธรรมชาติไทย/ชนเผ่า

ยุทธศาสตร์ที่ 2 อนุรักษ์ สืบทอด และส่งเสริมการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม 1) อนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม 2) พัฒนาและสืบสานศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมไทยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม 3) การพัฒนาวัฒนธรรมร่วมสมัย 4) การฟื้นฟู สืบทอดภูมิปัญญาไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสังคมคุณธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์1) สร้างจิตวิญญาณไทย 2) พัฒนาจิตวิญญาณชุมชน 3) ปรับปรุงวิถีชีวิตคนไทย 4) สร้างสังคมสมานฉันท์ 5) การเฝ้าระวัง ทางวัฒนธรรม 6) พัฒนาจิตวิญญาณ โรงเรียน/สถานศึกษา 7) สร้างศรัทธาในศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างภาคีขับเคลื่อนการดำเนินงานทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เชื่อมร้อยเครือข่ายศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 นำทุนทางวัฒนธรรมสร้างคุณค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และคุณค่า ทางสังคม ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทุนทางวัฒนธรรม

3.5 แผน 5 ปีด้านการศึกษาของอาเซียน

การจัดทำแผน 5 ปี ด้านการศึกษาของอาเซียน (พ.ศ.2554 - 2558) เป็นผลจากข้อมติของการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 5-8 เมษายน พ.ศ. 2552 ณ จังหวัดภูเก็ตที่ประชุมได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำแผนการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านการศึกษาของอาเซียน เพื่อสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558

แผน 5 ปี ของอาเซียนเป็นกรอบการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาในอาเซียนและระหว่างประเทศอาเซียน กับประเทศบวกสาม ได้แก่ จีน เกาหลี และญี่ปุ่น และกลุ่มประเทศการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก และระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาอื่นๆ ของอาเซียน

ที่ประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งที่ 4 ได้มอบหมายให้สำนักเลขาธิการอาเซียนจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ด้านการศึกษา สำหรับเป็นกรอบการดำเนินการด้านการศึกษาของอาเซียน ดังนั้น สำนักเลขาธิการอาเซียนจึงได้ร่วมกับองค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (USAID) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการศึกษา 5 ปี ของอาเซียน ระหว่างวันที่ 4 - 5 ตุลาคม พ.ศ.2553 ณ โรงแรมอมารี วอเตอร์เกต กรุงเทพฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาร่างแผนการศึกษา 5 ปีของอาเซียน และนำผลที่ได้เสนอต่อที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านการศึกษาของอาเซียน ครั้งที่ 5 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2553 ที่ประเทศไทยสำนักเลขาธิการอาเซียน ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2553 โดยมีผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการของประเทศสมาชิกอาเซียน ผู้แทนเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน และสำนักเลขาธิการซีมีโอ ได้ร่วมกันอภิปรายและพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของยุทธศาสตร์ จำแนกประเด็นสำคัญของแผนปฏิบัติการ 5 ปี ด้านการศึกษาของอาเซียน ได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน

อาเซียนกำหนดเป้าหมายในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียนด้วยการเสริมสร้างความตระหนักและค่านิยมร่วมการเป็นประชาชนอาเซียนในสังคมทุกระดับรวมทั้งในสาขาการศึกษา ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการดังกล่าวประกอบด้วย การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำรูปแบบโครงการอาเซียนศึกษาในภูมิภาค การจัดการเรียนการสอนเรื่องอาเซียนในหลักสูตรโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การจัดทำโครงการฝึกอบรมครูและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภายในภูมิภาค รวมทั้งการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ 2.1 เสริมสร้างโอกาสในการได้รับการศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษา

ยุทธศาสตร์นี้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนที่สืบเนื่องจากการประชุมโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน เมื่อปี พ.ศ.2533

ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนได้ให้การรับรองการสร้างโอกาสการเรียนรู้ และส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาทั่วโลกและให้มีการลดอัตราผู้ไม่รู้หนังสือ และต่อมาประชาคมโลกได้กำหนดเป้าหมายเพื่อให้ทั่วโลกบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนภายในปี พ.ศ.2558

นอกจากนี้ในแถลงการณ์ร่วมของการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ.2551 รัฐมนตรีได้ตกลงร่วมกันที่จะให้ความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนภายในปี พ.ศ.2558 โดยได้มอบให้องค์การซีมีโอ และสำนักเลขาธิการอาเซียนจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการภายใต้หัวข้อ “การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มด้อยโอกาส” (Reaching the unreached) เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ที่ดีด้านการศึกษาระหว่างกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 2.2 การเพิ่มคุณภาพการศึกษา

ยุทธศาสตร์นี้ให้ความสำคัญกับการจัดมาตรฐานการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนาอาชีพ ด้วยการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ส่งเสริมการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน และมีผลตอบแทนครูที่มีผลงานเป็นเลิศ การส่งเสริมโอกาสให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถศึกษาอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมให้มีการประกันคุณภาพและการเพิ่มคุณค่าด้วยการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อฝึกอบรมครูและผู้นำการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีการสื่อสาร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนและการจัดการศึกษาให้มีความเป็นสากล

ยุทธศาสตร์นี้ ให้ความสำคัญกับสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบันประกอบด้วย

- 1) การจัดการศึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และสภาพเศรษฐกิจของยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยแรงงานที่มีทักษะและความชำนาญการสูง และสามารถเคลื่อนย้ายไปสู่ภูมิภาคได้
- 2) การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในด้านคุณภาพให้บริการ ในสาขาวิชาต่างๆ ที่มีทางเลือกอย่างหลากหลาย และมีสาขาความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ
- 3) สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ทำให้ประเทศต่างๆ มีความต้องการแรงงานที่มีทักษะสูงที่จำเป็นจะต้องได้รับพัฒนาความเชี่ยวชาญภายใต้การจัดโครงการทางการศึกษาเฉพาะด้าน รัฐบาลของประเทศต่างๆ ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาข้ามพรมแดน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการศึกษาที่ต้องคำนึงถึงด้านการพัฒนาคุณภาพ การเสริมสร้างเศรษฐกิจและมีความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ในภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรรายสาขาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษา

ยุทธศาสตร์นี้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานร่วมกันขององค์กรรายสาขาอื่น ๆ ของอาเซียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการศึกษา เช่น การศึกษาด้านสภาพแวดล้อม การจัดการด้านความเสี่ยงและภัยพิบัติ การจัดการศึกษาเพื่อสิทธิมนุษยชน การจัดการศึกษาเพื่อป้องกัน HIV/AIDS ดังนั้น การประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนควรสนับสนุนการจัดทำแผนปฏิบัติการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมและเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าระบบการประกันคุณภาพสำหรับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน มีการนำประเด็นการสอนด้านการจัดการศึกษาเพื่อสภาพแวดล้อมและการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนรวมอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังสนับสนุนการสร้างเครือข่ายขององค์กรพัฒนาเอกชนมหาวิทยาลัยและสื่อมวลชนต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ

บริบทพื้นที่วิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ในการศึกษา เพราะกรุงเทพฯ เป็นศูนย์รวมของการพัฒนาและความหลากหลายท่ามกลางความความเจริญในทุกด้าน ซึ่งการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นแหล่งที่ให้การศึกษาด้านต่างๆ หลากหลายสาขาวิชาประกอบกับเมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพในสังคมได้เป็นอย่างดี การศึกษาเรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องนี้เพราะ เป็นสถาบันที่มีการบริหารงานด้วยตนเอง และเป็นมหาวิทยาลัยที่ต้องมีการจัดการศึกษาที่ต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชนและสังคมโดยที่ พื้นที่วิจัยทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ เนื่องจาก กรุงเทพมหานครในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางการปกครอง การศึกษา การคมนาคมขนส่ง การเงิน การธนาคาร การพาณิชย์ การสื่อสาร แบ่งการปกครองเป็น 50 เขต โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 1,562.2 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ 2 ส่วน คือ พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาเรียกว่า “ฝั่งกรุงเทพมหานคร” ส่วนพื้นที่ฝั่งตะวันตกหรือที่ปัจจุบันเรียกว่า “ฝั่งธนบุรี” ปัจจุบัน กรุงเทพมหานครมีประชากรกว่า 10 ล้านคน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การคมนาคม การท่องเที่ยว ความบันเทิง การศึกษา และในทุกๆ ด้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ที่ผู้ทำวิจัยเลือกเป็นประชากรตัวอย่าง แบ่งเป็น มหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

4.1. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

4.1.1 ประวัติความเป็นมา (2555: เว็บไซต์)

สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นสถานศึกษาที่ก่อตั้งมาครบ 100 ปี ใน พ.ศ.2539 สถานศึกษาอันมีชื่อว่า " บ้านสมเด็จเจ้าพระยา" เกิดจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ที่จะตั้งโรงเรียนแบบ public school ของอังกฤษ โดยโปรดให้ จัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการเรื่องนี้ มีเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ เสนาบดีกระทรวงธรรมการ เป็นประธาน ที่ประชุมเห็นว่าจวนของสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ซึ่งพระยา สิริราชเดโชชัย หลานปู่ของสมเด็จพระเจ้าพระยาฯ ได้น้อมเกล้าฯ ถวายไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2433 เป็นที่ กว้างขวางใหญ่โตเห็นสมควรจัดตั้งเป็นโรงเรียน ให้ชื่อว่า " โรงเรียนราชวิทยาลัย" เปิดเรียนตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม 2439 แต่ชาวบ้านนิยมเรียกว่า " โรงเรียนพากะโน้น" หรือ " โรงเรียนบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา" ทรายของโรงเรียนเป็นรูป จุฬามงกุฏ การแต่งกายนุ่งผ้าสีครามแก่เสื้อขาว มีนายเอ ซี คาร์เตอร์ เป็นอาจารย์ใหญ่

ครั้นต่อมาการศึกษาขยายตัวขึ้นเป็นลำดับ ทำให้สถานที่คับแคบลง โรงเรียน ราชวิทยาลัยจึงย้ายไปอยู่ที่ตำบลไผ่สิงโต ปทุมวัน ข้างวังสระปทุมวัน จวนของสมเด็จพระเจ้าพระยาฯ ก็ว่างลง ในขณะนั้นการศึกษาระหว่างหัวเมืองกับกรุงเทพมหานคร เหลื่อมล้ำกันมาก เนื่องจาก คุณภาพของครูแตกต่างกัน กระทรวงธรรมการจึงได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นที่จวนของสมเด็จพระ เจ้าพระยาฯ เรียกว่า " โรงเรียนฝึกหัดครูฝั่งตะวันตก" สำหรับผลิตครูที่มีคุณภาพเพื่อสอนในหัวเมือง เริ่มเปิดสอนเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2446 มีหลวงบำเน็จวรรณ เป็นอาจารย์ใหญ่

การจัดการศึกษาฝึกหัดครูระยะนั้นได้ขยายตัวออกไปต่างจังหวัดมากขึ้น จึงทำให้ ความจำเป็นที่จะส่งนักเรียนมาเรียนในกรุงเทพฯ ที่บ้านสมเด็จเจ้าพระยาลดน้อยลง ทางราชการ เห็นว่าการฝึกหัดอาจารย์ที่มีอยู่เดิมจะให้ได้ประโยชน์อย่างสูง ควรจัดเป็นโรงเรียนประจำ จึงให้ย้าย โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์เทพศิรินทร์ ซึ่งเป็นนักเรียนกลางวันมาอยู่ที่โรงเรียนฝึกหัดครูฝั่งตะวันตกแล้ว เรียกชื่อใหม่ว่า " โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ฝั่งตะวันตก" เมื่อ พ.ศ.2449 ขุนวิเทศธรมกิจเป็นอาจารย์ ใหญ่ และต่อมาเรียกว่า " โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์บ้านสมเด็จเจ้าพระยา"

พ.ศ.2456 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียน ฝึกหัดอาจารย์บ้านสมเด็จเจ้าพระยาไปสังกัดเป็นแผนกหนึ่งของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน) แต่ยังคงอยู่ที่เดิมจนถึงปี พ.ศ.2458 จึงได้ย้ายโรงเรียนฝึกหัด อาจารย์ไปอยู่ที่วังใหม่ (กรีฑาสถานแห่งชาติในปัจจุบัน) ทำให้จวนของสมเด็จพระเจ้าพระยาฯ ว่างลงอีก ครั้ง ทางราชการจึงได้ตั้งโรงเรียนมัธยมขึ้น ณ จวนสมเด็จพระเจ้าพระยาฯ ขึ้นใหม่ เรียกว่า " โรงเรียนมัธยม บ้านสมเด็จเจ้าพระยา" เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2458 รับนักเรียนประจำ โดยมีโรงเรียนใกล้เคียง เข้าร่วมเป็นสาขาของสถานศึกษาแห่งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมวัดอนงค์ โรงเรียนสุษุมาลัย (ตั้งอยู่

บริเวณวัดพิชัยญาติ) และโรงเรียนประถมวัดอนงค์ มีพระยาประมวฬวิชาพล เป็นอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนมัธยมบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมาตั้งแต่อดีต สี่ประจำโรงเรียน คือ ม่วง และขาว อักษรย่อของโรงเรียนคือบ.ส. มีคติพจน์ประจำโรงเรียนคือ " สจจ เว อมตา วาจา" และ ตราประจำโรงเรียนคือ รูปเสมาสุริยมณฑล เพื่อเป็นเกียรติแด่สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ สัญลักษณ์ที่กล่าวมานี้เป็นรากฐานสำคัญของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยามาจนถึงปัจจุบัน เมื่อพ.ศ. 2473 ทางราชการได้สร้างสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ (สะพานพุทธ) และ ได้ตัดถนนผ่านโรงเรียนมัธยมบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถานที่นี้จึงถูกรื้อถอนไม่สามารถทำเป็นโรงเรียน ได้อีกต่อไป พระยาวิเศษศุภวัตร ซึ่งเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อยู่ในสมัย นั้นได้เจรจาผ่านกระทรวงธรรมการ เพื่อขอแลกเปลี่ยนสถานที่กับโรงเรียนศึกษานารีซึ่งเป็นโรงเรียน ขนาดเล็กและมีนักเรียนจำนวนน้อย ดังนั้นสถานที่ของโรงเรียนศึกษานารีเดิม จึงก่อสร้างเป็นโรงเรียน มัธยมบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และกระทรวงพระคลังมหาสมบัติยังได้มอบที่ดินบริเวณตำบลบางไส้ไก่ และตอนใต้ของโรงเรียนศึกษานารีเดิมเพื่อสร้างหอนอนและห้องเรียน และได้ย้ายนักเรียนมาอยู่ ณ ที่แห่งใหม่นี้ ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นไป ซึ่งเป็นสถานที่ของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในปัจจุบัน ขณะนั้นมีการศึกษาถึงชั้นมัธยมตอนปลาย (ม.7 - ม.8)

ใน พ.ศ. 2484 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายผลิตครูมากขึ้น จึงให้เปิดสอน แผนก ฝึกหัดครูอีกแผนกหนึ่ง มีชื่อเรียกว่า " โรงเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา" คู่กับโรงเรียนมัธยม บ้านสมเด็จเจ้าพระยา แผนกฝึกหัดครูแห่งนี้เปิดรับนักเรียนทุนของจังหวัด ที่สำเร็จการศึกษาชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 และได้เปิดสอนหลักสูตรประโยคครูประถม (ป.ป.) เป็นโรงเรียนประจำ ต่อมา ใน พ.ศ. 2499 ได้ยุบหลักสูตรดังกล่าวและเปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาและ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

พ.ศ. 2501 โรงเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้ยกฐานะเป็น วิทยาลัยครู บ้านสมเด็จเจ้าพระยา และโรงเรียนมัธยมศึกษาบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนสาธิต วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้ขยายการจัดการศึกษา เพื่อผลิตครูมาเป็นลำดับ ใน พ.ศ. 2516 ได้เปิดสอนในระดับปริญญาตรี หลักสูตรประโยคอุดมศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงได้เปิดสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) จนกระทั่ง พ.ศ. 2527 จึงได้เปิดสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ และยังได้เปิดระดับ อนุปริญญา หลักสูตร 2 ปี นับเป็นการขยายการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาอย่างกว้างขวาง ในปีเดียวกันนี้ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้รวมกลุ่ม

กับวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง 6 แห่ง เรียกชื่อว่า " วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สหวิทยาลัย
รัตนโกสินทร์"

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ พระราชทานชื่อ " สถาบันราชภัฏ" เป็นชื่อสถาบันการศึกษาในกรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ แทนชื่อ "วิทยาลัยครู" วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจึงได้รับพระราชทาน
นามใหม่ว่า " สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา" และจากพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ
พ.ศ. 2538 สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาสามารถจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท
และปริญญาเอกในสาขาวิชาต่างๆ

4.1.2 ปรัชญา

สร้างองค์ความรู้ระดับสากล ขยายผลสู่ท้องถิ่นและนานาชาติ

4.1.3 ปณิธาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มุ่งมั่นที่จะเป็นแหล่งค้นคว้า สละสม
พัฒนาองค์ความรู้ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อผลิตบัณฑิตให้เพียบพร้อมด้วยสติปัญญา มีความรู้
คุณธรรม จริยธรรม และ ความรับผิดชอบต่อสังคม และประเทศชาติ

4.1.4 วิสัยทัศน์

มีคุณภาพทางการศึกษา มีการบริหารจัดการอย่างโปร่งใส และมีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อการบริหารจัดการและการเรียนรู้ ระบบการ
ประกันคุณภาพที่ผ่านการประเมินโดยองค์กรภายนอก มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และ
คุณภาพชีวิตที่ดี เป็นผู้นำทางวิชาการเพื่อการพัฒนาชุมชน มีการขยายวิทยาเขต เพื่อให้โอกาส
ทางการเรียนรู้แก่สังคม

4.1.5 พันธกิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่
ผลิตบัณฑิต วิจัย บริการวิชาการแก่สังคม ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ปรับปรุงและถ่ายทอด
เทคโนโลยี ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพครู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

4.2.1 ประวัติความเป็นมา (2555: เว็บไซต์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีประวัติความเป็นมาเริ่มจากการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครู
สตรีอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาขึ้น และเปิดสอนเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2491 ต่อมา
ได้โอนมาสังกัดกรมการฝึกหัดครูตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ พ.ศ. 2498 และได้เปลี่ยน
ชื่อจากโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีอาชีวศึกษา เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูธนบุรี เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม

พ.ศ. 2504 และเป็นวิทยาลัยครูธนบุรี เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2513 และสามารถผลิตครูได้ถึงระดับปริญญาตรี ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518

พ.ศ. 2527 วิทยาลัยครูธนบุรี รวมอยู่ในวิทยาลัยครูกลุ่มที่แปด ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูสวนดุสิต และวิทยาลัยครูสวนสุนันทา ตามข้อบังคับของสภาการฝึกหัดครู ว่าด้วยการบริหารกลุ่มวิทยาลัย ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527 โดยให้วิทยาลัยครูดำเนินการร่วมกัน เรียกว่า “สหวิทยาลัย”

พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม “สถาบันราชภัฏ” แทน “วิทยาลัยครู” เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 และประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ เมื่อ พ.ศ. 2538 โดยยกฐานะวิทยาลัยครูทุกแห่ง เป็น “สถาบันราชภัฏ” วิทยาลัยครูธนบุรี จึงเปลี่ยนฐานะเป็นสถาบันราชภัฏธนบุรี ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และสาขาวิชาการอื่น ทั้งระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาบริหาร การศึกษา สาขาไทยศึกษา สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) สาขาไทยศึกษาและหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

พ.ศ. 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ महाराज ทรงลงพระปรมาภิไธย ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 เป็นผลทำให้สถาบันราชภัฏทุกแห่งเปลี่ยนสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สถาบันราชภัฏธนบุรี จึงเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547

พ.ศ. 2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี พัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรี และปริญญาโทขึ้นเองหลายหลักสูตร และทำการปรับปรุงหลักสูตรสภาสถาบันราชภัฏเดิมให้เป็นหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี พ.ศ. 2549 เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และใช้เปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 เป็นต้นมา

4.2.2 ปรัชญา

มหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้คู่คุณธรรม บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับภูมิปัญญาสากล สร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้ยั่งยืน และสร้างสังคมคุณภาพ

4.2.3 วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัย ราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้มาตรฐานสากล บริการวิชาการแก่สังคม ชำรงศิลปวัฒนธรรมเชื่อมโยงการวิจัยสู่การพัฒนาท้องถิ่น

4.2.4 พันธกิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีมุ่งมั่น

- จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความงอกงามทางปัญญา แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นนักวิชาชีพที่ดี
- พัฒนาและสร้างเสริมการวิจัยให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาองค์กร
- เป็นแหล่งเรียนรู้และบริการวิชาการที่ทันสมัย เพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน
- เป็นแหล่งศึกษารวบรวม สืบสาน และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น กับภูมิปัญญาสากล

4.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

4.3.1 ประวัติความเป็นมา (2555: เว็บไซต์)

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สวนสุนันทาได้เป็นที่ประทับของพระมเหสี พระราชธิดาและเจ้าจอมมารดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จำนวน 32 ตำหนัก รวมทั้งอาคารที่พักของบรรดาข้าราชการ โดยมีพระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา ประทับ ณ ตำหนักสายสุทธานพต ตั้งแต่ พ.ศ. 2467 ปัจจุบันมีสภาพใกล้เคียงกับของเดิมมากที่สุดอยู่ 6 ตำหนัก เนื่องจากมีผู้นำบุตรและหลานของตน มาถวายตัวต่อพระวิมาดาเธอกรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดาเป็นจำนวนมาก พระวิมาดาเธอฯ จึงทรงให้สร้างโรงเรียนนิภาคการสอนตามหลักสูตรการศึกษาสมัยนั้น รวมทั้งอบรมมารยาทและการฝีมือด้วยดำเนินกิจการไปโดยปริยาย

พ.ศ. 2480 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ดำริที่จะให้เป็นที่พักอาศัยของนายกรัฐมนตรีคณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่คณะรัฐมนตรีลงมติให้ใช้สถานที่นี้ให้เป็นประโยชน์ทางการศึกษา ของรัฐกระทรวงธรรมการจึงได้จัดตั้งให้เป็นสถานศึกษาสำหรับกุลสตรี ชื่อโรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2480 ตั้งแต่วันนั้นจนถึงปัจจุบัน สวนสุนันทาพัฒนาด้านการศึกษาต่อเนื่อง มีสาระสำคัญ สรุปได้โดยลำดับดังนี้

พ.ศ. 2480 เริ่มจัดการศึกษา 2 แผน คือ แผนกสามัญและแผนกวิสามัญ แผนกสามัญ เปิดสอนตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7-8 นั้น รับโอนจากโรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ โรงเรียนเบญจมราชาลัย โรงเรียนสตรีวิทยา และโรงเรียนสตรีโชติเวช แผนกเลขานุการสำหรับนักเรียนประถมปีที่ 1 เท่านั้นที่จัดเป็นสหศึกษา ส่วนแผนกวิสามัญ รับโอนนักเรียน ฝึกหัดครูประถมหญิง จากโรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์และรับนักเรียน

ที่จบชั้นมัธยมปีที่ 8 มาศึกษาหลักสูตรประโยคครูประถม (ป.ป.)1 ปี มีทั้งประเภทนักเรียนนอกบารุง คือ ผู้เรียนโดยทุนส่วนตัวและนักเรียนในบารุง คือผู้สอบได้ทุนกระทรวงธรรมการ

พ.ศ. 2481 จัดสอนชั้นมัธยมปีที่ 8 และแบ่งการเรียน การสอนเป็น 3 แผนกคือ แผนกประถมศึกษา แผนกมัธยมศึกษาและแผนกฝึกหัดครู พ.ศ. 2482 แผนกมัธยมศึกษาเหลือเพียงชั้นมัธยมปีที่ 1-6 ส่วนแผนกฝึกหัดครูเปิดสอนหลักสูตร ประโยคครูประถม (ป.ป.) 1 ปี รับจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 6 ให้มาเรียนแบบอยู่ประจำทั้งประเภทในบารุงและนอกบารุง

พ.ศ. 2483 แผนกประถมศึกษาเปิดสอนชั้นเตรียมประถมแต่ปีต่อมาก็ยุบไปเปิดสอนที่โรงเรียน ละอออุทิศ

พ.ศ. 2486 ขยายการรับนักเรียนในบารุงจากต่างจังหวัดทุกจังหวัด โดยจังหวัดเป็นผู้สอนคัดเลือก นักเรียนส่งเข้ามาเรียนอยู่ประจำ จังหวัดละ 2 คน

พ.ศ. 2490 รับเฉพาะนักเรียนในบารุง มีทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

พ.ศ. 2491 รับโอนนักเรียนประถมจากโรงเรียนละอออุทิศมาไว้

พ.ศ. 2495 เปิดสอนหลักสูตรประโยคครูประถม แผนกการงานสันตติ เช่น งานประดิษฐ์ งานไม้ งานพิมพ์ งานไฟฟ้า งานเสื้อผ้า ฯลฯ

พ.ศ. 2496 เปิดสอนหลักสูตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.) 2 ปี แผนกการงานสันตติ รับจากผู้จบ ป.ป. การงานสันตติ

พ.ศ. 2498 เลิกหลักสูตร ป.ป. และ ป.ม. การงานสันตติและเปิดสอนฝึกหัดครูหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา (ป.กศ.) 2 ปี รับจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 6 เริ่มจากคิดคะแนนแบบหน่วยกิตแทนแบบร้อยละ

พ.ศ. 2500 เปิดสอนฝึกหัดครูหลักสูตร ป.กศ. รอบบ่ายเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนที่ สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 6 แล้วไม่มีที่เรียน รับนักเรียนฝึกหัดครูชายเป็นครั้งแรกและเริ่มมีนักเรียน ทั้งประเภทอยู่ประจำและประเภทเดินเรียน เนื่องจากไม่มีหอนอนเพียงพอ

พ.ศ. 2501 เปิดสอนฝึกหัดครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ. ชั้นสูง) รับจากผู้สำเร็จการศึกษา ป.กศ. และกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ยกฐานะโรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย เป็นวิทยาลัยครูสวนสุนันทา จัดการเรียนการสอน เป็น 3 ฝ่ายคือ ฝ่ายอุดมศึกษา ฝ่ายมัธยมศึกษาและฝ่ายประถมสาธิต

พ.ศ. 2510 เปิดสอนฝึกหัดครูหลักสูตร ป.ป. แบบเร่งรัดรับนักเรียนที่สำเร็จชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่ามาเรียน 1 ปี

พ.ศ. 2511 เปิดสอนภาคนอกเวลาหลักสูตร ป.กศ. ด้วยในปีต่อมา

พ.ศ. 2517 เปิดสอนระดับปริญญาตรี 2 ปี โดยใช้หลักสูตรของวิทยาลัย วิชาการศึกษา

พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้วิทยาลัยครู สวนสุนันทาเป็นสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาตาม พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู แบ่งสายงานการปฏิบัติราชการ ออกเป็น - สำนักงานอธิการ - คณะวิชา - ภาควิชาและยังคงมีโรงเรียนประถมสาธิต และมัธยมสาธิต เช่นเดิม

พ.ศ. 2519 สอนระดับปริญญาตรีหลักสูตร 2 ปี โดยใช้หลักสูตรของกรมการฝึกหัดครู

พ.ศ. 2520 งดรับนักศึกษาภาคนอกเวลา

พ.ศ. 2521 เปิดรับนักเรียนระดับปริญญาตรี 2 ปี ตาม โครงการอบรมครูและบุคลากร การศึกษาประจำการ (อ.ค.ป.)

พ.ศ. 2523 เปิดสอนระดับปริญญาตรี 4 ปี โดยรับจากนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ก่อน พ.ศ. 2523) หรือมัธยมปีที่ 6

พ.ศ. 2525 รับนักศึกษา ป.กศ. ชั้นสูง ภาคต่อเนื่องและภาคสมทบ (แทนภาคนอกเวลาเดิม)

พ.ศ. 2526 เปิดสอนหลักสูตรเทคนิคอาชีพระดับ ป.กศ. ชั้นสูง 2 ปี รับจากผู้สำเร็จมัธยมปีที่ 6 หรือเทียบเท่า

พ.ศ. 2527 มีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ฉบับที่ 2 กำหนดให้วิทยาลัยครูเปิดสอนได้ 3 สาขา คือ สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์ทั้งระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี 4 ปี และปริญญาตรีหลังอนุปริญญา วิทยาลัยครูสวนสุนันทายังเปิดสอนระดับอนุปริญญา วิทยาศาสตร์ 8 วิชาเอกและอนุปริญญาศิลปศาสตร์ 4 วิชาเอก

พ.ศ. 2528 เลิกโครงการ อ.ค.ป. เปลี่ยนเป็นโครงการอบรมการศึกษาบุคลากรประจำ (กศ.บป.) สอนทั้งระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาและสาขาวิชาการอื่น ในกรุงเทพมหานครเป็นสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

พ.ศ. 2529 เปิดสอนระดับ ปริญญาตรีหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปีและปริญญาตรีหลังอนุปริญญา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์เพิ่มเติมจาก สาขาวิชาการศึกษา ที่มีอยู่เดิม

พ.ศ. 2530 สภาการฝึกหัดครูได้พัฒนาหลักสูตรทุกระดับและทุกสาขาวิชา วิทยาลัยจึงเปิดสอนหลักสูตรใหม่นี้

พ.ศ. 2535 สภาการฝึกหัดครูอนุมัติโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจและโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร วิทยาลัยจึงเปิดรับนักศึกษาในโปรแกรมดังกล่าว

พ.ศ. 2538 จนถึงปัจจุบันวิทยาลัยครูได้เปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏ โดยได้ตราเป็นพระราชบัญญัติซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธยในวันที่ 19 มกราคม 2538 ในปัจจุบันสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เปิดสอนภาคปกติและภาค กศ.บป. ในระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี 3 สาขาวิชา ได้แก่ 1. สาขาศึกษาศาสตร์ เปิดสอน 16 โปรแกรมวิชา 2. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เปิดสอน 11 โปรแกรมวิชา 3. สาขาศิลปศาสตร์ เปิดสอน 14 โปรแกรมวิชา ทั้งยังมีการบริการวิชาการแก่บุคคลทั่วไปหลายโครงการ เช่น โครงการ อบรมภาษาอังกฤษ อบรมภาษาญี่ปุ่น อบรมการถ่ายภาพ อบรมคอมพิวเตอร์ อบรมนาฏศิลป์ ซัมเมอร์แคมป์ อบรมการพิมพ์ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร

4.3.2 ปรัชญา

ทรงปัญญา ศรัทธาธรรม นำสังคม

4.3.3 วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยคุณภาพชั้นนำ เพื่อปวงชน "A Leading Quality University for All." มหาวิทยาลัยคุณภาพชั้นนำ (Leading Quality University) เป็นมหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิตมีคุณภาพระดับแนวหน้า ที่ตรงกับความต้องการ และเป็นที่น่าสนใจแก่ชุมชน และสังคมเพื่อปวงชน (For All) เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้โอกาสทางการศึกษา แก่ ทุกคน ทุกเพศ ทุกระดับ ทุกฐานะ และอาชีพ

4.3.4 พันธกิจ

1. ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพระดับแนวหน้า ตรงกับความต้องการของ ชุมชนและสังคม ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ และเป็นประชากรโลก (global citizen) อย่างมีความสุข
2. ผลิตและพัฒนาครูแนวใหม่ ที่สนองตอบการปฏิรูปการศึกษาและการฝึกหัดครู
3. ให้บริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ชุมชนและสังคมอย่างมีคุณภาพ เพื่อยกมาตรฐานชุมชน สังคม และผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลางหรือ SMEs สู่อุตสาหกรรม
4. อนุรักษ์ พัฒนาและบริการ และเป็นศูนย์กลางบริการข้อมูลสารสนเทศทางด้าน ศิลปวัฒนธรรมกรุงรัตนโกสินทร์
5. วิจัย สร้างวัฒนธรรม และองค์ความรู้ สู่อการพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนการพัฒนาภูมิปัญญาไทยสู่สากล

4.3.5 วัตถุประสงค์

เพื่อให้พันธกิจของมหาวิทยาลัยเกิดความชัดเจน และสามารถถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ ใน ระดับต่างๆ ได้จึงกำหนดวัตถุประสงค์ ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเป็นเลิศ เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีปัญญา มีทักษะวิชาชีพและมีคุณธรรมที่ตอบสนองกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคมยุคเศรษฐกิจฐานความรู้

2. จัดการศึกษาที่หลากหลาย ยืดหยุ่น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้พัฒนาทักษะด้านภาษา ICT การเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในระบบ นอกกระบบ และเรียนรู้บนระบบอิเล็กทรอนิกส์และ online เข้าถึงความรู้ได้ทุกเวลา และให้โอกาสทางการศึกษาแก่ทุกคน

3. พัฒนา วิจัยและสร้างนวัตกรรมที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้แก่ ชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและสู่สากล

4. ให้บริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ชุมชนและสังคมอย่างมีคุณภาพ และเป็นศูนย์กลางบริการข้อมูลและสารสนเทศทางด้านศิลปวัฒนธรรมกรุงรัตนโกสินทร์

5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ มีระบบการบริหารทรัพยากรหรือ ERP: Enterprise Resource Planning ที่มุ่งเน้นผลงานเป็นสำคัญ เพื่อก้าวไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

4.3.6 ค่านิยม

1. จัดการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อสู่ความเป็นเลิศ
2. มุ่งมั่นการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
3. สร้างคุณค่าและนวัตกรรมให้ผู้รับบริการ
4. เสมอภาค โปร่งใส และเป็นธรรม
5. บุคลากรทุกคน มีคุณค่าต่อองค์กร

4.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

4.3.1 ประวัติความเป็นมา (2555: เว็บไซต์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ตั้งอยู่ที่ 39/1 ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 IP Phone 02-942-5800 ,02-942-6800 โทรสาร 0-2541-7113 เดิมชื่อว่า “โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม” เพราะเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับฝึกหัดครูมัธยมรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนฝึกหัดครูประโยคครูประถม (ป.ป.) และนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 8 มาศึกษาต่อเพื่อเลื่อนฐานะจากครู ป.ป. ให้สูงขึ้นไปสู่ครู ป.ม.

โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2483 แต่เปิดสอนในปีการศึกษา 2484 เป็นโรงเรียนสหศึกษา คือชายหญิงเรียนรวมกันโดยมีหม่อมหลวงมานิจ ชุมสาย เป็นอาจารย์ใหญ่

ในระยะเริ่มแรกโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมยังไม่มีอาคารสถานที่เรียน จึงไปอาศัยเรียนที่โรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ใกล้ซอยกิ่งเพชร ต่อมาได้ใช้อาคารริมถนนในเขตพระราชวังจันทรเกษม ซึ่งอยู่ด้านหลังกระทรวงศึกษาธิการเป็นสถานที่เรียนจึงเรียกติดปากว่า “ป.ม. หลังกระทรวง”

หลักสูตรการฝึกหัดครูมัธยมไม่มีวิชาเอก วิชาโท นักเรียนต้องเรียนทุกรายวิชา เพื่อจะได้ออกไปเป็นครูที่สามารถสอนได้ทุกวิชา

พ.ศ. 2486 โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมต้องอพยพไปเรียนที่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัด ฉะเชิงเทราเนื่องจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในขณะที่นักเรียนใกล้จะสำเร็จการศึกษาจึงต้องเร่งสอบ ให้เสร็จเพื่อจะได้ไม่ต้องหยุดพักเรียนกลางคัน

พ.ศ. 2487 โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมต้องอพยพไปเรียนที่โรงเรียนสตรีฝึกหัดครู พระนครศรีอยุธยา เพื่อหลบภัยสงครามทางอากาศและอพยพกลับมาอยู่ในเขตพระราชวังจันทร์เกษม อีกครั้งเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2488

พ.ศ. 2491 หม่อมหลวงมานิจ ชุมสาย ย้ายเข้ามาประจำกระทรวง ดร.กมล เกาพิจิตร มาดำรงตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่เป็นคนที่สอง

พ.ศ. 2497 ดร.กมล เกาพิจิตร ย้ายไปดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองโรงเรียนรัฐบาล อาจารย์โชค สุคันธวิช มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่เป็นคนที่สาม

พ.ศ. 2501 อาจารย์โชค สุคันธวิช ย้ายไปดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียน ฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อาจารย์ประยุทธ สวัสดิสิงห์ มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่เป็นคนที่สี่ กระทรวงศึกษาธิการประกาศยกฐานะ “โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม” เป็น “วิทยาลัย ครู” และให้เปลี่ยนหลักสูตรการผลิตครูประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.) เป็นการผลิตครู ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.ชั้นสูง) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการจัดสร้างสถานที่ ทำการครูสภาในบริเวณที่ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมทำให้โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมต้องย้ายไปตั้งใหม่ที่ซอยสังฆะวัฒนะ 2 (ลาดพร้าว 23) แขวงลาดยาว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในเนื้อที่ 89 ไร่ 88 ตารางวา ตั้งชื่อใหม่ว่า “วิทยาลัยครูจันทร์เกษม” เพราะเคยอยู่ในเขตพระราชวังจันทร์เกษมและ ไม่อาจเรียก “ฝึกหัดครูมัธยม” หรือ “ป.ม. หลังกระทรวง” ต่อไปได้และเป็นปีสุดท้ายของการผลิตครู ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม(ป.ม.)ซึ่งเป็นนักเรียนฝึกหัดครูป.ม.รุ่นที่ 18

พ.ศ. 2502 วิทยาลัยเปิดสอนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.ชั้นสูง)รุ่นแรก จำนวน 300 คน

พ.ศ. 2503 อาจารย์ประยุทธ สวัสดิสิงห์ ย้ายไปดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองการฝึกหัด ครู อาจารย์สนอง สิงหะพันธุ์ ได้รับแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

พ.ศ. 2507 วิทยาลัยเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) อีกระดับ หนึ่ง

พ.ศ. 2508 อาจารย์พงศ์อินทร์ ศุขขจร มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่แทนอาจารย์ สนอง สิงหะพันธุ์ซึ่งย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการที่วิทยาลัยครูนครราชสีมา

พ.ศ. 2512 วิทยาลัยเปิดสอนนักศึกษาภาคนอกเวลาระดับ ป.กศ.

พ.ศ. 2513 ตำแหน่ง “อาจารย์ใหญ่” วิทยาลัยครูจันทระเกษม เปลี่ยนเป็นตำแหน่ง “ผู้อำนวยการ” (ชั้นพิเศษ)

พ.ศ. 2515 วิทยาลัยเปิดสอนนักศึกษาภาคนอกเวลา ระดับ ป.กศ. ชั้นสูง

พ.ศ. 2515 อาจารย์พงษ์อินทร์ ศุขขจร เกษียณอายุราชการ คุณหญิงบุญฉวี พรหมโมปกรณ์กิจ มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ

พ.ศ. 2517 วิทยาลัยเปิดสอนนักศึกษาภาคปกติ ระดับประกาศนียบัตรอุดมศึกษา (ป.อ.) ซึ่งเทียบเท่า ปริญญาตรีวิชาเอกคณิตศาสตร์ และวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปโดยใช้หลักสูตร วิทยาลัยวิชาการศึกษา(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปัจจุบัน)

พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลให้ตำแหน่ง “ผู้อำนวยการ” เปลี่ยนเป็น “อธิการ” ส่วนราชการในวิทยาลัย ประกอบด้วย สำนักงานอธิการ และคณะวิชาซึ่งมีคณะวิชาครุศาสตร์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิชาประกอบด้วยภาควิชาต่างๆ ประกาศนียบัตรอุดมศึกษา (ป.อ.) เปลี่ยนเป็น ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)

พ.ศ. 2519 วิทยาลัยรับนักเรียนระดับป.กศ.เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการที่จะส่งเสริมวิทยฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพครูให้สูงขึ้น วิทยาลัยเปิดสอนระดับ ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกเกษตรกรรม หลักสูตร 2 ปี เพิ่มอีก 1 วิชาเอก

พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 ได้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษามีผลให้วิทยาลัยครูจันทระเกษมรวมกลุ่มอยู่ใน “สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์” ซึ่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 ได้กำหนดให้วิทยาลัยครูรวมเป็นกลุ่ม เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานร่วมกันและสภาการฝึกหัดครูได้ออกข้อบังคับว่าด้วยกลุ่มวิทยาลัยครู พ.ศ. 2528 กลุ่มวิทยาลัยครูจึงพัฒนาไปเป็น “สหวิทยาลัย” และวิทยาลัยครูจันทระเกษม สังกัดอยู่ใน “สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์”

พ.ศ. 2538 พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2538 โดย นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2538 “วิทยาลัยครู” เปลี่ยนเป็น “สถาบันราชภัฏ” ในบททั่วไป มาตรา 7 ฉบับกฤษฎีกา

วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้ในวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ทำให้ “สถาบันราชภัฏ” มีฐานะเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏ”

4.3.2 ปรัชญา

ความรู้ดี มีคุณธรรม นำชุมชนพัฒนา

4.3.3 วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมเป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาภูมิปัญญาสอดคล้องกับประชาคมอาเซียนและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

4.3.4 พันธกิจ

1. ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ คู่คุณธรรม
2. วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาและถ่ายทอดสู่ชุมชนและสังคม
3. บริการทางวิชาการ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม
4. ทำนุบำรุง เผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมไทย
5. พัฒนาชุมชนและสังคม ที่สอดคล้องกับแนวทางตามพระราชดำริ และนโยบายการพัฒนาประเทศ
6. พัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพครู

4.3.5 วัตถุประสงค์

เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ. สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์โดยแยกเป็นด้านต่างๆดังนี้

1. ด้านการจัดการศึกษา
  1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและคุณธรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคม
  2. เพื่อจัดการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลายให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน
  3. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยการมีส่วนร่วมของบุคคล องค์กร และชุมชนภายนอก
2. ด้านการวิจัย
  1. เพื่อส่งเสริมการวิจัยในสาขาวิชาการต่างๆที่ส่งผลต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและสังคม
  2. เพื่อให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยมีศักยภาพในการวิจัย และมีความสามารถทัดเทียมกับนานาชาติ
3. ด้านการบริการวิชาการ
  1. เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถให้บริการทางการศึกษาตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ
  2. เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถให้การฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีให้แก่สังคมตามความต้องการ

4. ด้านทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

1. เพื่อให้นักศึกษา เยาวชน และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในแก่นสารและคุณค่าของศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
  2. เพื่อให้เกิดความร่วมมือและแลกเปลี่ยนทางด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ตลอดจนผลิตผลงานสร้างสรรค์ทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมสัมพันธ์
  3. เพื่อประยุกต์ บูรณาการ และพัฒนาวัฒนธรรมทั้งของไทยและวัฒนธรรมนานาชาติให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต
  4. เพื่อให้มีระบบศูนย์ข้อมูลและเครือข่ายข้อมูลทางวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ
- #### 5. ด้านการบริหารระบบธรรมาภิบาล
1. เพื่อพัฒนาและจัดทรัพยากรของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพ มีอิสระและคล่องตัว
  2. เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง
  3. เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และมีจริยธรรม
- #### 6. ด้านกิจการนักศึกษา
1. เพื่อส่งเสริมให้กิจกรรมนักศึกษา เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาความรู้ทางวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม บุคลิกภาพ และเกิดความภูมิใจในมหาวิทยาลัย
  2. เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักศึกษาในการพัฒนาชุมชนร่วมกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน
  3. เพื่อพัฒนาองค์กรทางด้านกิจการนักศึกษาให้มีศักยภาพในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัย
  4. เพื่อให้องค์กรกิจการศึกษามีส่วนสนับสนุนในการจัดสวัสดิการแก่นักศึกษา และพัฒนาคุณภาพชีวิต
  5. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาให้เกิดประโยชน์ด้านกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิต
- #### 7. ด้านพัฒนาเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ
1. เพื่อนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานเพื่อส่งเสริมคุณภาพทางการศึกษา

2. เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น

3. เพื่อพัฒนาอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา ให้มีความรู้ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

5.1 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยมถูกพัฒนาขึ้นโดย บราวน์ (Brown, A.R.Radcliffe) อ้างในงานพิศ สัตย์สงวน (2547: 34 - 35) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากเดิร์คไฮม์ ให้ความสนใจกับเสถียรภาพทางสังคมที่เป็นกลไกทำให้ส่วนต่างๆ ของสังคมนารวมกันและคงอยู่ตามเวลา ต่อมาแรดคลิฟท์ บราวน์ ให้ความคิดว่าบรรทัดฐานต่าง ๆ รวมทั้งค่านิยมความรู้สึกและพิธีกรรมต่างๆ มีอำนาจเหนือปัจเจกบุคคลและมันช่วยยึดสังคมเข้าไว้ด้วยกัน โดยมีแนวคิดวาระบบสังคมต่างๆ ประกอบด้วย โครงสร้างและกิจกรรมต่างๆ โครงสร้างทางสังคม คือ แบบแผนที่อยู่ได้นานโดยประชากรมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โครงสร้างจะได้มาจากการกระทำระหว่างกันทางสังคมจากบรรทัดฐานและกฎเกณฑ์ต่างๆ ของพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้จะเน้นการทำความเข้าใจกับการคงอยู่และการสืบเนื่องของโครงสร้าง และเสถียรภาพทางสังคม ซึ่งตัวบ่งชี้ที่สำคัญดูได้จากข้อมูลทางชาติพันธุ์ของแต่ละสังคมที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างคน ที่มีความผูกพันกันทางสังคม หรือมีความขัดแย้งระหว่างกันแต่ยอมรับในความขัดแย้งนั้นและมีการจัดการต่อความขัดแย้งอย่างเป็นทางการ ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะช่วยลดโอกาสที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง และทำให้สังคมทั้งหมดอยู่ต่อไปไม่ได้

งามพิศ สัตย์สงวน (2547: 94-95) ได้สรุปรายละเอียดเพิ่มเติมไว้ว่า “ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม เน้นที่การคงอยู่หรือระบบเสถียรภาพของระบบสังคมนวมทั้งภาระหน้าที่ทางสังคมและความมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงเป็นมโนภาพสำคัญ ในการวิเคราะห์ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม เน้นที่การคงอยู่หรือระบบเสถียรภาพของระบบสังคมนวมทั้งภาระหน้าที่ทางสังคมและความมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง เป็นมโนภาพสำคัญ ในการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ ดังนั้นส่วนต่างๆ ของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของกลุ่มทางสังคมต้องถูกนำมาศึกษาโดยดูส่วนต่างๆ ของวัฒนธรรมทำหน้าที่อะไรบ้างที่จะทำให้เกิดเสถียรภาพของกลุ่ม โดยเฉพาะสังคมที่ไม่ซับซ้อนทำให้สังคมอยู่ได้เน้นการคงอยู่หรือเสถียรภาพของระบบสังคมนวมทั้งภาระหน้าที่และความมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงเหมาะกับสังคมไม่ซับซ้อน โดยดูว่าส่วนต่างๆ ของวัฒนธรรมทำหน้าที่อะไรบ้างเพื่อทำให้เกิดเสถียรภาพของกลุ่ม”

ทรงคุณ จันทจร (2549: 14) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า “วิธีการศึกษาแบบโครงสร้างหน้าที่ (Structural Functional Approach) เป็นการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพของส่วนต่าง ๆ

ที่ประกอบกันเข้ามาเป็นสังคมนั้นเรียกว่า “โครงสร้างของสังคม” (Structural of Society) โครงสร้างของสังคม หมายถึง สัมพันธภาพของกิจกรรมต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในสังคมทุกสังคม อันได้แก่ กิจกรรมทางด้านครอบครัว ญาติพี่น้องด้านการศึกษาอนามัย การเศรษฐกิจ การปกครอง ความเชื่อ ศาสนา และอื่นๆ การประสานงานกันของระบบย่อยต่างๆ ของโครงสร้างสังคมเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อความอยู่รอดของสังคมเช่นเดียวกับร่างกายมนุษย์ หรือถ้าหากว่าระบบย่อยต่างๆ ทำหน้าที่ประสานกันเพียงพอก็อาจจะสร้างความยุ่งยากในการดำรงอยู่ให้แก่ระบบใหญ่ และถ้าระบบย่อย มีความขัดแย้งรุนแรงมากก็อาจนำไปสู่ความสิ้นสุดของระบบใหญ่ได้ในที่สุด ดังนั้นระบบย่อยต่าง ๆ ของสังคมจะต้องปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามความถนัดเฉพาะและจะต้องประสานสัมพันธ์ของการทำงาน ระบบย่อยอื่นๆ ที่มีอยู่ภายในระบบใหญ่”

นิเทศ ดินณะกุล (2549: 19-24) ได้ให้รายละเอียดไว้สรุปได้ว่า โครงสร้างของสังคม คือ รูปแบบของระบบย่อย (Sub systems) สำคัญที่มีอยู่ในโครงสร้างของทุกสังคมมนุษย์ แบ่งแยกออกได้เป็น 6 ระบบ ประกอบด้วย

- 1) ระบบย่อยของโครงสร้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านครอบครัวและญาติพี่น้อง (Family & kinship system)
- 2) ระบบย่อยของโครงสร้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการให้การศึกษาอบรม (Education system)
- 3) ระบบย่อยของโครงสร้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการป้องกัน รักษา และบำรุงสุขภาพสมาชิกของสังคม (Health system)
- 4) ระบบย่อยของโครงสร้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ (Economic system)
- 5) ระบบย่อยของโครงสร้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง (Politic system)
- 6) ระบบย่อยของโครงสร้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมด้านความเชื่อและศาสนาต่างๆ ที่มีอยู่ในแต่ละสังคม (Believe system) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับกลุ่มบุคคลหน้าที่ของสังคมกล่าวคือผลที่ได้จากรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มสังคมที่เป็นไปตามปรารถนาหรือต้องการ (Desirable consequences) คือผลที่ได้จากการทำหน้าที่ช่วยแก้ไขปัญหาที่เหมือนกันของบุคคล หรือกลุ่มสังคมให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ส่วนผลที่ไม่เป็นไปตามปรารถนาหรือต้องการ (Undesirable consequences) คือผลที่ได้จากความผิดพลาดของหน้าที่ที่ขัดขวางการนำมาซึ่งความสำเร็จ การเปลี่ยนแปลงของสังคม การเมืองกับการวางแผนของชุมชน เมืองนับว่าเป็นระบบ โครงสร้าง หน้าที่ และระบบสังคมอันหนึ่งซึ่งมีวิวัฒนาการมาจากระบบหรือชุมชนขนาดเล็กที่เรียบง่าย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมของเมือง สามารถทำได้โดยดูจาก

การแยกย่อยของโครงสร้างและหน้าที่ของชุมชนเมือง ตลอดจนการผสมผสานของส่วนต่างๆ การแยกย่อยเกิดขึ้นกับทุกหน้าที่ของชุมชน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ความแตกต่างทางเศรษฐกิจ (Economic differentiation) เป็นการกระจายหน้าที่และความชำนาญพิเศษในระบบเศรษฐกิจของเมืองที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิตในระดับความเจริญที่แตกต่างกัน และมีความแตกต่างทางเศรษฐกิจไม่เท่ากัน แต่อาจจะมีรูปแบบที่เหมือนกัน ตัวแปรที่ใช้ชี้วัดความแตกต่างทางเศรษฐกิจพอเพียง อันได้แก่ ตัวแปรทางการผลิต จากอาชีพของประชากรในเมือง ตัวแปรทางการกระจายผลผลิต จากสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ และตัวแปรทางด้านบริโภค และอื่นๆ ส่วนการผสมผสานทางสังคม (Social integration) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการที่จะประสานส่วนต่างๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็คือ ทุก ๆ ส่วนจะต้องมีความประสาน ไม่ว่าจะป็นสมาชิกหรือองค์กรของชุมชนเข้าด้วยกัน จะทำให้การจัดอันดับความสำคัญเป็นไปอย่างมีระบบบนพื้นฐานของความสามารถในการปรับตัวของชุมชนเมือง ให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สำหรับการศึกษาคู่มือโครงสร้างและหน้าที่ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับบุคคล ได้แก่ การศึกษาลักษณะทางสังคมของประชากรในชุมชนหรือศึกษาความแตกต่างของประชากรทางเชื้อชาติ ศาสนา ระดับการศึกษา อายุ ระดับรายได้ ภูมิหลังของครอบครัว เป็นต้น ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ กิจกรรมพื้นฐานของบุคคลจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ การดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว เช่น การกิน การนอน การทำงาน การเลี้ยงดูบุตร ทำงาน บ้าน ฯลฯ การถ่ายทอดค่านิยมและวัฒนธรรม เช่น การอบรมสั่งสอน การให้การศึกษาแก่บุตรหลาน การรับประทานอาหาร การประกอบกิจกรรมทางศาสนา การคบค้าสมาคมกับผู้อื่น การหาสถานที่บันเทิงพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างและหน้าที่ของสังคม จึงเป็นประเด็นที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกับบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน ตลอดจนชุมชนใหญ่น้อยต่างๆ ที่อพยพเข้ามาอยู่ในชุมชนเมืองอย่างต่อเนื่อง จนทำให้เกิดการขยายตัวในชุมชนนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการให้บริการต่างๆ การติดต่อสื่อสาร การทำกิจกรรมร่วมกัน การผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม ในยุคโลกาภิวัตน์เหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์ด้วยกันทั้งสิ้น

จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ (2545: 45) ได้สรุปฐานคติคิดของทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ไว้ว่า

- 1) ทฤษฎีนี้มองสังคมว่าเป็นระบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันและกันโดยหน้าที่
- 2) ระบบสังคมขอบเขตแน่นอน มีระเบียบควบคุมตนเอง มีกระบวนการรักษาบูรณาการภายในระบบ และมีแนวโน้มที่ส่วนประกอบต่าง ๆ พึงพาอาศัยกันจนสามารถรักษาคุณภาพของสังคมไว้ได้

3) ส่วนประกอบของสังคม คือ โครงสร้างของสังคม ได้แก่ สถาบันต่างๆ ซึ่งมีกลุ่มบทบาทที่มั่นคง แน่นอน บัญญัติออกมาเพื่อสนองความต้องการทางสังคมบางประการ

4) สังคมเปรียบเสมือนกับอินทรีย์ (Organic analogy) มีความต้องการในสิ่งที่เป็นต่อความต้องการอยู่ เมื่อสนองได้แล้ว สังคมจะสามารถอยู่ได้ แต่ละส่วนของสังคมเหมือนกับอวัยวะ ต่าง ๆ ของอินทรีย์ มีบทบาทที่ต่างกัน แต่ก็พึ่งพาอาศัยกัน และมีดุลยภาพที่สามารถรักษาไว้ได้

5) โดยสังคมเป็นระบบที่ต้องการความจำเป็นเพื่อการคงอยู่ สังคมจึงต้องมีโครงสร้างเพื่อเป็น หลักประกันให้มีการพึ่งพา (Home stasis) มีดุลยภาพ (Equilibrium) และการมีชีวิตอยู่รอด (Survival)

นิยพรรณ วรณศิริ (2540: 108) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า “ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม มีความเป็นมาจากแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมแบบใหม่ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงกลางของศตวรรษที่ 20 หลังจากที่การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ของนักมานุษยวิทยารุ่นเก่าที่มักใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา ช่วงเวลานั้นวิชาการด้านสังคมศาสตร์ได้แตกแขนงไปอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านมานุษยวิทยา จึงเกิดการศึกษาวรรณกรรมแบบใหม่ขึ้นหลายแนวเป็นการศึกษาพฤติกรรมของคนในสังคมในรูปแบบบูรณาการ (Integration) ซึ่งจะต้องศึกษาหน้าที่ของโครงสร้างของสังคมทุก ๆ โครงสร้างในขณะเดียวกันให้สัมพันธ์กันจึงจะเข้าใจสังคมหนึ่ง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งและถ่องแท้ โครงสร้างของสังคมคือส่วนประกอบของสังคม ซึ่งในแต่ละสังคมจะประกอบด้วยโครงสร้างต่างๆ ที่ทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์กัน ถ้าขาดโครงสร้างใดโครงสร้างหนึ่งสังคมนั้นก็จะล่มสลาย หรือแม้แต่โครงสร้างใดโครงสร้างหนึ่งด้อยคุณภาพลงก็จะส่งผลต่อโครงสร้างอื่น ๆ เป็นลูกโซ่ให้สังคมนั้นล่มสลายลงได้ในที่สุด”

ผู้นำทางความคิดของทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม คือ ออกัส กอมส์ (August Comte) และ เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer) ทั้ง 2 คน เป็นผู้วางรากฐานความคิดกว้าง ๆ เกี่ยวกับสังคม และคำอธิบายเกี่ยวกับสังคม โดยใช้ความคิดเกี่ยวกับหน้าที่นิยมเป็นหลักในการนำวิชาสังคมวิทยาเข้าสู่วิชาการของยุโรปในสมัยนั้น (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2550: 27)

งามพิศ สัตย์สงวน (2538 : 32-34) ได้ให้รายละเอียดไว้ว่า เนื่องจากทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม เป็นการรวมกันของทฤษฎีสองทฤษฎีคือ ทฤษฎีโครงสร้างนิยม และทฤษฎีหน้าที่นิยม ผู้นำสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิยม คือ แรดคลิฟฟ์ บราวน์ (A.R. Radcliffe-Brown) ส่วนผู้นำสำคัญของทฤษฎีหน้าที่นิยม คือ เอมีล เดิร์กแฮม และบรอนิสลอ มาลินอฟสกี (Emile Durkheim, Bronislaw Malinowski) เมื่อทั้งสองทฤษฎีถูกนำมารวมกันจึงกล่าวได้ว่า แรดคลิฟฟ์ บราวน์ (A.R. Radcliffe-Brown) และ บรอนิสลอ มาลินอฟสกี (Bronislaw Malinowski) มีส่วนสำคัญในการนำทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่มาใช้อย่างชัดเจน โดย แรดคลิฟฟ์ บราวน์ (A.R. Radcliffe-Brown)

นักมานุษยวิทยาชาวอังกฤษได้เสนอความคิดของตนไว้ในข้อเขียนชื่อ “On Social Structure” (1940) และในหนังสือชื่อ Structure and Function in Primitive Society (1964 : 181) แรดคลิฟฟ์ บราวน์ (A.R. Radcliffe-Brown) ได้กล่าวว่า “สังคมเปรียบเหมือนอินทรีย์ที่มีชีวิต มีการเกิด เจริญเติบโต เจ็บป่วยได้ รักษาได้ และเมื่อหายแล้วก็ก้าวเดินต่อไปได้ ร่างกายมนุษย์ มีอวัยวะเป็นส่วนประกอบเพื่อการดำรงอยู่ สังคมก็มีโครงสร้างเพื่อการดำรงอยู่ ดังนั้นทั้งอวัยวะของคนและโครงสร้างทางสังคมต่างก็มีหน้าที่ประสานสัมพันธ์กันเพื่อการดำรงอยู่ของร่างกายมนุษย์ และสังคม ถ้าโครงสร้างของสังคมขัดแย้งกันในการทำหน้าที่ หรือทำหน้าที่ไม่สอดคล้องกัน สังคมนั้น ก็จะเกิดการชะงักงันในการพัฒนาสังคมจึงต้องรีบแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนโครงสร้างของตนเอง เพื่อการดำรงอยู่และการพัฒนาที่ต้องก้าวไปข้างหน้าต่อไป จุดนี้เองเป็นข้อแตกต่างระหว่างร่างกายมนุษย์และสังคม เนื่องจากโครงสร้างสำคัญของร่างกายไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ เมื่อโครงสร้างนั้น ขำรุดเสียหายอาจทำให้คนถึงตายได้ แต่สังคมสามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างได้ สังคมจึงไม่ตาย เมื่อมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างแล้วสังคมก็สามารถพัฒนาต่อไปได้”

ส่วน มาลินอฟสกี (Malinowski) ซึ่งเป็นนักทฤษฎีหน้าที่นิยมกล่าวว่า โครงสร้างก็คือสถาบันของสังคมที่เกิดมาจากความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์นั่นเอง มาลินอฟสกี (Malinowski) เชื่อว่ามนุษย์ในทุกสังคมวัฒนธรรมมีความต้องการพื้นฐานทางจิตใจ และหน้าที่หลักของวัฒนธรรมคือ การตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์หรือเปรียบเทียบเสมือนเครื่องมือในการตอบสนอง ความต้องการพื้นฐาน 3 ด้านของมนุษย์ คือ

1) ความต้องการด้านความจำเป็นพื้นฐาน (Basic biological and psychological needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นของมนุษย์ เช่น ต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การเจริญเติบโต เป็นต้น

2) ความต้องการด้านสังคม (Instrumental needs) เป็นความต้องการความร่วมมือกันทางสังคมเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานเช่น การแบ่งงานกันทำ การแจกจ่ายอาหาร การผลิตสินค้า การบริการ และการควบคุมทางสังคม

3) ความต้องการทางด้านจิตใจ (Symbolic needs) เป็นความต้องการของมนุษย์เพื่อความมั่นคงทางด้านจิตใจ โดยทั่วไปเวทมนตร์คาถาทำหน้าที่ที่ทำให้คนรู้สึกอบอุ่นใจ เพราะงานบางอย่างที่มนุษย์ทำ ค่อนข้างยากลำบากและมนุษย์ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดผลอย่างไรบ้าง ทำให้เกิดความไม่มั่นใจ จึงต้องพึ่งเวทมนตร์คาถาให้ช่วยเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจมาก

มาลินอฟสกี (Malinowski) ย้ำว่า วัฒนธรรมทุกด้านมีหน้าที่ต้องทำ คือการตอบสนอง ความต้องการของมนุษย์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้ง 3 อย่างดังกล่าว ส่วนต่าง ๆ ของวัฒนธรรมมีหน้าที่ เพื่อสนองความต้องการของปัจเจกชนในสังคมนั้นแนวความคิดดังกล่าวจึงเป็นหลักสำคัญ

ในการนำมาใช้วิเคราะห์พฤติกรรมของคนในสังคมทั้งหมดของแต่ละวัฒนธรรม ประกอบด้วยฐานคติ ดังนี้

- 1) มีการรวมตัวกันเกิดขึ้นเป็นสังคม เกิดเป็นวัฒนธรรม
- 2) ในสังคมหรือวัฒนธรรมนั้นมีโครงสร้างของสังคมหรือวัฒนธรรมที่เป็นระบบหลายระบบ
- 3) โครงสร้างของสังคมหรือวัฒนธรรมแต่ละระบบนั้นมีหน้าที่ของตนเองแตกต่างกันออกไป
- 4) หน้าที่ของแต่ละระบบโครงสร้างมีส่วนที่ประสานสัมพันธ์กัน ทำหน้าที่ซึ่งส่งผลต่อการทำหน้าที่ของอีกโครงสร้างหนึ่งในเชิงบูรณาการ
- 5) หน้าที่ของแต่ละระบบโครงสร้างมีการปรับตัวเข้าหากันอยู่ตลอดเวลา เพื่อป้องกันภาวะการตั้งเครียดในสังคมหรือวัฒนธรรม
- 6) การปรับตัวทางหน้าที่ของโครงสร้างเกิดขึ้นด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การใช้กฎระเบียบ การกำหนดสภาพและบทบาทหน้าที่ของโครงสร้าง การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (นิยพวรรณ วรณศิริ. 2540 : 110)

สรุป ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยมอธิบายลักษณะของสังคม โดยตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าสังคมเหมือนอินทรีย์ที่มีชีวิตอย่างหนึ่ง แต่เป็นสิ่งที่มีชีวิตระดับสูง (Super organic) และได้ชื่อว่าทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ เพราะข้ออธิบายความเป็นปึกแผ่นของสังคมว่า เนื่องด้วยส่วนประกอบต่างๆ ของสังคมที่มารวมกันเป็นโครงสร้างของสังคม โดยแต่ละส่วนประกอบของสังคมทุกส่วนมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติ ส่วนประกอบหลักของสังคมก็คือสถาบันครอบครัว สถาบันการเมือง การปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา

5.2 ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม

นิยพวรรณ วรณศิริ (2540: 94-100) ได้ให้รายละเอียดไว้ว่า “ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการแพร่กระจายของวัฒนธรรมจากที่หนึ่งหรือแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง เกิดขึ้นตอนปลายศตวรรษที่ 19 และแพร่หลายในศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นช่วงที่ทฤษฎีวิวัฒนาการของ ไทเลอร์ (Tylor) และ มอร์แกน (Morgan) ซึ่งกำลังได้รับความนิยม โดยเกิดจากการปฏิเสธแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการในขณะนั้น ซึ่งมีด้วยกันหลายความคิด เช่น สำนักอังกฤษปฏิเสธแนวคิดที่ว่า วัฒนธรรมต่างเกิดได้ทุกอย่างอย่างอิสระไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สำนักนี้เชื่อว่า คนมีความต้องการพื้นฐานเหมือนกันแม้จะอยู่ต่างถิ่นกัน ดังนั้นวัฒนธรรมพื้นฐานก็จะเหมือน ๆ กัน ส่วนวัฒนธรรมที่ต่างกันย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ทั้งยังเชื่อว่า วัฒนธรรมที่ดีและเจริญที่สุดแล้วจะแพร่กระจายไปยังแหล่งอื่น ๆ ที่ยังไม่เจริญ ส่วนสำนักเยอรมันเชื่อว่า มนุษย์มักจะหยิบยืมวัฒนธรรมจากเพื่อนบ้าน จึงเน้นในเรื่องการหยิบยืมวัฒนธรรมมากกว่า

การสร้างวัฒนธรรม สำหรับสำนักอเมริกันเชื่อว่า วัฒนธรรมจะแพร่กระจายจากจุดศูนย์กลาง (จุดกำเนิด) ไปตามพื้นที่เท่าที่วัฒนธรรมนั้นจะแพร่กระจายไปได้ในเขตภูมิศาสตร์เดียวกันและยุคสมัยใกล้เคียงกัน”

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2544: 96-97) ทฤษฎีแพร่กระจายมีลักษณะร่วมสมัยกับวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ตามแนวคิดของนักมานุษยวิทยาอเมริกัน กล่าวคือ นักมานุษยวิทยายุโรปยังได้พัฒนาทฤษฎีนี้ โดยนำผลการแพร่กระจายวัฒนธรรมมากำหนดเขตพื้นที่วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกขึ้น แนวความคิดหลักก็คือ การประดิษฐ์คิดค้นอย่างอิสระ (Independent invention) และวิวัฒนาการแบบคู่ขนาน (Parallel evolution) มีโอกาสเกิดขึ้นยากมาก กล่าวคือ วัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันเกิดจากขบวนการแพร่กระจาย (The process of diffusion) ได้มีกลุ่มนักคิด 2 กลุ่ม กล่าวคือ

1) กลุ่มอังกฤษ เสนอว่าสงครามโลกและวัฒนธรรมชนเผ่าดั้งเดิมมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอียิปต์โบราณ เนื่องจากมนุษย์มีการติดต่อระหว่างกันทางภาคพื้นดินและมหาสมุทร ชาวพื้นเมืองบางกลุ่มก็พัฒนาวัฒนธรรมขึ้น หลังจากได้รับอารยธรรมอียิปต์ บางสังคมไม่สามารถพัฒนา อารยธรรมนั้น ผลคือ เกิดความเสื่อมแบบถอยหลังเข้าคลอง หลังจากที่ได้รับอารยธรรมอียิปต์ ทำให้เจริญสูงสุด วัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน อธิบายได้จากสายสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างความเสื่อมของอารยธรรมอียิปต์และวัฒนธรรมดั้งเดิม

2) กลุ่มวงแหวนวัฒนธรรม (Culture-circle school หรือ Kulturkercisellebre) ได้รับอิทธิพลจากมานุษยวิทยาภูมิศาสตร์ (Anthropogeographic) ของเยอมันสมัย ค.ศ. ที่ 19 โดยได้เสนอวิธีการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปสร้างทฤษฎี โดยศึกษาประวัติศาสตร์ของภูมิภาคต่าง ๆ ในโลกดังนี้

(1) การแพร่กระจายเกิดจากจุดกำเนิดหลายศูนย์กลาง แต่ละศูนย์กลางจะมีองค์ประกอบวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปแต่ละกลุ่ม เรียกว่า วงแหวนหนึ่ง (Kulturkreis) เช่น ประกอบด้วยการเพาะปลูกมัน เนื้อ ไม้กระดาช ไม้พลองและการสืบทอดเครือญาติทั้ง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวมีการผสมผสานวัฒนธรรม หรือองค์ประกอบวัฒนธรรมบางอย่างสูญเสียไป แต่ละ วงแหวนวัฒนธรรมยังคงรักษาคุณภาพอารยธรรมที่ได้รับมาจากศูนย์กลาง และแพร่กระจายไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลก ทำให้นักมานุษยวิทยาสามารถกำหนดเขตวงแหวนวัฒนธรรมได้หลายเขต และนำไปสร้างประวัติศาสตร์วัฒนธรรมได้

(2) ในหลายภูมิภาคมนุษย์ได้สร้างศูนย์กลางวงแหวนวัฒนธรรมขึ้นและได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้กับชุมชนอื่น ๆ ดังนั้นวัฒนธรรมหนึ่งอาจประกอบด้วยวัฒนธรรมหลายจุดศูนย์กลาง

(3) นักมานุษยวิทยา สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ ศึกษาอายุ จุดกำเนิด วัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ เป็นการศึกษาวงแหวน วัฒนธรรม ระดับชั้นวัฒนธรรม (Cultural strata)

วัฒนธรรมชั้นสูง หรือวัฒนธรรมปัจจุบัน (Upper Strata) อาจศึกษาจากหลักฐานโบราณคดีต่าง ๆ สามารถจัดลำดับวงแหวนวัฒนธรรม ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวงแหวนวัฒนธรรมที่แพร่กระจายออกไป

แนวคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมสอดคล้องกับแนวคิดทางมานุษยวิทยา สำนักประวัติศาสตร์เฉพาะและการแพร่กระจายวัฒนธรรม (Historical particularism and culture diffusionism) ภายใต้การนำของศาสตราจารย์ฟรานซ์ โบแอส (Franz Boas) ที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ความคิดพื้นฐานของโบแอสในระยะแรกคือ การปฏิเสธแนวคิดของสำนักวิวัฒนาการ ที่เชื่อว่าสังคมมีจุดกำเนิดร่วมกัน แต่เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไปสู่รูปแบบต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อม ฟรานซ์ โบแอส มองว่า สังคมและวัฒนธรรมของคนอาจมีจุดเริ่มต้นที่เป็นอิสระและไม่เกี่ยวข้องกัน (Independent invention) เขาไม่เชื่อเรื่องความเป็นหนึ่งเดียวของเผ่าพันธุ์มนุษย์ชาติ และเชื่อว่าการที่สังคมหลายๆ สังคมมีวัฒนธรรมเหมือนกันเป็นการแพร่กระจายของวัฒนธรรม (Culture diffusion) จากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง การยอมรับวัฒนธรรมใหม่ทำให้สังคมวัฒนธรรมเหมือนกันได้โดยไม่จำเป็นว่าเป็นเพราะจุดกำเนิดร่วมกัน ทฤษฎีนี้มีลักษณะอนุมาน (Inductive) คือให้ความสำคัญในการเก็บข้อมูลในพื้นที่มากกว่าการสร้างหรือทดสอบทฤษฎี ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมนั้น ๆ ศึกษาทุกแง่มุมในลักษณะขององค์รวม (Holistic) รวมวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ เช่น สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ สิ่งก่อสร้าง (Material culture) และวัฒนธรรมเป็นระบบความคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิต สิ่งเหล่านี้เมื่อรวมกันแล้วมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสังคมนั้นๆ จนกลายเป็นแผนทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะพิเศษ (Cultural pattern หรือ Configuration) ซึ่งจะมีปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมเข้ามาช่วยเสริมให้เกิดความกลมกลืนและมีลักษณะเฉพาะชุดวัฒนธรรม (Cultural complex) โดยมีหลายองค์ประกอบ การกระจายตัวขององค์ประกอบทางวัฒนธรรมครอบคลุมพื้นที่ซึ่งอาจเรียกว่า เขตวัฒนธรรม หรือพื้นที่วัฒนธรรม (Cultural Area) แต่องค์ประกอบของวัฒนธรรมแต่ละส่วน (Cultural trait) หรือตัวเนื้อหาของวัฒนธรรมนั้นเพื่อการกระจายอยู่ตามพื้นที่ที่มีความเข้มข้นหรือความแน่นอนหนาไม่เท่ากัน ส่วนที่มีองค์ประกอบแน่นอนหนา เรียกว่าเป็นแกนกลางวัฒนธรรม (Cultural core หรือ Cultural center) แต่ศูนย์กลางหรือศูนย์กลางวัฒนธรรมนี้ไม่ได้หมายถึงพื้นที่เฉพาะจุดเท่านั้น ศูนย์กลางวัฒนธรรมอาจเคลื่อนย้ายได้ถ้าสังคมเคลื่อนย้ายไปข้อสังเกตในเรื่องการแพร่กระจายวัฒนธรรมและเขตวัฒนธรรมที่ควรคำนึงในการศึกษา คือ

- 1) สังคมวัฒนธรรมชุดใดชุดหนึ่ง (Cultural complex) มีศูนย์กลางอยู่ที่จุดใดจุดหนึ่งและแพร่กระจายออกไปขยายอิทธิพลใหญ่ขึ้นๆ จนครอบคลุมพื้นที่ในวงกว้างในลักษณะของแกนกลางทางวัฒนธรรม (Cultural core) และเขตวัฒนธรรม (Cultural area) อาจเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และยอมรับซึ่งกันและกันได้

2) วัฒนธรรมแต่ละชุดย่อมมีเหตุผลของการเกิดและมีคุณค่าสำหรับสังคมนั้น ๆ การเปรียบเทียบวัฒนธรรมในเชิงคุณค่าหรือความเจริญก้าวหน้าในลักษณะใดก็ตามหรือใครก้าวหน้ากว่ากันจึงเป็นการไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมมีลักษณะสัมพัทธ์ (Cultural relativism) แต่ละชุดมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมของตน การเกิดวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีลักษณะเฉพาะตัวเปรียบเทียบได้ยาก

3) เมื่อวัฒนธรรมแพร่กระจายจากศูนย์กลาง (Cultural diffusion) และไปมีปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมข้างเคียงที่มีอยู่แล้ว (Cultural interaction) ย่อมมีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในระยะแรกอาจยอมรับวัฒนธรรมใหม่ชั่วคราวที่เรียกว่า การยืมวัฒนธรรม (Cultural borrowing) และต่อมาจึงรับไว้เป็นของตัวเอง (Cultural adoption) ลักษณะวัฒนธรรมที่มีความใกล้เคียงกันพอยอมรับซึ่งกันและกันได้ ปฏิสัมพันธ์อยู่ในรูปแบบของสันติวิธี แต่ถ้าวัฒนธรรมใดมีความแตกต่างกันมากอาจเกิดลักษณะของการขัดแย้ง ส่งผลให้เกิดกรณีพิพาทได้

ฐานคติ

ฐานคติของทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1) วัฒนธรรมอาจเกิดขึ้นและพัฒนาจนเจริญสูงสุดในแหล่งหนึ่ง แล้วแพร่กระจายไปยังแหล่งอื่นรอบๆ ด้าน

2) วัฒนธรรมอาจเกิดขึ้นในแหล่งหนึ่งแล้วแพร่กระจายไปพร้อมกับพัฒนาตนเอง ณ แหล่งอื่นๆ ได้

3) การแพร่กระจายวัฒนธรรมจะเป็นไปได้เมื่อ เกิดในพื้นที่ต่อเนื่องกัน ไม่มีอุปสรรคทางภูมิศาสตร์ ขวางกัน และมีการเคลื่อนย้ายถิ่นของมนุษย์ทั้งแบบชั่วคราวและแบบถาวร

จุดเด่น

ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม เป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาภาคสนามทางมานุษยวิทยา เป็นการยกระดับมาตรฐานของชาติพันธุ์วรรณาให้สูงขึ้น แนวความคิดของทฤษฎีนำไปสู่การอธิบายปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมระหว่างสังคม การปรับตัวและการยอมรับทางวัฒนธรรมของสังคมที่ต่างกัน ทั้งยังเป็นกรอบแนวคิดในการนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชนด้วย

จุดด้อย

ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมไม่ค่อยได้รับความนิยมในสมัยต่อมา เนื่องจากมีจุดอ่อนดังนี้

1) ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า วัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งกระจายไปยังอีกสังคมหนึ่งได้อย่างไร

2) แหล่งใหม่ยอมรับ ปฏิเสธ และผสมผสานวัฒนธรรมที่แพร่กระจายเข้ามาใหม่นั้นอย่างไร

3) ไม่มีข้อสรุปที่ถูกต้องเสมอไปว่า สังคมหนึ่งจะยับยั้งวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านเสมอ เช่น ไทยไม่ได้รับวัฒนธรรมเวียดนามต่างๆ ที่อยู่ใกล้เวียดนามแต่กลับรับวัฒนธรรมอินเดีย

4) ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าวัฒนธรรมใดแพร่กระจายสู่วัฒนธรรมใด หรืออีกนัยหนึ่งคือวัฒนธรรมใดเป็นวัฒนธรรมต้นกำเนิด (นิยพรรณ วรณศิริ. 2540: 101)

ข้อโต้แย้ง

นักวิชาการทางวัฒนธรรมบางกลุ่มโต้แย้งแนวความคิดของ ฟรานซ์ โบแอส ว่า วัฒนธรรมที่มีส่วนคล้ายคลึงกันในแหล่งต่าง ๆ ของโลกไม่จำเป็นต้องมาจากการแพร่กระจายถึงกัน แต่อาจจะเกิดจากคนละแหล่งแล้วคล้ายคลึงกันโดยบังเอิญ อย่างไรก็ตามความเชื่อนี้ ฟรานซ์ โบแอสเองก็เห็นด้วย แต่การแพร่กระจายในความหมายของ ฟรานซ์ โบแอส ไม่ได้หมายถึงการแพร่กระจายของวัฒนธรรมแบบล่องลอยไปโดยตัวเอง แต่มีปัจจัยอื่นมาประกอบ ได้แก่ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ซึ่งต้องเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกัน ไม่มีอุปสรรคทางภูมิศาสตร์ขวางกั้น ปัจจัยทางระยะทาง ซึ่งต้องไม่อยู่ไกลเกินกว่าที่คนและวัฒนธรรมจะแพร่กระจายได้ ปัจจัยทางเทคโนโลยีสื่อสารคมนาคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมซึ่งการแพร่กระจายอาจเกิดจาก การเดินทางของคน สงคราม การสมรสต่างวัฒนธรรม หรือภัยธรรมชาติ (นิยพรรณ วรณศิริ. 2540: 64-65)

5.3 ทฤษฎีความต้องการ

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) อ้างใน สุขศรี สงวนสัตย์ (2552: 14 - 15) กล่าวว่า เป็นบุคคลแรกที่ได้ตั้งทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจ (Maslow's General Theory of Human and Motivation) ไว้และได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 3 ประการ ดังนี้

1) มนุษย์มีความต้องการ อยู่เสมอและไม่มีสิ้นสุด แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยัง ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุด และจะเริ่มต้นตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น ที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3) ความต้องการของมนุษย์ มีเป็นลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญกล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

มาสโลว์ (Maslow) ได้จัดระดับความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ระดับดังนี้

1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์และเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต เช่น อาหาร อากาศ น้ำดื่ม เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค อุณหภูมิที่พอเหมาะ

2) ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Safety and security needs)

ความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการทางด้านความปลอดภัยก็จะเกิดขึ้น ความปลอดภัยดังกล่าวมี 2 แบบ คือ ความต้องการความปลอดภัยทางด้านร่างกายและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การมีสุขภาพที่ดี การปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย อุบัติเหตุ ความมั่นคงในการทำงานได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม นอกจากนี้ยังต้องการที่จะมีรายได้พอสมควรในการดำรงชีวิต

3) ความต้องการความรัก (Need for love)

เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการในสองประการดังกล่าว ก็จะมีความต้องการสูงขึ้นอีก คือความต้องการทางด้านสังคม มีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการความรักหรือเป็นพวกพ้อง ต้องการการยอมรับ ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความรู้สึกเป็นหนึ่งของหน่วยงาน

4) ความต้องการมีศักดิ์ศรี (Need for esteem)

คือความเชื่อมั่นในตนเอง ความสำเร็จความรู้ความสามารถ การนับถือตนเอง ความเป็นอิสระและเสรีภาพ ต้องการมีเกียรติ มีชื่อเสียงมีตำแหน่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

5) ความต้องการมีสัจจะการแห่งตน (Need for self – actualization)

เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของบุคคล เป็นความต้องการที่บุคคลต้องใช้ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนเองปรารถนา เช่นความต้องการให้ตนได้ก้าวหน้าในตำแหน่งที่ตนเองปรารถนา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1. งานวิจัยในประเทศ

ทัศนัย ไกรทอง (2546: 102 – 104) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ” ผลการศึกษาพบว่า “กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตในกรุงเทพมหานครได้จัดให้นักศึกษา แล้วได้รับความสนใจและความสำเร็จมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ การจัดนิทรรศการทางวัฒนธรรม งานโครงการวัฒนธรรมสัญจร การจัดงานตามประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา และประเพณีลอยกระทง ส่วนใหญ่ได้ดำเนินการ คือ เผยแพร่ข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร นิตยสาร จัดกิจกรรมโดยผ่านทางโครงการนักศึกษา จัดกิจกรรมโดยการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ และจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานทางด้านวัฒนธรรมเป็นครั้งคราว ตลอดจนร่วมมือกับศูนย์วัฒนธรรมแต่ละวิทยาเขต ในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม การดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ไม่ทัน วิทยาเขตไม่มีเวลาให้จัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม คณะกรรมการ

ศูนย์วัฒนธรรมไม่ได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดงานทางด้านวัฒนธรรม ตลอดจนระยะเวลาในการเตรียมงานมีน้อย”

โสภา ผลเจริญ (2547: 76) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของมหาวิทยาลัย เซนต์จอห์นในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติตามทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา” ผลการศึกษาพบว่า “ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พิจารณาเป็นรายด้าน มี 3 ด้าน ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการสู่ชุมชน ส่วนนโยบายและวิธีการดำเนินงานที่ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่มาก เมื่อพิจารณาภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับกลาง”

ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์ (2546 : 136 – 169) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา” ผลการศึกษาพบว่า ปรัชญาการศึกษาควรมีการระบุดึงพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยชัดเจน และกำหนดบทบาทด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับชาติ และท้องถิ่น

สุดใจ สะอาดยิ่งและคณะ (2550: 78) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาสำนักศิลปะและวัฒนธรรมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์” ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังและข้อเสนอแนะของบุคลากรและนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านการรวบรวมข้อมูล และบริการความรู้ เป็นความคาดหวังของบุคลากรมีความต้องการข้อมูลการวิจัยและการทำผลงานทางวิชาการ ด้านการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สำนักศิลปะและวัฒนธรรมมีการดำเนินงานทั้งในระดับชาติและนานาชาติ แต่ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนักศึกษา

สหสวรรค์ ผลอรอด (2551 : 41 – 43) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา” ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นเห็นด้วยกับการเข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากและเห็นด้วยกับการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

ศศิธร โรจน์สงคราม (2553 : 68 – 73) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยนานาชาติมหาวิทยาลัยมหิดล” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการตัดสินใจด้านการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยนานาชาติรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและกิจกรรมมากที่สุด

ครรชิต พุทธโกษา (2554 : 400 – 412) ได้ศึกษาเรื่อง “กรอบประเด็นการวิจัยของประเทศไทยให้พร้อมรับสถานการณ์การรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน” ผลการศึกษาพบว่า การเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต้องมีการจัดทำแผนงานด้านการวิจัยของอาเซียน รวมถึงการพัฒนา

ฐานข้อมูลงานวิจัยให้ครอบคลุม ครบถ้วน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการในการนำข้อมูลไปใช้ของภาคเอกชน

เอกราช อะมะวัลย์ (2554 : 76) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ประการแรก การพัฒนาองค์ความรู้ในการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องประชาคมอาเซียน ประการที่สอง การพัฒนาบุคลากรที่ต้องปลูกฝังจิตสำนึกต่อวิชาชีพและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของ ครู อาจารย์ ให้เท่าทัน ได้มาตรฐาน และประการที่สาม การพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งในประเทศและในอาเซียนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความสามารถและประสบการณ์ร่วมกัน

จตุพล ยงศร (2554 : 94) ได้ศึกษาเรื่อง “นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน” ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของการเมืองการปกครอง สภาพภูมิศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม จำนวนประชากร และสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในประชาคมอาเซียนส่งผลให้นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ความแตกต่างกัน

นวรรตน์ โฉมงาม (2556 : 59 – 66) ได้ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหง” ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยรวมในแต่ละด้าน อยู่ในระดับมาก และนักศึกษาชายและหญิงมีทัศนคติต่อการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน

พรพิมพ์ สารักษ์ (2556 : 34 – 40) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง” ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับการเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬา ด้านวิชาการ และด้านบำเพ็ญประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

จากการวิจัย สรุปว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นของมหาวิทยาลัยควรจะมีการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับระดับชาติและท้องถิ่น รวมทั้งการคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมและบุคลากรต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

6.2. งานวิจัยต่างประเทศ

พอล ชัตเตอร์ตัน (Paul Chatterton. 2000 : 165 – 181) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาททางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยต่อชุมชน : การเขียนอภิปรายระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน” ผลการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยกับชุมชนมีการทำงานร่วมกันผ่านกิจกรรมต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยต้องเชื่อมโยงทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงาน เชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชน

ทิมโมที โจเซฟ เมดิแกน (Timothy Joseph Madigan. 1992 : 145 – 180) ได้ศึกษาเรื่อง “ทุนทางวัฒนธรรมและการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมขั้นสูงไม่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” ผลการศึกษาพบว่า ในระยะสั้นทุนทางวัฒนธรรมไม่ได้ดูเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้นของเอเชียและชาวอเมริกัน ทุนทางวัฒนธรรมไม่ได้เกี่ยวข้องกับค่าที่ต่ำกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของละตินอเมริกา แต่ความแตกต่างทางการศึกษาและสถานะของงานของผู้ปกครองดูเหมือนเกี่ยวข้องมากขึ้น

อรัน कुमार มาเฮช कुमार และริตุ (Arun Kumar, Mahesh Kumar Muchhal, Ritu. 2011: 44 – 48) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาทัศนคติของครูต่อกิจกรรมทางวัฒนธรรม” ผลการศึกษาพบว่า ครูทั้งโรงเรียนของรัฐและเอกชนมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมวัฒนธรรม และครูในโรงเรียนเอกชนมีทัศนคติต่อกิจกรรมวัฒนธรรมดีกว่าครูในโรงเรียนรัฐบาล มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการจัดกิจกรรมควรจัดให้เด็กได้นำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อประเทศ

ฮาร์โลด (Harrlod. 1967 : 2782) ได้ศึกษาเรื่อง “การควบคุมการจัดกิจกรรมนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อค้นหาหลักเกณฑ์จะใช้ควบคุมกิจกรรมนักศึกษา” ผลการศึกษาพบว่าการสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา โดยมีนโยบายการควบคุมกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยควรขึ้นอยู่กับเหตุผลและผลทางด้านคุณธรรมวัฒนธรรม ควรกำหนดขอบเขตให้กว้าง ๆ และยืดหยุ่นพอสมควร การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาเป็นบทบาทที่มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและสนับสนุน พร้อมทั้งมหาวิทยาลัยควรยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมทางสังคมที่เกิดขึ้นของนักศึกษา

ลินดา สเมอเชส (Linda, smircich. 1983: 339 – 358) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวคิดของวัฒนธรรมและการวิเคราะห์องค์กร” ผลการศึกษาพบว่า “วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ ซึ่งแต่ละองค์กรมีกิจกรรม การดำเนินงานที่แตกต่างกันตามที่แต่ละองค์กรจะทำหน้าที่ตามวัฒนธรรมของแต่ละองค์กรที่มีการปฏิบัติกันมา”

อเดรียน่า เจ เคเซอร์ และปีเตอร์ ดี เอกเคิล (Adrianna J. Kezar, Peter D. Eckel. 2002 : 435 -460) ได้ศึกษาเรื่อง “ผลของสถาบันวัฒนธรรมในการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ในระดับอุดมศึกษา : หลักการทั่วไปหรือแนวคิดที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรม” ผลการศึกษาพบว่า “เมื่อมีการเปรียบเทียบสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 แห่ง โดยใช้วิธีการทางชาติพันธุ์วิทยา แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยควรดำเนินการตรวจสอบสถาบันวัฒนธรรมของพวกเขาก่อนที่จะมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย”

จากงานวิจัยสรุปว่า มหาวิทยาลัยกับชุมชนต้องร่วมมือกันในการทำกิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ต้องมีการตรวจสอบวัฒนธรรมก่อนและนำมากำหนดกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และให้ปลูกฝังให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีจะได้มีความร่วมมือในกิจกรรมที่จัดขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษา ความเป็นมา สภาพปัญหา กระบวนการในการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และการนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย
  - 1.1 เนื้อหา
  - 1.2 ระยะเวลา
  - 1.3 วิธีวิจัย
  - 1.4 พื้นที่ที่ทำการวิจัย
  - 1.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีดำเนินการวิจัย
  - 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 2.3 การจัดกระทำข้อมูล
  - 2.4.การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เขตกรุงเทพมหานคร ตามประเด็นดังต่อไปนี้

- 1.1 ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร
- 1.2 สภาพปัจจุบัน และปัญหากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

1.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะใช้เวลาประมาณ 12 เดือนโดยเริ่มดำเนินการวิจัยหลังจากสอบ
เค้าโครงและแก้ไขตามคณะกรรมการแนะนำแล้ว นับแต่เดือนกรกฎาคม 2557 และคาดว่าจะแล้ว
เสร็จในเดือนมิถุนายน 2558

3. วิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียน
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
(Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ (Interviews) การสังเกต
(Observation) การสนทนากลุ่ม (Focused Group) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)
เพื่อให้ได้คำตอบตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้

4. พื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่วิจัย คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง
ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อ
การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น

1) กลุ่มผู้รู้ (Key Informant) คือ อาจารย์สำนักศิลปะและวัฒนธรรม และบุคลากร
ที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏละ 2 คน จำนวน 5 มหาวิทยาลัยรวมเป็น 10 คน

2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informant) ได้แก่ อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและ
นักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 5 แห่ง แห่งละ 8 คน รวมเป็น 40 คน

3) กลุ่มบุคคลทั่วไป (General Informant) ได้แก่ ผู้ปกครองนักศึกษาหรือ
ประชาชนทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 5 แห่ง แห่งละ 5 คน รวม 25 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 75 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interviews) (ทรงคุณ จันทจร. 2549: 28-31) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1.1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) ผู้วิจัย สัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหาและ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏ และการนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกรุงเทพมหานครในพื้นที่ที่กำหนดทั้ง 5 แห่ง

1.1.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interviews) โดยการ สัมภาษณ์แบบปลายเปิดไม่จำกัดคำตอบ เพื่อจับประเด็นแล้วนำมาตีความหมายโดยใช้ทฤษฎีและ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interviews) จากผู้รู้ (Key Informants) ผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) และประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่การวิจัย เพื่อหาคำตอบในเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหา และ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏ การนำเสนอ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกรุงเทพมหานคร

1.2 แบบสังเกต (Observation) ใช้สำหรับสังเกตสภาพต่างๆ ไปภายในสถาบัน การศึกษาแต่ละแห่ง ถึงสภาพปัจจุบัน การจัดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่ละแห่งแต่ละด้าน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้องเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับสถาบัน การสังเกตแบ่ง ออกเป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา กระบวนการในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ การนำเสนอรูปแบบ การจัดการกิจกรรมวัฒนธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนี้

1.2.1 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเกตกิจกรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้นในวงนอก ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทำการสังเกตเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการจัดการกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ราชภัฏ

1.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือทางการวิจัย แบบคุณภาพ ใช้สำหรับการจัดกลุ่มการสนทนา ประมาณกลุ่มละ 5 – 10 คน ในกลุ่มผู้นำ เช่น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยฝ่ายปกครองและฝ่ายวิชาการ ผู้ปกครอง และนักศึกษาในสถาบันนั้นๆ เพื่อสนทนาตามประเด็นให้ครอบคลุมตามความมุ่งหมายของการวิจัยทั้งสามข้อ คือ 1) เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขต กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาวิทยาลัย

ราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เขตกรุงเทพมหานคร

1.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนกลุ่มผู้รู้ (Key Informants) กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) หรือ กลุ่มประชาชนทั่วไป (General Informant) มหาวิทยาลัยราชภัฏละ 3 - 4 คน รวมประมาณ 18 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขต กรุงเทพมหานคร

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ยึดหลักข้อมูลให้สอดคล้องกับจุดหมายของการศึกษาผู้ศึกษา

2.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร ในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย เป็นการศึกษาจากเอกสารที่มีการบันทึกเอาไว้หรือที่มีการศึกษาโดยทำการค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต

2.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสำรวจ (Basic Survey) สัมภาษณ์ (Interviews) สังเกต (Observation) สนทนากลุ่ม (Focus Group) และประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กับกลุ่มเป้าหมายอย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้ตรวจสอบข้อมูลที่สมบูรณ์ตรงกับข้อเท็จจริงมากขึ้น ดังนี้

2.2.1 สัมภาษณ์(Interviews) เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กรุงเทพมหานคร ในพื้นที่ที่กำหนดทั้ง 5 พื้นที่ และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interviews) โดยการสัมภาษณ์แบบปลายเปิดไม่จำกัดคำตอบ เพื่อจับประเด็นแล้วนำมาตีความหมายโดยใช้ทฤษฎี และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interviews) จากผู้รู้ (Key Informants) ผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) และประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่การวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

2.2.2 แบบสังเกต (Observation) ใช้สำหรับสังเกตสภาพทั่วไปภายในพื้นที่วิจัย วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การจัดกิจกรรมต่างๆ และเหตุการณ์ทั่วไปในพื้นที่ที่ทำการวิจัย โดยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขต กรุงเทพมหานคร

2.2.3 สันทนาการ (Focus Group) ใช้สำหรับจัดกลุ่มการสนทนาประมาณ กลุ่มละ 5-10 คน ในกลุ่มนักศึกษา กลุ่มอาจารย์ และกลุ่มประชาชนทั่วไป เพื่อสนทนาตามประเด็น ให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

2.2.4 ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนกลุ่มผู้รู้ (Key Informants) กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) และกลุ่มประชาชนทั่วไป (General Informant) จำนวน 5 สถาบัน สถาบันละ 3 - 4 คน รวมประมาณ 18 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกรุงเทพมหานคร

3. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การจัดการข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์จากการสนทนากลุ่ม และบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำการบันทึกข้อมูลลงในสมุดบันทึก บางกรณีอาจใช้เครื่องบันทึกเสียงในการบันทึกข้อมูลการสนทนา ตลอดถึงการถ่ายภาพ ทั้งกล้องถ่ายวิดีโอ และกล้องบันทึกภาพธรรมดา

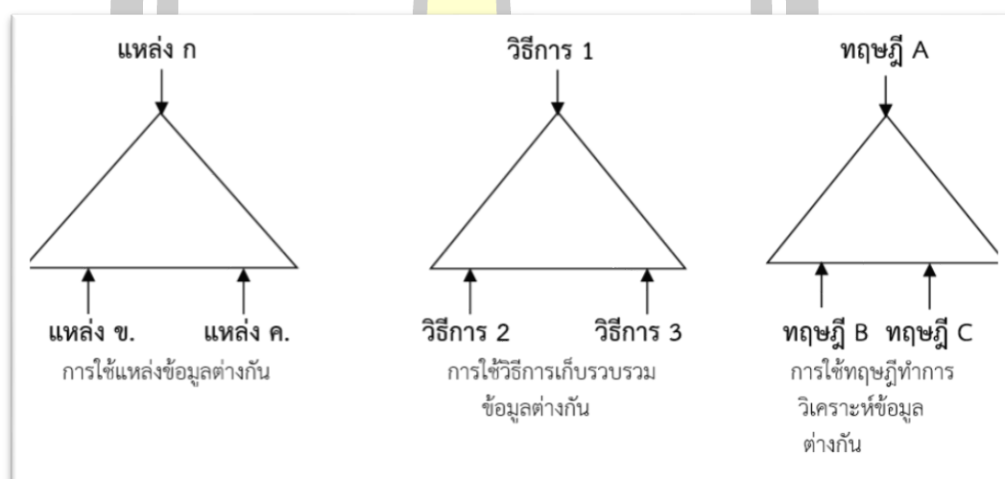
3.2 นำข้อมูลที่บันทึกมาสรุปในแต่ละวัน และทำการจัดหมวดหมู่เพื่อหาคำตอบตามเนื้อหาของการวิจัย

3.3 การตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลขณะเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยจะตรวจสอบความแม่นยำ (Validity) และความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) ของข้อคำถามข้อมูลภาคสนามทุกครั้งที่ได้ข้อมูลด้วยการดูข้อคำถาม ได้สื่อความหมายตรงตามที่ต้องการหรือไม่ ทดสอบกับสภาพแวดล้อม และข้อมูลอื่นที่มีอยู่เดิมจากแหล่งอื่นๆ ในลักษณะทดสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ข้อมูลมีความแม่นยำ และมีความเชื่อถือได้มากที่สุด จากการสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การจับประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้ให้ข้อมูลทั่วไป ด้วยการตรวจสอบข้อมูลสามเส้าในด้านต่างๆ ดังนี้

3.3.1 ตรวจสอบข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Member Checks) โดยให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือสมาชิกในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักฐานต่างๆ จากภาคสนามที่วิจัย (Audience Members) ตรวจสอบความถูกต้อง ของหลักฐานทางข้อมูล และผลงานวิจัยที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นอย่างต่อเนื่องและการแสวงหาความรู้ ความจริง ที่ปฏิบัติกรอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นการ

3.3.2 ตรวจสอบด้วยกลุ่มเพื่อนนักวิจัย (Peer Examination) โดยการขอร้องให้บุคคลหรือเพื่อนนักวิจัยให้ข้อมูลและรายละเอียด แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ตลอดถึงการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับหลักฐานและข้อมูล แบบแผนที่เป็นแก่นสาร ที่ทำการวิเคราะห์ได้จากข้อมูลหลักฐานที่เก็บรวบรวมได้จากสนามการวิจัย

3.3.3 ตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) คือ การศึกษาจากแหล่งที่มาต่างๆ ของข้อมูลหลายแหล่ง การใช้มุมมองทางทฤษฎีหลายๆ ทฤษฎีตรวจสอบซึ่งกันและกันและถ่ายทอด เล่า ตรวจสอบระหว่างเพื่อนร่วมวิจัย และผู้เกี่ยวข้องทุกขั้นตอนของการวิจัย การเชื่อมโยงข้อมูลการวิจัยแบบสามเส้านี้ เพื่อสะท้อนให้เห็นข้อมูลหลักฐานและผลงานวิจัยโดยอาศัยการตีความหมายของข้อมูลหลักฐานที่เก็บรวบรวมได้มีความไว้วางใจได้ว่า มีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริงที่ได้นำเสนอไป ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นจะกระทำได้โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง (Data Triangulation) หลากหลายวิธี (Methodological Triangulation) และโดยใช้หลายทฤษฎี (Theory Triangulation) ซึ่งจะมีรายละเอียดในแผนภูมิ เพื่อที่จะตรวจสอบความไว้วางใจ ตลอดถึงการเข้าถึงข้อเท็จจริงได้ (Fact) หรือ ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยที่ผู้วิจัยต้องการสืบค้นหาคำตอบได้อย่างละเอียดครบถ้วนและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

ภาพประกอบ 2 แสดงการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

ที่มา : ทรงคุณ จันทจร. (2549 : 78)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดย 1) การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา 2) การออกแบบรูปแบบ นำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูล มาสรุปจัดหมวดหมู่ และออกแบบเป็นรูปแบบจากข้อมูลที่ได้ 3) การประชุมกลุ่มย่อย นำรูปแบบที่ได้จากการออกแบบมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ 4) แก้ไขปรับปรุงข้อมูลแล้วนำไปจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

เพื่อให้ผลการวิจัยถูกต้องและเชื่อถือได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งมีการตรวจสอบ 3 ด้าน คือ

การตรวจสอบด้านข้อมูล (Data Triangulation) ของพื้นที่ สถานที่ เวลา บุคคล ผู้ให้ข้อมูล ด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) เพื่อตรวจสอบการนำทฤษฎีไปใช้ในการวิเคราะห์ การแปรความหมายข้อมูลมีความแตกต่างกันเล็กน้อยเพียงใด ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือการใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลต่างกันในการเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกัน

4. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยผู้วิจัยเริ่มจากการเตรียมเนื้อหาให้ครบถ้วนตามความมุ่งหมายของการวิจัย วางเค้าโครงของการเขียนรายงานแล้วจึงลงมือเขียน โดยเน้นความถูกต้องรัดกุม ชัดเจน มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงโดยหลักเหตุผล และเน้นประเด็นที่สำคัญในการวิเคราะห์ผลการศึกษานี้จะใช้รูปแบบการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยจะใช้กรอบ แนวคิดของสุภางค์ จันทวานิช (2540 : 131 – 145) ที่ได้ให้รายละเอียดไว้ว่า

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) ซึ่งเป็นวิธีการสรุปข้อมูลตามปรากฏการณ์ที่สัมผัสได้ หรือมองเห็น เป็นต้นว่า การดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่าง

4.2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกข้อมูล (Hypnological analysis) ได้แก่ การจำแนกข้อมูลออกเป็นอย่างไร (Typologies) ซึ่งจะใช้วัฒนธรรมวิเคราะห์ ตลอดถึงการใช้อยู่ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม (Structural Functionalism) ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ทฤษฎีความต้องการ มาวิเคราะห์กลุ่มประชากร ถึงความเป็นมา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และการนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กรุงเทพมหานคร

4.2.1 การกระทำ (Acts) ได้แก่ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

4.2.2 กิจกรรม (Activities) สถานการณ์หรือเหตุการณ์ และขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมที่เกิดขึ้นในลักษณะที่ต่อเนื่องจนมีความผูกพันกับกลุ่มบุคคลบางกลุ่มหรือบางคณะ

4.2.3 ความหมาย (Meanings) เป็นการอธิบายของบุคคลหรือการสื่อสาร และให้ความหมายเกี่ยวกับการกระทำหรือกิจกรรม อาจเป็นการให้ความหมายที่มีลักษณะเกี่ยวกับโลกทัศน์ ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐาน

4.2.4 ความสัมพันธ์ (Relationship) ได้แก่ ความเกี่ยวข้องระหว่างบุคคล
หลายๆ คนในสังคมที่ศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นรูปแบบที่เข้ากันได้และเข้ากันไม่ได้
ก็ได้

4.2.5 สภาพสังคม (Setting) สถานการณ์หรือสภาวะการณ์ที่กำลังทำหรือ
กำลังศึกษาอยู่

4.2.6 การนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลภาคสนามด้วยการพรรณนา
วิเคราะห์ ตามประเด็นต่างๆ ที่ได้ศึกษา คือ ความเป็นมา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และกระบวนการ
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏและการนำเสนอรูปแบบการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกรุงเทพมหานคร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นการศึกษา ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร สภาพปัญหาและสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร และการนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายวิธีเก็บจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มและการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำมาตอบโจทย์วิจัย หรือความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสู่อาเซียนมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับการกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนานักศึกษาให้มีความตระหนักในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง และสามารถปรับบทบาทให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมอันจะนำไปสู่การสร้างความสุขและความเจริญของประเทศอย่างยั่งยืน โดยจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมตามวันสำคัญต่างๆ ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอเป็นรายมหาวิทยาลัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ทำการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับการทำนุบำรุงวัฒนธรรมชุมชนและท้องถิ่น พร้อมทั้งเป็นหน่วยงานที่ช่วยดำรงรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำมาปรับให้เข้ากับสังคมไทย ในยุคปัจจุบัน ที่ช่วยให้วัฒนธรรมท้องถิ่นคงอยู่ในสังคมยุคใหม่ได้อย่างราบรื่นและภาคภูมิใจ “ดำเนินงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ในการสืบสานสืบทอด อนุรักษ์ เผยแพร่ โดยเน้นเรื่องของชุมชน โดยมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์รวม และชุมชนเป็นเครือข่าย” (ปีทมา วัฒนธรรม. 2558 : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านหน้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีจุดเริ่มต้นที่จัดตั้งเป็นโรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมนักเรียนตามหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนในเวลานั้น ต่อมาได้มีการจัดตั้งเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูที่มีการบูรณาการความรู้ทางวิชาการควบคู่กับกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม หลักจากการยกฐานะเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูได้มีหน่วยงานทางด้านวัฒนธรรม คือศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ทำให้มีการจัดการศึกษาที่ควบคู่กับกิจกรรมทางวัฒนธรรมและหลังจากเปลี่ยนวิทยาลัยครูเป็นสถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัยราชภัฏตามลำดับทางมหาวิทยาลัยจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ที่พัฒนานักศึกษาให้มีความตระหนักในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองและสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมอันจะนำไปสู่การสร้างความสุขและความเจริญของประเทศอย่างยั่งยืน โดยจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมตามวันสำคัญต่างๆ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ เป็นต้น ซึ่งไม่ได้เน้นกิจกรรมที่เป็นของท้องถิ่นในชุมชน “กิจกรรมที่ผ่านมาจากมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมมีการจัดกิจกรรมตามประเพณีที่สำคัญของชาติ” (ศรีมงคล เทพเรณู. 2558 : สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีการดำเนินการตามภารกิจหลักของด้าน การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นบทบาทและภารกิจที่สำคัญของกรอบแผนพัฒนาอุดมศึกษา ศึกษาระยะยาว 15 ปี ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสอดคล้องกับประเด็น ยุทธศาสตร์ของชาติในด้านการสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรม ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริม ภูมิปัญญาไทยรวมทั้งตอบสนองพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตและการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมสำนักศิลปะและวัฒนธรรมมีแนวคิดในการส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งในด้านที่เกี่ยวกับคนและภูมิปัญญาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตไทย และส่งเสริมให้มี การวิเคราะห์เกี่ยวกับวิถีคิด วิถีรู้สึก วิถีแสดงออก ระบบความหมายและคุณค่า อันจะนำไปสู่ การเลือกสรรและการตัดสินใจรวมทั้งการสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่เพื่อการดำรงชีวิตที่เหมาะสม ในภาวะวิกฤตของสังคมไทยในปัจจุบันทั้งนี้โดยบูรณาการกระบวนการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้สอดคล้องไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน และกระบวนการพัฒนาการศึกษา (รายงานการ ประเมินตนเอง. 2560 : 1)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นหน่วยงานที่จะช่วยสร้างคุณภาพของ บุคลากรให้มีความเข้าใจในบทบาทของวัฒนธรรมแห่งตน ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อนำมาปรับให้เข้ากับ สภาพของวิถีชีวิตแบบไทยในสังคมปัจจุบัน อีกทั้งเพื่อสร้างคุณภาพทางจิตใจให้รู้จักความอ่อนโยน มีสุนทรียะ ประกอบด้วยเหตุผล ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม เกิดความรัก ความภาคภูมิใจและ ศรัทธาในศิลปวัฒนธรรมซึ่งถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ อันจะเป็นแนวทางสำหรับการนำมาอนุรักษ์ และพัฒนาให้คงอยู่ ในสังคมยุคใหม่ได้อย่างราบรื่น ปัจจุบันสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มีการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการ โดยมีที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ และมีเจ้าหน้าที่ช่วยสนับสนุน การทำงาน มีชมรมที่มีกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี “เป็นมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งขึ้นมาที่อยู่คู่กับท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกับคนในชุมชนและ

ส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ” (ศึกษก บันลือฤทธิ์. 2558 : สัมภาษณ์) โดยให้ความสำคัญด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการเรียนการสอนโดยได้ดำเนินกิจกรรมด้านนี้มาตั้งแต่เป็น โรงเรียนฝึกหัดครูสตรีอาชีวศึกษา ซึ่งมีกิจกรรมหลักที่จัดขึ้น ได้แก่ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา พิธีไหว้ครู ประเพณีแห่เทียนพรรษา แลมีงานศิลปะในลักษณะการบ้านการเรียน เช่น งานประดิษฐ์ต่างๆ งานฝีมือ งานเย็บปักถักร้อย เป็นต้น (รายงานการประเมินตนเอง. 2554 : 1)

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีประวัติความเป็นมาอย่างยาวนาน เริ่มมาตั้งแต่สมัยที่ยังเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีอาชีวศึกษา ในยุคนั้นได้ให้ความสำคัญต่อการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ควบคู่กับการเรียนการสอน กิจกรรมหลักได้แก่ กิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา พิธีไหว้ครู ประเพณีการแห่เทียนพรรษา และเพื่อให้สอดคล้องกับภาระหน้าที่ในการผลิตครูช่างสตรี งานศิลปะและวัฒนธรรมจึงปรากฏออกมาในรูปของการบ้านการเรียน เช่น งานประดิษฐ์ต่าง ๆ งานฝีมืองานเย็บปักถักร้อย ฯลฯ ต่อมาได้มีการเปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีได้ ดำเนินการด้านศิลปวัฒนธรรมควบคู่กับงานวิชาการเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจและแนวทาง ในการพัฒนามหาวิทยาลัยซึ่งมีการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน โดยให้ สำนักศิลปและวัฒนธรรมเป็นศูนย์ในการดำเนินการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย โดยต่อมามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีมีเป้าหมายให้มีการพัฒนาบัณฑิต โดยนำความรู้ทักษะ ประสบการณ์จากการศึกษาและการนำความรู้ในท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้นอกจากนั้นมหาวิทยาลัย ยังมุ่งจัดการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยในทุกช่องทางทั้งด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านอาจารย์ และการจัดการเรียนการสอน ด้านการสนับสนุนของมหาวิทยาลัยในการทำกิจกรรมและการเรียน ฯลฯ เพื่อส่งเสริมให้บัณฑิตมีทักษะในการสร้างองค์ความรู้แสวงหาความรู้และมีความสนใจใฝ่รู้รวมทั้ง ให้มีการพัฒนาคุณลักษณะส่วนตัวเพื่อสนับสนุนประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นจุดเน้นของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่มุ่งการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนา ท้องถิ่น สร้างเสริมโอกาสในการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส แต่ขณะเดียวกันก็เน้นคุณภาพและคุณลักษณะ ส่วนตนของบัณฑิตไปพร้อมกัน พ.ศ. 2504 โรงเรียนฝึกหัดครูสตรีอาชีวศึกษาได้โอนมาสังกัดกรมการ ฝึกหัดครูและได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนฝึกหัดครูธนบุรี จนกระทั่งได้รับการยกฐานะเป็น วิทยาลัยครู ธนบุรี ในปี พ.ศ. 2513 งานด้านการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมก็ได้ดำเนินต่อมาโดย ความร่วมมือของคณาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยครูธนบุรี

ภาพประกอบ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ด้านหน้า

เมื่อรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 ให้วิทยาลัยครู มีหน้าที่ในการผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ค้นคว้า วิจัยและบริการวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุง ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม วิทยาลัยครูธนบุรีจึงได้ดำเนินการกิจการด้านการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมควบคู่กับงานวิชาการตลอดมาและ ในปี พ.ศ. 2520 วิทยาลัยครูธนบุรี ได้เข้าเป็น หน่วยประเคราะห์ของศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย กรมการศาสนา โดยมีศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัย ครูธนบุรี ทำหน้าที่ส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมในสถานศึกษาร่วมมือกับหน่วยราชการและองค์การ ต่างๆในการส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมไทย จัดนิทรรศการทางวัฒนธรรมขึ้นเป็นครั้งคราว ส่งเสริม การศึกษาค้นคว้าและจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทย ทั้งทางตรงหรือโดยผ่านสื่อมวลชน ช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้นี้ กิจกรรมด้านการทำนุบำรุง ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมปรากฏออกมาใน ลักษณะรับใช้สังคมมากขึ้น กล่าวคือ นอกจากกิจกรรมหลักที่จัดกันเป็นประจำทุกปีแล้ว ยังได้ร่วมมือ กับหน่วยงานอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกวิทยาลัย

งานด้านการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมมีกรอบโครงสร้างที่ชัดเจน เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) พ.ศ. 2522 ซึ่งวิทยาลัยครูธนบุรีได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการให้มีการจัดตั้ง ศูนย์วัฒนธรรม วิทยาลัยครู โดยมีอธิการบดีเป็นประธาน ศูนย์วัฒนธรรมโดยตำแหน่งและแต่งตั้งผู้อำนวยการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเป็นเลขานุการ

ศูนย์วัฒนธรรม วิทยาลัยครูเป็นผู้ดำเนินงาน นอกจากนี้ กรมการฝึกหัดครูยังกำหนดให้วิทยาลัยครู มีภารกิจ หลักสำคัญประการหนึ่งคือ งานส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ดังนั้น ศูนย์วัฒนธรรม วิทยาลัยครูทุกแห่งจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ ดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม โดยรับนโยบายจาก กรมการฝึกหัดครู และ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีภาระหน้าที่หลักในการ จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เน้นคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของ ท้องถิ่นและประเทศชาติมุ่งมั่นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความองงาม ทางปัญญา แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและเป็นนักวิชาชีพที่ดี รวมทั้งได้พัฒนาและส่งเสริมการวิจัยให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้และ การพัฒนางานในหน้าที่ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและให้บริการทางวิชาการเพื่อร่วมพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าและเกิดความมั่นคงยั่งยืนสมกับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร โดยมีการจัดการศึกษาในช่วงแรกของมหาวิทยาลัยที่มีการจัดตั้งเป็นโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ ได้ทำการจัดการศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาไปเป็นครูที่มีคุณภาพ เนื่องจากการรองรับ การขยายตัวของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยเริ่มเน้นกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมเพิ่มมาก ขึ้นในช่วงการก่อตั้งศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูพระนครที่มีภารกิจหนึ่งในการดำเนินงาน ด้านการ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทั้งในด้านที่เกี่ยวกับคน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม โดยบูรณาการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมให้สอดประสานไปกับกิจกรรมการเรียนการสอนและกระบวนการพัฒนาการศึกษา ต่อจากนั้นได้มีการเปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัยราชภัฏได้มีการจัดการเรียนการสอน ที่สอดแทรกวัฒนธรรมมากขึ้นทั้งในด้านที่เกี่ยวกับคน ภูมิปัญญาธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมวิถีชีวิตไทย และส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิถีคิด วิถีรู้สึก วิธีการแสดงออกระบบความหมายและคุณค่า อันจะนำสู่กาเลือกสรรและการตัดสินใจรวมทั้งการสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่เพื่อการดำรงชีวิต ที่เหมาะสมในภาวะวิกฤตของสังคมไทยในปัจจุบันทั้งนี้โดยบูรณาการกระบวนการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ให้สอดประสานไปกับกิจกรรมการเรียนการสอนและกระบวนการพัฒนาการศึกษา ให้มีความเข้าใจในบทบาทของวัฒนธรรมแห่งตน ชุมชน และท้องถิ่นเพื่อนำมาปรับปรุงให้เข้ากับ สภาพวิถีชีวิตแบบไทยในสังคมปัจจุบัน เพื่อสร้างคุณภาพทางจิตใจให้รู้จักคุณธรรมจริยธรรมและ เกิดความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทยจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลานและนำมาสืบสานเพื่อพัฒนาต่อไป “มหาวิทยาลัยราชภัฏมุ่งเน้นด้านศิลปวัฒนธรรม โดยมีการบูรณาการ การศึกษา ศาสนา

ศิลปวัฒนธรรม เข้าด้วยกัน” (ประวิทย์ ขาวปลี้ม : สัมภาษณ์) หลังจากมีการเปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏและเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้น

วิทยาลัยครูพระนคร เข้าเป็นหน่วยประเคราะห์ของศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ พ.ศ. 2521 ต่อมาเมื่อรัฐบาลได้ตั้งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้น หน่วยประเคราะห์ดังกล่าว จึงได้ยกฐานะขึ้นเป็นศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูพระนคร สำหรับกรมการฝึกหัดครูนั้นถือว่าวิทยาลัยครูมีภารกิจหลักสำคัญประการหนึ่ง คืองานส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม โดยเรียกว่า "กองส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา วิทยาลัยครูพระนคร" มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม โดยรับนโยบายจากกรมการฝึกหัดครูและสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กองส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเริ่มก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู จนกระทั่งวิทยาลัยครูได้เปลี่ยนเป็นราชภัฏในปีพุทธศักราช 2538 กองส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ก็ยังคงเป็นหน่วยงานตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏตลอดมา และเมื่อปีพุทธศักราช 2542 ได้มีประกาศตามราชกิจจานุเบกษาให้กองส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่จะต้องมีการกิจหลักของสถาบันราชภัฏ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีบทบาทและภารกิจที่สำคัญตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 - 9 ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏที่ว่าด้วยส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งในด้านที่เกี่ยวกับคนและภูมิปัญญาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตไทย และส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิถีคิด วิถีรู้สึก วิถีแสดงออก ระบบความหมายและคุณค่าอันจะนำไปสู่การเลือกสรรและการตัดสินใจ รวมทั้งการสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่เพื่อการดำรงชีวิตที่เหมาะสม ในภาวะวิกฤตของสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้ โดยบูรณาการกระบวนการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้สอดคล้องไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน และกระบวนการพัฒนาการศึกษา (รายงานการประเมินตนเอง. 2557 : 8)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จึงเป็นหน่วยงานสำคัญที่ช่วยสร้างคุณภาพของบุคลากรให้มีความเข้าใจในบทบาทของวัฒนธรรมแห่งตน ชุมชน และท้องถิ่นเพื่อนำมาปรับปรุงให้เข้ากับสภาพวิถีชีวิตแบบไทยในสังคมปัจจุบัน เพื่อสร้างคุณภาพทางจิตใจให้รู้จักคุณธรรมจริยธรรมและเกิดความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทยจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลานและนำมาสืบสานเพื่อพัฒนาต่อไป

ภาพประกอบ 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ด้านหน้า

สถาบันราชภัฏพระนครได้มีสถานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร” เพื่อปฏิบัติการกิจสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยไทยเพื่อความเป็นไท และเปิดสอนนักศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาจนถึงปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เมื่อเริ่มก่อตั้งเป็นโรงเรียนนิภาคารได้มีการสอนตามหลักสูตรการศึกษาในสมัยนั้น โดยมีการอบรมมารยาทและการฝีมือเพื่อฝึกให้เป็นกุลสตรีด้วย เนื่องจากสมัยนั้นมีผู้ที่นำบุตรและหลานมาถวายตัวต่อพระวิมาดาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา ต่อมาในปี พ.ศ. 2501 ได้มีการเปลี่ยนเป็นวิทยาลัยครู ได้ทำการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม หลังจากได้มีการเปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏได้มีการส่งเสริมการรักษาวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการสอนมากขึ้นหลังจากนั้นได้มีการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาได้มีวัตถุประสงค์ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและพัฒนาท้องถิ่น “เป็นมหาวิทยาลัยที่มีประวัติที่ยาวนานซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนที่ควบคู่กับการจัดกิจกรรมที่ร่วมกับชุมชนโดยมีกิจกรรมที่ร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน” (สุภาวชัย พันธุ์ศรี : สัมภาษณ์) ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของวังสวนสุนันทาซึ่งเป็นเขตพระราชฐานภายในบริเวณ

ของพระราชวังดุสิตซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนพระอิริยาบถแทนการเสด็จประพาสหัวเมืองพระองค์มีพระราชประสงค์ให้สวนนี้มีลักษณะเป็นสวนป่า จึงโปรดเกล้าฯ ให้หาพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลที่ดีและหาได้ยากนานาชนิดมาปลูกไว้ในสวนแห่งนี้ด้วย ที่มาของชื่อสวนแห่งนี้มาจากชื่อสวนของพระอินทร์บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ซึ่งมีชื่อว่า “สุนันทอุทยาน” และพระนามของสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์พระบรมราชเทวีพระมเหสีซึ่งเป็นที่รักยิ่งของพระองค์ (รายงานประจำปี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2559. 2560 : 1)

กรมพระสุทธาสินีนาฏปิยมหาราชปติวรดา ได้ทรงโปรดให้จัดตั้ง “โรงเรียนนิภาคาร” ขึ้นภายในสวนสุนันทา เพื่อเป็นโรงเรียนสำหรับกุลสตรีให้การศึกษาแก่บุตรธิดาของขุนนาง ข้าราชการ ผู้มีบรรดาศักดิ์และข้าหลวงจากตำหนักต่างๆ ทั่วทั้งในปี พ.ศ. 2475 เกิดการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองที่ส่งผลกระทบต่อระบบเจ้านายเป็นอย่างมากทำให้บรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ในสวนสุนันทา หวันเกรงต่อภัยทางการเมืองจึงต่างพากันทยอยออกจากสวนสุนันทาจนหมดสิ้น ส่งผลให้วังสวนสุนันทาที่เคยงดงามถูกปล่อย ให้อับร้าง ขาดการดูแล และทำให้โรงเรียนนิภาคารถูกยกเลิก ดำเนินการไปโดยปริยาย ครั้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล วังสวนสุนันทา ที่ทรุดโทรมได้รับการฟื้นฟูกลับมาสวยงามอีกครั้ง โดยคณะรัฐมนตรีมีมติให้ใช้พื้นที่ของวังสวนสุนันทา ให้เกิดประโยชน์โดยแปรจากราชสำนักฝ่ายในเป็นสถานศึกษาและได้จัดตั้งเป็นสถานศึกษาของชาติ ก่อเกิดพัฒนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามาเป็นลำดับ

ในช่วงที่เป็นวิทยาลัยครูสวนสุนันทามีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตามนโยบายของกรมฝึกหัดครู และมีศูนย์กลางของอำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง คือ กรมการฝึกหัดครู และกระทรวงศึกษา โดยมีการกำหนดนโยบายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และกรมการฝึกหัดครูนำนโยบายจากกระทรวงมาให้วิทยาลัยครูสวนสุนันทา และมีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและประเทศ ตามความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาพประกอบ 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้านหน้า

วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2538 วิทยาลัยครูสวนสุนันทาจึงมีชื่อเป็น “สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา” เป็นสถาบันเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีโครงการแก่บุคคลทั่วไปหลายโครงการ เช่น โครงการอบรมภาษาอังกฤษ อบรมภาษาญี่ปุ่น ในวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ยังผลให้สถาบันราชภัฏสวนสุนันทายกฐานะเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา” เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน นับแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ในช่วงก่อตั้งจัดการศึกษาโดยเน้นปลูกฝังเรื่องการปฏิบัติตนให้ดำรงอยู่ในความเป็นครู โดยเปิดหลักสูตรการฝึกหัดครูสมัยนั้นไม่มีวิชาเอก วิชาโท นักเรียนต้องเรียนทุกรายวิชา เพื่อจะได้ออกไปเป็นครูที่สามารถสอนได้ทุกวิชา หลังจากที่ได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูได้มีการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน และต่อมาได้เปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัยราชภัฏได้มีการจัดการศึกษาให้มีการบูรณาการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมควบคู่กับกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน “เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความเป็นมาในการส่งเสริมและมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อยู่ในชุมชน” (อัครเดช มณีภาค : สัมภาษณ์) โดยมีการจัดการเรียนการสอน

ที่ผ่านมาเน้นจะที่เน้นการพัฒนาองค์กรเสริมสร้างสมรรถภาพทางการศึกษาของนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีศักยภาพในการแข่งขันและการเข้าสู่สังคมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยความคำนึงในวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา การเปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ จึงเป็นการตอบสนองการพัฒนาบัณฑิตเพื่อการนำไปสู่การก้าวเข้าสู่สังคมที่มีคุณภาพและพัฒนาประเทศ ในขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาวัฒนธรรมความเป็นมาของมหาวิทยาลัย เพื่อการรับใช้ท้องถิ่นโดยมุ่งเน้นการสร้างประโยชน์และการบริการวิชาการสู่ชุมชนสังคมและประเทศชาติ สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอนการบริหารจัดการการวิจัยการสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงระหว่าง นักศึกษา อาจารย์และสังคม รวมทั้งมีการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มีระบบและกลไกในการดำเนินงานด้วยการฟื้นฟูอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่และบูรณาการศิลปวัฒนธรรมไทยกับการเรียนการสอนผ่านการจัดกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างต่อเนื่องซึ่งมีคณาจารย์เจ้าหน้าที่ นักศึกษาและประชาชนทั่วไปเข้าร่วมงาน โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่า และความสำคัญของวัฒนธรรมที่ดงามประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดการสร้างสรรค์และการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นรากฐานของชีวิตสังคมและประเทศชาติ

โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม แห่งแรกของประเทศไทย ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2483 แต่เปิดสอนในปีการศึกษา 2484 เพื่อรองรับการผลิตครูระดับประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.) และได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยครู ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 ได้ตั้งศูนย์ประเคราะห์ทางวัฒนธรรมวิทยาลัยครูจันทระเกษม และกำหนดให้วิทยาลัยครูมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม (รายงานการประเมินตนเอง. 2560 : 3)

ภาพประกอบ 7 มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ด้านหน้า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ในมาตรา ๗ ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์หลายประการ ประการหนึ่ง คือ “การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม”

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ที่มีระบบและกลไกในการดำเนินงานด้วยการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่และบูรณาการศิลปวัฒนธรรมไทยกับการเรียนการสอนผ่านการจัดกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมี คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษาและประชาชนทั่วไปเข้าร่วมงาน โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่า และความสำคัญของวัฒนธรรมที่ ดี งาม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดการสร้างสรรค์ และการพัฒนาองค์ ความรู้ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นรากฐานของชีวิตสังคมและประเทศชาติเพื่อความยั่งยืนต่อไป

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอเป็นรายมหาวิทยาลัยตามกรอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม 3 ด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านหลักสูตร

สภาพปัจจุบัน ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ให้นักศึกษาได้มีการเรียนในวิชาศึกษาทั่วไป เป็นรายวิชา ภาษาและวัฒนธรรมที่จะมีการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ เช่น นาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย ประเพณีไทย โดยจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประมาณครั้งหนึ่งของ รายวิชาภาษาและวัฒนธรรม ในรายวิชาที่จัดสอนที่เป็นวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจะมีการส่งนักศึกษาเพื่อไปแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยที่ทำข้อตกลงความร่วมมือโดยจะมีการให้นักศึกษาของไทยต้องมีการฝึกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม 1 ชนิดเพื่อนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ต่างประเทศ “รายวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้านที่ทำการเรียนการสอนที่มีบุคลากรทางด้าน วัฒนธรรมเข้าไปสอนในวิชาให้กับนักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของไทย” (ปัทมา วัฒนพานิช. 2558 : สัมภาษณ์) ในแต่ละคณะมีการจัดกิจกรรมด้านหลักสูตรที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ที่เน้นให้นักศึกษามีความสามารถในเนื้อหาตามหลักสูตรที่ศึกษา โดยในคณะครุศาสตร์จะมีรายวิชา ภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เป็นวิชาบังคับให้นักศึกษาเรียนทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมของไทย ในคณะมนุษยศาสตร์และคณะวิทยาการจัดการจะมีรายวิชาที่เปิดให้นักศึกษาได้เลือกเรียนแต่มิ ้นักศึกษาบางส่วนที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน เป็นต้น ในบางสาขา จะมีการศึกษาที่มีการสอนวัฒนธรรมเข้าไปในเนื้อหาวิชา เช่น สาขาธุรกิจอิสลามศึกษาที่มีการสอน ให้ไปศึกษาวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมานำเสนอในชั้นเรียน เป็นต้น และคณะ วิทยาศาสตร์รายวิชาเอกที่อยู่ในแต่ละสาขาวิชาไม่มีการสอนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เนื่องด้วย ในเนื้อหาวิชาไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องวัฒนธรรมจึงทำให้ในรายวิชาไม่มีการสอนเนื้อหาเรื่องอื่น ๆ ในแต่ละ รายวิชานอกจากในรายวิชาพื้นฐานที่มีการสอนเนื้อหาอื่นๆ เข้าไปให้กับนักศึกษาแต่ละสาขา “คณะวิทยาศาสตร์มีการสอนในแต่ละสาขาเกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ในแต่ละสาขา ไม่มีเนื้อหาในรายวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม” (ชนิษฐา หทัยสมิทธิ์. 2558 : สัมภาษณ์) “ในสาขาวิชาธุรกิจอิสลามศึกษาจะให้นักศึกษาได้มีการศึกษาโดยออกแบบ กิจกรรมให้ค้นคว้าเพิ่มเติมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของตนและกลับมาแลกเปลี่ยนความรู้ ในชั้นเรียน” (มงคล สมกิตติกานนท์. 2558 : สัมภาษณ์) และการเรียนรู้ในสาขาด้านวิทยาศาสตร์ จะเน้นให้นักศึกษาได้เรียนตามความรู้ในศาสตร์ที่นักศึกษาได้ศึกษาอยู่ในรายวิชาที่เปิดสอนของสาขานั้น โดยการเรียนของนักศึกษานั้นจะไม่ได้เน้นให้นักศึกษาได้เชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนในรายวิชาของ แต่ละสาขากับกิจกรรมทางวัฒนธรรมจึงทำให้นักศึกษาไม่ได้มีความตระหนักและเห็นคุณค่าของการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย “การเรียนในสาขาวิชาทางคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะเน้นให้ นักศึกษาได้เรียนในเนื้อหาเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อให้นักศึกษาได้รู้สึกในศาสตร์ของสาขานั้น

โดยจะไม่ได้เน้นทางด้านศิลปวัฒนธรรม” (วนิดา ขึ้นชั้น. 2558 : สัมภาษณ์) และสอดคล้องกับ “ในคณะวิทยาศาสตร์จะไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยจะเน้นให้นักศึกษาได้เรียนเนื้อหาตามรายวิชาที่เปิดสอนในสาขา” (มาลี ลิขิตชัยกุล. 2558 : สัมภาษณ์) และในบางสาขาด้านวิทยาศาสตร์อาจจะมีบางส่วนที่มีเสริมความรู้ด้านวัฒนธรรมตามศาสตร์ของตนเอง เช่น สาขา คหกรรมศาสตร์จะให้นักศึกษาได้เรียนการทำอาหารของท้องถิ่นและของไทย “ในสาขาคหกรรมศาสตร์จะมีการสอนให้นักศึกษาได้ทำอาหารทั้งของไทยและของสากล โดยจะมีการให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในการทำอาหารของท้องถิ่นโดยการลงมือประกอบอาหารนั้นด้วยตนเอง” (ธีราพร ปฏิเวธวิฑูร. 2558 : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 8 โครงการการสร้างประโยชน์จากความร่วมมือของการบริการวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน

รายวิชาศึกษาทั่วไปที่หลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำหนดให้นักศึกษาได้เรียน จะมีรายวิชาดังนี้

1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นสารสนเทศ
2. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
3. ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน
4. การพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์
5. สุนทรียนิยม
6. สังคมไทยและสังคมโลก

7. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
9. การคิดและการตัดสินใจ
10. เทคโนโลยีสารสนเทศบูรณาการ

ในรายวิชาศึกษาทั่วไปมีวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้านที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศในอาเซียนแต่เน้นการจัดกิจกรรมในด้านภาษาเป็นหลักในการดำเนินการสอน ส่วนในรายวิชาสังคมไทยและสังคมโลกจะเน้นในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของไทยและของโลก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรคณะครุศาสตร์มีการจัดการเรียนการสอน จะมีการดำเนินการเปิดรายวิชาภาษาและวัฒนธรรมที่เปิดสอนให้กับนักศึกษาทุกสาขามีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ให้นักศึกษาทำกิจกรรมมีความแตกต่างกันและอาจารย์ที่สอน ในแต่ละห้องมีความรู้และความเข้าใจเนื้อหาวิชานี้ไม่เท่ากันทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ ความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งการพัฒนาศักยภาพในด้าน ศิลปวัฒนธรรมต้องมีสร้าง ความตระหนักให้กับนักศึกษาทุกคนได้เข้าใจและร่วมกันอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะนักศึกษาสาขาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สามารถนำความรู้ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมารวมกับทางศิลปวัฒนธรรมได้ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมร่วมกัน ทั้งอาจารย์ นักศึกษา บุคลากรและเยาวชนภายนอก “อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษา และวัฒนธรรมมีความเข้าใจเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมที่มีความเข้าใจและความถนัดไม่แตกต่างกัน เมื่อจัดกิจกรรมในห้องเรียนมีความลึกซึ้งของงานที่ไม่เท่ากัน” (ศรีมงคล เทพเรณู. 2558 : สัมภาษณ์)

ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการเรียนของนักศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ไม่ได้ส่งเสริมให้นักศึกษา ได้เรียนหรือประยุกต์ความรู้ในศาสตร์ที่ได้เรียนให้เชื่อมโยงกับกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ ส่งผลให้ นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญวัฒนธรรมไทยในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งการจัดกิจกรรมในหลักสูตรต้องให้ นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมหรือการนำเสนอผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม นักศึกษาไม่มีโอกาสที่จะได้เรียนรู้วัฒนธรรมในพื้นที่จริงทำให้ไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับ วัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ไปศึกษาได้เรียนรู้ในวัฒนธรรมของประเทศ ในอาเซียนของแต่ละคณะมีน้อยโดยเฉพาะในรายวิชาของแต่ละสาขาจะเน้นให้ได้ความรู้ในศาสตร์ ของตนเป็นหลัก อาจารย์ผู้สอนในแต่ละสาขาที่สอนในเนื้อหาวิชาเอกจะมีความรู้ทางด้าน วัฒนธรรมของไทยและประเทศอาเซียนไม่มากนักและต้องเน้นสอนตามคำอธิบายรายวิชาเป็นหลัก โดยไม่สอดแทรกวัฒนธรรมในการศึกษาเรียนรู้ “การเรียนในรายวิชาไม่ได้เน้นการสอนถึงเรื่อง ศิลปวัฒนธรรม ในการจัดการเรียนการสอนจะเป็นเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่เป็นความรู้เฉพาะด้าน ในสาขาวิชาของตนเอง” (จินตนา ศรีรักษา. 2558 : สัมภาษณ์)

2. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้าน

ศิลปวัฒนธรรม

สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นหนึ่งในภารกิจที่ต้องมีการจัดกิจกรรมให้เกิดขึ้น กิจกรรมทางวัฒนธรรมนั้น เป็นภารกิจของมหาวิทยาลัยในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีการดำเนินการและปัญหาที่เกิดขึ้นให้สำนักศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลัก จัดการดำเนินการและปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีการจัดกิจกรรมที่ให้ทั้ง 4 คณะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโดยประสานความร่วมมือให้ส่ง นักศึกษา คณาจารย์เข้าร่วมงานที่มีการจัดขึ้นทั้งให้เข้าร่วมประกวดและเป็นผู้เข้าชมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น ที่จะให้ชุมชนโดยรอบได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการสร้างเป็นเครือข่ายในการอนุรักษ์วัฒนธรรม รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในฝั่งธนบุรีโดยสร้างความร่วมมือทั้งในด้านความรู้ งานวิจัย เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูล พร้อมทั้งให้สถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมงานที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น ซึ่งมีการจัดดำเนินการในประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ ที่ทำเป็นประจำ คือ ประเพณีที่สำคัญในระดับประเทศ เช่น ลอยกระทง เป็นต้น การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยไปสู่ประเทศในประชาคมอาเซียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายโดยการทำบันทึกข้อตกลงและ มีนโยบายและแนวทางร่วมกันในการเผยแพร่เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นในประเทศไทยโดยการ จัดนิทรรศการ หรือการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างประเทศผ่านสำนักวิเทศสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย “การส่งเสริมให้กิจกรรมมีการเผยแพร่ให้ประเทศต่างๆ ได้เรียนรู้ว่าในประเทศไทยมีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์อยู่นั้นต้องอาศัยหน่วยงานที่หลากหลายในการสร้างความร่วมมือเพื่อให้วัฒนธรรมไทยได้ออกไปสู่ประเทศอื่นๆ ได้เรียนรู้ ต้องสร้างเครือข่ายและสร้างบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วยงาน เพื่อสร้างความเครือข่ายในการนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอยู่” (ธีราพร ปฎิเวธิทิวร. 2558 : สัมภาษณ์)

กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีการดำเนินงานจัดกิจกรรมที่สำเร็จลุล่วง ในปี 2559 ดังนี้

1. กิจกรรมสืบสานประเพณีลอยกระทงบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. การบรรพชาอุปสมบทหมู่ราชภัฏ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

3. การเสวนาวิชาการ สร้างพลเมืองสู่ไทยแลนด์ 4.0 : DNA ทางวัฒนธรรมของ

คนไทยยุคใหม่

4. การสืบสานประเพณี “สงกรานต์บ้านสมเด็จเจ้า”
5. โครงการศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมสัญจร

6. กิจกรรมเปิดบ้านสมเด็จพระเจ้าพระยาอภัยภูธรเรื่อง รุกกษณบุรี 250 ปี
7. การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง มารยาทงาม ตามแบบวัฒนธรรมไทย
8. โครงการทอดน่องล่องเรือ เพื่อความเข้าใจธนบุรี
9. การอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคุเทศก์ พี่พาน้องนำชมแหล่งเรียนรู้กรุงธนบุรี

ศึกษา

10. โครงการครูอาสาสมัครสอนภาษาและวัฒนธรรมในต่างประเทศ

โครงการที่สำนักศิลปะและวัฒนธรรมจัดขึ้นนั้นเป็นกิจกรรมที่มีการส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ยังไม่เน้นเรื่องวัฒนธรรมของอาเซียน

ภาพประกอบ 9 งานประเพณีลอยกระทง

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาพประกอบ 10 งานประเพณีลอยกระทง

ภาพประกอบ 11 กิจกรรมอบรมมารยาทไทย

ภาพประกอบ 12 กิจกรรมอบรมมารยาทไทย

ภาพประกอบ 13 กิจกรรมสงกรานต์

กิจกรรมที่จัดขึ้นมีปัญหาที่เด่นชัดในการดำเนินการ คือ เรื่องงบประมาณที่น้อยและไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการให้มีความสมบูรณ์ที่จะรองรับกับกิจกรรมที่จัดในแต่ละครั้ง เช่น เมื่อมีการดำเนินการจะมีการประกวดต่างๆ ที่ต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก ปัญหาในด้านการเบิกจ่ายที่มีขั้นตอนในการดำเนินงาน และมีระเบียบที่ค่อนข้างมากไม่สะดวกต่อการบริหารจัดการต่อการจัดกิจกรรม ในด้านการติดต่อประสานงานกับชุมชนที่มีปัญหาในด้านของการที่ชุมชนกับมหาวิทยาลัยอาจมีวันและเวลาไม่ตรงกัน ทำให้ต้องมีการเลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงวันในการดำเนินการ

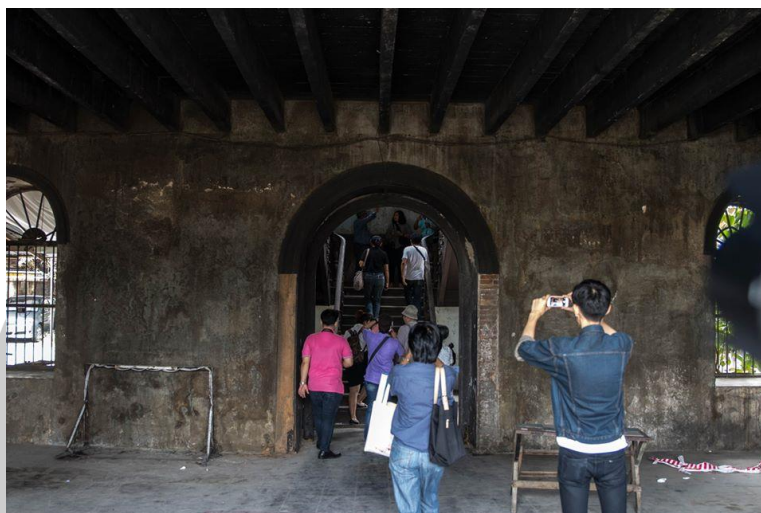
ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมในรายวิชาศึกษาทั่วไปเป็นหลักและกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือจากในหลักสูตรจะเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามกิจกรรมตามประเพณีและวันสำคัญเป็นหลักและมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นจะมีนักศึกษาให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่อนข้างน้อย การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้กับบุคคลภายนอกได้รับทราบเรื่องกิจกรรมด้านวัฒนธรรมที่จัดขึ้นโดยนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ได้เข้ามาร่วมกิจกรรมนั้นมีค่อนข้างน้อยทำให้กิจกรรมที่จัดขึ้นขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างนักศึกษากับบุคคลภายนอกทั้งชาวไทยและต่างประเทศนั้นเป็นไปได้ยาก “มหาวิทยาลัยจะเป็นศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมต่างๆ มีชุมชนเป็นเครือข่ายในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ทั้งโครงการประเพณีที่เป็นตามเทศกาลต่างๆ และกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย” (ปัทมา วัฒนพานิช. 2558 : สัมภาษณ์) กิจกรรมที่มหาวิทยาลัยและคณะเป็นผู้จัดขึ้นจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีผลต่อการจบหลักสูตรของนักศึกษา โดยมีการเช็คชื่อให้กับผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเก็บข้อมูลไว้ใช้ในการผ่านเกณฑ์การจบการศึกษาของนักศึกษาและในบางรายวิชาจะมีการให้คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มเติมด้วย “กิจกรรมของมหาวิทยาลัยและคณะมีการจัดขึ้น จะให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ถือเป็นกิจกรรม” (มาลี ลิขิตชัยกุล. 2558 : สัมภาษณ์) “กิจกรรมที่จัดให้กับนักศึกษาจะเป็นกิจกรรมตามวันสำคัญเป็นหลักโดยจะบังคับให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น” (ศรีมงคล เทพเรณู. 2558 : สัมภาษณ์)

กิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นมีปัญหาเรื่องของกิจกรรมที่ดำเนินการโดยขาดการประสานงานในแต่ละคณะทำให้อาจารย์ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจารย์บางส่วนไม่ทราบข้อมูลของกิจกรรม และการจัดกรรมทางวัฒนธรรมมีการจัดกรรมที่จัดขึ้นมีวันเวลาที่มหาวิทยาลัยดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นช่วงเวลาที่คณะและสำนักต่างๆ มีกิจกรรมอื่นที่จัดกิจกรรมของคณะตรงกับกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมทำให้อาจารย์ในแต่ละคณะและสำนักต่างๆ ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ การดำเนินงานควรที่จะมีการเสริมสร้างให้มีเครือข่ายโดยให้มีตัวแทนจากทุกหน่วยงานและนักศึกษาเป็นคณะทำงานด้านกิจกรรมทางวัฒนธรรมแยกเป็นกลุ่มหรือชมรมที่มีความสนใจในด้านต่างๆ รวมถึงนโยบายในระดับต่างๆ ทั้งในระดับของผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับคณะและสำนักต่างๆ ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรและนักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้จัดหรือผู้ดำเนินกิจกรรมด้วย โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดให้บุคคลต่างๆ เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมด้านวัฒนธรรม “การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นนั้นไม่ตรงกับวันที่อาจารย์ในคณะไม่ว่าเพราะมีกิจกรรมที่แต่ละสาขาและคณะที่จัดขึ้นในวันเดียวกัน ทำให้อาจารย์ในมหาวิทยาลัยไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นได้ และมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้บุคลากรและนักศึกษามีส่วนร่วมและจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย”

(ศรีมงคล เทพเรณู. 2558 : สัมภาษณ์) กิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละเทศกาลจะมีการขอความร่วมมือกับอาจารย์ให้แต่งกายตามวันสำคัญและกิจกรรมในท้องถิ่นต่างๆ โดยที่อาจารย์จะไม่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการแต่งกายที่เป็นการร่วมส่งเสริมความสำคัญในวันต่างๆ อาจารย์จึงไม่มีความตระหนักและความรู้สึกร่วมกับกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมที่มีอยู่ ซึ่งควรจะมีการจัดทำแผนดำเนินงานเพื่อสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้กับบุคลากรและนักศึกษาโดยการส่งเสริมสนับสนุนทุนวิจัย การประกวดแข่งขัน การยกย่องเชิดชู การจัดนิทรรศการ หรือการประชุมวิชาการ “อาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการแต่งกายตามวันสำคัญทางวัฒนธรรมต่างๆ โดยที่ไม่ได้ทำกิจกรรมอื่นๆ ในวันสำคัญต่างๆ” (ลักษณะ เกยุราพันธ์. 2559 : สัมภาษณ์)

3. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านทัศนศึกษา

กิจกรรมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมด้านทัศนศึกษา มีสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้น คือ การพานักศึกษาไปศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยเป็นการพานักศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโดยที่ในสาขาวิชาที่ไม่มีการเรียนทางด้านวัฒนธรรมจะไม่มี การพานักศึกษาไปศึกษาในท้องถิ่น และในรายวิชาที่มีการศึกษาวัฒนธรรมจะมีการพานักศึกษาไปศึกษาข้อมูลชุมชนให้นักศึกษาได้ไปเดินในชุมชนโดยรอบที่อยู่ในมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาข้อมูลต่างๆที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยและกลับมาที่มหาวิทยาลัยเพื่อสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการที่ได้ไปเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เป็นแหล่งการเรียนรู้และข้อมูลที่สำคัญของชุมชนพร้อมทั้งนำเสนอเป็นรายงานสรุปข้อมูลที่ ได้ศึกษาซึ่งต้องมีการให้คะแนนกับการไปศึกษาข้อมูลในท้องถิ่น และในรายวิชาที่นักศึกษาเลือกเรียนในรายวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้านจะมีการคัดเลือกให้นักศึกษาไปเรียนรู้วัฒนธรรมต่างประเทศโดยนักศึกษาจะต้องมีการแสดงเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยไปแสดงหรือทำให้ต่างประเทศได้เห็นและเรียนรู้และชื่นชมประเทศไทยที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง กิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนระดับประเทศเป็นกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการและประสานงานให้คณะ ได้ส่งนักศึกษาเข้าร่วม โดยการเข้าร่วมของนักศึกษาจะมีการประสานงานจากมหาวิทยาลัย มาให้คณะ เพื่อจัดนักศึกษาที่มีความเหมาะสม และคณะประสานงานให้แต่ละสาขาส่งรายชื่อนักศึกษามาเข้าร่วม กิจกรรม “กิจกรรมที่จัดขึ้นมีการให้นักศึกษาเข้าร่วมเป็นกิจกรรมที่ต้องเข้าร่วมและมีผลต่อการจบหลักสูตร และมีผลต่อคะแนนบ้างในบางรายวิชา” (มงคล สมกิตติกานนท์. 2558 : สัมภาษณ์) สอดคล้องกับ “กิจกรรมที่จัดขึ้นควรจะให้ให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักศึกษาและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ไปนำเสนองานด้านวัฒนธรรมในที่ต่างๆ เช่น เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ในงานต่างๆ” (สมยงค์ กิ่งคำ. 2558 : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 14 กิจกรรม “ตามรอย 150 ปี ศรีสุริยวงศ์” ในหัวข้อ “สังคมและเศรษฐกิจ หลังสนธิสัญญาเบาว์ริง”

ในสาขาสังคมศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาไปศึกษาข้อมูลในชุมชน และนำเสนอผลงานในชั้นเรียนหรือจัดเป็นนิทรรศการแสดงผลงานให้กับบุคคลอื่นๆ เพื่อให้นักศึกษาได้สร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นโดยที่สาขาอื่นๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางด้านสังคมจะไม่ได้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาข้อมูลและเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นควรเชื่อมโยงกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมในหลักสูตรต่างๆที่เปิดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าศึกษาเรียนรู้ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่น “มีการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาไปศึกษาข้อมูลในรายวิชาโดยให้นักศึกษาไปลงพื้นที่และนำข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วนำเสนอผลงานในชั้นเรียนและจัดเป็นนิทรรศการแสดงผลงาน” (ศราวดี สมัญญา. 2558 : สัมภาษณ์)

การดำเนินงานของการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมมีปัญหาเรื่องขาดการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ซึ่งการประชาสัมพันธ์อาจไม่ได้ให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้กับนักศึกษาในสาขาที่อาจารย์เหล่านั้นเป็นประจำหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาในสาขาของตนได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งผลให้นักศึกษาบางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ การประชาสัมพันธ์ควรมีประสิทธิภาพและเข้าถึงนักศึกษาให้มากขึ้น การพานักศึกษาไปทัศนศึกษานั้นสาขาที่โดยบางส่วนส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงานเฉพาะแหล่งเรียนรู้ในศาสตร์ของตนแต่ไม่เน้นการเพิ่มพูนความรู้นอกห้องเรียนด้านวัฒนธรรม และไม่เห็นความสำคัญของการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ด้านวัฒนธรรมระหว่างประเทศในอาเซียน “กิจกรรมจะมีการให้นักศึกษาชั้นปี 1 เข้าร่วมกิจกรรมโดยมีการประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ หรือบอร์ดกิจกรรมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม

ที่จัดขึ้นแต่จะมีนักศึกษาบางส่วนที่ไม่ทราบข้อมูลเพราะการประชาสัมพันธ์ที่จัดขึ้นบางครั้งเป็นการบอกผ่านรุ่นพี่ ทำให้บางส่วนไม่ทราบข้อมูลในการเข้าร่วม และสถานที่ไม่เพียงพอต่อนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม” (วารรัตน์ เมืองขุนทด. 2558 : สัมภาษณ์) และสอดคล้องกับ “การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ จะได้รับจากรุ่นพี่เป็นผู้บอกว่ามีกิจกรรมที่ต้องเข้าร่วมมีอะไรบ้าง” (ศิริจรรยา หวันเมือง. 2558 : สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

1. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีสภาพปัจจุบันที่จัดขึ้นคือคณะต่างๆมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ความรู้ตามสาขาของตนเองโดยที่ไม่เน้นให้ความสนใจความรู้ทางด้านวัฒนธรรม มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนตามเนื้อหาในคำอธิบายรายวิชาโดยมีการสอนเพื่อสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของไทยบ้างในบางรายวิชาที่อาจารย์มีพื้นความรู้ทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งไม่ได้มีการสอนอย่างจริงจังในด้านวัฒนธรรมของไทยจึงทำให้วัฒนธรรมของท้องถิ่นมีการดำรงรักษาไว้ค่อนข้างยากและการที่จะนำไปสู่การเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศที่อยู่ในประชาคมอาเซียนได้ค่อนข้างน้อย ซึ่งมีแค่บางรายวิชาที่สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของไทย โดยผู้สอนที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอยู่แล้วจะมีการสอดแทรกเข้าไปในรายวิชาที่รับผิดชอบ นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงมีการดำเนินชีวิตตามแบบวัฒนธรรมวัยรุ่นสมัย ที่ได้รับวัฒนธรรมของโลกภายนอกจากการได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ ที่มีการหลั่งไหลของข้อมูลเป็นจำนวนมากในโลกยุคไร้พรมแดนซึ่งมีผลต่อการดำรงรักษาวัฒนธรรมไว้ “การจัดกิจกรรมจะมีการสอนความรู้ทางด้านวัฒนธรรมในรายวิชาที่รับผิดชอบ เช่น สาขานิติศาสตร์จะมีการดึงมาถ่ายทำวีดิทัศน์ และในสาขาอื่นๆ จะมีการนำมาช่วยในการถ่ายทำเป็นนักแสดง” (ศิกษก บันลือฤทธิ์. 2558 : สัมภาษณ์) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในหลักสูตรมุ่งจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีความรู้ตามศาสตร์เฉพาะของแต่ละหลักสูตรโดยไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงบริบทของสังคมวัฒนธรรมของไทย ทำให้นักศึกษาไม่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและไม่มีความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่นที่จะนำเอกลักษณ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นไปเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่นๆ ได้ การส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและอาเซียนมีน้อยโดยการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นไม่ค่อยมีโอกาสนักศึกษาได้พัฒนาตนเองในการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ไม่ค่อยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมอาเซียนทั้งในและนอกห้องเรียน “ในหลักสูตรที่เปิดสอน มีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องกิจกรรมด้านวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย โดยมุ่งที่จะจัดกิจกรรมในรายวิชาเพื่อมุ่งพัฒนานักศึกษาให้ตรงตามศาสตร์ของแต่ละสาขาวิชาเพื่อให้นักศึกษามีความสามารถตรงตามหลักสูตรนั้น” (สิทธิชัย ฝรั่งทอง. 2558 : สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีได้จัดหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ปรับปรุงปี 2559 สำหรับ
หลักสูตรในมหาวิทยาลัยไว้ดังนี้

1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
2. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
3. ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียน
4. ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานและวัฒนธรรม
5. ภาษาจีนพื้นฐานและวัฒนธรรม
6. ความจริงของชีวิต
7. คุณทริยภาพของชีวิต
8. ทักษะชีวิต
9. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน
10. จิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม
11. สังคมไทยและสังคมโลก
12. กฎหมายกับชีวิตและสังคม
13. เศรษฐกิจเพื่อชีวิต
14. วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต
15. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อชีวิต
16. กีฬาเพื่อสุขภาพ
17. ทรัพยากรธรรมชาติและสภาวะแวดล้อม
18. การคิดและการตัดสินใจ

หลักสูตรในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีมีรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปให้นักศึกษา
เลือกเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของอาเซียนยังไม่มีรายวิชาที่เน้นด้านนี้
โดยจะมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องคือสังคมไทยและสังคมโลกที่เน้นด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

พูน ปณ ภิโต ชีเว

ภาพประกอบ 15 นิทรรศการเศรษฐกิจพอเพียง

นิทรรศการเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงน้อมเกล้าสดุดี 70 ปี ครองราชย์ เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2559 เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาการจัดการงานกิจกรรมทางธุรกิจ ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ น้อมเอาแนวพระราชดำริของรัชการที่ 9 ทรงสอนให้ พลสกนิกรชาวไทยรู้จักความพอเพียง นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านหลักสูตร เป็นปัญหาที่หลักสูตรที่เปิดสอนไม่มีรายวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทย และอาเซียนรวมถึงการจัดกิจกรรมในลักษณะการจัดแสดง หรือสาธิตเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและอาเซียนนั้น มีน้อย ผู้บริหารมีไม่เน้นการส่งเสริมหรือมีนโยบายที่ให้นักศึกษาจัดการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมสู่อาเซียน มีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ไม่มีบุคลากรที่ให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมไทยและอาเซียนอย่างเพียงพอ และอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาไม่ได้มุ่งเน้นที่เชื่อมโยงระหว่างศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นกับอาเซียน อาจารย์ประจำรายวิชาในวิชาเอกไม่มีความรู้ระดับอาเซียนมากพอที่จะถ่ายทอดให้นักศึกษาได้ และความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมอาเซียนไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในสาขาที่สอนจึงไม่ได้เสริมเรื่องวัฒนธรรมไทยและอาเซียน ซึ่งมหาวิทยาลัยจะต้องมีนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ให้คณะมีการจัดการเนื้อหาวิชาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและต้องมีการบูรณาการศิลปวัฒนธรรมให้เข้ากับเนื้อหาวิชาที่เปิดสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำเสนอผลงานของนักศึกษาไปสู่สังคมภายนอกด้วยวิธีการต่างๆ และมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้ามาชมผลงานที่จัดแสดง เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนทุกคน โดยให้อาจารย์ออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมในพื้นที่จริง และสร้างความเข้าใจให้กับนักศึกษาในการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์วัฒนธรรม พร้อมทั้ง

อาจารย์ต้องมีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนทางด้านวัฒนธรรมเพื่อได้พัฒนา ศักยภาพของนักศึกษาด้านการมีจิตสำนึกในการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น “การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมจะต้องให้นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมในรายวิชา ที่ออกแบบกิจกรรมในรายวิชาที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมทางวัฒนธรรมและพัฒนากิจกรรมโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียนเข้ามาช่วยเสริมกระบวนการ ในการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากขึ้นพร้อมๆกับให้มีการนำเสนอผลงานและประชาสัมพันธ์ไปสู่สังคม ภายนอกได้รับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้” (ภูายน พรยุทธพงศ์. 2558 : สัมภาษณ์) “นักศึกษา จะมีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของไทยได้นั้นต้องเกิดจากการเรียนรู้และออกแบบ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เข้าใจและตระหนักถึงวัฒนธรรมนั้นได้และจะนำไปสู่การเผยแพร่ วัฒนธรรมท้องถิ่นให้ไปสู่สังคมภายนอกได้” (อุษา จุฑะสุวรรณศิริ. 2558 : สัมภาษณ์)

2. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้าน ศิลปวัฒนธรรม

สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมจะมีการจัดกิจกรรม ตามวันสำคัญต่างๆ ที่จะมีการขอความร่วมมือกับแต่ละคณะให้ส่งนักศึกษาเข้าร่วม และงบประมาณ มีจำกัดและไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน เป็นการสนองต่อนโยบายของรัฐเท่านั้น งบประมาณที่จัดสรรมา ไม่ต่อเนื่องจึงจัดกิจกรรมได้ไม่ต่อเนื่อง รวมถึงมีการจัดกิจกรรมที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจ ด้วยการอบรมให้กับผู้เข้าร่วม ทั้งที่เป็นคณาจารย์ นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ซึ่งจะเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละเรื่องจัดขึ้นมาเป็นผู้ให้ความรู้กับผู้เข้ารับการอบรม รวมถึงมีการวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้ โดยปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมส่วนใหญ่ นักศึกษาจะไม่ค่อยให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความสนใจใน กิจกรรมที่ค่อนข้างน้อย และเห็นว่าการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและอาเซียนไม่มีผลกระทบต่อตนเอง จึงไม่ให้ความสำคัญกับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและอาเซียน นักศึกษาเหล่านี้จะให้ความสำคัญ กับกิจกรรมอื่นๆ หรือสิ่งที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้รับความนิยม เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ เสื้อผ้า การเดินทางสรรพสินค้า เป็นต้น “เดินเที่ยวตามห้างสรรพสินค้าและร้านค้าต่างๆ และซื้อของใช้ต่าง ๆ ตามที่ได้รับความนิยมในขณะนั้น” (การสนทนากลุ่ม. 2558) ซึ่งนักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการ เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมทั้งของไทยและอาเซียนโดยนักศึกษามีการรวมกลุ่มกันแล้วใช้ วิธีการช่วยกันออกค่าใช้จ่าย เพื่อแลกกับความสนุก ความบันเทิงทุกรูปแบบที่ต้องการและนักศึกษา ใช้จ่ายไม่ค่อยประหยัด และใช้ของที่มียาราคาแพงตามสมัยนิยม กิจกรรมที่ต้องผสานกับท้องถิ่นยังไม่มี ความพร้อม เพราะแต่ละหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยยังมีทิศทางหรือนโยบายในการทำความเข้าใจกับชุมชนที่ไม่สอดคล้องกัน และภายในหน่วยงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏยังมีการจัดกิจกรรม ที่ไม่สัมพันธ์หรือเชื่อมโยงกันมาก เนื่องด้วยความพร้อมในการจัดกิจกรรมไม่ตรงกัน และในบางครั้ง

ไม่ได้มีการปรึกษากันกับหน่วยงานอื่นก่อนที่จะจัดกิจกรรม ในหน่วยงานต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยไปร่วมจัดกิจกรรมจะมีนโยบายเป็นของตนเอง เวลาจัดกิจกรรมจะมีการจัดในทิศทางของตนเองตามความคิดของหน่วยงานตนเองโดยที่ไม่มาสร้างความสัมพันธ์หรือมาเชื่อมโยงข้อมูลและกิจกรรมร่วมกัน

“ปัญหาหลักของการจัดกิจกรรม คือเรื่องงบประมาณ และหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ตกลงกันก่อน โดยจะจัดตามที่ตนเองต้องการและนักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมมากนัก” (ศีกษก บัณฑิตเอกฤทธิ์. 2558 : สัมภาษณ์) กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมนั้นต้องมีวิธีการให้นักศึกษาได้เข้าร่วมเรียนรู้วัฒนธรรมนั้นต้องให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น โดยอาจารย์ต้องเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมทุกกิจกรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมให้หน่วยงานทุกฝ่ายร่วมมือกันจัดขึ้นและต้องสามารถสร้างความสนใจให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม และเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมาเป็นผู้บรรยายพิเศษด้านวัฒนธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ด้านวัฒนธรรม มีการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการถ่ายทอดวัฒนธรรมและต้องมีการยกย่อง เชิดชูบุคคล และหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม

“การจัดกรรมด้านวัฒนธรรม ควรมีความร่วมมือกันทุกฝ่ายและดำเนินการอย่างต่อเนื่องและผู้จัดกิจกรรมควรส่งเสริมให้นักศึกษาให้เข้าร่วม และได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีความเข้าใจและค่อยๆ ซึมซับวัฒนธรรมไปที่ละน้อย” (อุษา จุฑะสุวรรณศิริ. 2558 : สัมภาษณ์)

การจัดกิจกรรมของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีกิจกรรมที่ดำเนินการในปี 2557 ดังนี้

1. โครงการอาหารไทย ร้องเพลงไทย ศิลปะการแสดงไทย
2. พิธีไหว้ครูและครอบครูโขนละคร
3. วันแม่แห่งชาติ
4. ตามรอยวัฒนธรรม ศาสนสถานริมฝั่งน้ำธนบุรี
5. ตามรอยพ่อ “ครอบครัวพอเพียง”
6. ประกวดร่ำวงมาตรฐาน
7. โครงการตอบคำถามอาเซียน “แจ้วจริง เรื่องอาเซียน”
8. วัฒนธรรมสัญจร พระพุทธศาสนา
9. กิจกรรมธรรมะ เพื่อพระพุทธศาสนา
10. งานประเพณีลอยกระทง
11. งานประเพณีสงกรานต์
12. กิจกรรมแห่เทียนพรรษา

กิจกรรมที่จัดโดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมด้านวัฒนธรรมไทยและความรู้ทางด้านอาเซียน โครงการอาหารไทยจะมีการนัดแสดงอาหารไทยให้ผู้เข้าร่วมได้ศึกษาและรับประทาน พร้อมทั้งมีการแสดงดนตรีไทยและร้องเพลงไทยในกิจกรรมที่จัดขึ้น ส่วนโครงการตอบคำถามอาเซียน “แจ๋วจริง เรื่องอาเซียน” ดำเนินการจัดให้ผู้เข้าร่วมการแข่งขันได้ตอบคำถามเป็นทีมเพื่อชิงรางวัล

ภาพประกอบ 16 โครงการอาหารไทย ร้องเพลงไทย ศิลปะการแสดงไทย

ภาพประกอบ 17 แห่เทียนพรรษา

ภาพประกอบ 18 พิธีไหว้ครูและครอบครูโขนละคร

ภาพประกอบ 19 ประเพณีลอยกระทง

ปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านศิลปวัฒนธรรมนั้น คือ งบประมาณมีจำกัดและไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน เป็นการสนองต่อนโยบายของรัฐเท่านั้น งบประมาณไม่ต่อเนื่องจึงจัดกิจกรรมได้ไม่ต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยเน้นกิจกรรมตามวันสำคัญของไทยและไม่เน้นกิจกรรมที่ได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนกับวัฒนธรรมของประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ซึ่งการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมของไทยและอาเซียน ไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นและ

อาเซียนในแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีในการสร้างองค์ความรู้ และประสบการณ์ให้เกิดขึ้น “การที่จะให้นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมนั้นต้องให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบโดยการจัดกิจกรรมที่อาศัยสื่อสังคมออนไลน์และสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นจุดเน้นในการเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นการสร้างทัศนคติและสร้างพฤติกรรมร่วมของนักศึกษาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ” (วิภาวี แซ่อึ้ง. 2558 : สัมภาษณ์)

3. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านทัศนศึกษา

สภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมมีการส่งนักศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศในกลุ่มอาเซียนในจำนวนน้อยโดยนักศึกษส่วนมากมีปัญหาในด้านของภาษาอังกฤษที่ใช้การติดต่อสื่อสาร มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่างๆ ที่ยังมีไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะเรื่องการติดแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์แต่มีแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์น้อยจึงทำให้ทราบไม่ทั่วถึงและคณาจารย์ในแต่ละคณะยังไม่ค่อยทราบข้อมูลของการแลกเปลี่ยนรวมถึงผู้ที่สนใจไม่มีค่าเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการส่งนักศึกษาไปต่างประเทศ งบประมาณด้านนี้ทางมหาวิทยาลัยไม่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมและการจัดกิจกรรมเพื่อเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่มีหลายรูปแบบทั้งการพาไปศึกษาเรียนรู้ในชุมชนโดยการเดินเท้า การใช้จักรยานในการนำชมวัฒนธรรมในท้องถิ่นมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยการขอความร่วมมือกับแต่ละคณะส่งนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นจะให้นักศึกษาเข้าไปศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยโดยสำนักศิลปและวัฒนธรรมเป็นผู้จัดและให้นักศึกษาเข้าร่วมโดยให้นักศึกษาได้ลงพื้นที่จริงด้วยวิธีการเดินหรือปั่นจักรยานในการสำรวจและศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่อยู่โดยรอบ แต่ในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษา อาจารย์ยังทราบไม่ทั่วถึงทำให้นักศึกษาและอาจารย์เข้าร่วมน้อยรวมทั้งกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นขาดแรงดึงดูดให้เกิดความน่าสนใจและสามารถเข้าร่วมงานได้มากขึ้น รวมทั้งงบประมาณที่ได้รับค่อนข้างน้อยทำให้กิจกรรมที่จัดขึ้นมีคุณภาพได้ค่อนข้างยากและระเบียบการเบิกจ่ายต้องใช้เอกสารและขั้นตอนในการดำเนินการต้องใช้เวลามากและยาวนาน “การทำทัศนศึกษาเพื่อเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม ได้รับความสนใจจากอาจารย์บุคลากรและนักศึกษาทั่วไปน้อย ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมไม่เพียงพอและค่อนข้างน้อย ทำให้การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้นและให้ผ่านไปเท่านั้น” (ณัฐไชย เพิ่มเติม. 2558 : สัมภาษณ์) “นักศึกษาที่ได้ไปศึกษาเรียนรู้ในพื้นที่จะทำให้ได้เข้าใจในบริบทของวัฒนธรรมนั้นมากขึ้นและช่วยสร้างความตระหนัก เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้” (วิภาวี แซ่อึ้ง. 2558 : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 20 ศึกษาการจัดการแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เดินทางไปศึกษาการจัดการแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ณ จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัญหาของการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมด้านทัศนศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ไม่เน้นให้สนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน มีงบประมาณในการสนับสนุนที่จะทำกิจกรรมไม่มากนัก สถานที่ในการจัดกิจกรรมในมหาวิทยาลัยมีน้อยไม่สามารถจัดกิจกรรมให้เข้าร่วมได้อย่างเพียงพอ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยไม่ให้ความสำคัญกับการนำนักศึกษาไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกสถานที่เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนมากนักและไม่รู้แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความรู้ในศิลปวัฒนธรรมของไทยอาเซียนและความไม่เข้าใจของหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบหรือชุมชนที่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมหรือช่วยกันคิดแนวทางในการจัดกิจกรรม และในการจัดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของกิจกรรมต่างๆ ถ้าอยู่ในเขตธนบุรี จะได้รับความร่วมมือในการติดป้ายประชาสัมพันธ์ แต่เมื่อเวลาที่ต้องจัดกิจกรรมที่ต้องมีการเข้าไปขอความร่วมมือกับเขตอื่นๆ มักจะไม่ให้ความร่วมมือหรือให้ความร่วมมือน้อยทำให้กิจกรรมนั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร การจัดนิทรรศการแสดงผลงานของท้องถิ่นที่น่าสนใจทำได้ค่อนข้างยาก ที่จะดึงดูดความสนใจให้ต่างชาติสนใจนิทรรศการ เพราะบุคลากรที่มีประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยมีน้อยและงบประมาณไม่เพียงพอ รวมถึงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศมีจำนวนไม่มากเนื่องจากงบประมาณและความสนใจของนักศึกษาน้อยและปัญหาด้านภาษาอังกฤษที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร “ปัญหาบางส่วนที่ภาครัฐหรือเอกชนหรือชุมชนต่างๆ ยังไม่ค่อยเข้าใจในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมมากนัก ปัญหาหลักๆ

มี 2 ด้านหลักๆ คือ งบประมาณที่ไม่เพียงพอ และหน่วยงานที่รับผิดชอบที่บางส่วนจะไม่มี การมาตกลงกันก่อนซึ่งจะจัดตามความคิดของหน่วยงานตนเองก่อน โดยปกติจะมีการประชาสัมพันธ์ทางหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ และเมื่อติดป้ายประชาสัมพันธ์กับเขตอื่นๆ ต้องมีการขออนุญาตทาง กรุงเทพมหานครซึ่งมักจะไม่ค่อยประสบความสำเร็จ” (ศึกษ ก บันลือฤทธิ์. 2558 : สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

1. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านหลักสูตร สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีการนำไปให้นักศึกษาได้เรียนในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปโดยให้นักศึกษา ได้เลือกเรียนในรายวิชาวัฒนธรรมเพื่อนบ้านในอาเซียน ซึ่งในรายวิชาที่อาจารย์ทำหน้าที่เกี่ยวกับ วัฒนธรรมจะมีการสอดแทรกความรู้ในวัฒนธรรมไทยและอาเซียนเข้าไปอยู่ในรายวิชาที่อาจารย์ ทำนั้นสอน และส่วนหนึ่งของรายวิชาจะมีการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมไทยให้ดำรงอยู่โดยมี โครงการต่างๆ เพื่อรองรับการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม เช่น กิจกรรมการตักบาตร เช่น โขน หุ่นละคร เล็ก ให้นักศึกษาได้เข้าร่วมชม เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมจะให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมทาง วัฒนธรรมหลัก โดยชั้นปีอื่นๆ จะมีส่วนน้อยที่เข้าร่วมตามความสนใจของนักศึกษา อาจารย์ใน มหาวิทยาลัยไม่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทยและอาเซียนเท่าที่ควร ไม่มีวิธีการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายที่ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทยและอาเซียน ซึ่งมีการจัดกิจกรรมเป็นศิลปวัฒนธรรมของไทยวันสำคัญต่างๆ เช่น วันลอยกระทง เป็นต้น และความชัดเจนของนโยบายและกรอบการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม มีไม่ชัดเจน ในมหาวิทยาลัยมีนักศึกษาที่ยังไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีของไทยที่ควร จะอนุรักษ์หรือรักษาวัฒนธรรมของชาติไว้ โดยจะมีการลอกเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติ เห็นว่า วัฒนธรรมของชาติอื่นมีความสำคัญมากกว่าวัฒนธรรมของไทย “มีการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษา ทุกวันในช่วงเปิดเทอมโดยมีกิจกรรมหลักให้กับนักศึกษาคือ กิจกรรมทำบุญใส่บาตร เป็นการบังคับ ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนเพื่อเป็นการสร้างคุณลักษณะบัณฑิตให้มีอัตลักษณ์ การมีคุณธรรม จริยธรรม โดยหมุนเวียนนักศึกษาแต่ละคณะเข้าร่วมกิจกรรมการทำบุญตักบาตรทุก วันตลอดสัปดาห์และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาที่ตนเองสอน” (ประวิทย์ ชาวปลื้ม. 2558 : สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครได้ให้หลักสูตรจัดหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้กับนักศึกษา ตามรายวิชา ดังนี้

1. ภาษาไทยเพื่อการสื่อความหมาย
2. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้
3. ภาษากับวัฒนธรรม

4. ความจริงกับการพัฒนาชีวิต
5. สุนทรียภาพเพื่อการพัฒนาตน
6. วิถีไทยสู่สังคมโลก
7. กฎหมายในชีวิตประจำวัน
8. วิทยาศาสตร์กับคุณภาพของชีวิต
9. การแก้ปัญหาเชิงบูรณาการ
10. เทคโนโลยีกับการพัฒนา

จะเห็นได้ว่ารายวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดให้กับนักศึกษา มีรายวิชาภาษา กับวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่เน้นการจัดการเรียนการสอนด้านภาษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นและการใช้ภาษาในอาเซียน

ภาพประกอบ 21 กิจกรรมวิถีไทยในศตวรรษที่ 21

ปัญหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านหลักสูตรนั้นจะมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมยังมีค่อนข้างน้อย จึงส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีความลึกซึ้งในการถ่ายทอดยังมีไม่เพียงพอและไม่หลากหลายที่จะทำให้นักศึกษามีความตระหนักและเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างถ่องแท้และไม่สามารถนำความรู้ที่ไปเผยแพร่สู่ประชาคมอาเซียนได้ กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ความรู้เฉพาะด้านที่หลักสูตรเปิดสอนโดยไม่ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมของอาเซียนทั้ง 10 ประเทศเท่าที่ควร และการส่งเสริมไม่ดีเท่าที่ควรในการนำความรู้ไปใช้

ในชีวิตประจำวันและได้สืบสานวัฒนธรรมไทยสู่ประเทศในอาเซียนได้รับทราบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วัฒนธรรมระหว่างกัน อีกทั้งไม่คอยการส่งเสริมให้อาจารย์มีความรู้ทางวัฒนธรรมไทยและอาเซียน “การสอดแทรกความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมทางกระบวนการเรียนการสอนเป็นช่องทางในการให้ความรู้ กับนักศึกษาโดยตรงที่ทุกคณะสามารถทำได้ และอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้และ เผยแพร่ข้อมูลได้หลากหลาย คือ การแสดงท้องถิ่น และในแต่ละคณะหรือระดับมหาวิทยาลัยไม่ได้มี บุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมที่จะรับผิดชอบหรือส่งเสริมงานด้านนี้โดยตรง ซึ่งจะมีแต่ศูนย์ ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก” (ณวัฒน์ หลาวทอง. 2558 : สัมภาษณ์)

นักศึกษาและบุคลากรทุกคณะมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกันโดยมี การจัดกิจกรรมที่สอนเนื้อหาตามคำอธิบายรายวิชาที่มีอยู่ในแต่ละหลักสูตรซึ่งมุ่งเน้นความรู้ตาม ศาสตร์นั้นๆ โดยไม่เน้นการสอดแทรกเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมในบางรายวิชา ที่อาจารย์มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานของมหาวิทยาลัยด้านศิลปวัฒนธรรมจึงให้นักศึกษาได้เรียนรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยและอาเซียน ในคณะครุศาสตร์มีการให้นักศึกษาเรียนวิชาภาษาและ วัฒนธรรมไทยในทุกสาขาวิชา ซึ่งจัดการเรียนการสอนที่เน้นด้านวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก ในคณะ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความเข้าใจในเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย ซึ่งนักศึกษาเหล่านี้จะเรียนเนื้อหาตามสาขาของวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ของตนเองเป็นหลัก โดยไม่สนใจหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมโดยที่นักศึกษาจะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัวและ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้นักศึกษาและบุคลากรมีความเข้าใจเรื่องการจัดกิจกรรม ทางวัฒนธรรมให้มากขึ้นเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าว “นักศึกษาและบุคลากร ทางด้านวิทยาศาสตร์ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของวัฒนธรรมท้องถิ่น และสาขาวิชาที่มุ่งเน้น ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มุ่งเน้นความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ทำให้นักศึกษา บางส่วนมีความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ค่อนข้างน้อย รวมถึงนักศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์นี้ มีความเข้าใจว่ากิจกรรมด้านวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับตนเองและไม่มีความน่าสนใจ” (สุชาติ ไม้สน. 2558 : สัมภาษณ์)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความรู้และความเข้าใจให้กับนักศึกษานั้นมี ปัญหาในด้านนโยบายไม่ชัดเจนในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมไทยและอาเซียนให้กับ นักศึกษาในรายวิชาของหลักสูตรโดยต้องส่งเสริมให้เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายที่ต้องกระตุ้นและ ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไป เผยแพร่และนำเสนอให้กับบุคคลอื่นในประชาคมอาเซียนได้เข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน “การขับเคลื่อนแนวทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับนักศึกษาและบุคลากรทั้งหมดต้องอาศัย ความร่วมมือของทุกคนและนโยบายของมหาวิทยาลัยที่จะสร้างการมีส่วนร่วมของนักศึกษาและ

บุคลากรทั้งหมดให้มีบรรยากาศในการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจได้อย่างเต็มที่” (กัญณภัทร นิธิ์ควราภากุล. 2558 : สัมภาษณ์)

2. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้าน ศิลปวัฒนธรรม

สภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครในแต่ละสาขานั้นจะมีกิจกรรมที่จัดขึ้นจะไม่เน้นเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมเนื่องจากอาจารย์ ประจำรายวิชาในสาขาวิชาเอก ไม่มีความรู้ในวัฒนธรรมไทยและอาเซียนที่จะถ่ายทอดให้นักศึกษา อย่างเพียงพอ ซึ่งการจัดกิจกรรมหลักโดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยที่ร่วมมือกับวัด พระศรีมหาธาตุวรวิหารสามารถใช้กิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือกับคนในชุมชนให้มีส่วนร่วม ร่วมกับมหาวิทยาลัย ซึ่งทางมหาวิทยาลัยจะให้ความสำคัญในการเชิดชูวัฒนธรรมที่เป็นวัฒนธรรมของ ชาติ ได้แก่ โขน หุ่นละครเล็ก และดนตรีไทย กิจกรรมทั้ง 3 ชนิดจะให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมใน การแสดงและเป็นตัวละครต่างๆ โดยนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมจะอยู่ในสาขานาฏศิลป์และการละคร ซึ่งนักศึกษาจะเข้ามาฝึกฝนความสามารถให้สามารถไปปฏิบัติงานจากภายนอกให้ไปแสดงในสถานที่ ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลให้กับบุคคลอื่นๆ นักศึกษาในสาขาอื่นๆ จะไม่เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่จัดขึ้นและนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีการบังคับให้นักศึกษาได้ เข้าร่วมกิจกรรม มหาวิทยาลัยจะมีการร่วมมือกับต่างประเทศที่ใช้จุดเด่นของมหาวิทยาลัยทั้ง โขน หุ่นละครเล็ก และดนตรีไทย ไปเผยแพร่สู่ประเทศเพื่อนบ้าน สู่ประเทศอื่นๆ เช่น อินโดนีเซีย พม่า เวียดนาม ออสเตรเลีย โปแลนด์ รวมถึงประเทศในแถบประเทศยุโรป เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ระหว่างประเทศ เพื่อให้นักศึกษาที่เข้าร่วมได้เรียนรู้วัฒนธรรมในประเทศต่างๆ ที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนของมหาวิทยาลัยมีทั้งที่ติดต่อสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศโดยมหาวิทยาลัย เป็นผู้ติดต่อ และได้รับการติดต่อจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น สถาบันวิจัยแห่งชาติ ที่เป็นผู้ติดต่อให้เข้า ร่วมกิจกรรมต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ซึ่งในการจัดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมที่พบ มากคือ เรื่องงบประมาณในแต่ละปีที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการให้กิจกรรมให้เหมาะสมกับการใช้จ่าย ที่มีความแตกต่างกันในจำนวนโครงการหรือกิจกรรมแต่ละรอบงบประมาณ การเบิกจ่ายที่ไม่ทัน ต่อการใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ “การนำเสนอและเผยแพร่วัฒนธรรมจะมีการดำเนินงานหลักโดย สำนักศิลปะและวัฒนธรรม โดยให้นักศึกษาเข้ามาร่วมทำกิจกรรมกับสำนักไปเผยแพร่ให้กับประเทศ อื่นๆ ในอาเซียน โดยปัญหาและอุปสรรคเรื่องหลัก คือเรื่องงบประมาณที่ได้รับมาในแต่ละปีที่ไม่เพียงพอ หรือการใช้งบประมาณ การเบิกจ่ายที่เป็นปัญหาต่อการจัดการกิจกรรมต่างๆ” (ประวิทย์ ขาวปลื้ม. 2558 : สัมภาษณ์)

สำนักศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครดำเนินการสำเร็จลุล่วง ในปี 2556 มีกิจกรรมดังนี้

1. โครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเทศฟิลิปปินส์
2. การดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร อัมพวา สมุทรสงคราม
3. การทำบุญตักบาตรทุกเช้าที่อาคารพุทธวิทยาลัย
4. ประเพณีวันสงกรานต์
5. กิจกรรมหล่อเทียน ถวายเทียนพรรษา
6. โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาใหม่
7. ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระบรม

โอรสธิดาฯ สยามมกุฎราชกุมาร

8. ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในโอกาสวัน เถลิงพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
9. พิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

10. กิจกรรมเทศน์มหาชาติเถลิงพระเกียรติ

11. กิจกรรมถวายพระพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กิจกรรมที่สำนักศิลปะและวัฒนธรรมดำเนินการจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่เน้นถึงวัฒนธรรมไทยเป็นหลักและทำการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ เช่น โครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเทศฟิลิปปินส์ จะนำการแสดงโขนของไทยไปแลกเปลี่ยนกับฟิลิปปินส์

ภาพประกอบ 22 แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเทศฟิลิปปินส์

ภาพประกอบ 23 ทำบุญตักบาตรตอนเช้า

ภาพประกอบ 24 หล่อเทียนและแทเทียนพรรษา

ภาพประกอบ 25 ประเพณีสงกรานต์

การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับการเรียนในรายวิชาของแต่ละคณะจะมีการเรียนที่ค่อนข้างหนักแทบจะไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่คณะและมหาวิทยาลัยจัดขึ้นนั้นจะชนกับเวลาเรียนของนักศึกษาหรือถ้าไม่ชนกับเวลาเรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นก็จะจัดพร้อมๆ กัน ทั้งของมหาวิทยาลัยและของคณะทำให้นักศึกษาต้องเลือกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมและตัดสินใจไม่ถูกในการเลือกกิจกรรมที่เข้าร่วม สำหรับนักศึกษาในบางส่วนไม่ได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางวัฒนธรรม เนื่องจากนักศึกษาไม่เห็นคุณค่าของการเข้าร่วมหรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับสิ่งใดตอบแทนหรือไม่ได้มีสิ่งกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม “การบูรณาการด้านวิชาการกับการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการจัดสรรด้านเวลาเรียนให้สอดคล้องกันตารางกิจกรรม อุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของนักศึกษา คือ มีชั่วโมงเรียน หรือติดกิจกรรมอื่นๆ และนักศึกษาบางคนไม่ได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางวัฒนธรรม” (กัญณภัทร นิธิศวรรภากุล. 2558 : สัมภาษณ์) กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นไม่มีการประสานงานที่ดีพอในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมโดยการให้ทุกฝ่ายร่วมกันวางแผนในการจัดทำแผนดำเนินงานจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้สอดคล้องกันทั้งมหาวิทยาลัย “บางโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาและบุคลากรก็ขัดแย้งกับงานในหน้าที่และตารางเรียนที่ไม่เอื้อต่อการเข้าร่วมกิจกรรม เนื้อหาในบางสาขาไม่ได้สอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรม เพราะเนื้อหาในหลักสูตรไม่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องเป็นนโยบายของหน่วยงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้บุคลากรและนักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมได้” (สุชาติ ไม้สน. 2558 : สัมภาษณ์)

3. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านทัศนศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านทัศนศึกษา มีสภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คือ การจัดกิจกรรมของแต่ละหลักสูตรทำได้แค่กิจกรรมของวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก เพราะอยู่ในหลักสูตร การประกันคุณภาพ ของสาขาวิชา-คณะ-มหาวิทยาลัยและตัวชี้วัดการประเมินการดำเนินงานของบุคลากร และขาดความสนใจจากนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมการทัศนศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมเป็นโครงการที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ทางวัฒนธรรมกับหน่วยงานอื่นๆ ในประเทศโดยแบ่งให้ผู้บริหารของคณะเป็นผู้จัดกิจกรรมให้กับคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของแต่ละคณะที่รับผิดชอบ มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมและแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทย เช่น การร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กับชมรมดนตรีพื้นบ้านแห่งประเทศไทย เพื่อสร้างความรู้ทางวัฒนธรรมด้านหนึ่งของไทย มีการส่งเสริมให้นักศึกษาที่มีความสามารถทางวัฒนธรรมได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน โดยผ่านการแสดง การประสานงานและสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศในอาเซียนเพื่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมต่างๆ ในอาเซียนที่มีความต่อเนื่องเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างประเทศของประชาคมอาเซียน “บุคลากรที่มีความรู้ทางด้านวัฒนธรรมค่อนข้างน้อยทำให้การดำเนินงานไม่เข้าใจและส่งผลให้ไม่ไปในทิศทางเดียวกัน และการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ถ้ามหาวิทยาลัยให้ความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยแห่งนั้นก็เห็นความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน ถ้ามหาวิทยาลัยไม่เห็นความสำคัญก็จะดำเนินไปช้า ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่จะไปได้เร็ว เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญ” (ประวิทย์ ขาวปลื้ม. 2558 : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 26 ศึกษาดูงานศิลปวัฒนธรรมราชอาณาจักรกัมพูชา

ปัญหาการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม มีการสนับสนุนเรื่องงบประมาณที่มีไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนด้านศิลปวัฒนธรรมในการไปทัศนศึกษา และมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางวัฒนธรรมไม่เพียงพอที่จะทำให้นักศึกษาได้รับทราบข้อมูล เพื่อให้เข้าถึงนักศึกษาและบุคลากรให้ได้มากที่สุด รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนากิจกรรมทางวัฒนธรรมบนพื้นฐานของการร่วมมือกันยังไม่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ นอกสถานที่ได้อย่างจริงจัง และปัญหาที่พบมากคือ การขาดบุคลากรที่มี ทักษะ ความรู้ความสามารถ ความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรม ที่จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จในการอนุรักษ์และการรักษา วัฒนธรรมและการก้าวไปข้างหน้าของการพัฒนากิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ทางด้านวัฒนธรรม ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน “การที่จะทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมจากแหล่งการเรียนรู้ ยังมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณสนับสนุน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และการประชาสัมพันธ์ อาจจะยังไม่น่าสนใจทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากนักศึกษา ดังนั้นต้องมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ และความร่วมมือในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น” (ณวัฒน์ หลาวทอง. 2558 : สัมภาษณ์)

การเสริมสร้างประสบการณ์ในด้านการทัศนศึกษาวัฒนธรรมยังขาดความสนใจจากนักศึกษาเพื่อให้มีการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมที่อยู่ในท้องถิ่นและสามารถเผยแพร่สู่ประเทศ ในอาเซียนได้ คณาจารย์ และนักศึกษา ไม่เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย เพราะมีภารกิจและหน้าที่ในกิจกรรมเหล่านั้นได้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากพื้นที่จริงสามารถเรียนรู้และเข้าใจในวิถีชีวิตของท้องถิ่นและเกิดการเรียนรู้ตัวตนนักศึกษาสามารถนำไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนกับบุคคลอื่นๆ ที่อยู่ในประชาคมอาเซียนได้ และการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนมุมมองในประเด็นต่างๆ ยังไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้การเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยังมีไม่มากนัก อีกทั้งมหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและมหาวิทยาลัย และต้องออกแบบกิจกรรมให้ทุกคนได้เข้าร่วมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาและบุคลากรได้เข้าใจถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น “ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ทุกส่วนในมหาวิทยาลัยเห็นความสำคัญ ของกิจกรรมทางวัฒนธรรม และส่งเสริมให้นักศึกษา และบุคลากรได้เรียนรู้ นอกเหนือจาก การปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำซึ่งต้องทำประกาศหรือนโยบายที่ชัดเจนให้บุคลากรและนักศึกษา ทราบอย่างทั่วถึง โดยให้บุคลากรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสได้มีการทำงานร่วมกัน” (อภิศักดิ์ คู่กระสังข์. 2558 : สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านหลักสูตร

สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนมีการสอนและสอดแทรกในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง มีการบรรยายให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ที่สำคัญของไทย ซึ่งในแต่ละคณะจะมีการจัดกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน โดยในแต่ละคณะจะมีการสอนที่เน้นความรู้ตามศาสตร์ของแต่ละสาขาโดยไม่ได้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอน ในคณะครุศาสตร์จะมีรายวิชาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยที่เป็นวิชาบังคับให้นักศึกษาเรียนเน้นการสอนวัฒนธรรมไทยโดยจะเป็นการให้งานเป็นการศึกษาค้นคว้าในเอกสารและนำมาจัดทำเป็นรายงานนำเสนอหน้าชั้นเรียน ไม่เน้นการลงศึกษาพื้นที่และไม่เน้นการนำเสนอหอกห้องเรียน โดยในคณะมนุษยศาสตร์และวิทยาการจัดการจะมีบางรายวิชาที่อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถด้านวัฒนธรรม จะพานักศึกษาไปเก็บข้อมูล โดยการให้นักศึกษาได้ไปหาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชนหรือสถานที่สำคัญโดยรอบและถ่ายรูปเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์และสรุปในรายวิชา ทางสาขาการท่องเที่ยวจะให้นักศึกษาได้มีกิจกรรมที่นำเสนอในชั้นเรียนและทดลองไปอธิบายเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ศึกษามาในพื้นที่จริงให้นักศึกษาหรืออาจารย์บุคลากรในมหาวิทยาลัย ในสาขาวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับสังคมจะเน้นสอนตามศาสตร์ของตน ในคณะวิทยาศาสตร์ที่เน้นกิจกรรมด้านเทคโนโลยีจะไม่ได้สอนหรือสอดแทรกในกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมให้กับนักศึกษา การให้ความสำคัญหรือการสร้างบรรยากาศที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีความเข้าใจในวัฒนธรรมไทยยังมีน้อยซึ่งบางส่วนจะมีการเรียนการสอนที่เน้นด้านเทคโนโลยีและละเลยด้านศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านวัฒนธรรมให้เข้าใจมากขึ้น วิชาที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยจะอยู่ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมไทย “การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมมีการสอดแทรกเข้าไปในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง และให้นักศึกษาได้ลงมือศึกษาหาความรู้ในพื้นที่จริง และในสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์จะไม่เน้นการเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรม” (เดือนใจ เพชรภรณ์. 2558 : สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาได้จัดหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้กับนักศึกษาโดยมีรายวิชา ดังนี้

1. การใช้ภาษาไทย
2. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น
3. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียน
4. ภาษาไทยเชิงวิชาการ
5. ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ
6. ภาษากลุ่มประชาคมอาเซียน
7. สุนทรียภาพกับชีวิต
8. สังคมไทยในบริบทโลก

9. การพัฒนาตน
10. ความจริงของชีวิต
11. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้
12. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับคุณภาพชีวิต
13. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับสิ่งแวดล้อม
14. การคิดและการตัดสินใจ
15. ความรู้เท่าทันสารสนเทศ
16. คณิตศาสตร์เพื่อชีวิต
17. นันทนาการเพื่อคุณภาพชีวิต

ในรายวิชาศึกษาทั่วไปจะเห็นได้ว่าได้มีรายวิชาภาษาในกลุ่มประชาคมอาเซียนซึ่งเป็นวิชาเลือกที่ไม่ได้บังคับเรียนโดยมีเนื้อหาให้เน้นทางด้านภาษาต่างๆ และเชื่อมโยงไปสู่วัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน ที่มีผลต่อการที่นักศึกษาบางส่วนไม่ได้เรียนด้านวัฒนธรรมอาเซียน และรายวิชาสังคมไทยในบริบทโลกที่เรียนถึงสภาพสังคมไทยในการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมโลกที่ต้องเน้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทำให้ไม่ได้เรียนเกี่ยวกับสภาพวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง

ภาพประกอบ 27 การบรรยายหัวข้อสังคมไทย

กิจกรรมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมในหลักสูตรมีปัญหาที่เกิดขึ้น คือ รายวิชาในหลักสูตรไม่เน้นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมไทยและอาเซียน และกิจกรรมที่จัดขึ้นในหลักสูตรนั้นขาดแรงจูงใจที่ทำให้นักศึกษามีความต้องการที่อยากรู้ อยากเรียนเพราะกิจกรรมนั้นไม่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา และไม่มีแรงกระตุ้นที่จะทำให้นักศึกษาหันมาสนใจในวัฒนธรรมของไทย ซึ่งควรจะต้องจัดให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมกันทำในภาคปฏิบัติอย่างทั่วถึง มีการประกวดผลงาน

ติดป้ายประกาศผลงานดีเด่น จัดอบรมโดยวิทยากรภายนอก “การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมวัฒนธรรมไม่มีรายวิชาในหลักสูตรที่พัฒนาความรู้ด้านวัฒนธรรมและมีการจัดกิจกรรมที่ขาดแรงกระตุ้นที่ทำให้นักเรียนเข้าห้องเรียนแล้วเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมได้อย่างสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายและขาดแรงจูงใจในการหาความรู้เพิ่มเติมในด้านวัฒนธรรมและการที่จะส่งเสริมให้บุคคลภายนอกได้รับรู้และเข้าใจควรจะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสนใจของนักศึกษาให้มากขึ้น รวมทั้งการจัดประกวดแข่งขันด้านวัฒนธรรมให้มีความน่าสนใจ” (ฐาปกรณ์ แก้วมาเมือง. 2558 : สัมภาษณ์) “การที่จะให้นักศึกษาได้มีความรู้ทางด้านวัฒนธรรมควรจะมีการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหรือมีการจัดรายวิชาที่เกี่ยวข้องมาสอนโดยบูรณาการความรู้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้” (นัยนา จันทรเสวก. 2558 : สัมภาษณ์)

2. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้าน

ศิลปวัฒนธรรม

กิจกรรมทางวัฒนธรรมด้านศิลปวัฒนธรรมมีสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆจะจัดงานที่เป็นการสืบสานประเพณีไทยในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันสงกรานต์ วันมาฆบูชา เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี จะมีการประชาสัมพันธ์บนสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย สื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เมื่อมีการจัดกิจกรรมจะได้รับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานไม่มากเท่าที่ควร อาจจะเป็นเนื่องจากที่ภารกิจของบุคลากรในมหาวิทยาลัยค่อนข้างมาก เวลาในการเข้าร่วมและประสานงานไม่ตรงกัน ทำให้กิจกรรมที่จัดขึ้นไม่ราบรื่นมากนัก ความตรงเวลาของนักศึกษาและบุคลากรที่เข้าร่วมช้ากว่าที่กำหนดทำให้กิจกรรมต่างๆ ดำเนินการไม่ตรงตามเวลาที่เหมาะสม นักศึกษาและบุคลากรขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับกิจกรรมทางวัฒนธรรมทำให้ไม่เข้าใจว่ากิจกรรมนั้นมีความสำคัญมากหรือน้อยและไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มหาวิทยาลัยมีความร่วมมือกับต่างประเทศโดยมีการส่งนักศึกษาแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่ให้ความร่วมมือเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกัน งบประมาณที่ใช้ในการจัดมีไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการบริหารจัดการทำให้กิจกรรมที่จัดขึ้นยังไม่มีชีวิตชีวา หน่วยงานระดับสาขาไม่ได้เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยและอาเซียนซึ่งการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยคณะหรือมหาวิทยาลัยที่ไม่มีผลกระทบต่อเวลาเรียนก็จะให้นักศึกษาไปเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมมีการดำเนินงานโดยมีหน่วยงานหลักคือสำนักศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย “กิจกรรมด้านวัฒนธรรมจัดขึ้นตามประเพณีหรือเทศกาลสำคัญ ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยคณะจะให้ความร่วมมือกับสำนักศิลปะและวัฒนธรรม และฝ่ายกิจการนักศึกษาที่จะเชื้อชวนนักศึกษาเพื่อเป็นการบังคับให้นักศึกษาเข้าร่วม ผ่านการจบหลักสูตร และจะมีกิจกรรมที่จัดขึ้นที่เป็นโครงการแต่ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงาน” (ฐาปกรณ์ แก้วมาเมือง. 2558 : สัมภาษณ์)

สำนักศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีการดำเนินการ
จัดกิจกรรมในปี 2560 ดังนี้

1. กิจกรรม Night at the Museum พิพิธภัณฑ์ยามค่ำคืน
2. พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ณ วัดสองพี่น้อง พระอารามหลวง จังหวัด
สุพรรณบุรี
3. พิธีทำบุญถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์ เนื่องในงานมุขิตาจิต
4. โครงการเผยแพร่ศิลปะและประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมไทยสู่อาเซียน ณ
ประเทศเกาหลี
5. พิธีหล่อเทียนเนื่องในวันเข้าพรรษา
6. โครงการมรดกสวนสุนันทา
7. โครงการ Cultural Road show
8. โครงการจัดแสดงเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในงาน “อาบน้ำแร่ แลระนอง”
9. โครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์
10. โครงการเผยแพร่และจัดอบรมศิลปะการแกะสลักผักและผลไม้ ให้กับเชฟ
ผู้ช่วยเชฟ และผู้ดำเนินงานร้านอาหาร ณ สถานทูตสิงคโปร์

กิจกรรมที่สำคัญของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม เช่น ได้จัดโครงการ Cultural
Road show ได้แลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมและทำความร่วมมือกับเครือข่าย (วัฒนธรรมสัญจร)
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ रामคำแหง ในงานเสวนา “ตำนานพระร่วง พระลือ กับเมืองสุโขทัย”
โครงการ Night at the Museum จัดให้เข้าเยี่ยมชมและจัดอบรมเกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมต่างๆ
ให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ภาพประกอบ 28 กิจกรรม Night at the Museum

ภาพประกอบ 29 โครงการมรดกสวนสุนันทา

ภาพประกอบ 30 แท้เทียนพรรษา

ภาพประกอบ 31 โครงการ Cultural Road show

ปัญหาการดำเนินงานของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นเกิดจากการประสานงานที่ไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งอาจารย์และบุคลากรมีภาระงานจำนวนมากและมีเวลาว่างไม่ตรงกันจึงทำให้บุคลากรให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมลดน้อยลง อาจารย์เป็นหลักสูตรขาดองค์ความรู้ในวัฒนธรรมอาเซียนอย่างแท้จริง ต้องการที่ปรึกษาทางด้านวัฒนธรรมหรือการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ทางด้านวัฒนธรรม และการที่ไม่ได้เข้าไปสัมผัสจริงในวัฒนธรรมไทยและอาเซียน รวมถึงขาดความสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการอธิบายถ่ายทอด แลกเปลี่ยนข้อมูลทางวัฒนธรรมกันระหว่างประเทศ “การประสานงานในการทำกิจกรรมยังขาดความต่อเนื่องที่ทำให้การทำงานไม่ราบรื่น และการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกในบางครั้งมีความกระชั้นชิดทำให้การเตรียมงานล่วงหน้าก่อนถึงกิจกรรมยังขาดประสิทธิภาพและไม่มีความรู้ทางด้านวัฒนธรรมมากนักที่ไปใช้ในการสอน” (พรชภรณ์ ไชยจิตกานต์. 2558 : สัมภาษณ์)

การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงทำให้นักศึกษาบางส่วนไม่ทราบข่าวสารกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งควรประสานไปยังหน่วยงานอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยเพื่อกระจายข้อมูลแต่ละกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยจัดทำเป็นเอกสารถึงบุคลากรทั้งหมดหรือให้อาจารย์ที่ปรึกษาบอกนักศึกษาได้ทราบข้อมูล “การประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมไม่หลากหลาย มีการประกาศทางป้ายประชาสัมพันธ์บางพื้นที่และเว็บไซต์ของคณะทำให้บางคนที่ไม่ได้เดินผ่านบริเวณป้ายประชาสัมพันธ์หรือไม่ได้เข้าเว็บไซต์ของคณะไม่เห็นข้อมูลที่ประชาสัมพันธ์จึงไม่มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรม” (นัยนา จันทร์เสวก. 2558 : สัมภาษณ์)

กิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในบางกิจกรรมมีการจัดสถานที่ไว้รองรับผู้เข้าร่วมไม่เพียงพอทำให้สถานที่มีความแออัดไม่เหมาะต่อการเรียนรู้ ซึ่งควรที่จะมีการสำรวจผู้เข้าร่วมและ

จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับจำนวนคน “สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมบางครั้งมีพื้นที่รองรับจำนวนคนที่เข้าร่วมกิจกรรมไม่เพียงพอ ทำให้ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมและในบางกิจกรรมที่ต้องการเข้าร่วมนั้นตรงกับเวลาเรียนจึงไม่สามารถเข้าร่วมได้” (เชิดพงษ์ งามนาวัง. 2558 : สัมภาษณ์)

3. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านทัศนศึกษา

การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในด้านทัศนศึกษาในปัจจุบัน มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวันสำคัญต่างๆ ทำให้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพานักศึกษาไปทัศนศึกษามีค่อนข้างน้อย แต่จะมีบางโครงการที่จัดขึ้นโดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรมเป็นผู้ดำเนินการจัดไปทัศนศึกษา เช่น โครงการศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ เป็นต้น กิจกรรมที่จัดขึ้นจะมีปัญหาเรื่องเวลาในการจัดที่ไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมได้จึงทำให้ไม่สามารถหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับประยุกต์เข้ากับวิชาเรียนต่างๆ ได้ “กิจกรรมที่จัดขึ้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมและมีการพาไปทัศนศึกษา มีโครงการศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ ที่ให้นักศึกษาได้ไปเรียนรู้สถานที่สำคัญในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยนักศึกษาจำนวนหนึ่งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และไม่ค่อยมีความพร้อมเพียงในการเข้าร่วม รวมถึงเวลาที่จัดกิจกรรมส่วนใหญ่ไม่สัมพันธ์กับการสอนในแต่ละภาคเรียน” (ธีรรัตน์ ทิพย์จรัสเมธา. 2558 : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 32 วิทยาการจัดการสืบสานตำนานวังสวนสุนันทา พาทัศนศึกษาศิลปวัฒนธรรม

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านทัศนศึกษามีการพานักศึกษาไปศึกษาเรียนรู้ในชุมชนอาจารย์ในสาขาวิชาทางด้านสังคมและวัฒนธรรมมีการจัดโครงการของสาขาตนเองไปศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม โดยที่สาขาวิชาอื่นๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทางด้านวัฒนธรรมอาจจะพานักศึกษาไปทัศนศึกษาเพื่อศึกษาข้อมูลในศาสตร์ที่สอดคล้องกับ

สาขาวิชาที่เปิดสอน และความสามารถด้านภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้านเพื่อการสื่อสารเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้แลกเปลี่ยนกับวัฒนธรรมอาเซียน บุคลากรในมหาวิทยาลัย มีความเข้าใจน้อยในเรื่องวัฒนธรรมไทยและอาเซียนรวมทั้งไม่เห็นความสำคัญของการพานักศึกษาไปเรียนรู้นอกสถานที่ เรื่องวัฒนธรรม “การทำโครงการไปศึกษาข้อมูลด้านวัฒนธรรมเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมจะขึ้นอยู่กับอาจารย์ในแต่ละสาขาเป็นผู้จัดโครงการให้สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เปิดสอน และความสามารถด้านภาษาของนักศึกษาที่ต้องพัฒนาเพิ่มขึ้นให้เพียงพอต่อการสื่อสารกับชาวต่างชาติ” (ฐาปกรณ์ แก้วมาเมือง. 2558 : สัมภาษณ์)

กิจกรรมบางครั้งมีผู้ให้ความสนใจค่อนข้างน้อยและการดำเนินงานในบางกิจกรรมมีการประสานงานที่ค่อนข้างน้อยทำให้มีเวลาในการเตรียมงานค่อนข้างน้อยจึงทำให้งานที่ได้ไม่สมบูรณ์และหาสถานที่ในการเตรียมงานได้ค่อนข้างยาก “กิจกรรมที่จัดขึ้นจะได้รับความสนใจไม่มากนักและมีงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นรวมถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นประสานงานค่อนข้างกระชั้นชิดและมีเวลาในการเตรียมงานค่อนข้างน้อย” (สุลาวัลย์ พันธุ์ศรี. 2558 : สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

1. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านหลักสูตร

สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ซึ่งวัฒนธรรมของชุมชนที่อยู่โดยรอบมหาวิทยาลัยไม่มีให้เห็นอย่างเด่นชัดซึ่งเป็นพื้นที่ที่เจริญทางด้านวัตถุที่ไม่มีวัฒนธรรมของท้องถิ่นอยู่ในชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย และมีการจัดกิจกรรมที่สอดแทรกในรายวิชาที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาในวิชาที่เกี่ยวข้องโดยมีการบูรณาการความรู้ที่เป็นภาครวมของแต่ละภาคมาใช้ในการเรียนการสอนจะไม่มีเจาะลึกในแต่ละวัฒนธรรมหรือประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่น จะสอดแทรกแค่ลักษณะเด่นของแต่ละภาค ซึ่งการสอนเนื้อหาที่สอดแทรกด้านวัฒนธรรมในหลักสูตรไม่ได้เน้นระดับท้องถิ่นของตนเองจะมีการสอดแทรกในระดับของประเทศ ซึ่งวัฒนธรรมไทยไม่ได้มีความหมายแคในระดับของท้องถิ่น หรือภาคใดภาคหนึ่ง แต่จะรวมถึงวัฒนธรรมไทยในทุกระดับทั้งระดับท้องถิ่น ระดับภาค และระดับประเทศที่สามารถสอนในรายวิชาต่างๆได้ ในรายวิชาที่เปิดสอนไม่ได้มีรายวิชาที่แยกออกมาเป็นวิชาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านวัฒนธรรมโดยเฉพาะ “มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมอยู่ในบริเวณใกล้เคียงลาดพร้าว จตุจักร ไม่ปรากฏวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ไม่เห็นเด่นชัดเหมือนกับจังหวัดหรือภาคอื่นๆ แต่จะมีการสอนที่อาศัยภาพรวมโดยการบูรณาการลักษณะเด่นทางศิลปวัฒนธรรมของแต่ละภาคมาใช้ในการสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน” (ณัฐกรรณ์ พะยอม. 2558 : สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมจัดหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปให้กับนักศึกษาได้เรียนมีรายวิชา ดังนี้

1. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2. วิทยาศาสตร์เพื่อชีวิต
3. พืชพรรณเพื่อชีวิต
4. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิต
5. ชีวิตกับเทคโนโลยี
6. การคิดและคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
7. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
8. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
9. ภาษาเกาหลีเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร
10. ภาษาเขมรเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร
11. ภาษาจีนเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร
12. ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร
13. ภาษาฝรั่งเศสเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร
14. ภาษาเวียดนามเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร
15. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารขั้นสูง
16. ภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการสมัครงาน
17. สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้
18. สุนทรียภาพของชีวิต
19. การพัฒนาตนเพื่อความสุขของชีวิต
20. จริยธรรมทางสังคมและการใช้เหตุผล
21. พลวัตสังคมไทย
22. พลวัตสังคมโลก
23. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
24. กฎหมายในชีวิตประจำวัน
25. เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้
26. ธุรกิจสำหรับชีวิตประจำวัน
27. การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
28. กีฬาประเภทบุคคล

รายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่ได้มีวิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและอาเซียน ที่จัดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนทุกคน แต่จะมีวิชาเลือกให้กับผู้สนใจเรียนวิชาทางด้านอาเซียน เช่น รายวิชาภาษาเขมรเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร ภาษาเวียดนามเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร ทำให้นักศึกษาบางส่วนไม่มีโอกาสได้เรียนรู้วัฒนธรรมอาเซียน

ภาพประกอบ 33 โชนผู้หญิงมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

การจัดการเรียนการสอนทุกคณะมีความคล้ายคลึงกันที่มีรายวิชาเลือกให้กับนักศึกษาคือจะมีการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาที่เลือกเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองในสังคมสมัยใหม่ที่นักศึกษาเลือกเรียนแต่นักศึกษาไม่ได้เรียนในรายวิชาเหล่านี้ทุกคนที่มีการบูรณาการเนื้อหาโดยการสอดแทรกความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริงในการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน สำหรับคณะครุศาสตร์จะมีการให้นักศึกษาเรียนในรายวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมโดยให้นักศึกษามีการแสวงหาความรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้ได้เข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกคนเพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์และนำเสนอในชั้นเรียน “การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ควรจะต้องมีการบูรณาการเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมโดยสอดแทรกความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมทั้งด้านความรู้และการให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริงอย่างถูกต้อง และให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน” (ฐิติพร กองทา. 2558 : สัมภาษณ์) “การจัดการเรียนการสอนที่ตั้นั้น เป็นการสอนที่ต้องเริ่มต้นจากตัวผู้สอนที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีก่อนจึงสามารถมาเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา” (กุลญาดา ขุนทอง. 2558 : สัมภาษณ์)

การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในหลักสูตรมีปัญหาที่เกิดขึ้น คือ การที่นักศึกษามีการลงทะเบียนในรายวิชาทางวัฒนธรรมไม่ได้มีการเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทุกคน ซึ่งทำให้

นักศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาด้านวัฒนธรรมได้อย่างทั่วถึง และการให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมยังมีการส่งเสริมที่ไม่เพียงพอในรายวิชา เนื่องจากในแต่ละคณะมีการจัดที่เน้นด้านความรู้ในแต่ละสาขาเป็นหลัก ซึ่งควรจะมีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นในการเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมในบางรายวิชาที่ได้ศึกษาทั้งในห้องเรียนและพื้นที่จริง และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีพื้นที่ในการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ เช่น นิทรรศการ เวทีในการสาธิตข้อมูล เพื่อให้บุคคลภายนอกได้เรียนรู้วัฒนธรรมของท้องถิ่นและมีการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายในการดึงดูดคนทั้งคนไทยและต่างประเทศได้เข้ามารับชมผลงานของนักศึกษาซึ่งเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมสู่ภายนอกได้ “การสอนด้านวัฒนธรรมควรจะมีการสอนในบางรายวิชาที่เป็นการสอดแทรกความรู้ให้กับนักศึกษาโดยตรง และได้เรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้ไปสัมผัสกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ในพื้นที่จริงเพื่อสร้างความเข้าใจได้มากขึ้น และมีโอกาสในการนำเสนอผลงานให้กับบุคคลภายนอกทั้งคนไทยและต่างชาติได้เห็นถึงผลงานที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น” (ทรงยศ ต้นทิกุล. 2558 : สัมภาษณ์)

2. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้าน

ศิลปวัฒนธรรม

สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมด้านศิลปวัฒนธรรม จะมีการดำเนินงานตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นหลักในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งของ สมศ. และของ สกอ. กิจกรรมที่เข้าซ้อนกันจะยุบรวมให้จัดพร้อมกัน เช่น การไหว้ครูที่ทั้งการจัดของมหาวิทยาลัยและของแต่ละคณะ ซึ่งจะมีการรวมกันจัดให้พร้อมกันครั้งเดียว เป็นต้น ในแต่ละคณะจะมีการจัดกิจกรรมจะมีการจัดที่มีลักษณะการจัดต่อเนื่องทุกปี เช่น การจัดประกวดแข่งขันคีตมวทยไทย กระบี่กระบอง โขนหญิง ซึ่งจะมีการเชิญชุมชน ท้องถิ่นที่มีการให้บริการวิชาการ เครือข่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัย และมีการเชิญเกียรติผู้ที่มีความสามารถทางด้านวัฒนธรรมที่ได้รับรางวัลต่างๆ ทั้งให้ใบประกาศนียบัตร โล่รางวัล พร้อมทั้งจัดทำเป็นวีดิทัศน์เผยแพร่ในเว็บไซต์ มีการบริการข้อมูลที่น่าสนใจโดยมีการประชาสัมพันธ์ ผ่านทางแผ่นพับ เว็บไซต์ต่างๆ และในด้านของนักศึกษาที่ให้ความสนใจกิจกรรมทางวัฒนธรรมลดน้อยลง ขาดจิตสำนึกที่ดีในการช่วยกันดูแลอนุรักษ์เอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ตามธรรมชาติที่มีความเหมาะสมและสวยงามที่มีอยู่แต่ดั้งเดิม และให้ความสำคัญกับเรื่องอื่น ๆ มากกว่ากิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมของไทย ซึ่งบุคลากรในมหาวิทยาลัยในระดับต่างควรจะต้องปลูกฝังให้นักศึกษาได้เห็นความสำคัญ เข้าร่วม และสร้างความตระหนักกับกิจกรรมทางวัฒนธรรม “กิจกรรมที่จะดำเนินการจะดูจากเกณฑ์การประกันคุณภาพ มีดำเนินกิจกรรมที่ดำเนินการต่อเนื่อง มีการทำกิจกรรมทั้งในระดับของคณะ ในระดับของมหาวิทยาลัย ให้ชุมชนท้องถิ่นต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัย และให้ประกาศนียบัตรหรือรางวัลเพื่อเชิญเกียรติกับผู้ที่มีความสามารถทางด้านวัฒนธรรม” (ณัฐกรรณ์ พะยอม. 2558 : สัมภาษณ์)

การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมด้านศิลปวัฒนธรรมมีการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างไทยกับกัมพูชาโดยมีการแสดงภาพถ่ายวัฒนธรรมร่วมสมัยที่แสดงถึงวัฒนธรรมของทั้ง 2 ประเทศ ที่คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาได้มีการคัดเลือกผลงานเข้าร่วมกิจกรรมในการส่งภาพถ่าย และแสดงผลงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และมีการแปลหนังสือและวรรณกรรมของกัมพูชา เช่น มณีเมขลา เป็นต้น ให้คณาจารย์ นักศึกษาร่วมกันแปล พร้อมทั้งเผยแพร่ทางสื่อต่างๆ ทั้งหนังสือ หนังสือพิมพ์ เพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างประเทศ “การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างหลากหลาย และมีการหลั่งไหลทางวัฒนธรรม ที่ในปัจจุบันมีการสร้างความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ทางมหาวิทยาลัยได้ทำความร่วมมือเป็นรูปธรรมมากที่สุด คือการแปลเรื่อง มณีเมขลา ที่แปลระหว่างไทยกับเขมร” (อัครเดช มณีภาค. 2558 : สัมภาษณ์)

การจัดกิจกรรมของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ดำเนินการในปี 2558 ดังนี้

1. พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณ
2. มหาสงกรานต์
3. ถนนวัฒนธรรม
4. ถวายพระพรวันแม่
5. เชิดชูเกียรติเพชรสยาม
6. ธรรมะรับอรุณ
7. เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม
8. ใส่ใจภูมิปัญญา
9. ถวายผ้ากฐิน
10. ทำบุญวันขึ้นปีใหม่

กิจกรรมที่จัดขึ้นมีกิจกรรมที่โดดเด่น เช่น กิจกรรมใส่ใจภูมิปัญญา ที่จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้เรียนรู้การทำหมี่กรอบ กิจกรรมธรรมะรับอรุณ ดำเนินการให้แต่ละสัปดาห์ให้นักศึกษาและบุคลากรเข้าร่วมฟังธรรมะช่วงเช้าของวันที่จัดกิจกรรม

ภาพประกอบ 34 เทศน์มหาชาติ

ภาพประกอบ 35 ธรรมะรับอรุณ 1

พหุ นั ปณ ทั โท ชี เว

ภาพประกอบ 36 ธรรมะรับอรุณ 2

ภาพประกอบ 37 โครงการใส่ใจภูมิปัญญา

ปัญหาของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านศิลปวัฒนธรรม มีการวางแผนและประสานงานจากทุกหน่วยงานที่ไม่สัมพันธ์กันระหว่างหน่วยงานในมหาวิทยาลัยโดยส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่มีวันและเวลาที่ทำให้ทั้งนักศึกษาและบุคลากรไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมและเวลาของการเรียนการสอนหรือภาระงานของบุคลากรตรงกันทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ รวมทั้งนักศึกษาขาดความตระหนักและความสนใจในวัฒนธรรมไทยและอาเซียนที่มหาวิทยาลัยต้องผลักดันให้นักศึกษา

และบุคลากรได้พัฒนาความรู้และประสบการณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมให้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น “ในบางครั้งการเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมก็ไม่เอื้ออำนวยให้กับนักศึกษาและบุคลากร ในมหาวิทยาลัยที่ นักศึกษาก็จะมีเวลาเรียนที่ทับซ้อนกับกิจกรรมวัฒนธรรมที่จัดขึ้นและบุคลากร ก็มีงานต่างๆ ที่มีอยู่มากมายทำให้ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น” (ทรงยศ ต้นทิกุล. 2558 : สัมภาษณ์)

การจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมมีการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายช่องทาง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีการรับรู้ข้อมูลมากมาย โดยการเพิ่มช่องทาง ในการนำเสนอมากขึ้นที่น่าสนใจ มีความเหมาะสมตรงกับกลุ่มเป้าหมายทั้งสื่อวิทยุโทรทัศน์ ป้ายไวนิล โปสเตอร์ และเว็บไซต์ต่างๆ “การประชาสัมพันธ์ควรมีการสร้างการนำเสนอที่น่าสนใจ และตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ไวนิล โปสเตอร์ เฟสบุ๊ก เว็บเพจ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ตรง และเข้าถึงกับบุคคลได้อย่างเหมาะสมทุกกลุ่มเป้าหมาย” (อังคณา จันทะสิงห์. 2558 : สัมภาษณ์) การเชิญชวนให้บุคคลเข้าร่วมในเว็บไซต์ต่างๆ ที่เผยแพร่ นั้นควรมีช่องตอบกลับในเว็บไซต์ทันที เพื่อความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สามารถเห็นผลของข้อมูลได้ทันทีทำให้มีระยะเวลาในการทำงาน ที่มากขึ้นและเตรียมการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม “การพัฒนาเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เผยแพร่ ข้อมูลด้านวัฒนธรรมควรจะให้ทันสมัยตลอดเวลา และควรมีการเปิดช่องสำหรับเว็บไซต์ที่สามารถ แสดงความคิดเห็นตอบกลับได้ทันที เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้รับ” (จิตติพร กองทา. 2558 : สัมภาษณ์)

การจัดกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้ทุกคณะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางวัฒนธรรมมากกว่าการเน้นแต่ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว โดยให้ทั้งนักศึกษาและคณาจารย์ไม่ควรมองข้ามและให้คุณค่ากับกิจกรรมทางวัฒนธรรมของไทย มากขึ้น และดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกันทั้งมหาวิทยาลัย (การสนทนากลุ่ม : 2558)

3. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้าน ทัศนศึกษา

สภาพปัจจุบันกิจกรรมด้านทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย ในทุกคณะจะให้หน่วยงาน กลางคือสำนักศิลปและวัฒนธรรมเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมและขอความร่วมมือกับคณะต่างๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรม และอาจารย์ในสาขาที่มีความเข้าใจด้านวัฒนธรรมก็จะให้นักศึกษาได้ไป ทัศนศึกษาเพิ่มเติม เช่น สาขาการท่องเที่ยว หรือประวัติศาสตร์ที่มีการพาไปศึกษาดูงานในแหล่ง วัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งมีจำนวนสาขาที่มีอยู่ไม่มาก ส่วนในสาขาอื่นๆ ไม่ได้มีการพานักศึกษา ได้ไปทัศนศึกษาเพื่อศึกษาข้อมูล หรือทำวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในพื้นที่จริง และงบประมาณที่ให้มา จัดโครงการมีน้อยทำให้มีการไปทัศนศึกษาได้เพียงบริเวณใกล้เคียงและนำนักศึกษาดูงานเพิ่มความรู้ เฉพาะศาสตร์ของตนเป็นหลักและไม่ได้เน้นด้านวัฒนธรรม “การทัศนศึกษาของนักศึกษาสาขา

ทางด้านสังคม การท่องเที่ยว ซึ่งสาขาเหล่านี้จะมีการพาไปศึกษา วิจัยทางด้านวัฒนธรรมในพื้นที่จริง และมีนักศึกษาจำนวนไม่มากที่ได้ศึกษาอยู่ในสาขาเหล่านี้” (อัครเดช มณีภาค. 2558 : สัมภาษณ์)
 “การทำศนศึกษานั้นจะเป็นโครงการที่แต่ละสาขาจัดขึ้นตามศาสตร์ของแต่ละสาขาที่ไปศึกษา ในแต่ละด้าน” (ณัฐกรรณ์ พะยอม. 2558 : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 38 ศึกษาคุณงานราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้านทัศนศึกษา คือ การส่งเสริมให้มีการไปทัศนศึกษามีการสร้างเครือข่ายยังไม่มากนักในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมและเรียนรู้ วัฒนธรรมไทยและอาเซียนและไม่ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเท่าที่ควร ซึ่งมหาวิทยาลัยควรเน้น จัดกิจกรรมที่เน้นให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจ ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการ ทัศนศึกษาไปจัดทำเป็นผลงานของนักศึกษาและจัดเป็นนิทรรศการหรือเวทีในการแสดงผลงาน โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารในระดับต่างๆ ของมหาวิทยาลัยมีนโยบายในการให้นักศึกษา ได้เรียนรู้จากการทัศนศึกษาและมีนโยบายในการประชาสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกให้มีการเผยแพร่ความรู้กับคนทั้งในประเทศและประชาคมอาเซียนได้เข้ามา ศึกษาเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น “การไปศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่จริงเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักศึกษา ได้เกิดความรู้ความเข้าใจ เห็นภาพการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมได้ง่ายขึ้นและสามารถสร้าง เครือข่ายในการร่วมมือโดยอาศัยกิจกรรมต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยได้ร่วมมือกับชุมชนให้เกิดการถ่ายทอด ความรู้ และเผยแพร่วัฒนธรรม และหลังจากการเรียนรู้ในชุมชนจะต้องมีการนำความรู้ที่ได้รับรวบรวมมา สร้างเป็นชิ้นงานแล้วจัดเป็นนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ผลงานและประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการที่ หลากหลายให้บุคคลต่างๆ ได้เรียนรู้” (อังคณา จันทะสิงห์. 2558 : สัมภาษณ์) “วัฒนธรรมในชุมชน

ควรจะให้นักศึกษาได้ไปศึกษาในพื้นที่จริงเพื่อสร้างความเข้าใจและเห็นคุณค่าได้มากขึ้น” (นิรมล จันดิฐ. 2558 : สัมภาษณ์)มหาวิทยาลัยไม่มีนโยบายที่ชัดเจนที่ให้ดำเนินกิจกรรมด้านวัฒนธรรม การส่งเสริมให้บุคลากรและนักศึกษาเข้าร่วม ซึ่งมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายให้ทุกคณะ สำนักหรือ สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม มีการวางแผนในการพัฒนากิจกรรม หรือโครงการที่ได้ไปทัศนศึกษาในพื้นที่จริงเพื่อให้มีทัศนคติที่ดีและสร้างเครือข่ายให้เกิดการร่วมมือกัน ให้มากยิ่งขึ้น “มหาวิทยาลัยควรสร้างโอกาสในการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ให้กับนักศึกษาและ บุคลากรร่วมกับคนในชุมชนโดยให้ไปศึกษาเรียนรู้ในพื้นที่จริง ซึ่งจะมีส่วนในการสร้างทัศนคติที่ดีและ เกิดการสร้างเครือข่ายด้านศิลปวัฒนธรรมให้แพร่หลายออกไปอย่างต่อเนื่อง” (ฐิติพร กองทา. 2558 : สัมภาษณ์) “การส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในพื้นที่จริงจะมีส่วนช่วยให้ได้เข้าใจในวัฒนธรรมของ ชุมชนนั้นได้ดีมากยิ่งขึ้น ควรจะมีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีไปศึกษาเรียนรู้ในพื้นที่ให้เกิดความเข้าใจ ได้มากขึ้น” (สิทธิโชค โขครัตนศิริ. 2558 : สัมภาษณ์)

โดยสรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร มีกิจกรรมที่จัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่ ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ กิจกรรมด้านหลักสูตร กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านทัศนศึกษา ดังตารางที่

ตาราง 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัย ราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	<p>1. ด้านหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนในวิชาศึกษาทั่วไป เป็นรายวิชา ภาษาและวัฒนธรรมที่จะมีการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหา วัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆมีการส่งนักศึกษาเพื่อไปแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยที่ทำข้อตกลงความร่วมมือ โดยจะมีการให้นักศึกษาของไทยต้องมีการฝึกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม - ในแต่ละคณะมีการจัดกิจกรรมด้านหลักสูตรที่ไม่แตกต่างกันมากนักที่เน้นให้นักศึกษามีความสามารถในเนื้อหาตามหลักสูตรที่ศึกษา โดยในคณะครุศาสตร์จะมีรายวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เป็นวิชาบังคับ คณะมนุษยศาสตร์และคณะวิทยาการจัดการจะมีรายวิชาที่เปิดให้นักศึกษาได้เลือกเรียนแต่นักศึกษาบางส่วนที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้านด้านวิทยาศาสตร์จะเน้นให้นักศึกษาได้เรียนตามความรู้ในศาสตร์ที่นักศึกษาได้ศึกษาอยู่ในรายวิชาที่เปิดสอนของสาขานั้นโดยการเรียนของนักศึกษานั้นจะไม่ได้เน้นให้นักศึกษาได้เชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนในรายวิชา 	<p>1. ด้านหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ได้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนหรือประยุกต์ความรู้ในศาสตร์ที่ได้เรียนให้เชื่อมโยงกับกิจกรรมทางวัฒนธรรม - นักศึกษาไม่มีโอกาสหรือมีโอกาสน้อยที่จะได้เรียนรู้วัฒนธรรมในพื้นที่จริงทำให้ไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่ - รายวิชาของแต่ละสาขาจะเน้นให้ได้ความรู้ในศาสตร์ของตนเป็นหลัก - อาจารย์ผู้สอนในแต่ละสาขาที่สอนในเนื้อหาวิชาเอกจะมีความรู้ทางด้านวัฒนธรรมของไทยและประเทศอาเซียนไม่มากนักและต้องเน้นสอนตามคำอธิบายรายวิชาเป็นหลักโดยไม่สอดแทรกวัฒนธรรมในการศึกษาเรียนรู้ <p>2. ด้านศิลปวัฒนธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณที่น้อยและไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ - การติดต่อประสานงานกับชุมชนที่มีปัญหาในด้านของการที่ชุมชนกับมหาวิทยาลัยอาจมีวันและเวลาไม่ตรงกัน ทำให้ต้องมีการเลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงวันในการดำเนินการ

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัย ราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	<p>- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ให้นักศึกษาทำกิจกรรมมีความแตกต่างกัน</p> <p>- อาจารย์ที่สอนในแต่ละห้องมีความรู้และความเข้าใจเนื้อหารายวิชานี้ไม่เท่ากัน</p> <p>2. ด้านศิลปวัฒนธรรม</p> <p>- การดำเนินการและปัญหาที่เกิดขึ้นให้สำนักศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลัก จัดมีการจัดกิจกรรมที่ให้ทั้ง 4 คณะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโดยประสานความร่วมมือให้ส่ง นักศึกษา คณาจารย์ เข้าร่วมงานที่มีการจัดขึ้นทั้งให้เข้าร่วม</p> <p>- ให้ชุมชนโดยรอบได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการสร้างเป็นเครือข่ายในการอนุรักษ์วัฒนธรรม รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในฝั่งธนบุรีโดยสร้างความร่วมมือทั้งในด้านความรู้ งานวิจัย เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูล</p>	<p>- การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้กับบุคคลภายนอกได้รับทราบเรื่องกิจกรรมด้านวัฒนธรรมที่จัดขึ้นโดยนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ได้เข้ามาร่วมกิจกรรมนั้นมีค่อนข้างน้อยทำให้กิจกรรมที่จัดขึ้นขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างนักศึกษากับบุคคลภายนอกทั้งชาวไทยและต่างประเทศนั้นเป็นไปได้ยาก</p> <p>- กิจกรรมที่จัดขึ้นตามกิจกรรมตามประเพณีและวันสำคัญเป็นหลักโดยไม่เน้นกิจกรรมวัฒนธรรมอื่นๆ</p> <p>- การประสานงานในแต่ละคณะที่ไม่ทั่วถึงทำให้อาจารย์ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัย</p> <p>- การจัดการทางวัฒนธรรมมีการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม กิจกรรมของคณะ และกิจกรรมของแต่ละสาขาวิชามีวันเวลาที่มหาวิทยาลัยดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นช่วงเวลาที่เป็นช่วงเวลาเดียวกันหรือมีวันและเวลาตรงกันบางส่วนทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของคณะและสำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้</p>

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัย ราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	<p>3. ด้านทัศนศึกษา</p> <p>- การพานักศึกษาไปศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยเป็นการพานักศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโดยที่ในสาขาวิชาที่ไม่มีการเรียนทางด้านวัฒนธรรมจะไม่มีการพานักศึกษาไปศึกษาในท้องถิ่นและในรายวิชาที่มีการศึกษาวัฒนธรรมจะมีการพานักศึกษาไปศึกษาข้อมูลชุมชนให้นักศึกษาได้ไปเดินในชุมชนโดยรอบที่อยู่ในมหาวิทยาลัย</p> <p>- ในรายวิชาที่นักศึกษาเลือกเรียนในรายวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้านจะมีการคัดเลือกให้นักศึกษาไปเรียนรู้วัฒนธรรมต่างประเทศโดยนักศึกษาจะต้องมีการแสดงเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยไปแลกเปลี่ยน</p>	<p>3. ด้านทัศนศึกษา</p> <p>- ขาดการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาและอาจารย์ทราบอย่างทั่วถึง</p> <p>- การศึกษาดูงานเฉพาะแหล่งเรียนรู้ในศาสตร์เฉพาะด้านของตนแต่ไม่เน้นการเพิ่มพูนความรู้นอกห้องเรียนด้านวัฒนธรรม</p>
มหาวิทยาลัยราช ภัฏธนบุรี	<p>1. ด้านหลักสูตร</p> <p>- มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ความรู้ตามสาขาของตนเองโดยที่ไม่เน้นให้ความสนใจความรู้ทางด้านวัฒนธรรม</p> <p>- จัดการเรียนการสอนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนตามเนื้อหาในคำอธิบายรายวิชาโดยมีการสอน</p>	<p>1. ด้านหลักสูตร</p> <p>- ไม่มีรายวิชาที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยและอาเซียน</p> <p>- ผู้บริหารไม่เน้นการส่งเสริมหรือมีนโยบายที่ให้นักศึกษาจัดการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมสู่อาเซียน</p>

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัยราช ภัฏธนบุรี	<p>เพื่อสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของไทยบ้างในบางรายวิชาที่อาจารย์มีพื้นความรู้ทางด้านวัฒนธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการศึกษาในหลักสูตรมุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจตามศาสตร์ของแต่ละสาขาวิชาเป็นหลักมากกว่ามุ่งเน้นด้านวัฒนธรรม <p>2. ด้านศิลปวัฒนธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดกิจกรรมตามวันสำคัญต่างๆ ที่จะมีการขอความร่วมมือกับแต่ละคณะให้ส่งนักศึกษาเข้าร่วม - มีการจัดกิจกรรมที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจด้วยการอบรมให้กับผู้เข้าร่วม ทั้งที่เป็นคณาจารย์นักศึกษาและบุคคลทั่วไป ซึ่งจะเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละเรื่องจัดขึ้นมาเป็นผู้ให้ความรู้กับผู้เข้ารับการอบรม รวมถึงมีการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้ - การเรียนรู้วัฒนธรรมอาเซียนไม่มีผลกระทบต่อตนเองจึงไม่ให้ความสำคัญกับความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยและอาเซียน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม - ไม่มีบุคลากรที่ให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมไทยและอาเซียนอย่างเพียงพอ - อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาไม่ได้มุ่งเน้นที่เชื่อมโยงระหว่างศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นกับอาเซียน - อาจารย์ประจำรายวิชาในวิชาเอก ไม่มีความรู้ระดับอาเซียนมากพอที่จะถ่ายทอดให้นักศึกษาได้ - ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมอาเซียนไม่เกี่ยวข้องกับสาขาที่สอนจึงไม่ได้เสริมเรื่องวัฒนธรรมไทยและอาเซียน <p>2. ด้านศิลปวัฒนธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เวลาจัดกิจกรรมจะมีการจัดในทิศทางของตนเองตามความคิดของหน่วยงานตนเองโดยที่ไม่มาสร้างความสัมพันธ์หรือมาเชื่อมโยงข้อมูลและกิจกรรมร่วมกัน - งบประมาณมีจำกัดและไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน เป็นการสนองต่อนโยบายของรัฐเท่านั้น งบประมาณไม่ต่อเนื่องจึงจัดกิจกรรมได้ไม่ต่อเนื่อง- การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยเน้นกิจกรรมตามวันสำคัญของไทยและไม่เน้นกิจกรรมที่ได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนกับวัฒนธรรม

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัยราช ภัฏธนบุรี	<p>- แต่ละหน่วยงานภายนอก มหาวิทยาลัยยังมีทิศทางหรือนโยบายในการทำความเข้าใจกับชุมชนที่ไม่สอดคล้องกัน และภายในหน่วยงานของ มหาวิทยาลัยราชภัฏยังมีการจัดกิจกรรมที่ไม่สัมพันธ์หรือเชื่อมโยงกันมาก เนื่องด้วยความพร้อมในการจัดกิจกรรมไม่ตรงกัน และในบางครั้งไม่ได้มีการปรึกษากันกับหน่วยงานอื่นก่อนที่จะจัดกิจกรรม</p> <p>3. ด้านทัศนศึกษา</p> <p>- การจัดกิจกรรมมีการส่งนักศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศในกลุ่มอาเซียนในจำนวนน้อยโดยนักศึกษาส่วนมากมีปัญหาในด้านของภาษาอังกฤษที่ใช้การติดต่อสื่อสาร</p> <p>- ติดต่อสื่อสาร มีการประชาสัมพันธ์ ด้วยวิธีการต่างๆ ที่ยังมีไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะเรื่องการติดแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์แต่มีแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์น้อยจึงทำให้ทราบไม่ทั่วถึงและคณาจารย์ในแต่ละคณะยังไม่ค่อยทราบข้อมูลของการแลกเปลี่ยน</p> <p>- จัดกิจกรรมเพื่อเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่มีหลายรูปแบบ</p>	<p>ของประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ซึ่งการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ด้าน ศิลปวัฒนธรรมของไทยและอาเซียนไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นและอาเซียนในแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ</p> <p>3. ด้านทัศนศึกษา</p> <p>- วิธีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่างๆ ที่ทำให้บุคลากรและนักศึกษาไม่ทราบข้อมูล</p> <p>- ไม่เน้นให้สนับสนุนในการจัดกิจกรรม การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน</p> <p>- มีงบประมาณในการสนับสนุนที่จะทำกิจกรรมไม่มาก</p> <p>- สถานที่ในการจัดกิจกรรมใน มหาวิทยาลัยมีน้อยไม่สามารถจัดกิจกรรมให้เข้าร่วมได้อย่างเพียงพอ</p> <p>- อาจารย์ในมหาวิทยาลัยไม่ให้ความสำคัญกับการนำนักศึกษาไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกสถานที่เนื่องจาก อาจารย์ผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน มากนักและไม่รู้แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความรู้ใน</p>

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัยราช ภัฏธนบุรี	<p>ทั้งการพาไปศึกษาเรียนรู้ในชุมชนโดย การเดินเท้าการใช้จักรยานในการนำชม วัฒนธรรมในท้องถิ่นมีกิจกรรมที่ส่งเสริม ให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมโดยการขอ ความร่วมมือกับแต่ละคณะส่งนักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรม</p>	<p>ศิลปวัฒนธรรมของไทยอาเซียน - ความไม่เข้าใจของหน่วยงานอื่นที่ รับผิดชอบหรือชุมชนที่ไม่เข้ามาร่วมมือ หรือช่วยกันคิดแนวทางในการจัดกิจกรรม</p>
มหาวิทยาลัยราช ภัฏพระนคร	<p>1. ด้านหลักสูตร - ให้นักศึกษาได้เรียนในวิชาศึกษา ทั่วไปโดยให้นักศึกษาได้เลือกเรียนใน รายวิชาวัฒนธรรมเพื่อนบ้านในอาเซียน - ในรายวิชาที่อาจารย์ทำหน้าที่ เกี่ยวกับวัฒนธรรมจะมีการสอดแทรก ความรู้ในวัฒนธรรมไทยและอาเซียนเข้า ไปอยู่ในรายวิชาที่อาจารย์ท่านนั้นสอน โดยอยู่ภายใต้โดยมีโครงการต่างๆ เพื่อ รองรับการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม - มีการจัดกิจกรรมเป็นศิลปวัฒนธรรม ของไทยตามวันสำคัญต่างๆ เช่น วันลอย กระทง เป็นต้น</p>	<p>1. ด้านหลักสูตร - บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้าน วัฒนธรรมยังมีค่อนข้างน้อย - กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ ความรู้เฉพาะด้านที่หลักสูตรเปิดสอนโดย ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมของ อาเซียนทั้ง 10 ประเทศ - ปัญหาในด้านนโยบายไม่ชัดเจนใน การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจใน วัฒนธรรมไทยและอาเซียนให้กับนักศึกษา ในรายวิชาของหลักสูตร 2. ด้านศิลปวัฒนธรรมไทย - นักศึกษาที่ไม่ได้ศึกษาโซน ทุ่นละคร เล็ก และดนตรีไทย จะมีโอกาสเข้าร่วม กิจกรรมที่มหาวิทยาลัยสนับสนุนน้อย</p>

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัยราช ภัฏพระนคร	<p>2. ด้านศิลปวัฒนธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกิจกรรมที่จัดขึ้นจะไม่เน้นเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมเนื่องจากอาจารย์ประจำรายวิชาในสาขาวิชาเอก ไม่มีความรู้ในวัฒนธรรมไทยและอาเซียนที่จะถ่ายทอดให้นักศึกษาอย่างเพียงพอ - การจัดกิจกรรมหลักโดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยที่ร่วมมือกับวัดพระศรีมหาธาตุวรวิหารไม่สามารถใช้กิจกรรมเพื่อการสร้างความร่วมมือกับคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมกับมหาวิทยาลัย ซึ่งทางมหาวิทยาลัยจะให้ความสำคัญในการเชิดชูวัฒนธรรมที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ ได้แก่ โขน ทุ่นละครเล็ก และดนตรีไทย - มหาวิทยาลัยจะมีการร่วมมือกับต่างประเทศที่ใช้จุดเด่นของมหาวิทยาลัย ทั้ง โขน ทุ่นละครเล็ก และดนตรีไทย ไปเผยแพร่สู่ประเทศเพื่อนบ้าน สู่ประเทศอื่นๆ <p>3. ด้านทัศนศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมของแต่ละหลักสูตรทำได้แค่กิจกรรมของวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก เพราะอยู่ในหลักสูตรการประกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณในแต่ละปีที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการให้กิจกรรม - การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับการเรียนในรายวิชาของแต่ละคณะจะมีการเรียนที่ค่อนข้างหนักแทบจะไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่คณะและมหาวิทยาลัยจัดขึ้นนั้นจะตรงกับเวลาเรียนของนักศึกษา - ไม่มีการประสานงานที่ดีพอในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เป็นผู้ดำเนินการ - งบประมาณในแต่ละปีที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการให้กิจกรรม - การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับการเรียนในรายวิชาของแต่ละคณะจะมีการเรียนที่ค่อนข้างหนักแทบจะไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่คณะและมหาวิทยาลัยจัดขึ้นนั้นจะตรงกับเวลาเรียนของนักศึกษา - ไม่มีการประสานงานที่ดีพอในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เป็นผู้ดำเนินการ

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัยราช ภัฏพระนคร	<p>คุณภาพ ของสาขาวิชา-คณะ-มหาวิทยาลัย</p> <p>- ตัวชี้วัดการประเมินการดำเนินงานของบุคลากร และขาดความสนใจจากนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมการทัศนศึกษา</p>	<p>3. ด้านทัศนศึกษา</p> <p>- บุคลากรที่มีความรู้ทางด้านวัฒนธรรมค่อนข้างน้อยทำให้การดำเนินงานไม่เข้าใจและส่งผลให้ไม่ไปในทิศทางเดียวกัน</p> <p>- งบประมาณในการจัดกิจกรรมที่ไม่เพียงพอ</p>
มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวน สุนันทา	<p>1. ด้านหลักสูตร</p> <p>- การจัดการเรียนการสอนมีการสอนและสอดแทรกในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง มีการบรรยายให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ที่สำคัญของไทย</p> <p>- สอนที่เน้นความรู้ตามศาสตร์ของแต่ละสาขาโดยไม่ได้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม</p> <p>- ในคณะครุศาสตร์จะมีรายวิชาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยที่เป็นวิชาบังคับให้นักศึกษาเรียนเน้นการสอนวัฒนธรรมไทยโดยจะเป็นการให้งานเป็นการศึกษาค้นคว้าในเอกสารและนำมาจัดทำเป็นรายงานนำเสนอหน้าชั้นเรียน ไม่เน้นการลงศึกษาพื้นที่และไม่เน้นการนำเสนอออกห้องเรียน โดยในคณะ</p>	<p>1. ด้านหลักสูตร</p> <p>- การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมวัฒนธรรมไม่มีรายวิชาในหลักสูตรที่พัฒนาความรู้ด้านวัฒนธรรมและมีการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในบางรายวิชาที่เกี่ยวข้องที่ขาดแรงกระตุ้นที่ทำให้นักเรียนเข้าห้องเรียนแล้วเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมได้อย่างสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายและขาดแรงจูงใจในการหาความรู้เพิ่มเติมในด้านวัฒนธรรม</p> <p>2. ด้านศิลปวัฒนธรรม</p> <p>- ไม่ได้รับได้รับความร่วมมือในการจัดกิจกรรมระหว่างหน่วยงานเท่าที่ควร</p> <p>- เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมตรงกับกิจกรรมอื่นๆ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมได้</p>

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวน สุนันทา	<p>มนุษยศาสตร์และวิทยาการจัดการจะมีบางรายวิชาที่อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถด้านวัฒนธรรม จะพานักศึกษาไปเก็บข้อมูลทางด้านวัฒนธรรม ในสาขาทางวิทยาศาสตร์จะเน้นสอนให้พัฒนาด้านเทคโนโลยีของแต่ละศาสตร์เฉพาะด้าน</p> <p>2. ด้านศิลปวัฒนธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการต่างๆจะจัดงานที่เป็นการสืบสานประเพณีไทยในวันสำคัญต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี - หน่วยงานระดับสาขาไม่ได้เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยและอาเซียนซึ่งการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยคณะหรือมหาวิทยาลัยที่ไม่มีผลกระทบต่อเวลาเรียนก็จะให้นักศึกษาไปเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมมีการดำเนินงานโดยมีหน่วยงานหลักคือสำนักศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย 	<p>- อาจารย์ในหลักสูตรขาดองค์ความรู้ในวัฒนธรรมอาเซียนอย่างแท้จริง ต้องการที่ปรึกษาทางด้านวัฒนธรรมหรือการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ทางด้านวัฒนธรรม และการที่ไม่ได้เข้าไปสัมผัสจริงในวัฒนธรรมไทยและอาเซียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดความสามารถการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการการอธิบาย ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนข้อมูลทางวัฒนธรรมกันระหว่างประเทศ <p>3. ด้านทัศนศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นนั้นมีความเวลาที่ทับซ้อนกับกิจกรรมอื่นๆ ที่จัดขึ้นในวันและเวลาที่ใกล้เคียงกัน - การพานักศึกษาไปทัศนศึกษาจะเป็นการไปในแหล่งความรู้เฉพาะด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง - กิจกรรมบางครั้งมีผู้ให้ความสนใจค่อนข้างน้อยและงบประมาณไม่เพียงพอ

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวน สุนันทา	<p>3. ด้านทัศนศึกษา</p> <p>- มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวันสำคัญต่างๆ ทำให้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพานักศึกษาไปทัศนศึกษามีค่อนข้างน้อย แต่จะมีบางโครงการที่จัดขึ้นโดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรมเป็นผู้ดำเนินการจัดไปทัศนศึกษา เช่น โครงการศิลปวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์</p> <p>- กิจกรรมที่จัดขึ้นจะมีปัญหาเรื่องเวลาในการจัดที่ไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมได้จึงทำให้ไม่สามารถหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับประยุกต์เข้ากับวิชาเรียนต่างๆ</p>	
มหาวิทยาลัย ราชภัฏจันทรเกษม	<p>1. ด้านหลักสูตร</p> <p>- มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมอยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่ไม่ปรากฏวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ไม่เห็นเด่นชัดเหมือนกับจังหวัดหรือภาคอื่นๆ แต่จะมีการสอนที่อาศัยภาพรวมโดยการบูรณาการลักษณะเด่นทางศิลปวัฒนธรรมของแต่ละภาคมาใช้ในสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน</p>	<p>1. ด้านหลักสูตร.</p> <p>- การลงทะเบียนในรายวิชาทางวัฒนธรรมไม่ได้มีการเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทุกคน ซึ่งทำให้นักศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาด้านวัฒนธรรมได้อย่างทั่วถึง</p> <p>- การให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมยังมีการส่งเสริมที่ไม่เพียงพอในรายวิชาเนื่องจากในแต่ละคณะมีการจัดที่เน้นด้านความรู้ในแต่ละสาขาเป็นหลัก</p>

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัย ราชภัฏจันทรเกษม	<p>- การจัดการเรียนการสอนทุกคณะมีความคล้ายคลึงกันที่มีรายวิชาเลือกให้กับนักศึกษาคือจะมีการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาที่เลือกเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองในสังคมสมัยใหม่ที่นักศึกษาเลือกเรียนแต่นักศึกษาไม่ได้เรียนในรายวิชาเหล่านี้ทุกคน ที่มีการบูรณาการเนื้อหาโดยการสอดแทรกความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริงในการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน</p> <p>2. ด้านศิลปวัฒนธรรม</p> <p>- มีการดำเนินงานตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นหลักในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งของ สมศ. และของ สกอ. กิจกรรมที่ซ้ำซ้อนกันจะยุบรวมให้จัดพร้อมกัน เช่น การไหว้ครูที่ทั้งการจัดของมหาวิทยาลัยและของแต่ละคณะ</p> <p>- ในแต่ละคณะจะมีการจัดกิจกรรมจะมีการจัดที่มีลักษณะการจัดต่อเนื่องทุกปี เช่น การจัดประกวดแข่งขันคีตมวยไทย กระจีกระบอง โขนหญิง</p>	<p>2. ด้านศิลปวัฒนธรรม</p> <p>- นักศึกษาที่ให้ความสนใจกิจกรรมทางวัฒนธรรมลดน้อยลง ขาดจิตสำนึกที่ดีในการช่วยกันดูแลอนุรักษ์เอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ตามธรรมชาติที่มีความเหมาะสมและสวยงามที่มีอยู่แต่ดั้งเดิม และให้ความสำคัญกับเรื่องอื่น ๆ มากกว่ากิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมของไทย</p> <p>- การวางแผนและประสานงานจากทุกหน่วยงานที่ไม่สัมพันธ์กันระหว่างหน่วยงานในมหาวิทยาลัยเข้าร่วมกิจกรรมได้ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมและเวลาของการเรียนการสอนหรือภาระงานของบุคลากรตรงกันทำให้ไม่สามารถ การประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงกับนักศึกษา และบุคลากรทุกส่วน</p> <p>3. ด้านทัศนศึกษา</p> <p>- งบประมาณที่ให้มาจัดโครงการมีน้อย ทำให้มีการไปทัศนศึกษาได้เพียงบริเวณใกล้เคียงและนำนักศึกษาดูงานเพิ่มความรู้เฉพาะศาสตร์ของตนเป็นหลักและไม่ได้เน้นด้านวัฒนธรรม</p>

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัย ราชภัฏจันทรเกษม	<p>ซึ่งจะมีการเชิญชุมชน ท้องถิ่นที่มีการให้บริการวิชาการ เครือข่ายต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัย และมีการเชิญเกียรติผู้ที่มีความสามารถทางด้านวัฒนธรรมที่ได้รับรางวัลต่างๆ ทั้งให้ใบประกาศนียบัตร โล่รางวัล พร้อมทั้งจัดทำเป็นวีดิทัศน์เผยแพร่ในเว็บไซต์ มีการบริการข้อมูลที่น่าสนใจโดยมีการประชาสัมพันธ์ ผ่านทาง แผ่นพับ เว็บไซต์ต่างๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมลดน้อยลง - มีการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างไทยกับกัมพูชาโดยมีการแสดงภาพถ่ายวัฒนธรรมร่วมสมัยที่แสดงถึงวัฒนธรรมของทั้ง 2 ประเทศ ที่คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา ได้มีการคัดเลือกผลงานเข้าร่วมกิจกรรมในการส่งภาพถ่าย และแสดงผลงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และมีการแปลหนังสือและวรรณกรรมของกัมพูชา เช่น มณีเมขลา 	<p>- มหาวิทยาลัยยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนที่ให้ดำเนินกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและการส่งเสริมให้บุคลากรและนักศึกษาเข้าร่วม</p>

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (ต่อ)

มหาวิทยาลัย ราชภัฏใน กรุงเทพมหานคร	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา
มหาวิทยาลัย ราชภัฏจันทรเกษม	3. ด้านทัศนศึกษา - สำนักศิลปะและวัฒนธรรมเป็น ผู้ดำเนินการหลักในการจัดกิจกรรมและ ขอความร่วมมือกับคณะต่างๆ ในการเข้า ร่วมกิจกรรม - อาจารย์ในสาขาที่มีความเข้าใจด้าน วัฒนธรรมก็จะให้นักศึกษาได้ไปทัศน ศึกษาเพิ่มเติม	

ตอนที่ 3 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในยุคประชาคมอาเซียนของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านทัศนศึกษา มีการจัดกิจกรรมที่เน้นการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถนักศึกษาในศาสตร์ของแต่ละหลักสูตรที่เปิดสอนโดยที่กิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมจะมีการจัดขึ้นในวันสำคัญต่างๆ และไม่ได้มุ่งเน้นที่จะนำความรู้ทางวัฒนธรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ให้กับประเทศอื่นๆ ได้เข้าใจในวัฒนธรรมไทย และไม่เน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บูรณาการความรู้ทางวัฒนธรรมของประเทศในอาเซียนมาใช้ในการเรียนรู้เพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของอาเซียน โดยการส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญและตระหนักของกิจกรรมทางวัฒนธรรมไทยและอาเซียนโดยมีการจัดกิจกรรมทั้งในรายวิชาของหลักสูตรที่ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนที่บูรณาการความรู้เข้าไปในเนื้อหาที่สอนและส่งเสริมให้นำเสนอข้อมูลของวัฒนธรรมไทยในรูปแบบต่างๆ ทั้งการจัดเป็นนิทรรศการ การสัมมนานักศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมระหว่างประเทศ เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้กับประเทศอาเซียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทย รวมถึงการให้นักศึกษาไทยได้เรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศในอาเซียนการจัดทำเป็นการจัดฝึกอบรม เข้าค่ายวัฒนธรรมไทยและอาเซียนให้กับนักศึกษาไทยและนักศึกษาในอาเซียนได้มาเรียนรู้วัฒนธรรมร่วมกัน การส่งเสริมทักษะทางภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศในอาเซียน ยังเพื่อสร้างแรงจูงใจในการสร้างความตระหนัก

ในการเรียนภาษาในอาเซียนด้วย อีกทั้งยังต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์จริงในการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมที่ส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกันคน หรือหน่วยงานของอาเซียน หรือมีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมในประเทศอาเซียนได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการสร้างมหาวิทยาลัยให้มีความเป็นไทยและอาเซียนให้มากขึ้น ซึ่งทั้งอาจารย์ผู้สอน บุคลากร และนักศึกษาต้องมีการพัฒนาทักษะความรู้ในวัฒนธรรมไปพร้อมกัน และนำไปสู่การทำให้เป็นมหาวิทยาลัยเป็นแหล่งที่ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยไปสู่อาเซียนและ เรียนรู้วัฒนธรรมอาเซียนผ่านกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนไปพร้อมกัน

การนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสู่อาเซียนมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนโดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามที่นำเสนอในตอนที่ 1 และตอนที่ 2 มาเป็นพื้นฐานในการกร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากนั้นได้นำกร่างรูปแบบนี้เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมเชิงปฏิบัติการเมื่อวันที่ 7 เดือนกันยายน พ.ศ. 2559 ณ ห้องประชุมสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้นำมาประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะ ปรับปรุงและพัฒนา กร่างที่ 1 เพื่อให้เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ประกอบด้วยหัวข้อและรายละเอียด ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสู่ไทยอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านทัศนศึกษา เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.1 ด้านหลักสูตร

หลักสูตรในมหาวิทยาลัยต้องมีการนำเนื้อหาในเรื่องวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่อยู่ในชุมชนไปสร้างเป็นรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย โดยให้ทำกิจกรรมในหลักสูตรมีลักษณะดังนี้ คือ การจัดกิจกรรมสนทนา ปรัชญาหรือ และระดมความคิดเห็น ทำแผนการสอนเป็นรายสัปดาห์หรือมคอ.3 ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นซึ่งเขียนเป็นคำอธิบายที่มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งสามารถนำไปใช้โดยปรับให้เข้ากับบริบทของวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการกำหนดชิ้นงานที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ และสร้างวิธีการวัดผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมของท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะผู้เรียนที่เรียนในรายวิชาด้านภาษาและวัฒนธรรมได้มีการคัดเลือกนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน โดยนำเนื้อหาที่ได้ศึกษาจากรายวิชาไปเพื่อแสดงให้กับประเทศอื่นๆ โดยอาจารย์เป็นผู้ออกแบบกิจกรรมที่ให้

นักศึกษาได้เรียนรู้ และเกิดความตระหนัก เห็นแนวทางในการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น เมื่อนักศึกษาได้ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายแล้ว ควรให้นักศึกษาได้นำเสนอผลงานของตนเองผ่านการแสดงผลงานในรูปแบบต่างๆ ทั้งการจัดนิทรรศการ การจัดประกวดแข่งขันผลงานของนักศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกันทั้งด้านหลักสูตร ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านทัศนศึกษา เพื่อคัดเลือกนักศึกษาที่มีความสามารถและความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมไปแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับต่างประเทศในประชาคมอาเซียนและมหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนทุนสำหรับนักศึกษาที่เผยแพร่ วัฒนธรรมเหล่านี้ เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นไปสู่ประชาคมอาเซียน

1.2 ด้านศิลปวัฒนธรรม

กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม หน่วยงานด้านวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยให้มีการจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลด้านวัฒนธรรมที่อยู่ในท้องถิ่นรวมถึงให้มีการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศในอาเซียนผ่านวิธีการต่างๆ ทั้งการจัดนิทรรศการ การแสดงผลงาน การจัดประกวดแข่งขัน และเมื่อนักศึกษาต่างชาติของประเทศอาเซียนมาแลกเปลี่ยนที่มหาวิทยาลัยต้องให้นักศึกษาเหล่านี้ได้แสดงวัฒนธรรมในประเทศมาแสดงให้กับนักศึกษาไทยได้ชม เรียนรู้ผ่านการแสดง การแสดงเหล่านี้ควรทำให้หอประชุมหรือสถานที่ที่ให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยได้เข้าร่วม พร้อมทั้งต้องให้นักศึกษาไทยนำเสนอวัฒนธรรมของไทยผ่านการแสดงผลงานในรูปแบบต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศในประชาคมอาเซียน โดยขอความร่วมมือกับคณะและคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีการออกแบบกิจกรรมให้นักศึกษาเข้าร่วมรวมถึงมีการวัดและประเมินจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและประชาคมอาเซียน

1.3 ด้านทัศนศึกษา

การจัดกิจกรรมด้านทัศนศึกษา ต้องมีการพานักศึกษาได้ไปศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ ทั้งแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในท้องถิ่น และนอกท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ข้อมูลในด้านต่างๆ ของท้องถิ่นและวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน สำนักศิลปวัฒนธรรม สำนักกิจการนักศึกษาและคณะต้องร่วมมือกันจัดกิจกรรมที่นำนักศึกษาและบุคลากรที่ต้องการเรียนรู้วัฒนธรรมภูมิปัญญาของท้องถิ่นได้ไปศึกษาในพื้นที่จริงโดยหมุนเวียนสถานที่ไปศึกษาเป็นรายเดือนหรือรายภาคการศึกษา โดยมีแนวทางในการศึกษาเรียนรู้ คือ การเรียนรู้เรื่องการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และนานาชาติที่อยู่ในสังคมไทย รวมถึงหน่วยงานวิเทศสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยต้องมีการทำความร่วมมือระหว่างประเทศโดยการหาแหล่งทุนและข้อมูลสารสนเทศของประเทศในประชาคมอาเซียนเพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านวัฒนธรรมของไทยและท้องถิ่น ครอบคลุมการประสานงานเพื่อดำเนินงานในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างประเทศ เพื่อให้นักศึกษา

ได้มีโอกาสไปศึกษาข้อมูลของประเทศในประชาคมอาเซียนรวมถึงการที่ได้นำวัฒนธรรมของท้องถิ่นไปนำเสนอให้ต่างประเทศได้รู้และเข้าใจในวัฒนธรรมของประเทศไทย

2. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ เป็นการระบุสิ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จซึ่งมหาวิทยาลัยและผู้เกี่ยวข้องต้องดำเนินการและควรให้การสนับสนุน

2.1 สร้างเครือข่ายและประสานความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัย

การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในแต่ละด้านของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร ได้ปรึกษาและประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ รวมถึงมีแนวทางในการดำเนินงานที่สอดคล้องกันที่สามารถสร้างความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งการรวมกลุ่มระหว่างมหาวิทยาลัยและท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมร่วมกันในจำนวนหลายครั้งจะแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งในการร่วมมือกันสร้างวัฒนธรรมให้มีความมั่นคงได้

2.2 สร้างหลักสูตรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีกิจกรรมทั้งในห้องเรียนที่เป็นหลักสูตรการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งทุกคณะควรมีส่วนร่วมในเรื่องการดำเนินงานบูรณาการวัฒนธรรมไทยที่ควรให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกิดความเข้าใจและสามารถเข้าถึงการทำนุบำรุงวัฒนธรรมไทยด้วยในลักษณะกิจกรรมต้องทำอย่างต่อเนื่องและให้มีการเข้าร่วมอย่างทั่วถึง โดยหลักสูตรการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับบริบทแต่ละมหาวิทยาลัยและรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน

2.3 นโยบายและการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร ควรได้รับการสนับสนุนและเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม โดยการกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมด้านวัฒนธรรมที่เป็นกิจกรรมของท้องถิ่นและการประชาสัมพันธ์ชุมชนไปสู่ประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งสนับสนุนด้านงบประมาณ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม ซึ่งมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม กำหนดกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม การพิจารณากิจกรรมให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของโครงการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

3. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม เป็นการนำเสนอขั้นตอนของการจัดกิจกรรมหรือโครงการซึ่งนำเสนอโดยอิงผลการวิจัยในตอนต้นที่ 2 กระบวนการจัดกิจกรรมเป็นการเสนอหลักการสำคัญที่เป็นแนวคิดและข้อปฏิบัติที่มหาวิทยาลัยหรือผู้เกี่ยวข้องจะต้องยึดถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม

3.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันมาใช้ในกำหนดแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียน โดยศึกษาข้อมูลจากบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

3.2 จัดทำแผนพัฒนา

แผนในการพัฒนา โดยกระบวนการ PDCA ที่จัดทำขึ้นต้องนำศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่นมาร่วมกำหนดแผนพัฒนากิจกรรมในด้านหลักสูตร ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านทัศนศึกษา โดยจัดทำให้สอดคล้องกับกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับความต้องการของ มหาวิทยาลัยและ บุคลากร เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลจากส่วนต่าง ๆ มาเป็นส่วนประกอบ

3.3 การวางแผนกิจกรรม

หน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัยและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องที่มีความรู้ความ เข้าใจในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมนำแผนในการพัฒนาไปวางแผนในการทำกิจกรรมโดยแต่ละ หน่วยงานประสานงาน ผลักดัน สนับสนุนและร่วมมือกันในการวางแผนกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่นให้เข้มแข็งเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.4 ปฏิบัติตามแผนกิจกรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดร่วมมือกันปฏิบัติตามแผนกิจกรรม ศิลปวัฒนธรรมที่ได้วางแผนไว้

3.5 ติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม

การติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับความสำเร็จหรือผลของการจัดกิจกรรม ในแต่ละด้านที่ได้รับจากการปฏิบัติตามแผนกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และบันทึก การเข้าร่วมกิจกรรม

3.6 การปรับปรุงและพัฒนากิจกรรม

ผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลความสำเร็จมาวิเคราะห์ถึงปัญหา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

4. ตัวชี้วัดความสำเร็จ เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่ากิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม จะประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4.1 นักศึกษา

นักศึกษาทุกคนควรมีโอกาสที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการหรือแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ที่ได้คิดแก้ปัญหาและฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง ซึ่งการวัดความสำเร็จของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถามทั้งแบบปลายปิดและ ปลายเปิดที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่นักศึกษาเข้าร่วม แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมและจำนวนครั้ง

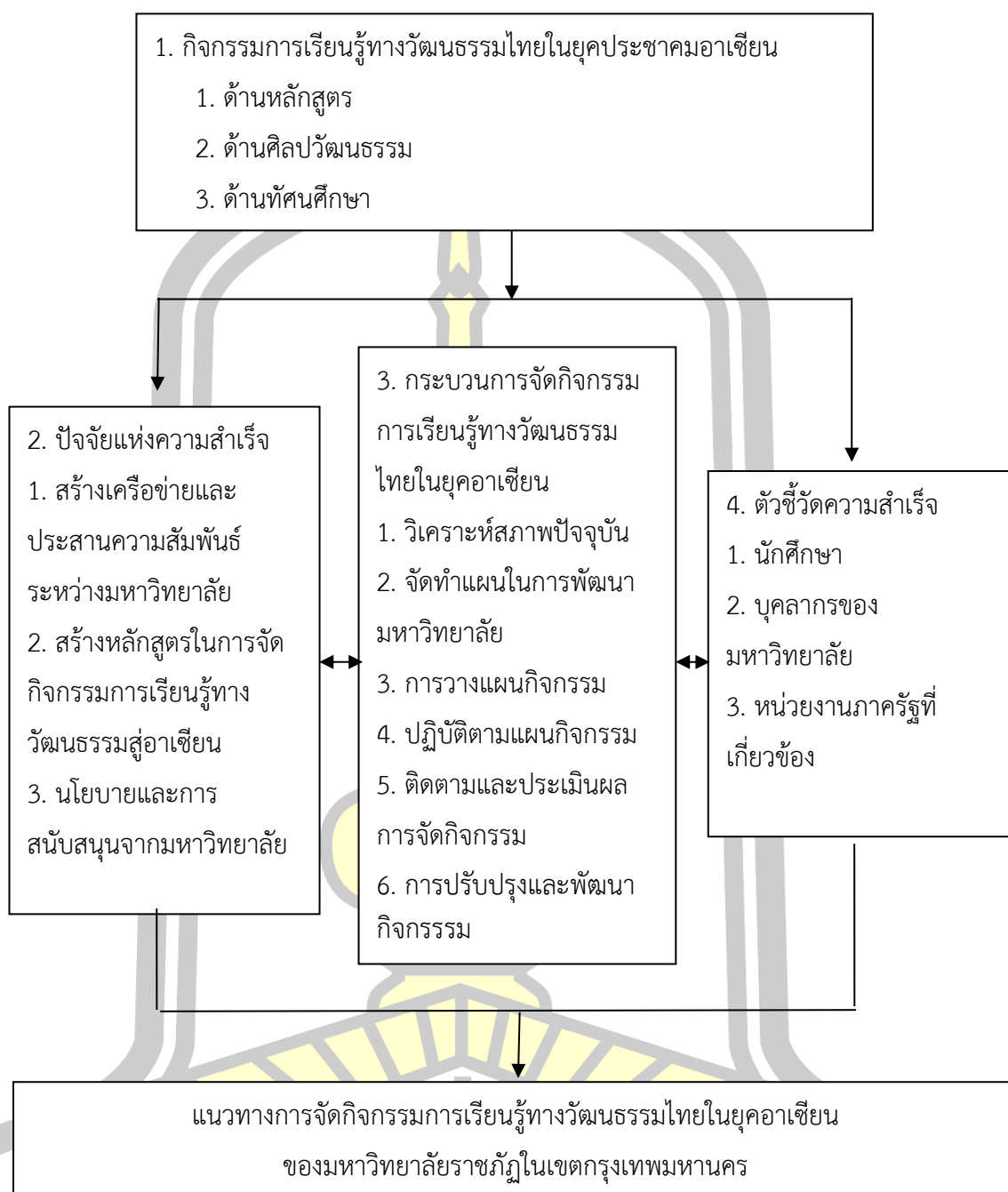
ในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อใช้ในการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นเกณฑ์ในการจบหลักสูตรของนักศึกษา

4.2 บุคลากรของมหาวิทยาลัย

บุคลากรของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และศิษย์เก่า ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและมีความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเพื่อความเข้มแข็งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มหาวิทยาลัยควรสร้างแรงจูงใจให้กับอาจารย์ที่มาเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในเรื่องการสนับสนุนให้ไปศึกษาดูงานด้านวัฒนธรรม การให้งบประมาณในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้วัฒนธรรมในท้องถิ่น และเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ ทั้งรายงานการวิจัย บทความวิชาการ พิพัสพันธ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการบูรณาการองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ โดยเน้นการพัฒนากิจกรรมของชุมชนอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งมีการวัดความสำเร็จของบุคลากรของมหาวิทยาลัยในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิดที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่บุคลากรของมหาวิทยาลัยในแต่ละฝ่ายเข้าร่วม แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อคิดคำนวณภาระงานสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของบุคลากร

4.3 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

เครือข่ายอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ประธานชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรส่วนท้องถิ่น โดยมีการเชื่อมโยงการทำงานประสานความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายเพื่อดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงวัฒนธรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของมหาวิทยาลัยราชภัฏ บุคคลกลุ่มนี้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการจัดกิจกรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชน นำข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชุมชนเผยแพร่ให้กับมหาวิทยาลัย ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลที่มีอยู่ในชุมชนจากผู้รู้ เอกสารต่างๆ หรือแหล่งข้อมูลเพื่อให้ชุมชนและมหาวิทยาลัยมีฐานข้อมูลของชุมชน ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยบุคลากรในกลุ่มนี้ควรรู้ข้อมูลประวัติความเป็นมาและการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนเป็นอย่างดี และมีบทบาทได้รับความเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับจากคนในชุมชน ได้รับการอบรมหรือร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่มีการจัดขึ้น พร้อมทั้งมีส่วนร่วมกับบุคลากรกลุ่มอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมเพื่อร่วมกันเผยแพร่ นำเสนอข้อมูลของชุมชนให้กับบุคคลภายนอกทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศและประชาคมอาเซียนได้ทราบถึงความโดดเด่นของชุมชน ซึ่งมีการวัดความสำเร็จของเครือข่ายภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิดที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และจำนวนครั้งในการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย

ภาพประกอบ 39 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้สามารถสรุปขั้นตอนและเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบและการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนเพื่อความพร้อมต่อการเข้าร่วมเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายในการวิจัยไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

สรุปผล

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบและการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนเพื่อความพร้อมต่อการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย ราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จัดตั้งขึ้นครั้งแรกเนื่องจากคุณภาพของครูแตกต่างกัน กระทรวงธรรมการจึงได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นที่จวนของสมเด็จพระยา เรียกว่า "โรงเรียนฝึกหัดครูฝั่งตะวันตก" สำหรับผลิตครูที่มีคุณภาพเพื่อสอนในหัวเมือง ต่อมาเรียกว่า "โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์บ้านสมเด็จเจ้าพระยา" กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายผลิตครูมากขึ้น จึงมีการให้เปิดสอนแผนกฝึกหัดครูอีกแผนกหนึ่งมีชื่อเรียกว่า "โรงเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา" คู่กับโรงเรียนมัธยมบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โรงเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและโรงเรียนมัธยม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อ "สถาบันราชภัฏ" เป็นชื่อสถาบันการศึกษาในกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ แทนชื่อ "วิทยาลัยครู" ในปีพุทธศักราช 2535 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงได้รับพระราชทาน นามใหม่จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า "สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา" และปีพุทธศักราช 2538 ได้มีพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ซึ่งได้ยกฐานะวิทยาลัยครูเป็นสถาบันราชภัฏอย่างเป็นทางการ ในปีพุทธศักราช 2547 สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช 2547 ในนามของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จัดตั้งขึ้นครั้งแรกเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีอาชีวศึกษา และโอนมาสังกัดกรมการฝึกหัดครู ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ยังคงทำหน้าที่ผลิตครูอาชีวศึกษา ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนฝึกหัดครูธนบุรี จนกระทั่งได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูธนบุรีในปีพุทธศักราช 2538 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นสถาบันราชภัฏธนบุรี จนกระทั่งปีพุทธศักราช 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงมีพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาบันราชภัฏเปลี่ยนแปลงสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สถาบันราชภัฏธนบุรีจึงเปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย ราชภัฏ พ.ศ.2547

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จัดตั้งขึ้นครั้งแรกเพื่อรองรับการขยายตัวของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ในนามว่า "โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์" ในปีพุทธศักราช 2461 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์เป็น "โรงเรียนฝึกหัดครู" ในปีพุทธศักราช 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม "สถาบันราชภัฏ" และปีพุทธศักราช 2538 ได้มีพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ซึ่งได้ยกฐานะวิทยาลัยครูเป็นสถาบันราชภัฏอย่างเป็นทางการ และมีภารกิจเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิชาการและวิชาชีพชั้นสูง มีการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนา เทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู พุทธศักราช 2547 สถาบันราชภัฏพระนครมีสภาพเป็นนิติบุคคลในนามของ "มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร" เพื่อปฏิบัติภารกิจสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และมหาวิทยาลัยเพื่อความเป็นไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จัดตั้งขึ้นครั้งแรกเป็นโรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย ในปีพุทธศักราช 2480 ได้ยกฐานะเป็น “วิทยาลัยครูสวนสุนันทา” ในปีพุทธศักราช 2518 ต่อมาในปี พุทธศักราช 2535 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม “สถาบันราชภัฏ” เป็นชื่อสถาบันการศึกษาในสังกัดกรมการฝึกหัดครู และ ประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ เมื่อวันที่ พุทธศักราช 2538 วิทยาลัยครูสวนสุนันทาจึงมี ชื่อเป็น “สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา” ในวันที่ พุทธศักราช 2547 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช 2547 ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ยังผลให้สถาบันราชภัฏสวนสุนันทายกฐานะเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา”

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จัดตั้งขึ้นครั้งแรกเป็น โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม ได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูในปีพุทธศักราช 2518 ต่อมาในปีพุทธศักราช 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ต่อมาในวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ได้รับการสถาปนาเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม”

2. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียน ด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 5 แห่ง พบว่า ส่วนใหญ่วิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม ที่อยู่ในหลักสูตรจะพบอยู่ในรายวิชาศึกษาทั่วไป ที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมโดยมีการเรียน จากอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม และในรายวิชาในกลุ่มวิชาเอก จะมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับสาขาที่เกี่ยวข้องเท่านั้น เช่น สาขาประวัติศาสตร์ สาขาการ ท่องเที่ยว เป็นต้น ส่วนในสาขาวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจะไม่ค่อยมีการจัดการเรียนการสอน ที่มีเนื้อหาทางด้านศิลปวัฒนธรรม แต่จะมีบางส่วนที่มีคำอธิบายรายวิชาที่ต้องสอนเรื่อง ศิลปวัฒนธรรมจะมีการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ซึ่งในกลุ่มที่เป็นรายวิชาเอกของแต่ละ สาขาวิชาจะมีการสอนเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาเพียงเล็กน้อย และคณะ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะทำการสอนศิลปวัฒนธรรมที่ค่อนข้างน้อยเพราะเป็นสาขาวิชาที่ไม่มี เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม

สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียน ด้านศิลปวัฒนธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 5 แห่ง พบว่า กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ไทยสู่อาเซียนจะมีการขอความร่วมมือกับคณะให้ส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการกับสำนักศิลปวัฒนธรรม โดยมีกองพัฒนานักศึกษาเป็นผู้ดูแลนักศึกษา ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นวันสำคัญต่างๆ และมีกิจกรรมที่จัดขึ้นที่สอดคล้องกับท้องถิ่นของ

มหาวิทยาลัยจะเป็นการให้นักศึกษาได้ศึกษาข้อมูลที่เป็นศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เป็นฐานข้อมูล รวมถึงมีการส่งเสริมให้ทำวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่มีผู้ทำการวิจัยน้อย ในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่จะมีนักศึกษาที่เข้าร่วมเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพราะเป็นกิจกรรมบังคับที่นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนในชั้นปีอื่นๆ จะเข้าร่วมกิจกรรมน้อย นักศึกษาส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับกิจกรรมอื่นๆ หรือสิ่งที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้รับ เช่น การเดินทางสรรพสินค้า การใช้โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมจะพบเรื่องงบประมาณที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมที่มีค่อนข้างมาก และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะไม่มี ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในวัฒนธรรมของไทย และเมื่อจัดกิจกรรมจะขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการประชาสัมพันธ์จะมีหลากหลายทั้งผ่านทางสังคมออนไลน์ ป้ายประชาสัมพันธ์ และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจ ตระหนักและเห็นคุณค่าต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในการสร้างความร่วมมือระหว่างกัน และผู้บริหารควรมีนโยบายที่ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมกิจกรรมในทุกๆ ฝ่าย

สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียน ด้านทัศนศึกษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 5 แห่ง พบว่า การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ด้านทัศนศึกษามีสำนักศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการและให้นักศึกษาเข้าร่วม ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นจะให้นักศึกษาได้ไปศึกษาเรียนรู้ผ่านการสำรวจและเรียนรู้ในพื้นที่จริงในโครงการต่างๆ และนำข้อมูลเก็บรวบรวมไว้ รวมถึงการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกมีการให้ความร่วมมือยังไม่ดีมากนัก ในแต่ละหน่วยงานจะทำตามโครงการที่ตนเองคิดไว้ กิจกรรมในบางโครงการที่ต้องเชื่อมความสัมพันธ์กับต่างประเทศจะให้นักศึกษาที่เข้าร่วมได้ศึกษาและฝึกฝนวัฒนธรรมของท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมไทยไปเผยแพร่ให้กับต่างประเทศ และโครงการไม่เชื่อมโยงกับรายวิชาทั้งเรื่องของเวลาและ ไม่ตรงกับสาขาที่เรียนทำให้นักศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ นักศึกษาสาขาที่ไม่เกี่ยวข้องหรือสาขาที่อยู่ในคณะที่ไม่เรียนรู้ทางวัฒนธรรมจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอกควรสร้างเป็นเครือข่ายให้เกิดความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์และ ประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมท้องถิ่นไปยังประชาคมอาเซียนได้

3. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียน ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียน ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร มาจากแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ไทยในยุคอาเซียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่อยู่ใน สังคมและชุมชนเป็นหลักให้กับนักศึกษา รวมถึงการให้คณาจารย์ และส่วนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันใน

การพัฒนาและสนับสนุนการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีความเป็นไทย รู้จักความภาคภูมิใจในการที่ท้องถิ่นของตนเองมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ชื่นชมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และนำเสนอกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมให้กับประเทศต่างๆ ได้ทราบเอกลักษณ์ในความเป็นไทยผ่านกระบวนการและกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นให้นักศึกษาและบุคลากรได้มีโอกาสเข้าร่วมและกระบวนการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมี กิจกรรมทางวัฒนธรรมทั้ง 3 ด้าน ตัวชี้วัดความสำเร็จ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และมีปัจจัยความสำเร็จ ที่ต้องดำเนินการ และพัฒนาให้สอดคล้องกัน

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียน ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหน่วยงานทางวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเริ่มต้นการก่อตั้งในแต่ละมหาวิทยาลัยมาจากโรงเรียน เฉพาะทาง และมีพัฒนาการอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามสถานการณ์บ้านเมืองและนโยบาย ณ เวลานั้น และเป็นหน่วยงานที่มีขนาดใหญ่มากขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับดังนี้ โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอน ตามความถนัดในแต่ละด้าน ในปีพ.ศ. 2518 มีการจัดตั้งวิทยาลัยครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู วิทยาลัยครู ปีพ.ศ.2535 พระราชทานนามสถาบันราชภัฏและประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบัน ราชภัฏในปี พ.ศ.2538 จึงมีการจัดตั้งเป็นสถาบันราชภัฏ และต่อมาในปีพ.ศ.2547 ได้มีการยกฐานะ โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงมีการจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ภายใต้ การกำกับดูแลของรัฐบาล โดยมีภารกิจที่ดูแลเกี่ยวกับวัฒนธรรมในพื้นที่ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับบทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม ที่ นิยพรรณ วรณศิริ (2540 : 110) กล่าวถึง มาลินอว์สกี (Malinowski) ที่กล่าวไว้ว่า ในสังคมจะมีหลายระบบที่ทำหน้าที่แตกต่างกัน โดยแต่ละระบบจะมี หน้าที่ของตนเองที่แตกต่างกันออกไป และมีโครงสร้างที่ทำงานสัมพันธ์กันปรับตัวเข้าหากันอยู่ ตลอดเวลา จะเห็นได้ว่าในช่วงต้นของมหาวิทยาลัยราชภัฏจะมีการดำเนินการที่กระทำตามความถนัด ที่หน่วยงานของตนเองดำเนินการอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการฝึกหัดด้านการเรือนต่างๆ การฝึกหัดครูอาจารย์ เมื่อต่อมาได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยครูและตั้งศูนย์ที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรมในหน่วยงานจึงเริ่มมี การศึกษาและอนุรักษ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมมากขึ้น หลังจากที่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ได้มีพันธกิจที่เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่นจึงมีการดำเนินการด้านวัฒนธรรมที่ต้องดำรงรักษาและ อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ให้อยู่คู่กับชุมชนนั้นได้ สอดคล้องกับ พอล ชัตเตอร์ตัน (Paul Chatterton. 2000 : 165 – 181) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาททางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยต่อชุมชน : การเขียนอภิปรายระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน ผลการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยกับชุมชนมีการ

ทำงานร่วมกันผ่านกิจกรรมต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยต้องเชื่อมโยงทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชน

2. สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร

2.1 สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนด้านหลักสูตร พบว่า มีการจัดเนื้อหาให้นักเรียนได้เรียนเป็นรายวิชา ภาษาและวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาทุกคณะ เมื่อคู่มือจำนวนชั่วโมงในการเรียนที่ส่งเสริมวัฒนธรรมมีน้อยโดยเฉพาะนักศึกษาที่เรียนในสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์ไม่มีการเรียนในรายวิชาด้านวัฒนธรรมอื่นๆ ทำให้นักศึกษาไม่เกิดความเข้าใจ ขาดจิตสำนึกและไม่เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมพ์ สารักษ์ (2556 : 35 – 55) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมนักศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง และในด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านวิชาการ ด้านกีฬา อยู่ในระดับมากตามลำดับ

2.2 สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนด้านศิลปวัฒนธรรม พบว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่เข้าร่วมไม่ครบทุกกลุ่มที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะจะให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หรือ นักศึกษาที่กักก่องทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาเข้าร่วม ส่วนนักศึกษาชั้นปีอื่นมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมน้อยในกิจกรรมจึงเป็นสาเหตุให้นักศึกษาไม่มีความตระหนักในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย รวมถึงอาจารย์ในทุกคณะควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและส่งเสริมให้นักศึกษาในคณะได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยใช้คะแนนของรายวิชาเพื่อให้นักศึกษาได้มีเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งอาจารย์ต้องเข้าไปควบคุมนักศึกษาด้วย พร้อมทั้งต้องมีการสร้างตัวบ่งชี้ในการประเมินการปฏิบัติงานอาจารย์ประจำปีที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรม กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมไทยนั้นได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญและจัดสรรงบประมาณด้านนี้ให้มากขึ้นที่ส่งเสริมให้นักศึกษาและอาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้นเพื่อสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์และความตระหนักในศิลปวัฒนธรรมที่อยู่ในท้องถิ่นไทย และในกิจกรรมที่จัดขึ้นควรที่จะให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องมาจากเรียนในการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานที่มีการปลูกฝังให้นักเรียนเรียนรู้วัฒนธรรมไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ ร่วมจิตร (2556 : 59 – 68) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย และส่งเสริมให้นักศึกษารู้คุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทย

2.3 สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทย
 สู่อาเซียนด้านทัศนศึกษา พบว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นจะมีการให้นักศึกษาได้ลงพื้นที่ศึกษาในพื้นที่จริงที่อยู่ในชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่มหาวิทยาลัยมีงบประมาณในการสนับสนุนที่จะทำกิจกรรมไม่มากนัก กิจกรรมที่จัดในแต่ละคณะและหน่วยงานในมหาวิทยาลัยนั้นมีความพร้อมไม่ตรงกัน และความไม่เข้าใจของหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบหรือชุมชนที่ไม่เข้ามามีมือหรือช่วยกันคิดแนวทางในการจัด ไม่ได้มีการปรึกษากันกับหน่วยงานอื่นก่อนที่จะจัดกิจกรรมในหน่วยงานต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยไปร่วมจัดกิจกรรมจะมีนโยบายเป็นของตนเอง เวลาจัดกิจกรรมจะมีการจัดในทิศทางของตนเองตามความคิดของหน่วยงานตนเองโดยที่ไม่มาสร้างความสัมพันธ์หรือมาเชื่อมโยงข้อมูลและกิจกรรมร่วมกัน เมื่อเวลาที่ต้องจัดกิจกรรมที่ต้องมีการเข้าไปขอความร่วมมือกับเขตอื่นๆ มักจะไม่ให้ความร่วมมือหรือให้ความร่วมมือน้อยทำให้กิจกรรมนั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มหาวิทยาลัยควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ขององค์กรส่วนท้องถิ่นได้มีการปรึกษาและร่วมกันวางแผนในการทำกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นควรมีการประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้นักศึกษาและคณาจารย์ได้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รำไพ หมั่นสระเกษ และคณะ (2554 : 64 – 71) ผลการวิจัยพบว่า เรียนหนักรู้สึกเหนื่อยล้าทำให้ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม เป็นปัญหาที่พบในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีการจัดกิจกรรมบ่อยครั้งเกินไป และ รูปแบบการจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ ปัญหาที่พบเพิ่มเติมคือ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมไม่เหมาะสม และ ถูกบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาได้เสนอแนะให้วิทยาลัยลดจำนวนกิจกรรมลงโดยเลือกจัดเฉพาะกิจกรรมที่มีประโยชน์และน่าสนใจ คือ ควรประชาสัมพันธ์วัตถุประสงค์และรายละเอียดของกิจกรรมให้ทราบล่วงหน้าอย่างชัดเจน วิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ และสอดคล้องกับ พอล ชัตเตอร์ตัน (Paul Chatterton. 2000 : 165 – 181) ผลการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยกับชุมชนมีการทำงานร่วมกันผ่านกิจกรรมต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยต้องเชื่อมโยงทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชน

3. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสู่อาเซียนต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมทั้งในห้องเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เป็นกิจกรรมที่อยู่นอกห้องเรียนโดยบูรณาการการจัดเรียนรู้ทางวัฒนธรรมทั้งด้านหลักสูตรด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านทัศนศึกษาให้กับนักศึกษาที่อยู่ในสังคมและชุมชนเป็นหลัก พร้อมทั้งสามารถเรียนรู้ เข้าใจ และสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่อยู่ในชุมชนของตนเองได้ โดยพัฒนา

ให้สอดคล้องกันทั้งนโยบายและการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสร้างเครือข่ายและประสานความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยสร้างหลักสูตรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ซึ่งกิจกรรมจะประสบความสำเร็จได้ต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกัน ประชุมและระดมความคิดเห็นพร้อมทั้งนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ รัตนา ดวงแก้วและคณะ (2557 : 13-23 – 13-70) ได้อธิบายไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้ง เรื่องภาษา ศาสนา วัฒนธรรมและด้านอื่นๆ เช่น ด้านสังคม การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ สุขภาพ การมี คุณธรรมจริยธรรม โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เช่น มีการทำความเข้าใจร่วมกัน การให้ชุมชนและ ท้องถิ่นมีส่วนร่วมและร่วมมือกันในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา มีการเรียนการสอนโดยใช้แหล่ง การเรียนรู้ในท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการ ประสานงานระหว่างหน่วยงาน ชุมชนท้องถิ่น และสถานศึกษา ฮาโรลด์ (Harrlod. 1967 : 2782) ผลการศึกษาพบว่า การสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา โดยมีนโยบายการควบคุมกิจกรรม นักศึกษาของมหาวิทยาลัยควรขึ้นอยู่กับเหตุผลและผลทางด้านคุณธรรมวัฒนธรรม ควรกำหนด ขอบเขตให้กว้างๆ และยืดหยุ่นพอสมควร การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาเป็นบทบาทที่มหาวิทยาลัย ควรส่งเสริมและสนับสนุน พร้อมทั้งมหาวิทยาลัยควรยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมทางสังคม ที่เกิดขึ้นของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในการนำไปใช้

การศึกษา เรื่อง “รูปแบบและการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทย สู่อาเซียนเพื่อความพร้อมต่อการเข้าร่วมเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารควรนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย และมีการสนับสนุนงบประมาณ อย่างเหมาะสมและเพียงพอในแต่ละกิจกรรม และส่งเสริมให้แต่ละหน่วยงานในมหาวิทยาลัยมีความ ร่วมมือกันและสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานภายนอกและประชาสัมพันธ์เผยแพร่วัฒนธรรม อย่างเหมาะสมและถูกต้องกับประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

1.2 ควรมีการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโดยการบูรณาการเนื้อหาสาระ ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องโดยบังคับให้นักศึกษาทุกสาขาได้เรียนเพื่อปลูกฝังทัศนคติ ความตระหนักในการ อนุรักษ์วัฒนธรรมและเผยแพร่วัฒนธรรมได้

1.3 ควรมีการวางแผนและดำเนินการให้สอดคล้องกันทั้งมหาวิทยาลัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

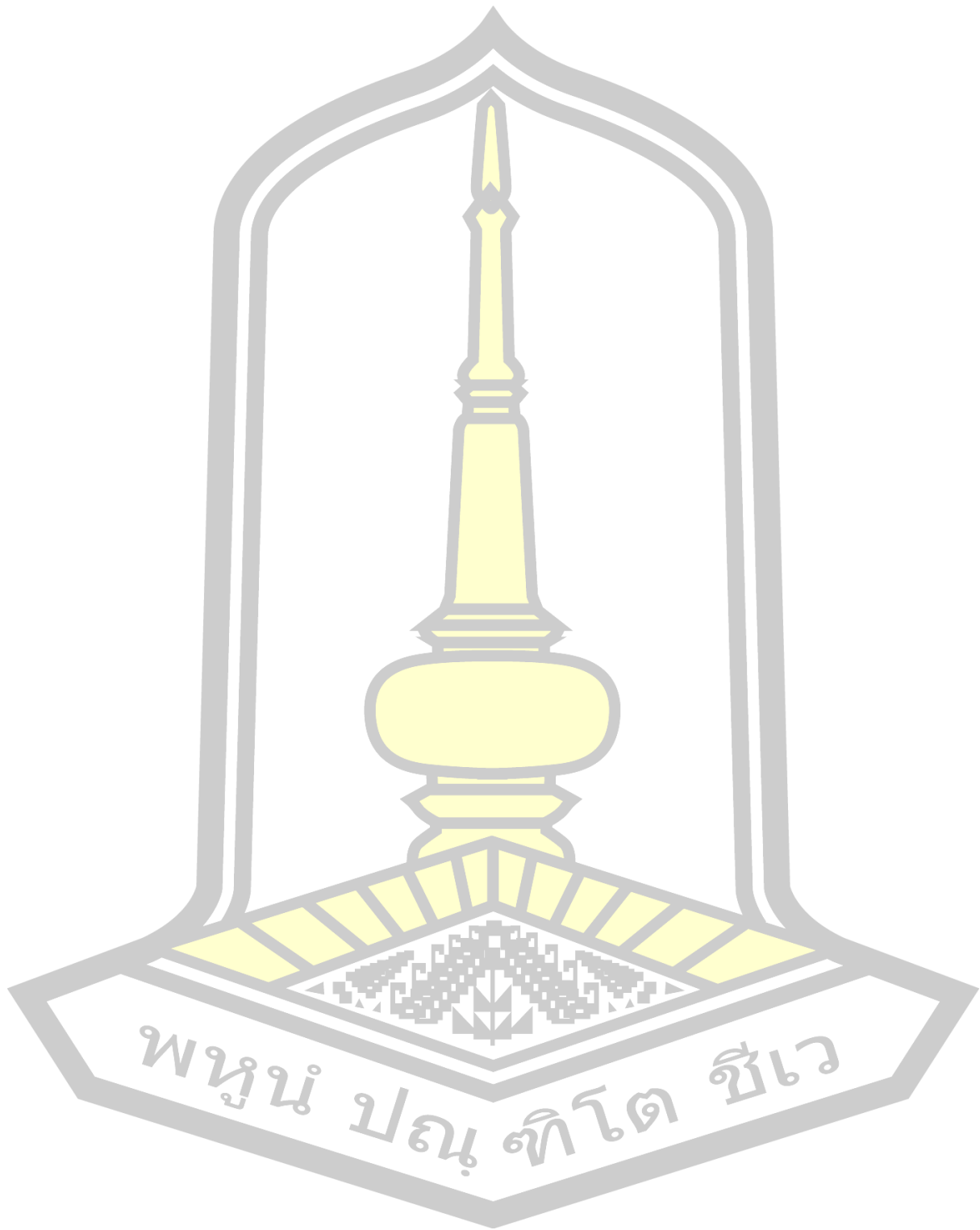
การศึกษา เรื่อง “รูปแบบและการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทย
สู่อาเซียนเพื่อความพร้อมต่อการเข้าร่วมเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” มีข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความร่วมมือของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทาง
วัฒนธรรมสู่ประชาคมอาเซียน

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารงานที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ทางวัฒนธรรมสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครกับ
มหาวิทยาลัยราชภัฏในต่างจังหวัดตามภูมิภาคต่างๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2552). บันทึกการเดินทางอาเซียน. กรุงเทพฯ: วิธิตา แอนิเมชัน.
- กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2555). *อาเซียนไฮไลท์ 2555*. กรุงเทพฯ: เพ็ญเมกแก้ว.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2550). แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. (2519). *วัยรุ่นและการปรับปรุงบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. (2528). *แนวคิดกับการพัฒนาวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กองส่งเสริมวิทยฐานะครู. กรมการฝึกหัดครู. (2530). *วิชาหลักการสอน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษาสำหรับครูทาง วิทยุไปรษณีย์ กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู.
- กันยา สุวรรณแสง. (2532). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.
- กาสัก เต๊ะซันหมาก. (2545). *กระบวนการพัฒนาสภาวัฒนธรรมจังหวัด*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). *มหาวิทยาลัยที่ทางแยก จุดประกายวิสัยทัศน์อุดมศึกษาไทยในอนาคต*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- เกษม วัฒนชัย. (2538). *ทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาไทยในทศวรรษหน้า*. วารสารการศึกษาแห่งชาติ.

- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2544). *แผนวัฒนธรรมแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)*. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- คณะอนุกรรมการ ศาสนาและวัฒนธรรม. (n.d.). *การวัฒนธรรมศึกษากระบวนการบริหารและจัดการวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ประชาชน.
- ครรชิต พุทธิโกษา. (2554). *กรอบประเด็นการวิจัยของประเทศไทยให้พร้อมรับสถานการณ์การรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- จตุพล ยงศร. (2554). *นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จริธร ธนาศิลป์กุล. (2545). *การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จำนงค์ อติพัฒนสิทธิ์. (2545). *สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เฉลียว บุรีภักดี. (2539). *การคิดเชิงระบบ*. เพชรบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- ชินวรรณ บุญยเกียรติ. (2553). *การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาของไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558*". Retrieved December 16, 2018, from www.chinnaworn.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539155790&Ntype=1%0A
- ณัฐตินันท์ วรรณารักษ์. (n.d.). *ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน*. Retrieved January 22, 2556, from www.enn.co.th/
- เต็มสิริ บุญยสิทธิ์. (2526). *จิตวิทยาเพื่อเด็กและชุมชน*. กรุงเทพฯ: อมเรศการพิมพ์.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2533). *แผนอุดมศึกษาระยะยาว*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงคุณ จันทจร. (2549). *การวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทรงวิทย์ แก้วศรี. (2534). *เอกลักษณ์ไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนัย ไกรทอง. (2546). *บทบาทของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์. (2546). *รูปแบบการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนพงษ์ เจริญบุญณะ. (2543). *การเปิดรับและการใช้ประโยชน์จากนิตยสารเกมเม็กและนิตยสารเมก้าของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2545). สถาบันครอบครัวกับความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- นวรรตน์ โฉมงาม. (2556). ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหง. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ. (2515). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิคม มูลิกะคามะ. (n.d.). *ประวัติศาสตร์-โบราณคดีกัมพูชา*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- นิเทศ ตินณะกุล. (n.d.). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นियพรรณ วรรณศิริ. (2540). มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นริชญา หม้อกรอง. (n.d.). แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการโชนของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพิมพ์ สารักษ์. (2556). ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระธรรมปิฎก. (2542). พุทธธรรม. กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก.
- พระมหาสุภกิตต์ สุภโท (เชื่อนเพชร). (2551). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวลื้อบ้านลวงใต้ ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระยาอนูมานราชชน. (2514). วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ของไทย. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา.
- พัทธา สายหู. (2539). การเปลี่ยนแปลงทางสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว. (2515). ลักษณะสังคมไทยและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: เกื้อกูลการพิมพ์.
- ไพฑูรย์ มีกุล. (2550). แนวคิดทฤษฎีในการศึกษาสังคมวัฒนธรรมไทย. In เอกสารประกอบการสอนวิชาทฤษฎีความสัมพันธ์เชิงชาติพันธุ์วรรณา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2530). การอุดมศึกษากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรียา งามมุข. (2554). วัฒนธรรมนักศึกษาในยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์. Retrieved August 19, 2556, from http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/jan_mar_11/pdf/aw8.pdf%0A
- ภิญโญ สาร. (n.d.). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. (2555). ประวัติความเป็นมา. Retrieved August 15, 2555, from <http://www.chandra.ac.th/th/his.php>

- มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. (2558). ภาพกิจกรรม. Retrieved July 17, 2558, from <https://www.facebook.com/culturecru>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (2554). *รายงานการประเมินตนเองปีการศึกษา 2553*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (2555). *ความเป็นมาของมหาวิทยาลัย*. Retrieved August 15, 2555, from www.dru.ac.th/templates/dru_2010_2/index.php?menu_top
- มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (2557). *รายงานการประเมินตนเองปีการศึกษา 2556*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2555). *ประวัติความเป็นมา*. Retrieved August 15, 2555, from <http://www.bsru.ac.th/htmlnew/gen01.htm>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2558a). *โครงการการสร้างประโยชน์จากความร่วมมือของการบริการวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ของชุมชน*.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2558b). *ตามรอย 150 ปี ศรีสุริยวงศ์*. Retrieved December 21, 2558, from <https://www.facebook.com/bsrunews/%0Aposts/914357341977889>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2560). *รายงานการประเมินตนเองปีการศึกษา 2559*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2555a). *ประวัติความเป็นมา*.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2555b). *รายงานการประเมินตนเองปี การศึกษา 2554*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2554). *รายงานการประเมินตนเองปี การศึกษา 2553*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2555). *ประวัติความเป็นมา*. Retrieved August 15, 2555, from http://www.ssru.ac.th/app2/front/about/about_us.php
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2560). *รายงานการประจำปีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2559*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2561). *ภาพกิจกรรม*. Retrieved February 10, 2561, from <https://www.facebook.com/aco.ssru>
- ยศ สันตสมบัติ. (2554). *มนุษย์กับวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุคลวรรณ ประมวลรัฐการ. (2542). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลาดาคอมพิวเตอร์กราฟฟิคการพิมพ์.
- ยุวดี กวาดระกุล. (2547). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: ไทยรายวัน.

- รัชนีกร เศรษฐ์ (n.d.). โครงการสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิชเคชั่นส์.
- จำเริญ วัฒนประภ และคณะ. (2554). การสำรวจความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. นครราชสีมา.
- วงศ์สุวรรณณิชาพัชร. (2555). ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีธัญบุรี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2534). มหาวิทยาลัยกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม. ม.ป.ท.
- วิเชียร รักการ. (2529). วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย. กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์.
- ศรีสอ้าน วิจิตร. (2524). ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงระบบการคัดเลือกนักเรียน เข้ามหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร โรจน์สงคราม. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยนานาชาติมหาวิทาลัยมหิดล. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์. (2555). แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการปี 2555–2558 เพื่อรองรับการเป็น ประชาคมอาเซียน. Retrieved September 1, 2556, from www.blog.eduzones.com
- ศิริพันธ์ ถาวรทวิวงษ์. (2543). ครอบครัวและเครือข่าย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภลักษณ์ ร่วมจิตร. (2556). ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สงบ ประเสริฐพันธ์. (2543). แนวคิดใหม่เรื่องทรัพยากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2546). การพัฒนาระบบข้าราชการ. นนทบุรี: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2529). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม(แนวทางการศึกษาวิเคราะห์และวางแผน). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สหสวรรค์ ผลอรุณ. (2551). ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2550). ทฤษฎีสังคมวิทยา : เนื้อหาและแนวการใช้ประโยชน์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัตย์สรวง งามพิทย์. (2547). มานุษยวิทยากายภาพวิวัฒนาการทางการภาพและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สายหยุด ภูบุยุ. (2547). พฤติกรรมด้านจริยธรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง อาจารย์และผู้ประกอบการหอพัก. กาฬสินธุ์.
- สาโรช บัวศรี. (2531). วัฒนธรรมประจำชาติ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ. (2554). ประเทศไทยกับอาเซียน. กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา. Retrieved October 12, 2556, from www.data.bopp-obec.info/emis/schooldata-view_techer.php?School_ID.%0A
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2553). ค่านิยมพื้นฐาน. Retrieved August 20, 2553, from <http://www.culture.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. (2543). *เยาวชนดีเด่นแห่งชาติและผู้กระทำคุณประโยชน์ต่อเยาวชนประจำปี 2543*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนพับลิชชิ่ง.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2553). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส จำกัด.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2554). การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษา. Retrieved January 23, 2556, from www.203.172.142.8/en/index.php?option=com_content%0A
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2535). *พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2486*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พุทธศักราช 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2554). *พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช 2547*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สินนภา ภูสว่าง. (2544). การเปิดรับข่าวสาร ทักษะคิด และการแต่งกายตามแฟชั่นของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขศรี สงวนสัตย์. (2552). *คุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. นครนายก.
- สุชา จันท์ธอม. (2529). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2540). วัฒนธรรมวิทยา. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุดใจ สะอาดยิ่งและคณะ. (2550). การพัฒนาสำนักศิลปะและวัฒนธรรมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สุพรรณิ อินทรบุญสม. (2551). แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภัตรา สุภาพ. (2528). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูธนบุรี.
- สุภัตรา สุภาพ. (2538). สังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภัตรา สุภาพ. (2541). สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม : ครอบครั้ว : ศาสนา : ประเพณี. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุมิตร คุณานุกร. (2523). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2553). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรินทร์ พิศสุวรรณ. (2555). อาเซียน รู้ไว้ได้เปรียบแน่. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- เสฐียรโกเศศ. (n.d.). ประเพณีเบ็ดเตล็ด. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ธีระการพิมพ์.
- เสาวนีย์ เสนาสุ. (2532). งานอาสาสมัครและกิจกรรมเยาวชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- โสภา ผลเจริญ. (2547). บทบาทของมหาวิทยาลัย เขตจันทบุรีในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ ตามทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อานนท์ อาภาภิรมย์. (2517). หลักรัฐศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อานนท์ อาภาภิรมย์. (2518). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เอกราช มะละวัลย์. (2554). การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Adrianna J. Kezar, P. D. E. (2002). *The Journal of Higher Education*. Ohio State Universit.
- Arun Kumar, Mahesh Kumar Muchhal, R. (2011). Gyanodaya. *The Journal of Progressive Education*, 4(1).
- ASEAN Secretariat. (2009). *ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint*. Jakarta: ASEAN Secretariat.
- Bandura, A. (1986). *Social Learning theory*. New Jersey: PrenticeHall.

Barry, B. (2001). *Culture and Equality : An egalitarian critique of Multiculturalism*.
Harvard University.

Broom and P. Zelznick. (1969). Relative deprivation, rising expectations, and black militancy. *Journal of Social Issues*, 32, 119–137.

Cohen, Jean L. And Arato, A. (1990). *Civil Society and Political Theory*.
Cambridge,Massachusetts: The MIT Press.

Crow, C. and A. W. (1980). *Introduction to education*. New Delhi: Euraga.

George J. Bryjak and Michel P. Soroka. (1994). *Sociology : cutural diversity in a changing world*. Massachusetts: Simon & Schuster.

Gidden, Anthony. Gidden, A. (2009). *Sociology*. United Kingdom: Polity Press.

Good, C. . (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.

Harrlod, R. D. (1967). The Control of Student Extracurricular Life American Higher Education. *Dissertation Abstracts International*, 27(8).

Hurlock, E. (1974). *Personality development*. New York: McGraw Hill.

Hurlock, E. (1978). *Adolescent development*. New York: McGraw- Hill.

Jary, D. and J. J. (1991). *The harper collins dictionary of sociology*. New York: HarperCollins.

Landis, J. R. (2001). *Sociology: concept and characteristics*. Stamford: con Thomson Learning,.

Linda, smircich. (1983). Concept of Culture and Organization Analysis. *Administrative Science Quarterly*, 28(3).

Paul Chatterton. (2000). The cultural role of universities in the community: revisiting the university - community debate. *Environment and Planning*, 32.

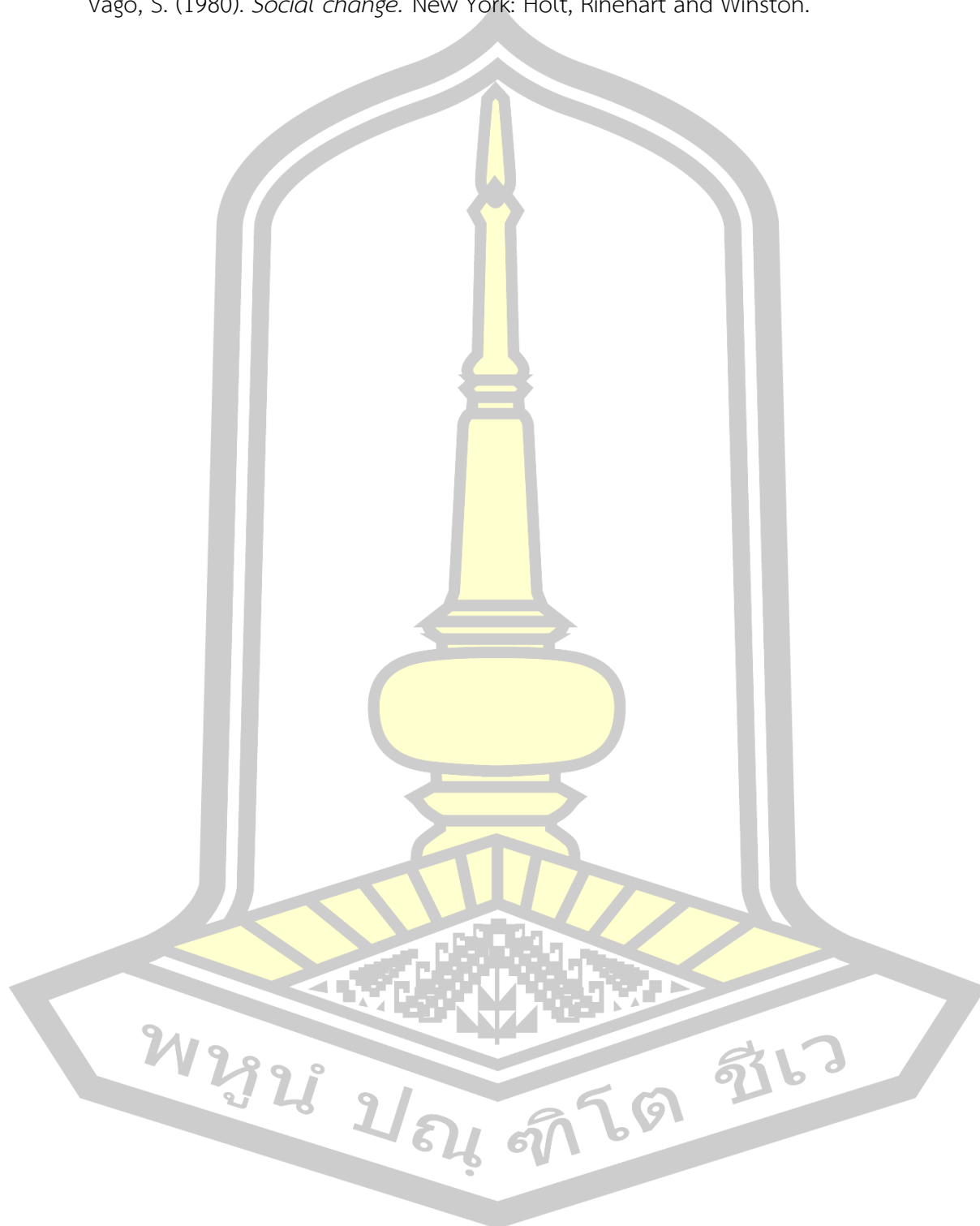
Schiffman, L. G. and L. L. K. (2007). *Consumer behavior*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.

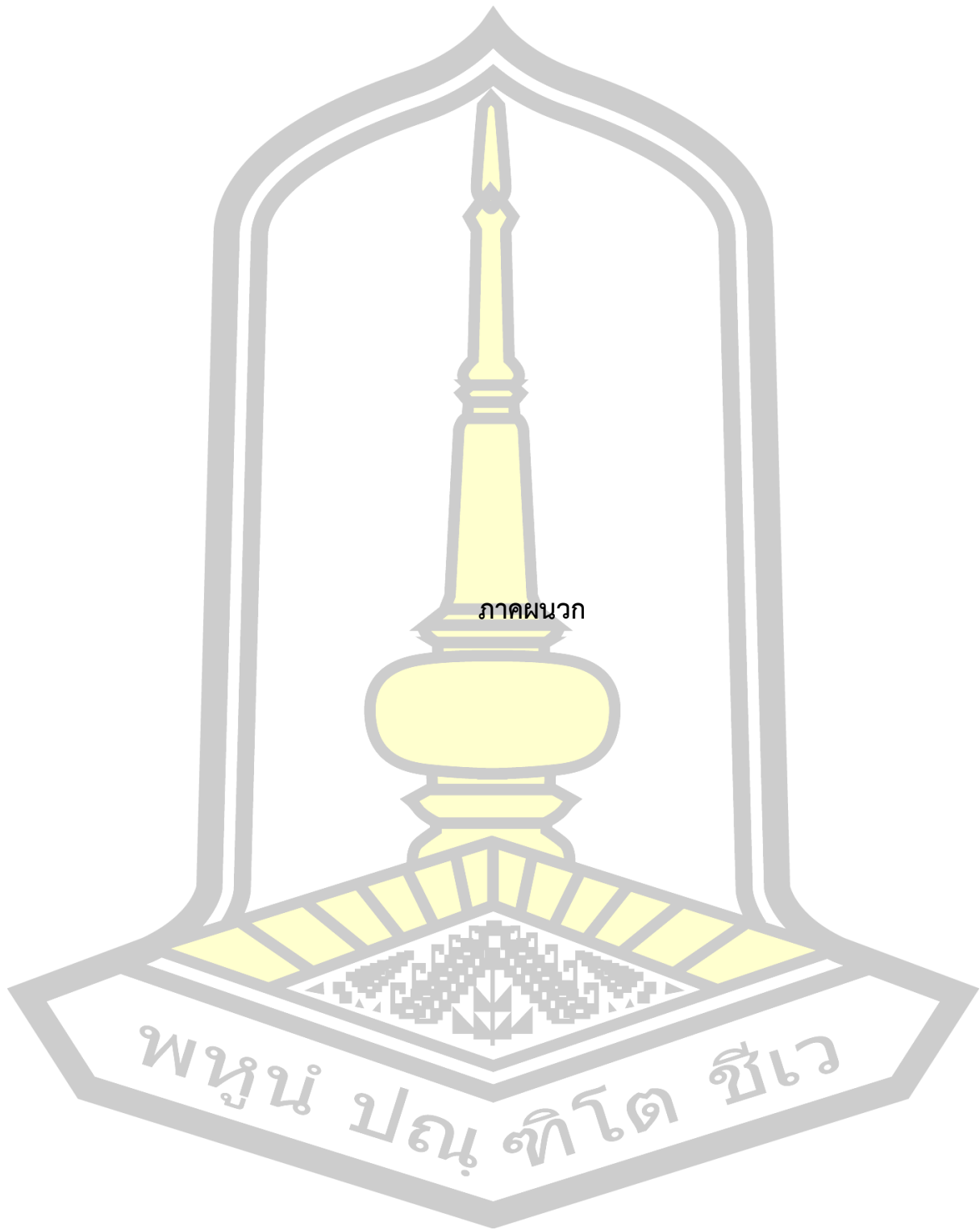
Spencer, H. (1969). *The man versus the stae with four essays on politics and society*. Middlesex: Penguin.

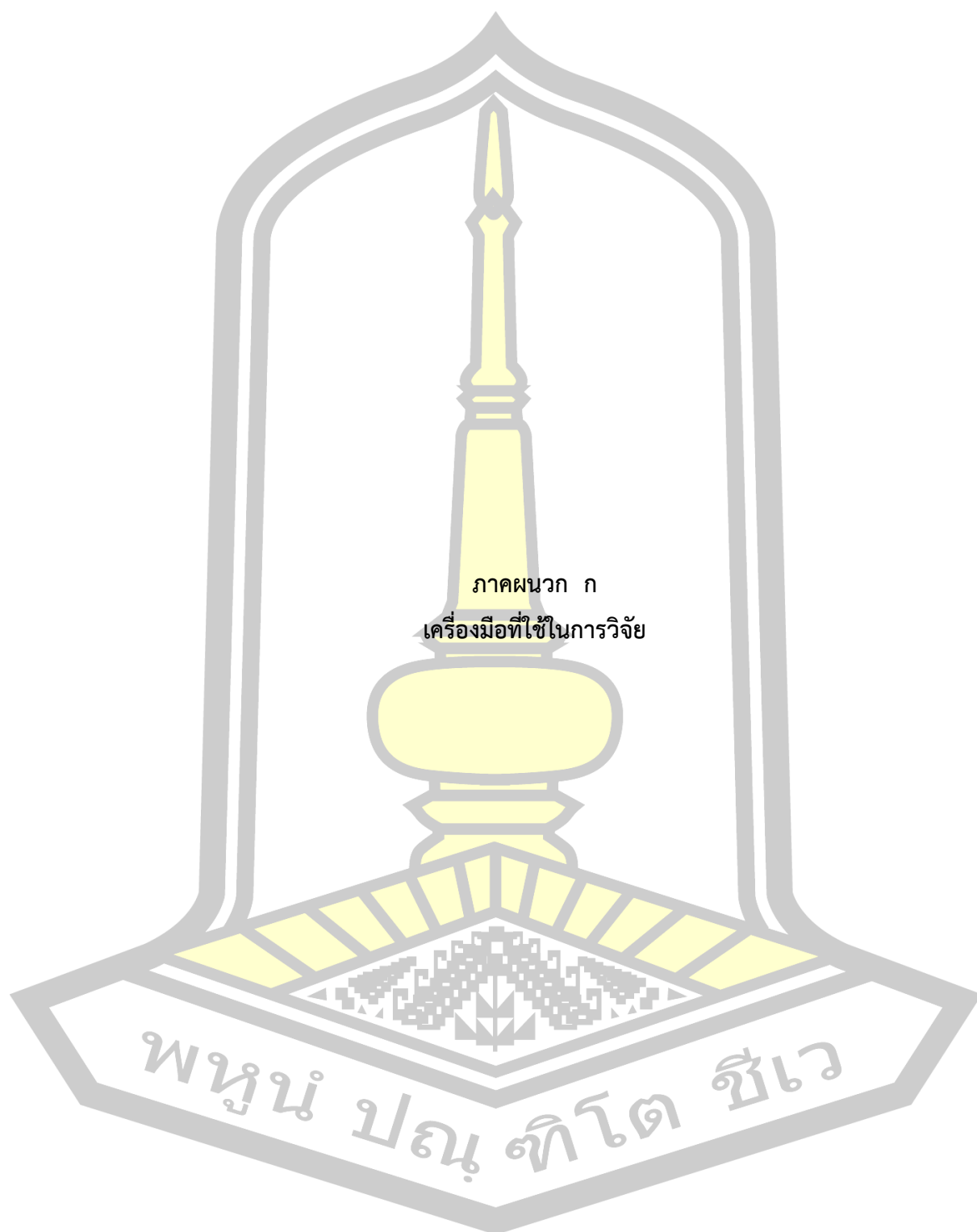
Timothy Joseph Madigan. (1992). *Cultural Capital and Educational Achievement: Does Participation in High Status Cultural Activities Affect Achievement in School*. Michigan : University Microfilms International.

Tylor, E. B. (1993). *Primitive culture*. New York: Harper Torchbooks.

Vago, S. (1980). *Social change*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสังเกต

เรื่อง รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมไทย เพื่อความพร้อมต่อการเข้าร่วมเป็น
ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

วัน/เดือน/ปี ..... กิจกรรมทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย .....

การสังเกต (Observation)

ลักษณะของกิจกรรมด้านสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา
กระบวนการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม รูปแบบการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีแนวทางในการสังเกตที่สำคัญ ดังนี้

1. ลักษณะต่างๆในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
2. ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
3. ผลงานที่เป็นสื่อเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรม
ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์.....
4. ผลงานการจัดกิจกรรมและการศึกษาค้นคว้าด้านวัฒนธรรม.....
5. การให้บริการข้อมูลในลักษณะต่างๆ.....
6. ปัญหาด้านต่างๆ จากการจัดกิจกรรม.....

สรุปและวิเคราะห์

.....
.....
.....

กิจกรรมประกอบการสังเกต ( ) การถ่ายภาพ ( ) ถ่ายวิดีโอ ( ) การสัมภาษณ์

ผู้สังเกต .....

.....

(สมกมล กาญจนพิบูลย์)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมไทย เพื่อความพร้อมต่อการเข้าร่วมเป็น
ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

- กลุ่มผู้รู้
 กลุ่มผู้ปฏิบัติ
 กลุ่มประชาชนทั่วไป

คำชี้แจง

- แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยตรงเกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัย 5 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มุ่งเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในกิจกรรมทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนของหน่วยงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร กระบวนการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนของหน่วยงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร และรูปแบบการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมไทยสู่อาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร
- แบบสัมภาษณ์นี้มี 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ/นามสกุล ..... ระดับความรู้ ..... อายุ.....
ปี ที่อยู่ ..... เลขที่..... หมู่..... ถนน.....
เขต/อำเภอ..... จังหวัด ..... รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....

1.2 ตำแหน่งทางการบริหารของท่านคือ (กรณีที่เป็นอาจารย์/และผู้บริหาร)

- อธิการบดี
 รองอธิการบดี ฝ่าย .....
 ผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่าย .....
 คณบดีประจำคณะ .....
 รองคณบดีคณะ .....
 หัวหน้าภาควิชา .....
 อื่นๆ ระบุ .....

ตอนที่ 2 รายละเอียดสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กรุงเทพฯ โดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1. ลักษณะต่างๆในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
2. ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
3. ผลงานที่เป็นสื่อเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์.....
4. ผลงานการจัดกิจกรรมและการศึกษาค้นคว้าด้านวัฒนธรรม.....
5. การให้บริการข้อมูลในลักษณะต่างๆ.....
6. ปัญหาด้านต่างๆ จากการจัดกิจกรรม.....

ตอนที่ 3 รายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กรุงเทพฯ โดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1. ลักษณะต่างๆในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
2. ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
3. ผลงานที่เป็นสื่อเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์.....
4. ผลงานการจัดกิจกรรมและการศึกษาค้นคว้าด้านวัฒนธรรม.....
5. การให้บริการข้อมูลในลักษณะต่างๆ.....
6. ปัญหาด้านต่างๆ จากการจัดกิจกรรม.....

ตอนที่ 4 รายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กรุงเทพฯ โดยให้ผู้สัมภาษณ์กล่าวถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรมประกอบด้วย

1. ลักษณะต่างๆในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
2. ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
3. ผลงานที่เป็นสื่อเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์.....
4. ผลงานการจัดกิจกรรมและการศึกษาค้นคว้าด้านวัฒนธรรม.....
5. การให้บริการข้อมูลในลักษณะต่างๆ.....
6. ปัญหาด้านต่างๆ จากการจัดกิจกรรม.....

สัมภาษณ์ที่

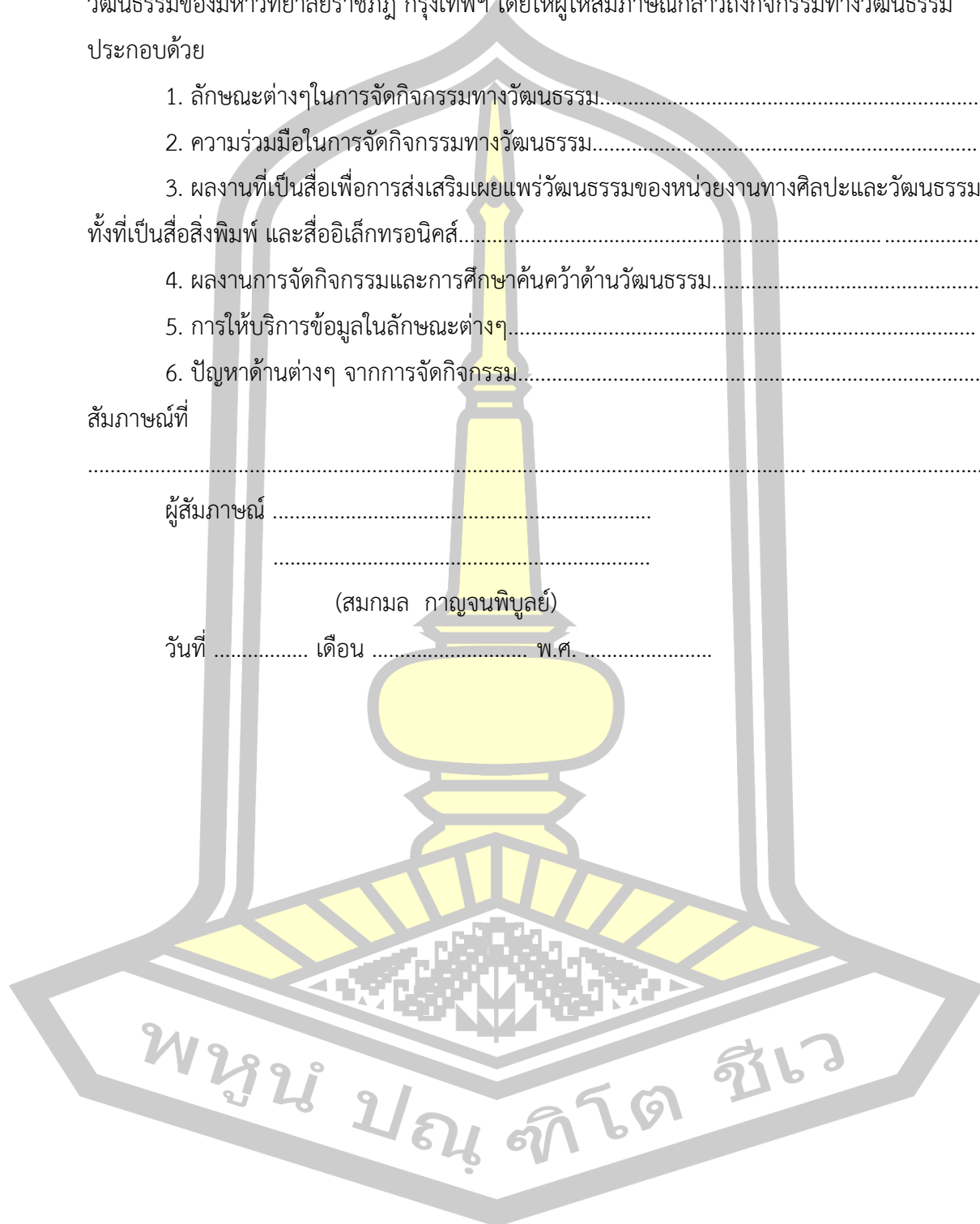
.....

ผู้สัมภาษณ์ .....

.....

(สมกมล กาญจนพิบูลย์)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการสนทนากลุ่ม

เรื่อง รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมไทย เพื่อความพร้อมต่อการเข้าร่วมเป็น
 ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
 ครั้งที่ ...../..... 2557

เปิดการสนทนา ในประเด็นต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัด
 กิจกรรมทางวัฒนธรรมของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 กรุงเทพฯ โดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดกิจกรรมทาง
 วัฒนธรรม ประกอบด้วย

1. ลักษณะต่างๆในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
2. ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
3. ผลงานที่เป็นสื่อเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมของหน่วยงานทางศิลปะและ
 วัฒนธรรม ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์.....
4. ผลงานการจัดกิจกรรมและการศึกษาค้นคว้าด้านวัฒนธรรม.....
5. การให้บริการข้อมูลในลักษณะต่างๆ.....
6. ปัญหาด้านต่างๆ จากการจัดกิจกรรม.....

ประเด็นที่ 2 ให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมทาง
 วัฒนธรรม

ของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กรุงเทพฯ โดยให้ผู้ให้
 สัมภาษณ์ กล่าวถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1. ลักษณะต่างๆในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
2. ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
3. ผลงานที่เป็นสื่อเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมของหน่วยงานทางศิลปะและ
 วัฒนธรรม ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์.....
4. ผลงานการจัดกิจกรรมและการศึกษาค้นคว้าด้านวัฒนธรรม.....
5. การให้บริการข้อมูลในลักษณะต่างๆ.....
6. ปัญหาด้านต่างๆ จากการจัดกิจกรรม.....

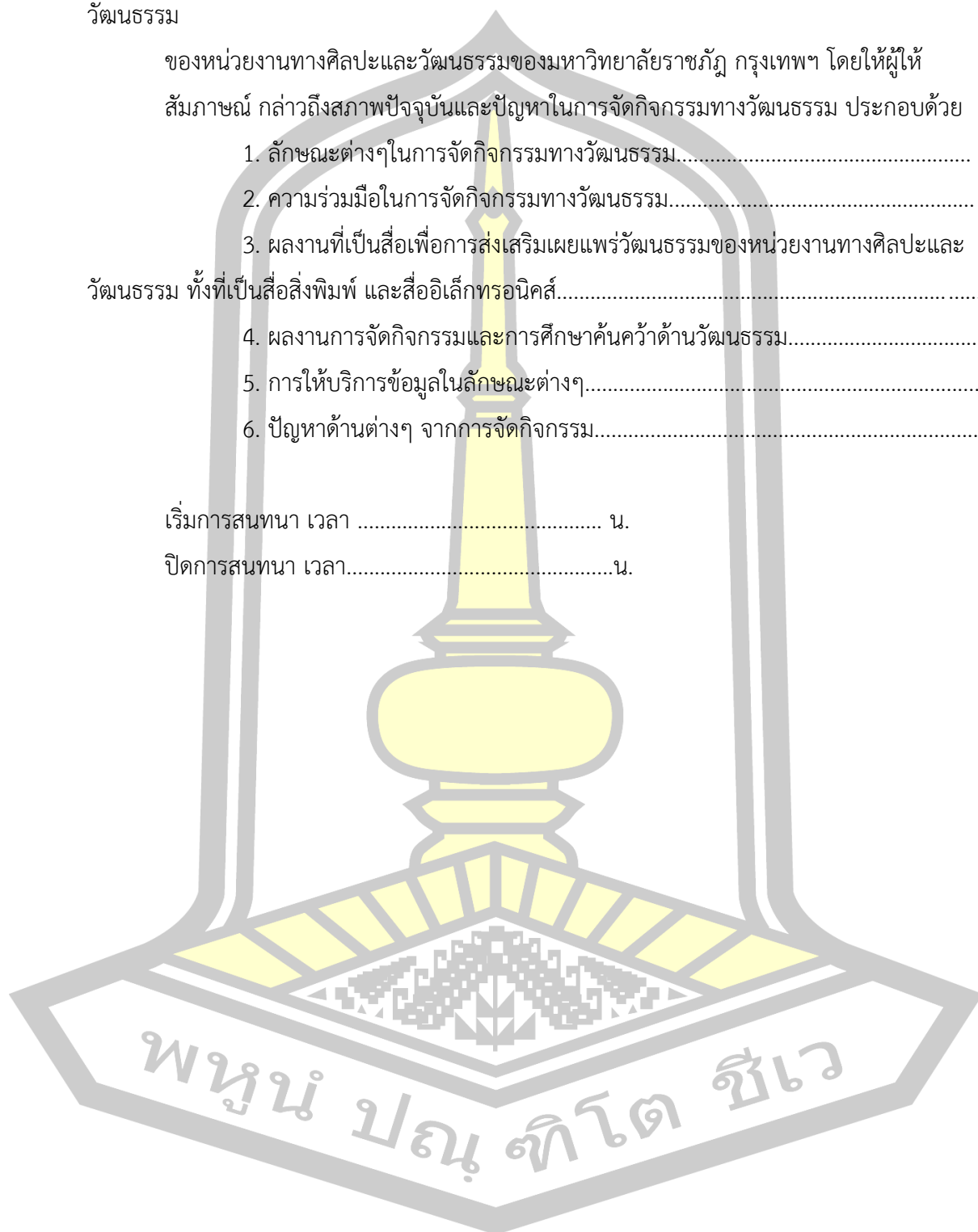
ประเด็นที่ 3 ให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม

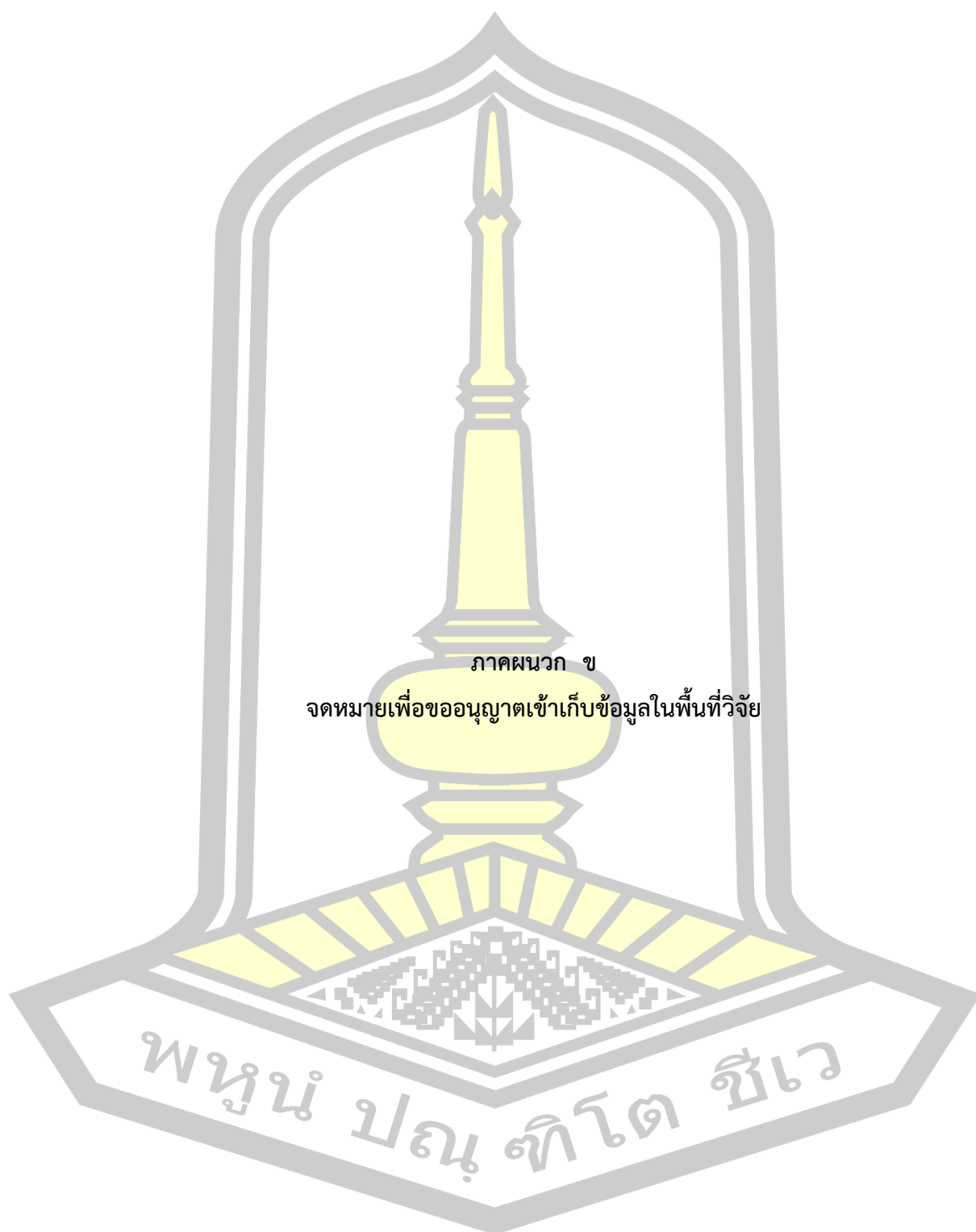
ของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กรุงเทพฯ โดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1. ลักษณะต่างๆในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
2. ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม.....
3. ผลงานที่เป็นสื่อเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมของหน่วยงานทางศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์.....
4. ผลงานการจัดกิจกรรมและการศึกษาค้นคว้าด้านวัฒนธรรม.....
5. การให้บริการข้อมูลในลักษณะต่างๆ.....
6. ปัญหาด้านต่างๆ จากการจัดกิจกรรม.....

เริ่มการสนทนา เวลา ..... น.

ปิดการสนทนา เวลา.....น.

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๕๑/ว. ๑๙๑

คณะวัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลภาคสนาม
เรียน

ด้วยนายสมกมล กาญจนพิบูลย์ รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๒๑๖๐๐๓๓ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้รับการอนุมัติเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม เพื่อความพร้อมในการเข้าร่วมเป็นประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ โดยมี อาจารย์ ดร.กมล สมตระกูล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.ยิ่ง กิริติบุรณะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

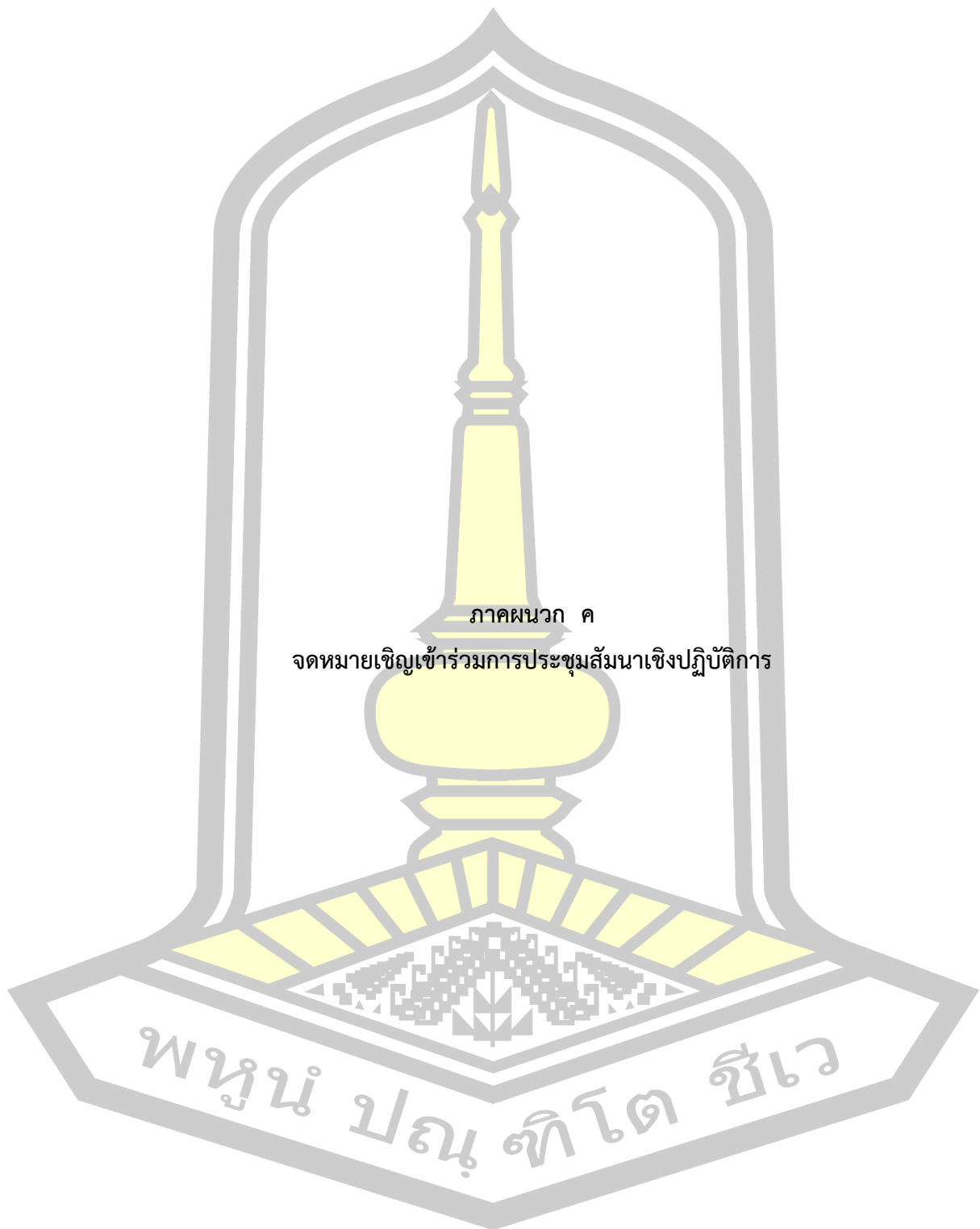
ในการนี้ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าเขตพื้นที่ของท่านมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนิสิตเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นักวิจัยดังกล่าวเข้าพื้นที่เก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ เพื่อนำไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวให้สมบูรณ์และถูกต้องต่อไป ทางคณะวัฒนธรรมศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองคุณ จันทอง)
คณบดีคณะวัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะวัฒนธรรมศาสตร์
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๘๒๗

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๔๑/๗๕๖

คณะวัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรียน

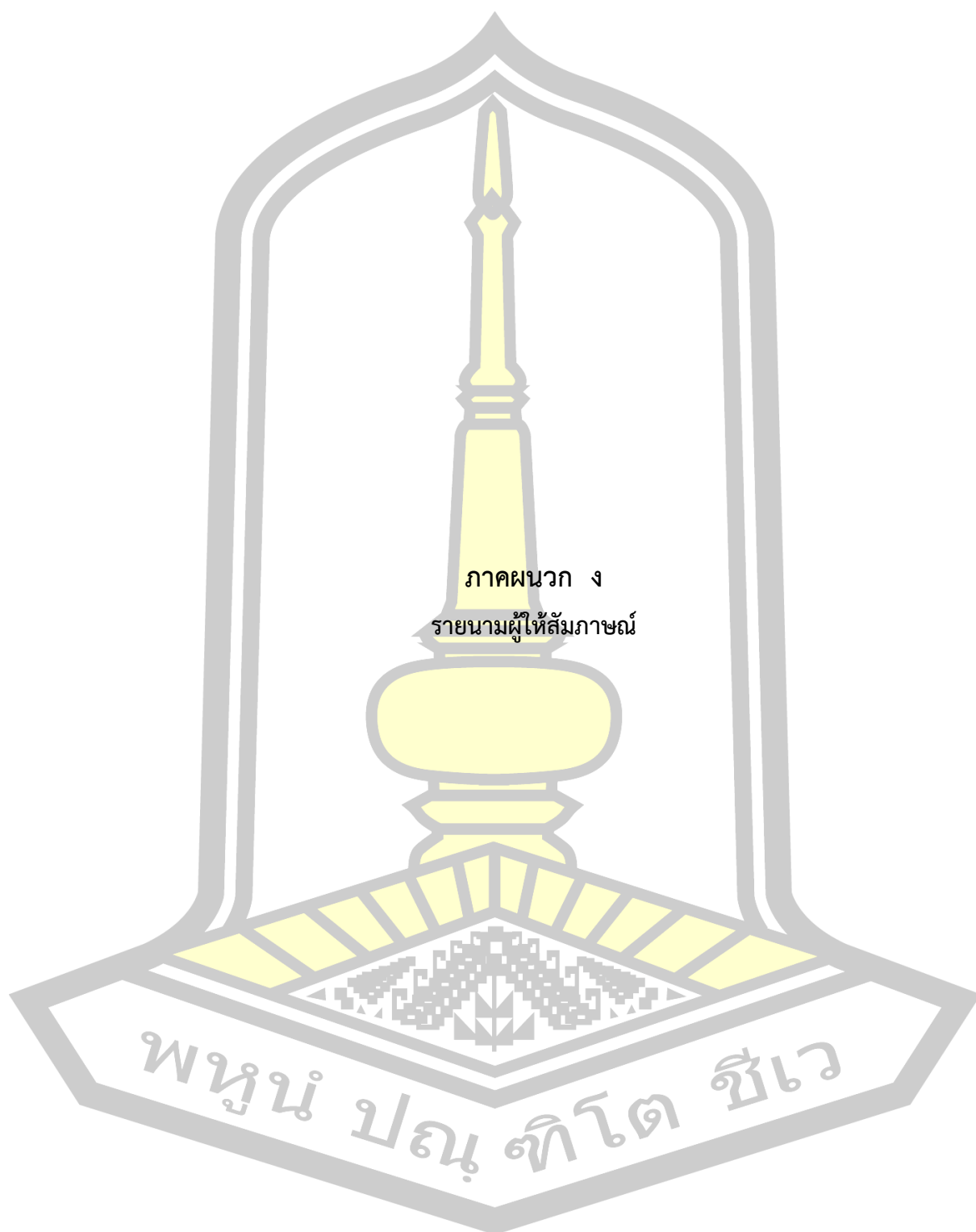
ด้วยนายสมกมล กาญจนพิบูล รหัสนิติ ๕๕๐๑๒๑๖๐๐๓๓ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
วัฒนธรรมศาสตร์ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้รับการอนุมัติเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม เพื่อความพร้อมในการเข้าร่วมเป็นประชาคมสังคมและ
วัฒนธรรมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ โดยมี อาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก และ อาจารย์ ดร.ยิ่ง กิริติบุรณะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ คณะวัฒนธรรมศาสตร์เห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี
จึงขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่..... ณ .....
เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวให้สมบูรณ์และถูกต้องต่อไป ทางคณะวัฒนธรรมศาสตร์
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลิทกา วรณจันทร์)
คณบดีคณะวัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะวัฒนธรรมศาสตร์
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๘๒๗

ภาคผนวก ง
รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

พหุมนุ ปณุ ทิโต ชีเว

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

- กณิกา กำหวน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 23 เมษายน
2558
- กมลวรรณ อยู่วัฒน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่
8 เมษายน 2558
- กัลญญา เพชรภรณ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 7 พฤษภาคม
2558
- กุลญาดา ขุนทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทรเกษม เลขที่ 39/1 ถ.รัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
วันที่ 21 พฤษภาคม 2558
- กัญณภัทร นิธิ์ควราภากุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เลขที่ 9 ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ
วันที่ 12 พฤษภาคม 2558
- กัลยรัตน์ เชิดสูงเนิน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวง
ทริฎฐูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ วันที่ 13 สิงหาคม 2558
- ชนิษฐา หทัยสมิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงทริฎฐูจี เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 4 สิงหาคม 2558
- จริยาภรณ์ ดิลกศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 27 เมษายน
2558
- จักรพันธ์ ยืนยงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 23 เมษายน
2558

- จินตนา ศรีรักษา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงทิวรุจี เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 13 สิงหาคม 2558
- ชื่นชีวิน ยิ้มเฟื่อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทงนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 8 เมษายน
2558
- เชิดพงษ์ งอกनावัง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทงนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 23 เมษายน
2558
- ชิติพร กองทา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทรเกษม เลขที่ 39/1 ถ.รัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
วันที่ 21 พฤษภาคม 2558
- ณวัฒน์ หลาวทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนคร เลขที่ 9 ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ
วันที่ 12 พฤษภาคม 2558
- ณัฐกรณ์ พะยอม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทรเกษม เลขที่ 39/1 ถ.รัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
วันที่ 28 เมษายน 2558
- ณัฐไชย เพิ่มเติม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี เลขที่ 172 ถ.อิสรภาพ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ
วันที่ 25 มิถุนายน 2558
- ภาวีน พรยุทธพงษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี เลขที่ 172 ถ.อิสรภาพ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ
วันที่ 17 มิถุนายน 2558
- ฐาปกรณ์ แก้วมาเมือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทงนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่
7 พฤษภาคม 2558
- เดือนใจ ดลประสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทงนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่
7 พฤษภาคม 2558
- ทรงยศ ตันติกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย

ราชภัฏจันทรเกษม เลขที่ 39/1 ถ.รัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
วันที่ 21 พฤษภาคม 2558

ทวงเพชร เมืองขุนทด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวง
ทิวไรบุรี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ วันที่ 13 สิงหาคม 2558

ธีราพร ปฎิเวธวิทูร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงทิวไรบุรี เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 4 สิงหาคม 2558

ธีรารัตน์ ทิพย์จรัสเมธา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุททองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่
8 เมษายน 2558

นันทวัน โสมสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุททองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 27 เมษายน
2558

นัยนา จันทรเสวก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุททองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 23 เมษายน
2558

นิรมล จันดิษฐ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทรเกษม เลขที่ 39/1 ถ.รัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
วันที่ 28 เมษายน 2558

ประพิมพรรณ ศิริเลี้ยง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เลขที่ 172 ถ.อิสรภาพ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ
วันที่ 25 มิถุนายน 2558

ประวิทย์ ขาวปลื้ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนคร เลขที่ 9 ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ
วันที่ 9 มิถุนายน 2558

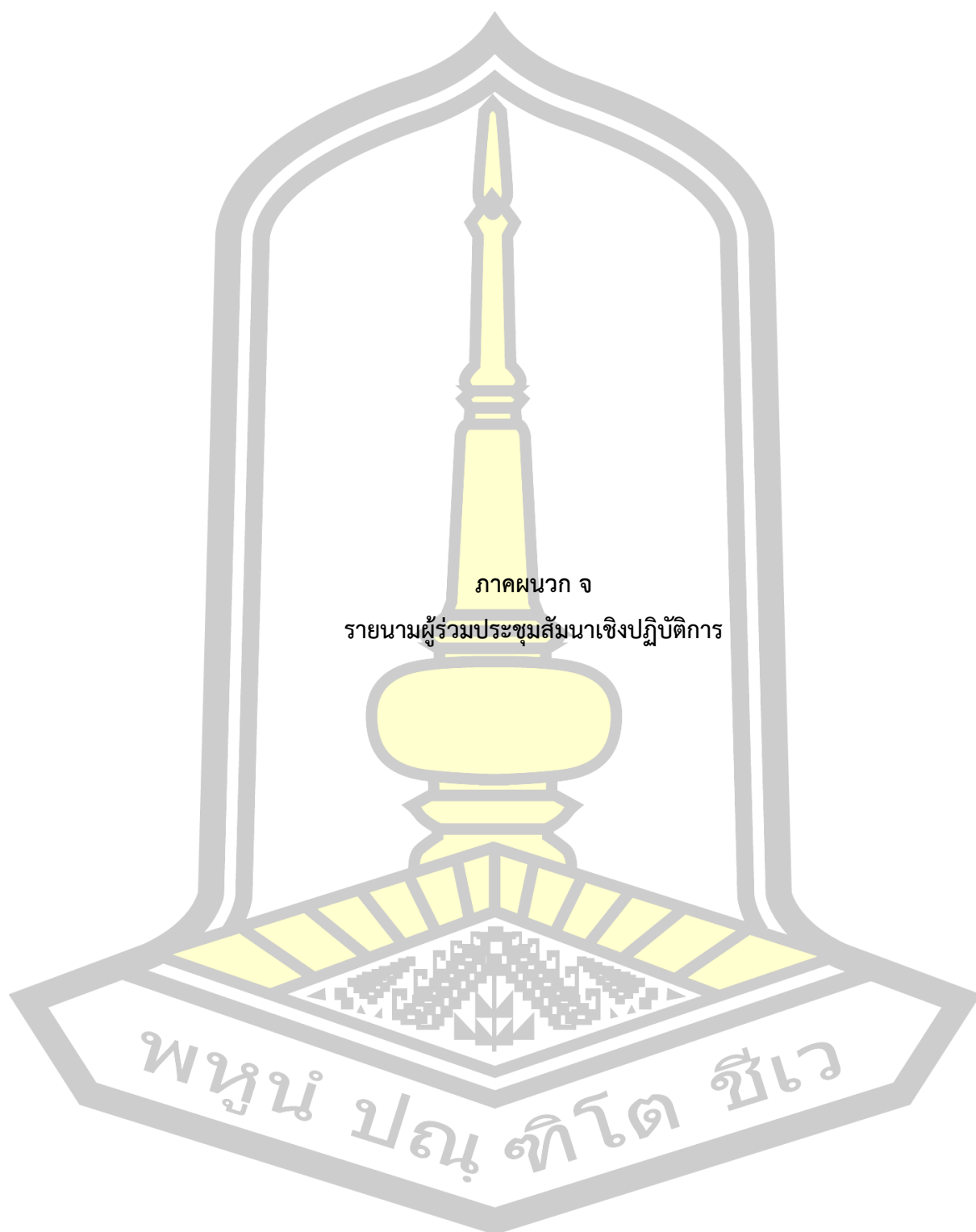
ปัทมา วัฒนพาศิข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงทิวไรบุรี เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 20 กรกฎาคม 2558

- พระราชกรณ โฆษิตกานต์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่
8 เมษายน 2558
- พรรษา พรหมพิลา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 27 เมษายน
2558
- พริษฐ์ชยาดา สนรัมย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่
23 เมษายน 2558
- พัชรिता อยู่พัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 23 เมษายน
2558
- เพียรพิทย์ โรจนบุญญา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวง
ทิวรุจิ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ วันที่ 4 สิงหาคม 2558
- มงคล สมกิตติกานนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวง
ทิวรุจิ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ วันที่ 20 กรกฎาคม 2558
- มนุเชษฐ์ เกตุติลกชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เลขที่ 39/1 ถ.รัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ วันที่ 21 พฤษภาคม 2558
- มาลี ลิขิตชัยกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงทิวรุจิ เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 4 สิงหาคม 2558
- โรสมาเรีย ยูโซ๊ะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงทิวรุจิ เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 13 สิงหาคม 2558
- ลักษณา เกตุราพันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงทิวรุจิ เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 13 มกราคม 2559

- วรารัตน์ เมืองขุนทด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวง
หิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ วันที่ 13 สิงหาคม 2558
- วนิดา ชื่นชื่น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 4 สิงหาคม 2558
- วิศิษฐ์ มาแย้ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุททองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 27 เมษายน
2558
- วันชนะ ดั่งโยธา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุททองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 23 เมษายน
2558
- วิภาวี แซ่อึ้ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี เลขที่ 172 ถ.อิสรภาพ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ
วันที่ 25 มิถุนายน 2558
- ศิกษก บรรลือฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี เลขที่ 172 ถ.อิสรภาพ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ
วันที่ 17 มิถุนายน 2558
- ศรีมงคล เทพเรณู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 20 กรกฎาคม 2558
- ศรารุณี สมัญญา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 13 สิงหาคม 2558
- ศิริจรรยา ทวันเมือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 13 สิงหาคม 2558
- สมนา เขียนนิล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุททองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 8 เมษายน
2558

- สมยงค์ กิ่งคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เลขที่ 172 ซ.อิสรภาพ 15 ถ.อิสรภาพ แขวงทิวศิรินธร เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ วันที่ 13 สิงหาคม 2558
- สิทธิชัย ผ่องทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี เลขที่ 172 ถ.อิสรภาพ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ
วันที่ 17 มิถุนายน 2558
- สิทธิโชค โชครัตนศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เลขที่ 39/1 ถ.รัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ วันที่ 21 พฤษภาคม 2558
- สุชาดา ไม้สน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนคร เลขที่ 9 ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ
วันที่ 12 พฤษภาคม 2558
- สุลาวัลย์ พันธุ์ศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถ.อุททองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ วันที่ 8 เมษายน
2558
- อภิศักดิ์ คู่กระสังข์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนคร เลขที่ 9 ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ
วันที่ 9 มิถุนายน 2558
- อัครเดช มณีภาค เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทรเกษม เลขที่ 39/1 ถ.รัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
วันที่ 28 เมษายน 2558
- อังคณา จันทะสิงห์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทรเกษม เลขที่ 39/1 ถ.รัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
วันที่ 28 เมษายน 2558
- อุษา จูฑะสุวรรณศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ , นายสมกมล กาญจนพิบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี เลขที่ 172 ถ.อิสรภาพ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ
วันที่ 25 มิถุนายน 2558

ภาคผนวก จ

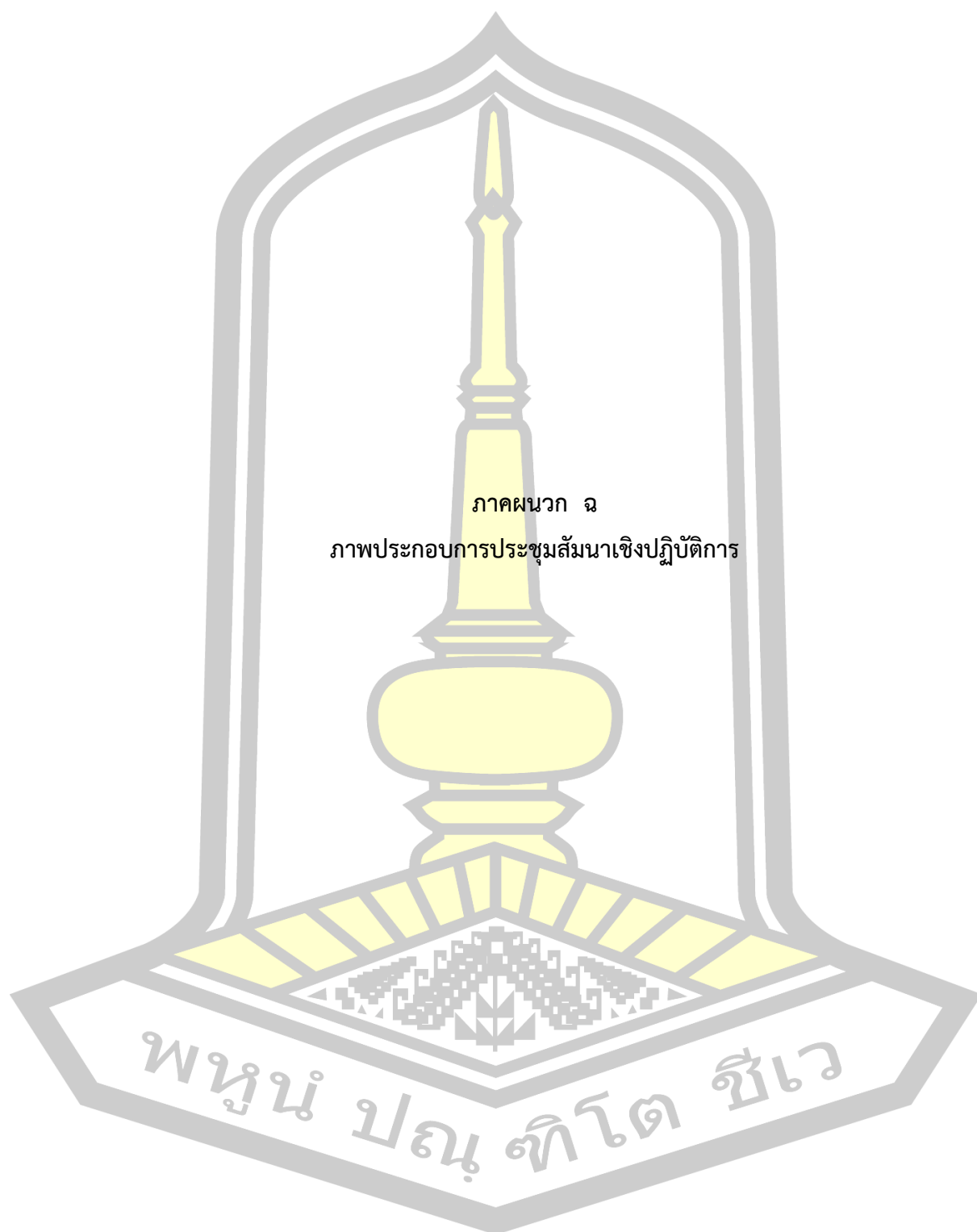
รายนามผู้ร่วมประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

พหุบัณฑิตวิทยาลัย

รายนามผู้ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยในยุคอาเซียน
 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
 วันเสาร์ที่ 7 กันยายน 2559 เวลา 9.30 – 12.30 น.
 ณ ห้องประชุม สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1. อาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล	คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ดร.สิทธิชัย ฝรั่งทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
3. ผศ.ดร.ศึกษก บันลือฤทธิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
4. ผศ.ดร.ณัฐกรณ์ พะยอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
5. นายอัครเดช มณีภาค	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
6. นายฐาปกรณ์ แก้วมาเมือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
7. นายณวัฒน์ หลาวทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
8. รศ.ศรีมงคล เทพเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
9. ดร.ลักขณา เกตุราพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
10. ดร.มงคล สมกิตติกานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
11. นายศราวุฒิ สมัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บรรยากาศการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 1

บรรยากาศการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

พจนัน ปณฺ ทิโต ข

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายสมกมล กาญจนพิบูลย์
วันเกิด	วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 250/61 หมู่ 5 ตำบลบ้านกรด อำเภอบางปะอิน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ 13200
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เลขที่ 96 ถนนปรีดีพนมยงค์ ตำบลประตู่ชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ 13000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2552 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. 2554 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนสังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2561 ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว